T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

DOKTORA TEZİ

AİLE İÇİ ŞİDDETE YÖNELİK ERKEKLERİN GÖRÜŞLERİ VE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISININ ETKİSİ

SELVER KARAASLAN

DANIŞMAN
PROF. DR. SEVİM BUZLU

RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ ANABİLİMDALI
RUH SAĞLIĞI VE PSİKİYATRİ HEMŞİRELİĞİ DOKTORA PROGRAMI

İSTANBUL-2020

TEZ ONAYI

Bu çalışma 02.12.2020 tarihinde aşağıdakşi jüri tarafından Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Doktora Programı Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ

Prof. Dr. Sevim BUZLU
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Gül ÜNSAL
Marmara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi

Dr.Öğr.Üyesi Sevil YILMAZ
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Prof. Dr. Leyla KÜÇÜK
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi

Doç. Dr. Gül DİKEÇ
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Hamidiye Hemşirelik Fakültesi

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kuralları içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.



Selver KARAASLAN

İTHAF

Bana merhameti ve insan sevgisini aşılayan Anneme, doğru yolda ilerlememde bana ışık tutan ve destekleyen Prof. Dr. Sevim BUZLU hocam'a, desteğini esirgemeyen arkadaşlarım Birgül GÜR'e ve Reyhan ORHUN'a, profesyonel birer akademisyen gibi öğrenciye sempati ile yaklaşan ve destekleyen değerli hocalarım Prof. Dr. Leyla KÜÇÜK'e, Prof. Dr. Yasemin KUTLU'ya, Prof. Dr. Hülya BİLGİN'e ve Dr.Öğr. Üyesi Sevil YILMAZ'a ithaf ediyorum.

TEŞEKKÜR

Doktora eğitimim de ve çalışmanın gerçekleşmesinde bilgi, deneyim, zaman ve güvenini esirgemeyen Değerli Hocam, Tez Danışmanım Sayın Prof. Dr. Sevim BUZLU hocama,

Doktora eğitimim boyunca olumlu görüşlerinden destek aldığım Sayın Prof. Dr. Hülya BİLGİN'e, Prof. Dr. Yasemin KUTLU'ya, Prof. Dr. Leyla KÜÇÜK'e ve Dr.Öğr. Üyesi Sevil YILMAZ'a,

Doktora tez döneminde bilgi, tecrübe ve yol göstermeleri ile katkı sağlayan Sayın Prof.Dr. Gül ÜNSAL'a ve Dr.Öğr. Üyesi Sevil YILMAZ'a,

Anket formunun oluşturulmasında değerli görüşlerini sunan uzman hocalarıma, ayrı ayrı saygıyla teşekkürlerimi arz ederim.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI ..... İİ
BEYAN ..... İİİ
İTHAF ..... İV
TEŞEKKÜR V
İÇİNDEKİLER ..... Vİ
TABLOLAR LİSTESİ ..... Xİ
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... XİV
SEMBOLLER / KISALTMALAR LİSTESİ XV
ÖZET ..... XVİ
ABSTRACT ..... XVİİ
1. GİRİŞ VE AMAÇ 1
2. GENEL BİLGİLER 4
2.1. Aile İçi Kadına Şiddet İle İlgili Temel Kavramlar 5
2.1.1. Kadına Şiddet 5
2.1.2. Aile 5
2.1.3. Aile İçi Şiddet 6
2.1.4. Aile İçi Kadına Şiddet 6
2.1.5. Eş Şiddeti (Intimate Partner Violence) 6
2.1.6. Toplumsal Cinsiyet 6
2.1.7. Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği 7
2.2. Aile İçi Kadına Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği 7
2.3. Aile İçi Kadına Şiddetin Türü 9
2.3.1. Fiziksel Şiddet 10
2.3.2. Cinsel Şiddet 10
2.3.3. Psikolojik/Duygusal Şiddet 11
2.3.4. Sözel şiddet 11
2.3.5. Ekonomik Şiddet 11
2.4. Aile İçi Kadına Şiddetin Temel sebepleri ve Etkileyen Risk Faktörleri 11
2.4.1. Aile İçi Kadına Şiddetin Temel Sebepleri 11
2.4.2. Aile İçi Kadına Şiddetin Kuramsal Çerçevede Temel Sebepleri 12

2.4.2.1. Psikopatoloji Kuramı 12
2.4.2.2. Sosyal Öğrenme Kuramı-Şiddetin Aktarılması 13
2.4.2.3. Kaynak Kuramı 14
2.4.2.4. Değişim Kuramı 14
2.4.2.5. Sosyal İzolasyon Kuramı 14
2.4.2.6. Kültür Kuramı 14
2.4.2.7. Feminist Kuram 15
2.4.3. Aile İçi Kadına Şiddeti Etkileyen Risk Faktörleri 15
2.5. Ulusal ve Uluslararası Boyutta Aile İçi Kadına Şiddetin Yaygınlığı 16
2.6. Aile İçi Kadına Şiddetin Bireyler Üzerindeki Etkileri 23
2.6.1. Aile İçi Kadına Şiddetin Kadın Üzerindeki Etkileri 23
2.6.2. Aile İçi Kadına Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri 24
2.6.3. Aile İçi Kadına Şiddetin Faili Olan Erkek Üzerindeki Etkileri 25
2.7. Erkeklerin Aile İçi Kadına Şiddete Karşı Mücadele İçinde Olmalarının Gerekliliği 25
2.8. Aile İçi Kadına Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Karşı Ulusal ve Uluslararası Mücadele 26
2.8.1. Uluslararası Mücadele 26
2.8.1.1. Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) 28
2.8.2. Ulusal Mücadele 28
2.8.2.1. Ulusal Eylem Planı 29
2.9. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa 30
2.9.1. Mağdura Yönelik Koruyucu Tedbir Kararları 31
2.9.2. Şiddetin Faili İle İlgili Alınan Önleyici Tedbirler 31
2.10. Türk Ceza Kanununda Aile İçi Kadına Şiddete Yönelik Suç ve Cezalar 31
2.10.1. Tehdit Suçu *(TCK md.106)* 32
2.10.2. Bireyi Özgürlüğünden Yoksun bırakma Suçu *(TCK md. 109)* 32
2.10.3. Konut Dokunulmazlığı İhlali Suçu *(TCK md. 116)* 32
2.10.4. Hakaret suçu *(TCK md. 125*) 32
2.10.5. Cinsel Şiddet Suçu (*102/2. maddesi)* 33
2.10.6. Kasten Öldürme Suçu (M.82/D) 33

2.11. Türkiye'de Aile İçi Kadına Şiddet İle Mücadeleye Yönelik Kurumsal Yapılanma ve İşlevleri....33
2.11.1. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na Bağlı Kurumların işlevleri....34
2.11.1.1. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü....34
2.11.1.2. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)....34
2.11.1.3. İlk Kabul Birimleri....34
2.11.1.4. Kadın Konukevleri....35
2.11.2. İçişleri Bakanlığı'na Bağlı Kurumlar ve İşlevleri....35
2.11.2.1. Mülki Amirler....35
2.11.2.2. Kolluk Kuvvetleri....35
2.11.2.3. Emniyet Genel Müdürlüğü....35
2.11.2.4. Jandarma Genel Komutanlığı....35
2.11.2.5. Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü....36
2.11.2.6. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü....36
2.11.3. Adalet Bakanlığı Bağlı Kurumlar ve İşlevleri....36
2.11.3.1. Cumhuriyet Başsavcılığı....36
2.11.3.2. Aile Mahkemesi....36
2.11.3.3. Adli Tıp Kurumu....36
2.11.4. Sağlık Bakanlığı'na Bağlı Kurumlar ve İşlevleri....37
2.11.5. Belediye-Sivil Toplum Kuruluşları ve İşlevleri....37
2.11.6. Barolar ve İşlevleri....37
2.11.7. Şikayet ve İhbarda Bulunmak İçin Başvurulacak Kurumlar....37
2.11.8. Ulaşılacak Kurumların Acil Telefon Hatları....38
2.12. Ulusal ve Uluslararası Yapılan Araştırmalarda Aile İçi Kadına Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Karşı Mücadele Açısından Sunulan Öneriler....38
2.13. Aile İçi Kadına Şiddet İle Mücadelede Sağlık Çalışanlarının Görev ve Sorumlulukları....40
2.13.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadına Yönelik Hemşirelik Girişimleri....41
2.13.1.1. Aile İçi Kadına Şiddetin Tanınması....42
2.13.1.2. Verilerin Toplanması....42
2.13.1.3. Tıbbi Bakımın Sağlanması....43
2.13.1.4. Bilgilendirme ve Danışmanlık Yapılması....43
2.13.1.5. Güvenlik Planı Oluşturulması....43

2.13.1.6. Kayıt Tutulması....43
2.13.1.7. İlgili Disiplinlere Sevk Edilmesi....44
3. GEREÇ VE YÖNTEM....45
3.1. Çalışmanın Türü ve Amacı....45
3.2. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi....45
3.3. Çalışmada Veri Toplama Araçları....46
3.3.1. Anket Formu....46
3.3.2. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği....47
3.4. Anket Formu Geliştirme Süreci ve Ön uygulama....48
3.4.1. Birinci Aşama (Taslak formun oluşturulması)....48
3.4.2. İkinci Aşama (Uzman görüşünün alınması ve ön uygulama formunun oluşturulması)....48
3.4.3. Üçüncü Aşama (Ön uygulamanın yapılması)....49
3.4.4. Dördüncü Aşama (Anket formuna son şeklinin verilmesi)....50
3.5. Çalışma Verilerinin Toplanması....50
3.6. Çalışma Verilerinin Analizi....50
3.7. Çalışmanın Etik Boyutu....50
3.8. Çalışmanın Güçlü Yönleri....51
3.9. Çalışmanın Sınırlılıkları....51
4. BULGULAR....52
4.1. Erkeklerin Tanımlayıcı Özellliklerine Yönelik Bulgular....52
4.2. Erkeklerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması....64
4.3. Erkeklerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması....77
4.4. Erkeklerin Eşine Şiddet Uygulama Durumuna TCAÖ Puan Ortalamalarının ve Diğer Bağımsız Değişkenlerin Etkisi....91
5. TARTIŞMA....96
5.1. Erkeklerin Aile İçi Kadına Şiddete Yönelik Düşüncelerinin ve TCAÖ Puan Ortalamalarının Tartışılması....96
5.2. Erkeklerin Tanımlayıcı Özellikleri İle Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Tartışılması....99
5.3. Erkeklerin Tanımlayıcı Özellikleri ile TCAÖ Puan Ortalamalarının Tartışılması....105

5.4. Erkeklerin Eşine Şiddet Uygulama Durumuna TCAÖ Puan Ortalamalarının ve Diğer Bağımsız Değişkenlerin Etkisinin Tartışılması 111
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....118
6.1. Sonuç.....118
6.2. Öneriler 118
KAYNAKLAR 119
FORMLAR 152
EK 1: ANKET FORMU 152
EK 2: TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI ÖLÇEĞİ 156
EK 3: GÖNÜLLÜ ONAM FORMU 157
EK 4: ETİK KURUL KARARI.....159
EK 5: KURUM İZNİ 160
EK 6: ÖLÇEK İZNİ.....161
EK 7: ANKET TASLAK FORMUNDA YER ALAN MADDELERİN GEÇERLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ ALINAN UZMANLARIN LİSTESİ.....162
İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI.....163
ÖZGEÇMİŞ 164

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2-1: Dünyada Aile İçi Kadına Şiddetin Yaygınlığı 17
Tablo 2-2: Türkiye'de 2008 ve 2014 Yılı Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Yaygınlığı 19
Tablo 2-3: Türkiye'de Aile İçi Kadına Şiddete Yönelik Erkekler Üzerinde Yapılan Çalışmalar 20
Tablo 2-4: Türkiye Dışında Dünya Ülkelerinde Aile İçi Kadına Şiddete Yönelik Erkekler Üzerinde Yapılan Çalışmalar 21
Tablo 2-5: Türkiye'de Çocukların Aile İçi Kadına Şiddete Tanık Olma ve Aile İçi Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları 24
Tablo 4-1: Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110) 52
Tablo 4-2: Katılımcıların Sağlık Durumuna İlişkin Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110). 53
Tablo 4-3: Katılımcıların Evlilik Durumuna İlişkin Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110) 54
Tablo 4-4: Katılımcıların Eşi ve Çocuk Durumuna İlişkin Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110) 55
Tablo 4-5: Katılımcıların Eşi ile İlişkisine Yönelik Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110) 56
Tablo 4-6: Katılımcıların Karar Alma Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110) 56
Tablo 4-7: Katılımcıların Ebeveyn Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110) 57
Tablo 4-8: Katılımcıların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Görüşleri (N: 1110) 58
Tablo 4-9: Katılımcıların Eşine Şiddet Uygulamaya Yönelik Düşünce ve Davranışları (N: 1110) 59
Tablo 4-10: Katılımcıların Çocukluk Döneminde Şiddet Görme Durumuna İlişkin Özellikleri (N: 1110) 60
Tablo 4-11: Katılımcıların Babasının Annesine Şiddet Uygulamasına Yönelik Özellikleri (N: 1110) 61
Tablo 4-12: Katılımcıların Çocuklarına Şiddet Uygulanmasına Yönelik Özellikler (N: 1110) 61
Tablo 4-13: Katılımcıların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Cezasına Yönelik Bilgisi ve Aile İçi Kadına Şiddet Yönelik Bilgi Alma Durumu (N: 1110) 62
Tablo 4-14: Katılımcıların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin İfadelere Katılımı (N: 1110) 63

Tablo 4-15: Katılımcıların Evliliği Boyunca İfade Ettikleri Davranışa Göre Eşine Uyguladıkları Şiddet Türü (N: 1110)..... 63
Tablo 4-16: Katılımcıların Çocukluk Döneminde Büyükleri Tarafından Maruz Kaldığı Davranışlara Göre Şiddetin Türü (N: 1110) 64
Tablo 4-17: Katılımcıların Babasının Annelerine Sergilediği Davranışlarına Göre Şiddetin Türü (N:1110)..... 64
Tablo 4-18: Erkeklerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110) 65
Tablo 4-19: Erkeklerin Alışkanlıkları ve Sağlık Durumuna Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110) 67
Tablo 4-20: Erkeklerin Evliliğe İlişkin Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110) 68
Tablo 4-21: Erkeklerin Eşi ve Ailesi İle İlgili Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110) 70
Tablo 4-22: Erkeklerin Eşi ile İlişkisine Yönelik Özelliklere Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110) 72
Tablo 4-23: Erkeklerin Karar Alma Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110) 74
Tablo 4-24: Erkeklerin Ebeveyn Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110) 75
Tablo 4-25: Aile İçi Şiddet Uygulanma Durumuna Göre Erkeklerin Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110) 76
Tablo 4-26: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Cezasına Bilme ve Aile İçi Şiddete Yönelik Bilgi Alma Durumuna Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110) 77
Tablo 4-27: Erkeklerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110) 78
Tablo 4-28: Erkeklerin Alışkanlık ve Sağlık Durumuna İlişkin Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110) 80
Tablo 4-29: Erkeklerin Evliliğe İlişkin Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110) 81
Tablo 4-30: Erkeklerin Eşine ve Ailesine İlişkin Özelliklere Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110) 83

Tablo 4-31: Erkeklerin Eşi İle İlişkisine Yönelik Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110) 85
Tablo 4-32: Erkeklerin Karar Alma Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110) 86
Tablo 4-33: Erkeklerin Ebeveyn Özelliklerine Göre TCAÖ Toplumsal Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110) 87
Tablo 4-34: Erkeklerin Aile İçinde Yaşanan Şiddet Olaylarına Göre TCAÖ Puan Ortalamasının Karşılaştırılması (N: 1110) 89
Tablo 4-35: Erkeklerin Eşlerine Uyguladıkları Şiddete Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110) 90
Tablo 4-36: Erkeklerin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Cezasını Olduğunu Bilme ve Aile İçi Şiddet veya Toplumsal Cinsiyet İle İlgili Bilgi Alma Durumuna Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110) 91
Tablo 4-37: Erkeklerin Eşine Şiddet Uygulama Durumuna TCAÖ Puan Ortalamalarının ve Diğer Bağımsız Değişkenlerin Etkisi 93

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2-1: Türkiye'de Yıllara Göre Toplumsal Cinsiyet Algısı 9
Şekil 3-1: Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesine Yönelik Formül 45

SEMBOLLER / KISALTMALAR LİSTESİ

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ASM: Aile Sağlığı Merkezi

BBC: British Broadcasting Corporation

BM: Birleşmiş Milletler

CEDAW: Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

ENA: Emergency Nurses Assosiation

KHK: Kanun Hükmünde Kararname

KSGM: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

NVAWS: National Violence Against Women Survey

SKH: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

ŞÖNİM: Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi

TBMMB Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

TCA: Toplumsal Cinsiyet Algısı

TCAÖ: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği

TCK: Türk Ceza Kanunu

TSM: Toplum Sağlığı Merkezi

WHO: World Health Organization

ÖZET

Karaaslan, S. (2020). Aile İçi Şiddete Yönelik Erkeklerin Görüşleri ve Toplumsal Cinsiyet Algısının Etkisi. İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği AD. Doktora Tezi. İstanbul.

Evrensel bir sorun olan aile içi kadına şiddetin çözümü ile ilgili çok sayıda çalışmalar yapılmasına rağmen şiddet sorununun çözülemediği ve bu durumun şiddetin faili olan erkeklerin yeterince anlaşılamamasından kaynaklı olduğu ifade edilmektedir. Erkeklerin, aile içi kadına şiddete yönelik düşüncelerinin belirlenmesi, şiddet ile mücadelede nasıl bir strateji izleneceğine ilişkin fikir sağlanabilmesi açısından önemlidir. Çalışmada, aile içi kadına şiddete yönelik erkeklerin görüşleri ve toplumsal cinsiyet algısının etkisinin araştırılması amaçlandı. Tanımlayıcı/kesitsel olarak gerçekleştirilen çalışmanın evrenini Van merkezde bulunan Aile Sağlığı Merkezlerine kayıtlı evli erkekler, örneklemini ise, olasılıksız örneklem yöntemi ile ulaşılan Aile Sağlığı Merkezlerine kayıtlı 1110 evli erkek oluşturdu. Veriler "Anket formu" ve "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği" ile Ekim - Mart 2020 tarihleri arasında toplandı. Çalışmanın verileri, tanımlayıcı istatistikler, Pearson ki-kare testi, t testi, Mann Whitney U testi, tek yönlü varyans analizi, Kruskal Wallis testi ve çok değişkenli lojistik regresyon analizi ile değerlendirildi.

Çalışmada erkeklerin, yaş ortalamasının 37,51±11,07 yıl olduğu, %65'nin eğitim düzeyinin lise ve üzeri olduğu belirlendi. Erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden aldıkları puan ortalaması 74,39±19,08 ve ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,92 olarak bulundu. Erkeklerin %57,7'sinin eşine şiddet uyguladığı, %66'sının çocukluk döneminde aile içi şiddete maruz kaldığı, %57'sinin aile içi kadına yönelik şiddete tanık olduğu belirlendi. Sonuç olarak çalışmada, evli erkeklerin eşlerine şiddet uyguladığı ve toplumsal cinsiyet algılarının orta düzeyin biraz üzerinde olduğu belirlendi. Aile içi kadına şiddeti etkileyen en önemli faktörün, aile içi kadına yönelik şiddete tanık olma durumu olduğu; diğer faktörlerin ise; şiddet eğilimi, çocukluk döneminde ebeveynin ortak karar alma durumu, toplumsal cinsiyet algısı, eşlerin sorun yaşadığı bazı konular (ev işleri, ekonomi, erkeğin ve kadının ailesi ile ilgili), evlilik süresi, eşinin çocuklara şiddet uygulaması, sosyal güvence durumu, eşin yaşı, eşiyle ilişki düzeyi ve erkeğin ruhsal sorun yaşama durumu olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Aile içi şiddet, aile içi kadına şiddet, toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, erkeğin kadına şiddetteki rolü.

ABSTRACT

Karaaslan, S. (2020). Views of Men on Domestic Violence and The Effect of Gender Perception. Istanbul University-Cerrahpasa, Institute of Graduate Studies, Department of Mental Health and Psychiatric Nursing. Doctorate Dissertation. Istanbul.

Domestic violence against women is a universal problem. Although numerous studies have been conducted regarding this problem, it has been shown that this problem has not yet been solved and the problem is due to the fact that the men who are the perpetrators of this violence are not well understood. Determining men's opinions on domestic violence against women is highly important for providing an idea of the strategies to be followed in combating violence. The present study aimed to investigate men's views and the impact of their social perception of gender on domestic violence against women. The universe of the descriptive/cross-sectional study included married men that were registered at the family health centers in Van province and the sample group involved a total of 1110 samples that were determined based on nonprobability sampling. Data were collected using a Questionnaire and the Social Gender Perception Scale (SGPS) between October 2019 and March 2020. Data were analyzed using descriptive statistics, Pearson's Chi-square test, *t*-test, Mann-Whitney U test, One-Way ANOVA test, Kruskal-Wallis test, and Multivariate Logistic Regression Analysis.

The results indicated that the mean age was 37.51±11.07 years and 65% of them had high school or higher education level. The mean SGPS score of the men was 74.39±19.08 and SGPS had a Cronbach's alpha value of 0.92, which indicated a high level of reliability. It was also revealed that 57.7% of the men used domestic violence against their wives, 66% of them had been subjected to domestic violence during childhood, and 57% of them had witnessed domestic violence against women.

In conclusion, it was revealed that married men used domestic violence against their wives and that their social gender perceptions were slightly higher than the moderate level. It was also revealed that witnessing domestic violence against women was the most important factor affecting domestic violence against women, followed by tendency to violence, joint decision-making between parents, perception of social gender, common problems between spouses (e.g. household chores, economic problems, and problems related to spouses families), duration of marriage, maternal violence against children, social security status, wife's age, relationship level with the wife, and men's mental problems.

Key words: Domestic violence, domestic violence against women, social gender, social gender inequality, role of men in violence against women.

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Kadına şiddet ilk olarak 1970'lerin başlarında, kadın hareketinin başlamasıyla ciddi bir toplumsal problem olarak görülmeye başlanmıştır. Sayısız felsefe, edebiyat, hukuk ve sosyoloji gibi çeşitli disiplinlerde eğitim almış bilim adamları kadına yönelik şiddeti araştırmalarına rağmen özellikle kadına cinsel taciz ve aile içi kadına şiddet giderek artmakta ve etkili bir şekilde mücadele edilememektedir (NVAWS 2000; Fink 2014).

Şiddetin en çok aile içinde kadına uygulandığı, dünyada her üç kadından birinin partnerleri tarafından şiddet gördüğü ya da başka bir şekilde istismar edildiği bildirilmektedir (Kitiş ve Şanlıoğlu Bilgici 2007; Erdoğan ve ark. 2009; Speizer 2009; Fawole ve ark. 2010; Roberts ve ark. 2010; Adejimi ve ark. 2014; Peltzer ve ark. 2017; Sakallı ve ark. 2017 p.14). Küresel bir sorun olan ve insan hakkı ihlalini doğuran aile içi kadına şiddet, Türkiye'de ve dünyada genellikle özel bir problem ya da yaşamın olağan bir parçası olarak düşünülmekte ve sonuç olarak beden ve ruh sağlığını önemli derecede olumsuz etkilemektedir (Garcia-Moreno 2006; Karataş ve Kılıçarslan 2013; Tatlılıoğlu 2013; Adejimi ve ark. 2014; Ekström 2015).

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2013 yılında ülkelerin bölgelere göre şiddet yaygınlığını belirlemek için yayımlanmış olan raporda, fiziksel ya da cinsel şiddetin %30 düzeyinde olduğu, kadına şiddetin; Afrika, Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Asya ülkelerinde diğer bölgelerde yer alan ülkelere kıyasla daha yüksek oranda olduğu bildirilmiştir (KSGM 2015). 2013 yılında Avrupa Birliği'ne üye 28 ülkede yapılan kadına şiddet araştırmasında, partnerleri tarafından fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kalan kadınların %13-%32 arasında değiştiği ve Avrupa Birliği ortalamasının %22 olduğu belirlenmiştir (European Union-FRA 2014).

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın katkısı ile 2014 yılında yapılan aile içi kadına şiddet araştırması sonuçlarına göre, Türkiye'de kadınların %38'nin partneri olduğu erkeklerin fiziksel ya da cinsel şiddetine maruz kaldıkları belirlenmiştir (KSGM 2015). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun yayınladığı raporda, Türkiye'de 2017 yılı içerisinde 409 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü, 332 kadının cinsel şiddete maruz kaldığı ve kadın cinayetleri sayısının bir önceki yıla göre %25 arttığı ve öldürülen kadınların %39'unun partneri veya eski partneri tarafından

öldürüldüğü, %25'inin kendi yaşamına dair karar almak istediği, %11'inin boşanmak istediği için öldürüldüğü belirtilmiştir (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2017). Türkiye'de 2018-2019 yıllarına bakıldığında, 2018 yılının ilk yarısında en az 120 olmak üzere toplam 440 kadının (Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı 2018; Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2019); 2019 yılının ilk 6 ayında ise 214 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü; öldürülen kadınların büyük bir çoğunluğunun, birlikte olduğu erkek veya eşi tarafından kendi yaşamına dair karar almak istedikleri için öldürüldüğü belirtilmiştir (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2019).

Yapılmış çalışmalardan, aile içi kadına şiddetin, toplumlarda giderek artan önemli bir sorun olduğu görülmektedir. Bu insan hakkı ihlalinin giderek artması ve mücadele edilememesi ivedilikle önlemler alınması gerektiğini göstermektedir. Aile içi şiddetin, toplumlarda sağlıklı nesillerin yetişmesinde önemli bir engel olduğu (Başar ve Demirci 2015) ve şiddetin önlenmesinin, bireylerin eğitim seviyelerinin yükseltilmesine; toplum tarafından benimsenmiş mevcut kültürel öğelerin yeniden oluşturularak düzenlenmesine ve toplum kültürünün demokratik bir şekilde işlemesine bağlı olduğu ifade edilmiştir (Bilican Gökkaya 2011).

Şiddet ile mücadele ve aile içi kadına şiddet alanında yapılmış çalışmalar geçmişten günümüze kadar kadınlara odaklanmış ve kadınlara yönelik yapılmıştır. Elbette ki kadınların hala güçlendirilmeleri, eşitliğinin ve güvenliğinin sağlanması önemlidir. Fakat, erkeğin kadına yönelik şiddet ile mücadeleye dahil edilmeden kadının güçlendirilmesi yetersiz kalmaktadır. Bununla birlikte erkeğin bilinçlendirilmeden kadının güçlendirilmesi bazen şiddet ya da öldürülme nedeni olabilmektedir (Rani ve ark. 2004; Körükçü ve ark. 2012; Okenwa-Emegwa ve ark. 2016).

Dünya çapında kadına şiddet ve toplumsal cinsiyete yönelik yapılan çalışmalar toplumda ya da aile içinde daha çok erkeklerin karar verici rollere sahip olduğunu göstermektedir (Terefe ve Larson 1993; Jewkes 2002; Fikree ve ark. 2005; Vefikuluçay Yılmaz ve ark. 2009; Bilican Gökkaya 2011; Körükçü ve ark. 2012; Gürsoy ve Arslan Özkan 2014; Özaydınlık 2014; Yıldırım 2018). Örneğin, Yıldırım (2018) yaptığı çalışmada Türkiye'de son on yıl içerisinde eşi tarafından öldürülen 2380 kadın vakanın 1260'ını incelemiştir. Çalışmada kadınların öldürülmesinde, erkeklerin özgürlüklerinin kısıtlanması ve kadın üzerindeki otoritelerini kaybetmesi önemli nedenler olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak özellikle cinsiyet eşitsizliği temelli ataerkil toplumlarda

erkeğin, aile içinde hakimiyetini sürdürmek için şiddet ve öldürme eylemlerini gerçekleştirebildiği ifade edilmektedir (Yıldırım 2018).

Kadına ve özellikle de aile içinde kadına şiddetin çözümü ile ilgili çok sayıda çalışmalar yapılmasına rağmen şiddet sorununun çözülemediği ve şiddeti engellemede mağduru koruyan yasaların yetersiz kaldığı ifade edilmektedir. Bunun başlıca nedeni şiddet uygulayıcısı olan erkeklerin yeterince anlaşılamaması ve böylece sorunun asıl kaynağına inilememesi olarak düşünülmektedir (Fulu ve ark. 2013; Akan ve Kıran 2017). Dolayısıyla kadına şiddete ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı mücadele kapsamında erkek kilit rol oynamaktadır. Son yıllarda Birleşmiş Milletler de kadına şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilgili mücadeleye erkeklerin katılmasının önemli olduğunu vurgulamıştır (Körükçü ve ark. 2012; Terefe ve Larson 1993).

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelinde aile içinde gerçekleşen şiddetin önlenmesi, kadınlar ve çocuklara olduğu kadar şiddetin faili olan erkeklere de fayda sağlayacaktır. Şiddetin faili olan erkeklere yönelik bu faydalar; erkeklerin toplum ve aile içerisinde daha olumlu ilişkiler kurmalarını, ilişkilerinde nasıl davranacaklarını bilmelerini, iş ortamlarında daha verimli çalışmalarını, ekonomik açıdan güçlenmelerini ve dolaylı olarak da ihtiyaçlarının anlaşılmasını ve motivasyonlarının sağlanmasını kapsamaktadır (Körükçü ve ark. 2012).

Tüm bu bilgiler değerlendirildiği zaman, daha çok erkeklerin faili olduğu şiddetin, erkek egemenliğine bağlı olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliği sonucu ortaya çıktığı ve aile içi kadına şiddete yönelik yapılan çalışmaların, şiddet zincirinin kırılmasında önemli rolü olan erkekler üzerinden yürütülmesinden ziyade daha çok kadınlar üzerinden yürütüldüğü anlaşılmaktadır. Dolayısıyla aile içi şiddetin önlenmesi açısından erkeklerin aile içi kadına şiddete yönelik algılarının belirlenmesi, erkekler üzerinde daha çok çalışmanın yapılması ve bu konuda bilinçlendirilmeleri gereği ortaya çıkmaktadır. Aile içi kadına şiddet ile mücadelenin ilk adımı olan erkeklerin aile içi kadına şiddete yönelik algılarının belirlenmesi, aile içi kadına şiddete karşı mücadelede nasıl bir strateji izleneceğine ilişkin fikir sağlanabilmesi açısından önemlidir (Öztürk 2014; Baysan Arabacı 2017).

Bu tez çalışmasında, evli erkeklerin aile içi kadına şiddet ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi ve erkeklerin toplumsal cinsiyet algısının ve diğer değişkenlerin aile içi kadına şiddete etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

Birleşmiş Milletler (BM), kadına yönelik şiddeti; "cinsiyet eşitsizliği temelinde meydana gelen, kadınlarda, fiziksel, cinsel, psikolojik yönden herhangi bir zarar ve üzüntü doğuran ya da bu sonucu doğurmaya yönelik özel hayatta veya kamuda meydana gelen her türlü muamele, tehdit, baskı ya da keyfî bir biçimde özgürlüğün kısıtlanması" olarak tanımlarken (Kaynar Tunçel ve ark. 2007; Harcar ve ark. 2008), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), "Cinsiyet eşitsizliğine dayalı, kadını üzen, fiziksel, cinsel ya da ruhsal olarak yaralayan, toplumda ya da aile içinde kadına baskı uygulanması ve keyfî bir biçimde özgürlüğün kısıtlanmasını içeren her türlü davranış" olarak tanımlamıştır (Atan S ve Atan M 2017).

Tüm dünya ülkelerinde, aile içi kadına şiddetin yaygın olduğu ve kadınlara şiddetin en çok eşleri tarafından uygulandığı ifade edilmektedir (Eldin Mohamed Saleh 2017). Literatürde aile içi kadına şiddet, genelde ev ortamında, eşleri veya diğer aile bireyleri tarafından kadınlara uygulanan, tehdit, dayatma ve kontrol içerikli; psikolojik, cinsel, ekonomik, fiziksel olarak zarar veren her türlü eylem olarak tanımlanmaktadır (Harcar ve ark. 2008; Aktürk ve Doğan 2013; Belen Alan 2017 p.4). Aile içi kadına şiddet çok boyutlu olup; kişisel özellikler ve aile yapısı; aile yaşantıları ve dinamikleri; içinde bulunulan toplumun dini, siyasal, kültürel yapısı; sosyal normlar; yasal, ekonomik ve kurumsal yapılanmanın özellikleri gibi faktörlerin etkileşimi ile birlikte oluşmaktadır (Baykal 2008).

Aile içi kadına şiddet, genellikle bir sorun çözme veya kadın üzerinde otorite sağlama aracı olarak kullanıldığı, özel bir problem veya yaşamın normal bir parçası olarak görüldüğü için varlığını devam ettirmekte ve sonuçları daha da ağır olmaktadır (Adejimi ve ark. 2014; Aydemir ve Demircioğlu 2017).

Toplumda sağlıklı bireylerin yetişmesinde etkili olan aile kurumu düşünüldüğünde aile içi kadına şiddet, sadece tüm aile bireylerini olumsuz etkilememekte aynı zamanda yeni nesillerin yetişme sürecinde yarattığı zararla tüm toplumsal yapıyı olumsuz etkilemektedir (Özübek 2013).

Birleşmiş Milletler (2006), toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilgili tutumların ve aile içi şiddeti barındıran öğelerin araştırılması ve değiştirilmesi yönünde daha fazla

çalışma yapılmasının önemini vurgulamış; tüm dünya ülkelerini, bilimsel yapıları ve sivil toplum kuruluşlarını, bu alanlara yönelik çalışmalar yapmaya veya yapılan çalışmaları desteklemeye davet etmiştir (BM 2006, Kaynak: Baykal 2008 p.1).

Aile içi kadına yönelik şiddetin, özel bir problem ya da yaşamın olağan bir parçası olarak düşünülmesi ve nesilden nesile aktarılması gibi özellikleri düşünüldüğünde etkili ve acil önlemlerin alınması gereği ortaya çıkmaktadır (Özgentürk ve ark. 2012; Ayhan ve Özkan 2016; Aydemir ve Demircioğlu 2017).

2.1. Aile İçi Kadına Şiddet İle İlgili Temel Kavramlar

2.1.1. Kadına Şiddet

BM, kadına yönelik şiddeti; "cinsiyet eşitsizliği temelinde meydana gelen, kadınlarda, fiziksel, cinsel, psikolojik yönden herhangi bir zarar ve üzüntü doğuran ya da bu sonucu doğurmaya yönelik özel hayatta veya kamuda meydana gelen her türlü muamele, tehdit, baskı ya da keyfî bir biçimde özgürlüğün kısıtlanması" olarak tanımlarken (Kaynar Tunçel ve ark. 2007; Harcar ve ark. 2008), WHO, "Cinsiyet eşitsizliğine dayalı, kadını üzen, fiziksel, cinsel ya da ruhsal olarak yaralayan, toplum da ya da aile içinde kadına baskı uygulanması ve keyfî bir biçimde özgürlüğün kısıtlanmasını içeren her türlü davranış" olarak tanımlamıştır (Atan S ve Atan M 2017). Ülkemizde ise "Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun"da, kadın şiddeti "kadının, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik yönden zarara uğraması veya acı çekmesi ile sonuçlanan ya da sonuçlanması muhtemel davranışlara yönelik tehdit ve baskıyı ya da keyfi bir biçimde özgürlüğün kısıtlanmasını içeren, sosyal, kurumsal veya özel alanda meydana gelen her türlü davranış" olarak tanımlanmıştır (Uluocak ve ark. 2014).

2.1.2. Aile

"Türk Aile Yapısı Özel İhtisas Komisyonu", ülkemizin kültürel yapısını göz önüne alarak aile kavramını, "kan bağlılığı evlilik ve diğer yasal yollardan aralarında akrabalık ilişkisi olan ve genelde fertlerin aynı evde oturduğu, cinsel, duygusal, sosyal, kültürel ve maddi gereksinimlerinin karşılandığı, bireylerin topluma katılımlarının sağlandığı ve düzenlendiği toplumun temel bir birimi" olarak tanımlamıştır (Taylan 2009). Diğer bir deyişle aile kavramı, insanların birlikte bir yaşam sürmek üzere bir araya geldikleri en eski ve en küçük topluluktur. Doğduğu an aile biriminin bir üyesi

olan birey, insanlarla birlikte yaşamayı ve ilişki kurmayı öğrenir. Aile içinde yer alan bireylerin davranışları ve aile yapısı, kişinin sağlıklı bir birey olması açısından belirleyicidir. Aile kurumu, dinamik yapısı gereği hem toplumun dönüşümüne katkı sağlar, hem de toplumsal dönüşümden etkilenir (Akın 2013; Karataş ve Kılıçarslan 2013).

2.1.3. Aile İçi Şiddet

Aile içi şiddet, genelde ev ortamında, eşlerin veya diğer aile bireylerinin, birbirine özellikle kadınlara, çocuklara veya yaşlı bireylere uygulanan, tehdit, dayatma, kontrol içerikli; psikolojik, cinsel, ekonomik, fiziksel olarak zarar veren her türlü eylem olarak tanımlanmaktadır (Harcar ve ark. 2008; Aktürk ve Doğan 2013; Belen Alan 2017 p.4).

2.1.4. Aile İçi Kadına Şiddet

Kadına yönelik aile içi şiddet, aile içinde veya özel yaşamda meydana gelen; kadının fiziksel, cinsel, ekonomik ya da psikolojik zarar görmesiyle sonuçlanabilen her türlü davranış ya da bu tür davranışlar ile tehdit etme, baskı kurma ya da özgürlüğün keyfî bir biçimde engellenmesini de içeren, cinsiyet eşitsizliğine dayalı her türlü şiddet davranışıdır (Kanbay ve ark. 2012; Aşkın EÖ ve Aşkın U 2017).

2.1.5. Eş Şiddeti (Intimate Partner Violence)

Eşler arasında meydana gelen bir eşin diğer bir eş üzerinde kontrolü sürdürmek veya güç kazanmak için kullandığı, fiziksel, cinsel veya psikolojik zarara sebep olan herhangi bir davranış olarak tanımlanır (WHO 2012; Alzahrani ve ark. 2016). Eş şiddeti, tüm dünya ülkelerinde daha çok kadınlara uygulanan en yaygın şiddet türüdür (Eldin Mohamed Saleh 2017).

2.1.6. Toplumsal Cinsiyet

Toplumsal Cinsiyet (Gender), kadın ve erkeğin toplum ve aile içerisindeki rolüne, sorumluluklarına ve konumuna yönelik toplumun algısını ve beklentilerini ifade eden bir kavram olarak tanımlanır (Aydın ve ark. 2016). Toplumsal cinsiyet, her kültürün kendi yapısı içinde değişkenlik gösteren özelliği ile kadın ve erkek arasındaki kaynakların, gücün ve rollerin paylaşılmasını belirler. Tarih boyunca kadınların bu güç ve kaynakların paylaşılmasında erkeklere göre daha dezavantajlı olduğu bilinmektedir (Akıncı Çötok 2015; Dinç ve Çalışkan 2016). Toplumsal olarak evlilik, aile ve çalışma

hayatında, kadın ve erkeğin rollerinde belirgin farklılıklar görülmektedir. Çalışma hayatına ilişkin toplumsal cinsiyet rollerine bakıldığında; kadından konumu ve ücreti düşük işte hizmet verme, işe girmek için eşlerinden izin alma gibi roller beklenmektedir. Toplumsal yaşamda; kadının akşam yalnız başına dışarı çıkmaması gibi yargılar bulunmaktadır. Aile yaşamında, kadından eşinden şiddet görüyorsa bu durumu gizlemesi, ev içinde temizlik, yaşlı ve çocuk bakımı gibi roller beklenmektedir. Evlilik hayatında ise kadına; evlenmeden cinsel temas da bulunmaması, erkek çocuk doğurması gibi roller biçilmiştir. Sonuç olarak çalışma ve politika erkeklerin sorumluluğunda görülürken; ev işleri ve aile içi özel alanlar kadınların sorumluluğunda görülmektedir (Vefikuluçay ve ark. 2007; Vefikuluçay Yılmaz ve ark. 2009).

2.1.7. Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, siyasi, ekonomik, toplumsal, kültürel ve medeni alanlarda bireye cinsiyeti nedeniyle ayrımcılık yapılması olarak tanımlanır. Tarih boyunca toplumsal cinsiyet eşitsizliği kadınlara yönelik olmuş ve kadınların eğitime, çalışma ve sosyal hayata katılımını olumsuz etkilemiştir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde; toplumsal baskı sonucunda kadın, şiddet görmekte ve sağlık problemleri yaşamaktadır (Demirgöz Bal 2014; Ataklı Yavuz 2016). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ataerkil yapıda olan toplumlarda daha ciddi boyutlardadır. Ataerkil toplumlarda, hem aile içinde hem de çalışma yaşamında kadının üreticiliği kontrol altına alınmakta ve karar alma durumunda kadının bir etkililiği olmamaktadır (Özçatal 2011).

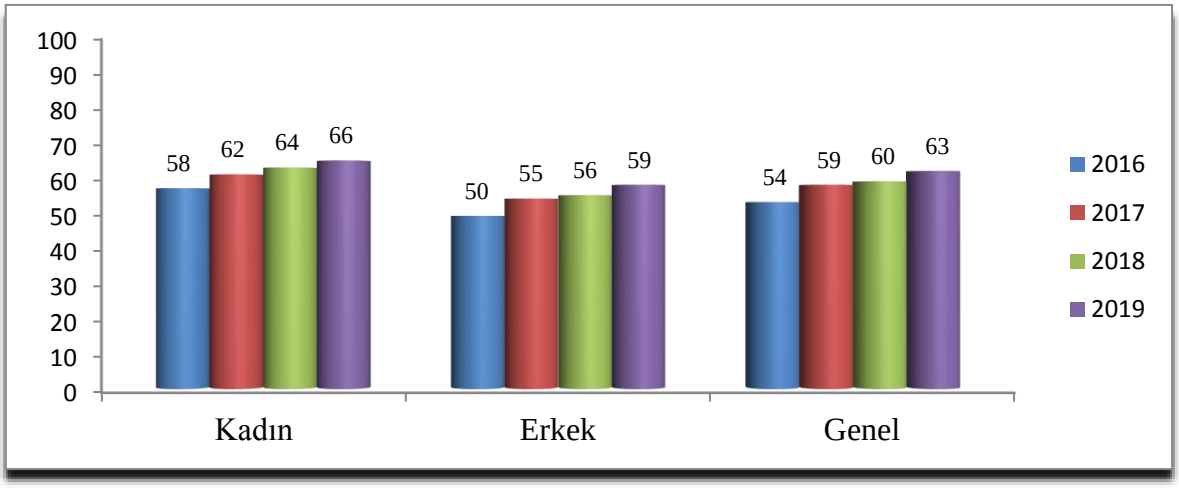
2.2. Aile İçi Kadına Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelinde meydana gelen kadına şiddet, daha çok aile içinde ve eş tarafından uygulanmaktadır (Yüksel Kaptanoğlu 2018 p.168). Bireyler, büyüdükleri toplumun, toplumsal cinsiyet rollerini yaşayarak ve öğrenerek büyümektedirler. Toplumun biçtiği cinsiyet rolleri çerçevesinde kadın, kabullenmeyi ve itaat etmeyi öğrenirken; erkek hep otoriter, güçlü ve daha başarılı olmayı öğrenmektedir (Çelik 2015). Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli olduğu ilk defa, resmi olarak İsveç Hükümet Beyannamesi (1990/91, s. 133)'sinde değinilmiştir. Bu beyannamede kadına şiddetin, "cinsiyetler arası iktidar ilişkilerinde eşitsizliğin bir göstergesi" olarak tanımlandığı ifade edilmiştir (Lundgren 2012 p.15).

Sonuç olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliği, erkeğe; gücü ve başarıyı elinde tutma, aileye maddi gelir sağlama, kadının statüsünü belirleme ve kadını belirlediği

yaşam biçimi içerisinde tutma gibi cinsiyetçileştirilmiş edinimleri sunarken kadına ise; ev işi yapma, çocuk, yaşlı ve engelli bakımını üstlenme, eşini ve eşinin ailesini hoş tutma, eşinin belirlediği sınırlar çerçevesinde sosyal yaşama ve çalışma hayatına katılma, namusunu koruma çabası ile yaşama, eşin tüm uyarı ve önlemlerine boyun eğme hatta eş şiddetini yaşamın normal bir parçası olarak görme gibi edinimler sunmaktadır. Aile içi kadına şiddeti etkileyen faktörlerden en ağır ve çözümlenmesi zor olan toplumsal cinsiyet eşitsizliği, şiddeti yaratan, besleyen, pekiştiren ve varlığını sürdüren bir yapıya sahiptir (Lundgren 2012 p.21; Çelik 2015). Kadına şiddet konusunda yapılan araştırmalar artık şiddetin, kişilik ve öfke kontrol sorunu, hormon düzensizliği gibi bireysel boyuttaki nedenlerden ziyade daha çok toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli olduğunu ifade etmektedir (Çelik 2015). Aile içi kadına şiddeti anlayabilmek ve önleyebilmek için toplumun cinsiyet algısını ve bu algıya bağlı bireylerin tutum ve davranışlarını incelemek gerekir (Özaydınlık 2014).

"Dünya Ekonomik Forumu"'nun "2013 yılı Küresel Cinsiyet Ayırımı Raporu"'nda Türkiye toplumsal cinsiyet eşitliği sıralamasında 136 ülke içinden 120. sırada yer almıştır (Gürsoy ve Arslan Özkan 2014). Türkiye'de yapılan "Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması"nda Türkiye kent nüfusunu temsil eden 18 yaş ve üstü 1205 bireyin toplumsal cinsiyet algısı değerlendirilmiştir. Araştırmada, bireylerin toplumsal cinsiyet algısını değerlendirmek için toplumsal cinsiyet algısı ölçeği kullanılmıştır. Ölçek puanı 1- 100 arasında değişmekte olup, ölçeğin puanı arttıkça bireylerin daha eşitlikçi bir toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları öngörülür. İlgili çalışmada bireylerin 2016-2019 yılları arasında toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinden aldıkları puanlar aşağıda Şekil 2-1'de verilmiştir (O'Neil ve Çarkoğlu 2019).



Şekil 2-1: Türkiye'de Yıllara Göre Toplumsal Cinsiyet Algısı

Araştırmanın verileri, Türkiye'de toplumsal cinsiyet algısının genel olarak orta düzeyin biraz üzerinde olduğu ve yıllara göre bireylerde toplumsal cinsiyet algılarında önemli bir değişim gözlenmediği görülmektedir (O'Neil ve Çarkoğlu 2019).

Az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en yıkıcı sonucu, kadınlara yönelik uygulanan şiddet ve işlenen cinayetlerdir. Erkeklere genel olarak her türlü özgürlüğü tanıyan toplumlarda, kadınlardan yaşadığı toplumun öngördüğü örf ve adetlere uygun davranmaları ve erkeklerin kontrolünde bir yaşam sürmeleri beklenmektedir. Yine aynı toplumlarda eğer kadın, örf ve adetlere uygun davranmamış ise kendisi ve ailesinin onurunu zedelemiş sayılır. Böyle bir durumda kadının şiddet görmesi hatta öldürülmesi normal karşılanabilmektedir. Kadının fiziksel ve ruh sağlığını olumsuz etkileyen hatta yaşama hakkını elinden alan bu anlayışın temelinde yatan düşünceyi anlamak önemlidir (Gürsoy ve Arslan Özkan 2014).

Sonuç olarak, ulusal ve uluslararası yapılmış çalışmalar, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yarattığı şiddetin boyutunu; yaygınlığını; şiddeti engellemek için atılacak adımlarda toplumsal cinsiyet algısını ve eşitsizliğini göz önünde bulundurmanın önemini ortaya koymaktadır (Gürsoy ve Arslan Özkan 2014; Çelik 2015; O'Neil ve Çarkoğlu 2019).

2.3. Aile İçi Kadına Şiddetin Türü

Aile içi kadına şiddet, sözel, fiziksel, ekonomik, psikolojik /duygusal ve cinsel olarak yaşanabilmekte ve bu şekilde sınıflandırılmaktadır. Aile içi kadına şiddet bu şekilde sınıflandırılsa da, şiddetin çoğunlukla birden fazla kez yaşandığı ve genellikle

bu şiddet türlerinin birden fazlasına maruz kalındığı ifade edilmektedir ((Tatlılıoğlu 2013; Kandemirci ve Kağnıcı 2014).

2.3.1. Fiziksel Şiddet

Birleşmiş Milletler 2006 yılında fiziksel şiddeti, "bilerek zarar verme veya yaralama amacıyla kadına fiziksel gücün uygulanması" şeklinde tanımlamıştır (Akın 2013). Diğer bir deyişle fiziksel gücün korkutma, sindirme ve yaptırım uygulama amacı ile; itme, tokatlama, boğazını sıkma, tekmeleme, yumruklama, eşya fırlatma, zorla evde tutma veya eve almama, ateşli silah veya kesici bir alet ile tehdit etme, işkence yapma gibi fiziksel eylemleri içeren her türlü davranış fiziksel şiddeti tanımlar (Yetim ve Şahin 2008). Bu davranışların yanı sıra, zorla uyuşturucu kullandırtma, mağduru yakma, hasta veya gebe iken gerekli desteği vermeme gibi davranışlar da fiziksel şiddeti tanımlayan davranışlardır. Fiziksel şiddet, şiddetin şekline göre iki grup içerisinde değerlendirilmektedir. Buna göre, birinci grup içine alınan "tokat atmak veya bir şey fırlatmak" "itmek, tartaklamak veya saç çekmek" gibi eylemler orta derecede şiddet olarak değerlendirilirken; "yumruklamak veya bir cisim ile dövmek", "tekmelemek, sürüklemek, dövmek", "boğazını sıkmak, bir yerini yakmak", "bıçak ve silah gibi aletler ile yaralamak ya da tehdit etmek" gibi ikinci grup içine alınan eylemler ise ağır derecede şiddet olarak değerlendirilmektedir (Akın 2013).

2.3.2. Cinsel Şiddet

Eşi veya birlikte olduğu partneri tarafından kadına uygulanan aile içi cinsel şiddet, kadının cinsel ilişki için zorlanması veya kadınla zorla cinsel ilişkiye girilmesi, cinsel isteksizliğine karşın kadının korkudan cinsel ilişkiye girmesi, kadının cinsel içerikli aşağılayıcı eylemlere zorlanması, kadının cinsel organlarına zarar verilmesi veya başka bireyler ile ilişkiye girmeye zorlanması gibi eylemleri kapsar. Bununla birlikte zorla evlendirme de cinsel şiddet kapsamında değerlendirilmektedir. Çoğu kadın mağdur veya toplum tarafından evlilik içi tecavüz terimi, cinsel şiddetin bir türü olarak kabul edilmemekte ve kabul edilse bile aile içinde gerçekleşmiş olması durumunda mahrem olarak kabul görmektedir. Bu nedenle aile içi cinsel şiddetin yaygınlığı tam olarak bilinmemektedir (Akın 2013; Gün Dağdemir 2014; KSGM 2015).

2.3.3. Psikolojik/Duygusal Şiddet

Tehditkar ve zorlayıcı davranışların neden olduğu travmayı içerir. Psikolojik/duygusal şiddet mağdurunun aşağılanması, mağdurun neyi yapıp yapamayacağı ile ilgili kontrol edilmesi, mağdurun arkadaşlarından tecrit edilmesi, mağdura anlayış, sevgi ve sempati gösterilmemesi gibi durumları kapsar (Page ve İnce 2008; Zacarias 2012; Kadın Dayanışma Vakfı 2016 p.4; Kılıç 2019).

2.3.4. Sözel şiddet

Aile içi kadına sözel şiddet, eşi veya birlikte olduğu kadını aşağılayan, değer ve itibarına saygı duyulmadığını gösteren sözel ifadelerdir. Kısacası aile içi kadına sözel şiddet; hakaret, sövme, azarlama, aşağılama, alay etme, tehdit etme gibi kişinin kendine olan saygısını ve güvenini kaybetmesine yol açan her türlü sözel ifadeleri kapsar. Birçok toplumda aile içi kadına sözel şiddet, cinsel şiddet gibi şiddet olarak algılanmamaktadır (Pınar ve Pınar 2013; Gün Dağdemir 2014).

2.3.5. Ekonomik Şiddet

Kadının çalışmasının engellenmesi veya işten çıkarılması, gerekli harcamaları için kadına para verilmemesi, bağımsız alış veriş yapmasına izin verilmemesi, evin bütçesi ile ilgili kararlara katılımının engellenmesi, kadının elde ettiği gelirin elinden alınması gibi eylemler ekonomik şiddeti kapsamaktadır. Literatürde kadına yönelik ekonomik şiddetin tehdit veya yaptırım aracı olarak kullanıldığı ifade edilmektedir (Başalp 2014; Çalışkan ve Çevik 2018). Araştırmalar, aile içinde şiddet gören kadınların, genellikle ekonomik istismara maruz kaldıklarını ve ekonomik sıkıntılar nedeni ile şiddeti kabullenmeye devam ettiklerini ya da eşlerine geri dönmek zorunda kaldıklarını göstermektedir (Ulmestig ve Erikson 2017).

2.4. Aile İçi Kadına Şiddetin Temel sebepleri ve Etkileyen Risk Faktörleri

2.4.1. Aile İçi Kadına Şiddetin Temel Sebepleri

Aile içi kadına şiddet davranışı, toplumsal cinsiyet rolü açısından erkek hakimiyetine dayalı geleneksel yaşam biçiminin bir ürünü olarak görülse de geleneksel yaşam biçimine sahip her erkeğin şiddet göstereceği anlamına gelmemelidir. Modern yaşam biçimini benimseyen erkeklerde aile içi kadına şiddet uygulayabilmektedir. Şiddetin sadece ataerkil yaşam biçimi ile açıklanabilecek bir sorun olmadığı ve birçok faktörün şiddet davranışının sergilenmesinde etkin rol oynadığı araştırmalar sonucunda

ortaya konulmuştur (Karaçam ve ark. 2006; Kocacık ve Çağlayandereli 2009; Karataş ve Kılıçarslan 2013). Bu bağlamda şiddetin sebepleri arasında biyolojik, psikolojik, toplumsal ve kültürel faktörlerin yer aldığı ifade edilmektedir. Şiddetin biyolojik sebepleri olarak; testosteron hormonu, yüksek dürtüsellik seviyesi, vücutta düşük serotonin düzeyi, beyinde nöro-kimyasal rahatsızlıklar, kullanılan ilaçlar ve bağımlılık yapıcı maddeler gösterilmiştir. Şiddetin psikolojik sebepleri olarak; doyurulmamış ihtiyaçlar ve dürtüler sonucunda ortaya çıkan engellenme durumu, paranoid kişilik özelliği gibi psikolojik sorunlar, erken yaşta şiddet mağduru olma veya sosyal öğrenme yoluyla şiddetin öğrenilmesi gösterilmiştir. Şiddetin toplumsal ve kültürel sebepleri olarak da; şiddetin toplumda normal olarak benimsenmesi ve şiddet eyleminin desteklenmesi, ataerkil yapı, yoksulluk, düşük eğitim seviyesi, medyanın şiddeti normalleştiren yayınları, savaş ve göçler gösterilmiştir (Akan ve Kıran 2017).

2.4.2. Aile İçi Kadına Şiddetin Kuramsal Çerçevede Temel Sebepleri

Literatürde kadına şiddetin altında yatan temel sebepleri, kuramsal çerçevede açıklanmış olup bu kuramlar; psikopatoloji kuramı, sosyal öğrenme kuramı, kaynak kuramı, değişim kuramı, sosyal izolasyon kuramı, kültür kuramı ve feminist kuramdır. Her bir kuram kadına şiddetin temel nedenlerini ayrı ayrı ele almıştır. Bu kuramlar açısından aile içi kadına şiddetin sebepleri aşağıda açıklanmıştır (Vahip 2002; Aksoy 2004; Ünal 2005; Karaboğa 2013).

2.4.2.1. Psikopatoloji Kuramı

Bu kuram da aile içinde şiddetin nedeni olarak şiddet uygulayan bireyin kişilik özellikleri ve ruhsal durumu üzerine odaklanılmaktadır (Karaboğa 2013). Şiddet uygulayanların %60-72'sinde alkol ve/veya madde bağımlılığı, %85'inde antisosyal kişilik bozukluğu, borderline kişilik bozukluğu, pasif-agresif kişilik bozukluğu ve paranoid kişilik bozukluğu, öfke kontrol sorunları ve dürtü kontrol bozukluğu gibi ruhsal sorunlar gözlendiği ifade edilmiştir (Ünal 2005; Doğutaş A ve Doğutaş C 2013). Ancak bu sonuçlar her ruhsal sorun yaşayan bireyin şiddet uygulayacağı anlamına gelmez. Bu bağlamda kadına şiddetin temel nedenlerini, biyolojik temelli olarak da açıklayan psikopatoloji kuramının, her erkeğin patolojikmiş gibi bir algı yaratması ve kadına şiddetin, toplumsal ve kültürel faktörlerini göz ardı etmesi açısından aile içi şiddetin nedenlerini açıklamakta yetersiz kaldığı ifade edilmektedir (Karaboğa 2013; Öztürk 2014).

2.4.2.2. Sosyal Öğrenme Kuramı-Şiddetin Aktarılması

Sosyalleşme sürecinde birey, ailesi ya da sosyal çevresinin kullandığı sorun çözme yöntemlerini benimser. Eğer bireyin ailesinde ya da sosyal ortamında şiddet bir sorun çözme aracı olarak kullanılıyorsa, birey şiddeti bir sorun çözme aracı olarak öğrenir; tam tersi eğer bireyin aile ve sosyal ortamında sorunlar karşılıklı diyalog ve anlayış içerisinde çözülüyorsa birey, yaşadığı sorunları diyalog yolu ile çözmeyi öğrenir (Can 2013).

Yapılmış çalışmalarda şiddet uygulayan bireylerin büyük çoğunluğunda, çocukluk döneminde aile içinde şiddete maruz kalma ya da aile içi şiddete tanık olma öyküsü olduğu belirlenmiştir. Nesilden nesile aktarılan şiddeti etkileyen yalnızca şiddetin kendisi değil bu durumu çevreleyen duygusal atmosferinde etkisi vardır. Kaygı, içselleştirilmiş öfke ve çökkün duygudurum, bireyin davranış ve tutumlarını hayat boyu etkilemektedir (Karaduman ve ark. 1993; Chase ve ark. 2001; Vahip 2002; Ünal 2005). Çocukta şiddet davranışının ilk belirtileri umursamazlık şeklinde kendini göstermektedir. Çocuk arkadaşına, kardeşine, hayvanlara karşı zalimce davranır fakat sonuçlarından dolayı acı çekmez. Zaman geçtikçe çocuk kendini diğer arkadaşlarından uzaklaştırır ve sosyal ilişkilerini sınırlandırır. Çocuk, ergenlik dönemine geldiğinde davranışlarının sınırlandırıldığını hissederse, şiddet davranışının uygulayıcısı haline dönüşür (Dixon ve Browne 2003; Rittersberner 1997). Son zamanlarda yapılan çalışmalarda aile içi şiddetin faili olan erkeklerin büyük çoğunluğunun, çocukluk döneminde şiddet mağduru olmalarından çok, aile içi şiddetin tanığı oldukları ifade edilmiştir. Bu duruma neden olarak, erkek çocuğun aile içinde özdeşim kurduğu bireyin, aile üyelerinden birine yineleyici bir şekilde şiddet uygulaması; erkek çocuğun doğrudan şiddete maruz kalmasından daha etkili olabileceği gösterilmektedir. Aile içinde şiddeti öğrenerek büyüyen erkek çocuğu öğrendiği şiddeti büyüdüğünde partnerine ya da çocuğuna yöneltebilmekte, ebeveynlerinden gördüğü şiddeti içselleştirerek büyüyen kız çocuğu ise şiddet olgusunu katlanılması gereken cinsiyet rolünün bir parçası olarak kabul etmekte ve ileride eşi şiddet uyguladığında bu durumu yaşamın normal bir parçası olarak görmektedir (Vahip 2002; Karaboğa 2013).

2.4.2.3. Kaynak Kuramı

Blood ve Wolfe (1960) evlilik veya yakın ilişkilerde gelir, mesleki durum ve eğitim açısından daha becerikli olan kişinin evlilik ilişkisinde daha fazla söz ve güce sahip olabileceğini öne sürmüşlerdir. Bu teori, aile içi şiddet alanında çalışılan kaynak kuramının temelini oluşturmuştur. Kaynak kuramına göre ailede erkek, eğer ekonomik veya sosyal olarak birçok açıdan kendisini güçlü görüyor ise şiddet kullanmamaktadır; tersi durumunda eşler arasındaki statü farkı erkeğin aleyhine ise erkek ailede şiddet uygulayabilmektedir. Kaynak kuramı, kadınları eğitim ve daha iyi istihdam olanakları yoluyla güçlendirmenin, kadına yönelik şiddet sorununu çözmek için önemli bir strateji olduğunu öne süren diğer teorilerle çelişmektedir (Ali ve Naylor 2013; Doğutaş A ve Doğutaş C 2013).

2.4.2.4. Değişim Kuramı

Değişim kuramına göre aile içi kadına şiddet, aile içinde fayda-maliyet ilişkisinin bir sonucu olarak yaşanmaktadır. Yani erkek için, şiddet uyguladığında maliyeti faydadan daha ağır basıyor ise şiddet yaşanmamaktadır. Erkek için şiddetin faydası kadın üzerinde güç kullanabilmesi, maliyeti ise şiddet davranışı sonucunda toplum tarafından dışlanması, kolluk kuvvetleri tarafından müdahale edilmesi veya cezalandırılmasıdır. Kurama göre eğer erkek, şiddetin maliyetine katlanmayı göze alabiliyorsa kadına şiddet uygular ya da uyguladığı şiddeti sürdürür; bunun aksine toplumsal veya yasal sonuçlarına katlanamıyorsa şiddet uygulamaz ya da şiddet davranışından vazgeçer (Karaboğa 2013).

2.4.2.5. Sosyal İzolasyon Kuramı

Yapılan çalışmalarda kadın ya da çocuklara karşı şiddet uygulanan ailelerin daha çok sosyal izolasyon yaşadığı belirtilmiştir. Aile içi şiddetin faili olan birey, şiddet uyguladığı mağdura sosyal ya da eğlenmek-dinlenmek amaçlı yapılan herhangi bir etkinliğe katılımına izin vermeyerek sosyal izolasyona uğratmaktadır (Chase ve ark. 2001).

2.4.2.6. Kültür Kuramı

Aile içi şiddetin, şiddet olarak algılanması veya tanınması, bireyin ve toplumun kültürel yapısına bağlıdır. Bu nedenle şiddet davranışının toplumun kabul ettiği ya da haklı gördüğü bir amaç doğrultusunda işlendiği düşünülürse, toplum nezdinde bu şiddet

davranışının şiddet olarak algılanması ya da tanımlanması oldukça zordur. Bu kurama göre, aile içi kadına şiddettin en önemli nedeni toplumun ve bireyin kültürel yapısıdır. Yapılan çalışmalar da da; aile içi şiddette veya istismarda güçlü bir neden olarak geleneksel kültüre sahip veya ataerkil yapıdaki toplumlar gösterilmektedir (Ünal 2005).

Çoğu toplumlarda kadın veya çocuklara karşı uygulanan şiddet veya çağdışı yapılan eylemler geleneksel kültürün bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Kadın evlendirilirken kadın üzerinden başlık parası alınması, kadının sünnet edilmesi, kadının zorla kapatılması, kadına bekaret kontrolünün yapılması, kadının çocuk yaşta evlendirilmesi gibi eylemler geleneksel kültüre sahip olan toplumlarda yaşanmaktadır (Aksoy 2004).

2.4.2.7. Feminist Kuram

Feminist kuram, aile içi kadına uygulanan şiddetin ataerkil bir toplumda cinsiyet gücünün eşit olmayan dağılımından kaynaklandığını açıklar (Dalal 2008 p.12; Şener ve ark. 2008 p.6). Katı sosyal normlar ve kültürel uygulamalar, erkek üstünlüğü mitlerini sürdüren ataerkil toplumların ana araçlarındandır (Rani ve ark. 2004). Bu ataerkil normlar, erkeklerin kadınları kontrol etme gücünü korumak için şiddet kullanımını haklı çıkarmaktadır (Arthur ve Clark 2009). Başka bir ifade ile erkek kadın üzerinde egemen bir güce sahiptir, bu da karı koca ilişkisinde de erkeğin lehine bir hiyerarşi oluşturmaktadır (Baykal 2008). Bu durum sosyal, siyasi ve ekonomik yaşamda da etkisini göstermekte ve kadının eşit düzeyde katılımını engellemektedir. Kadının aleyhine olan ekonomik, sosyal ve politik olarak toplumsal düzeydeki eşitsizlikler erkeğin güç ve kontrolü elinde tutma çabası aile içinde kadına karşı şiddet şeklinde ortaya çıkmaktadır. Ve bu durum erkeğin kadın üzerindeki gücünü ve kontrolünü denediği ailede yeniden üretilmektedir (Şener ve ark. 2008 p.6; Karaboğa 2013). Kuram, kadınların statüsünün iyileştirilmesinin kadına karşı şiddet oranını azaltabileceğini savunmaktadır (Yodanis 2004).

2.4.3. Aile İçi Kadına Şiddeti Etkileyen Risk Faktörleri

Erkeğin kendisine olan güvensizliği, tahammülsüzlüğü, aşırı alkol kullanması, ekonomik sıkıntılar yaşaması, işsiz olması, çocukluk döneminde şiddete tanık olması ya da şiddet görmesi, kadın ile arasındaki yaş farkı, dini etkenler, kadının sosyal destekten yoksun olması gibi çeşitli faktörler kadına yönelik aile içi şiddetin artmasına yol açmaktadır (Page ve İnce 2008; Somonoğlu İkinci 2014).

Aile içi kadına şiddeti etkileyen faktörlere yönelik araştırmalarda sıklıkla Heise (1998) tarafından önerilen Ekolojik Model temel alınmaktadır. Ekolojik Model'de, aile içi kadına şiddetin oluşmasında etkili olan risk faktörleri birlikte ele alınır. Ekolojik Model'de farklı düzeylerdeki etmenler iç içe dört halka şeklinde kurgulanmakta, en içteki halka bireysel düzeyi, ikinci halka ilişkisel düzeyi, üçüncü halka sosyal düzeyi, son halka ise toplumsal düzeyi temsil etmektedir (Sadowski 2004; Kocacık ve ark. 2007; Yıldırım ve ark. 2013).

Ekolojik modelin bireysel düzeyinde, bireyin şiddetin her hangi bir şekline uğrama riskini veya şiddet gösterme riskini artıran biyolojik, demografik gibi bireyin kişisel özellikleri (düşük eğitim düzeyi, izolasyon, aile ve/ya arkadaş çevresinin olmaması; düşük gelir düzeyi; çocukluk döneminde aile içinde şiddet görme veya istismara uğrama; babanın olmaması; alkol kullanma ve/ya madde bağımlısı olma; yaş; azınlık, marjinal ya da dışlanmış bir topluluğun üyesi olma gibi) yer alır. Ekolojik modelin ilişkisel düzeyinde, eşi veya diğer aile fertleri ile olumsuz bir şekilde gelişen ilişkiler (ekonomik, etnik, politik vb. nedenlerle evlenmek durumunda kalmak, aile içinde erkeğin finansal kaynaklar ve kararlar üzerinde kontrolü, evlilikte geçimsizlik; eşler arasında gelir ve eğitim düzeyi farklılıkları, kadının, eşinin ailesi ile birlikte yaşaması, yakın çevrenin şiddete karşı tutumları gibi) yer alır. Ekolojik modelin sosyal düzeyinde kadına veya aile üyelerine ilişkin şiddet; yoksulluk, kötü ekonomik koşullar, işsizlik, nüfusun fazla olması, kadın ve ailenin izolasyonu, erkeklerin kadınlara şiddet uygulamasını meşrulaştıran ve normalleştiren tutumlar, kadınlara kurumsal veya sosyal destek sağlanmaması, yasal yaptırımların caydırıcı olmaması, emniyet, mahkeme ve yargı kararlarını önemsememe gibi belirleyiciler yer almaktadır. Ekolojik modelin toplumsal düzeyinde ise, toplumsal ve kültürel faktörler (ataerkil toplum düzeni, çatışmalara çözüm yöntemi olarak şiddete başvurma, toplumsal cinsiyet temelli roller, sınıfsal eşitsizlikler) yer almaktadır (Baykal 2008; Page ve İnce 2008; Yıldırım ve ark. 2013; Boyacıoğlu 2016).

2.5. Ulusal ve Uluslararası Boyutta Aile İçi Kadına Şiddetin Yaygınlığı

Aile içi kadına şiddet, bütün kültürlerde ve toplumlarda oldukça yaygın görülmekle birlikte aynı zamanda aile mahremiyetinin bir unsuru olarak görüldüğü için gizli kalmakta ve yaygınlığı tam olarak bilinmemektedir (Faramarzi ve ark. 2005a; Karataş ve Kılıçarslan 2013; Tatlılıoğlu 2013; Ekström 2015).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 2000-2003 tarihleri arasında on ülkede yürütülmüş olan "Çok Ülkeli Kadın Sağlığı ve Aile İçi Şiddet" araştırmasında, kadınların partnerleri tarafından hayatları süresince yaşadıkları fiziksel şiddet yaygınlığının %13 ile %61, fiziksel/cinsel şiddet yaygınlığının %15 ile %71 arasında olduğu belirlenmiştir (Garcia-Moreno ve ark. 2006).

Yine DSÖ tarafından 2013'te tüm ülkelerin bölgelere göre kadına şiddet oranının %30 olduğu, Afrika, Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Asya bölgelerinde bulunan ülkelerin kadına şiddet oranının diğer bölgelerde bulunan ülkelere göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir (KSGM 2015). Avrupa Birliği'nin 2013 yılında 28 ülkede yürüttüğü kadına yönelik şiddet araştırmasında, partnerlerinden fiziksel veya cinsel şiddet gören kadınların oran olarak %13 ile %32 arasında değiştiği ve Avrupa Birliği ortalamasının %22 olduğu belirlenmiştir (European Union-FRA 2014).

BM İstatistik Bölümü tarafından yayınlanmış olan "Dünya'da Kadın 2015: Eğilimler ve İstatistikler" kitabında yaşamın herhangi bir döneminde kadınların kocası ya da birlikte olduğu erkekler tarafından uğradıkları fiziksel ve/veya cinsel şiddetin yaygınlığı yer almaktadır. İlgili kitapta bulunan veriler çerçevesinde; bölgelere göre seçilmiş olan bazı ülkelerde aile içi kadına şiddet oranları Tablo 2-1'de yer almaktadır (KSGM 2016).

Tablo 2-1: Dünyada Aile İçi Kadına Şiddetin Yaygınlığı

Bölge	**Yıl**	**Aile İçi Kadına Şiddet Yaygınlığı (%)**	
		Fiziksel Şiddet	**Cinsel Şiddet**
Afrika	2005-2013	14,4-56,9	4,8-35,3
Asya	1999-2013	12,8-35,1	2,9-14,1
Avrupa	2014	12-29	3-11
Güney Amerika	2010-2013	12,3-37,4	5,9-14,5
Kuzey Amerika	2009-2011	31,5	8,8
Okyanusya	2002-2012	15,6-30,2	4,9-14,1

*Seçilmiş Ülkeler İtibarıyla yaşamın herhangi bir döneminde kocası veya birlikte olduğu erkek tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddet uygulanmış kadınların yüzdesi

BBC (Britanya Yayın Kuruluşu)'nin İngiltere'deki 43 polis merkezinden elde ettiği verilere göre İngiltere'de eşi, eski eşi ve diğer aile üyeleri tarafından aile içi şiddet sonucu öldürülen insan sayısının son beş yılda en yüksek seviyeye ulaştığı ve sadece 2018 yılında aile içi şiddet sonucunda 173 kişinin hayatını kaybettiği, hayatını kaybedenlerin yaklaşık dörtte üçünün kadın ve faillerin çoğunlukla erkek olduğu bildirilmiştir (Mackintosh ve Swann 2019).

Türkiye'de kadına yönelik şiddet oranlarının, gelişmekte olan ülkelere benzer oranlarda olduğu görülmektedir (Karataş ve Kılıçarslan 2013). 2014 yılında yapılmış "Türkiye Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması"'nın sonuç raporuna göre, kocası veya partneri olduğu erkeğin fiziksel ve/veya cinsel şiddetine uğrayan kadınların %38 oranında olduğu belirlenmiştir (KSGM 2015). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun yayınladığı raporda, Türkiye'de 2017 yılında 409 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü, 332 kadının cinsel şiddete maruz kaldığı ve kadın cinayetleri sayısının bir önceki yıla göre %25 arttığı belirtilmiştir. Yine rapora göre öldürülen kadınların %39'unun partneri veya eski partneri tarafından öldürüldüğü, %25'inin kendi hayatına dair karar almak istediği, %11'inin boşanmak istediği için öldürüldüğü belirtilmiştir (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2017). Türkiye'de 2018-2019 yıllarına bakıldığında, 2018 yılında 440 kadının; 2019 yılının ilk 6 ayında ise 214 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü; öldürülen kadınların büyük bir çoğunluğunun eşi, birlikte olduğu erkek veya eski eşi tarafından kendi yaşamına dair karar almak istedikleri için öldürüldüğü belirtilmiştir (Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2019).

Ülkemizde kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığının daha açık bir şekilde görülmesi açısından, Aile ve Sosyal Çalışmalar Bakanlığı tarafından yapılan Türkiye Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2014 sonuçları, Tablo 2-2'de verilmiştir (KSGM 2015).

Tablo 2-2: Türkiye'de 2008 ve 2014 Yılı Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Yaygınlığı

Türkiye	**Fiziksel ve/veya Cinsel Şiddet Yaygınlığı (%)**	
Bölge	**2008 Yılı**	**2014 Yılı**
İstanbul	38	38
Batı Marmara	26	31
Ege	35	38
Doğu Marmara	39	32
Batı Anadolu	44	45
Akdeniz	44	38
Orta Anadolu	53	45
Batı Karadeniz	47	35
Doğu Karadeniz	43	29
Kuzeydoğu Anadolu	57	41
Ortadoğu Anadolu	52	35
Güneydoğu Anadolu	51	36
Yerleşim Yeri		
Kır	47	39
Kent	40	37
Toplam	42	38

*Hayatın herhangi bir döneminde eşi ya da partneri olduğu erkeğin fiziksel ve/veya cinsel şiddetine uğramış kadınların bölge ve yerleşim yerlerine göre yüzdesi (Türkiye Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2014 sonuçları)

Ulusal ve uluslararası verilere bakıldığında aile içi kadına şiddetin yaygın olduğu ve aile içi kadına şiddet ile ilgili araştırmaların daha çok kadınlar üzerinden yürütüldüğü görülmektedir. Çalışmada kadınlar üzerinden yapılan çok fazla araştırmaya ulaşılırken, aile içi kadına şiddetin daha çok faili olan erkekler üzerinde ülkemizde 12 çalışma, diğer dünya ülkelerinde 16 çalışma olmak üzere toplam 28 çalışmaya ulaşılmıştır. Aile içi kadına şiddete yönelik erkekler üzerinde yapılan ulusal ve uluslararası ulaşılan çalışmalar aşağıda Tablo 2-3 ve Tablo 2-4 ’de gösterilmiştir.

Tablo 2-3: Türkiye'de Aile İçi Kadına Şiddete Yönelik Erkekler Üzerinde Yapılan Çalışmalar

Araştırıcı	İl	Yöntem	Örneklem (N)	Aile İçi Kadına Şiddet Türü ve Yaygınlığı (%)						Sonuç
				Fiziksel	Cinsel	Duygusal	Sözel	Ekonomik	Genel	
Erbek ve ark. (2004)	İstanbul	Nicel	150 E+K	+	+	-	-	-	-	Çalışmada EDAM'a başvuran 50 kişi, boşanma aşamasında olan 50 kişi ve kontrol grubu olarak herhangi bir destek almayan 50 kişi olmak üzere üç grup oluşturulmuştur. Destek almayan grupta, şiddetin diğer iki gruba göre anlamlı olarak daha düşük olduğu, boşanma aşamasındaki grupta bulunan kadınların %66'sının fiziksel, %6,2'sinin ise cinsel şiddete uğradığı belirlenmiştir.
Sayer (2011)	Ankara	Derleme	-	-	-	-	-	-	-	Derlemede toplumsal cinsiyet eşitzliği ile mücadelede erkeklerin katılımının önemi açıklanmış olup aile içi kadına şiddet konusu çok işlenmemiştir.
Dönmez ve ark.(2012)	İzmir	Nicel	254 E	**%37,5**	**%3,9**	**%93**	-	**%34,4**	-	Çalışmada, psikolojik şiddetin, öğrenimli kadınlarda anlamlı olarak daha fazla olduğu, erkeğin çalışmaması veya düzensiz işlerde çalışması, alkol kullanması, kadının 25-34 yaş arasında olması fiziksel şiddette belirleyici etmenler olarak saptanmıştır.
Körükçü ve ark.(2012)	-	Derleme	-	-	-	-	-	-	-	Derlemede, erkeklerin kadına şiddet ile mücadeledeki rol ve sorumluluklarının önemini vurgulayan daha fazla çalışmaya gereksinim olduğu vurgulanmıştır.
Kodan Çetinkaya (2013)	Erzurum	Nicel	300 E+K	-	-	-	-	-		Üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada, erkeklerin, kadınlara göre daha fazla şiddet eğilimine sahip oldukları; ailenin desteği, aile içi şiddete uğrama veya tanık olma ile şiddet eğilimi arasında; cinsiyet, ailenin gelir durumu, annenin eğitim düzeyi, şiddetin tanığı olma durumu ile toplumsal cinsiyet algısı arasında ilişki olduğu belirlenmiştir.
Öztürk (2014)	Ankara	Nitel	18 E	+	+	+	+	+	+	Çalışmada şiddet uygulayan erkeklerin evlilikte erkeği, "koca" olarak iktidarla özdeşleştirdiği, şiddeti ise, kadının üzerinde baskı oluşturma veya kadın üzerinde iktidar kurma aracı olarak gördüğü belirlenmiştir.
Gülmez (2014)	Elazığ	Nicel	517 E	+	-	+	-	-	+	Çalışmada 20-34 yaş arası, eğitimi ilkokul ve altı olan, düşük gelirli,eşi ilkokul ve altı eğitim düzeyine sahip olan, evliliğinin ilk beş yılında olan, aile içi şiddete maruz kalmış veya şiddete tanık olmuş erkeklerin daha çok eşlerine şiddet uyguladığı belirlenmiştir.
Çelik (2015)	İstanbul-İzmir Antalya	Nicel	124 E						+	Hüküm almış 124 evli erkek ile yapılan çalışmada, şiddet olgusunun altında yatan temel faktörün toplumsal cinsiyet algısı olduğu belirlenmiştir.
KSGM (2015)	-	Nitel	7 E	-	-	-	-	-	-	Çalışmada kadına şiddeti, eğitim düzeyi lise ve üstü olan erkeklerin, toplumun yapısı, gelenekler, erkeğin yetiştirilme biçimi gibi kavramlar ile açıkladığı, eğitimi lise düzeyinden daha düşük olan erkeklerin ise maddi sorunlar ve çalışma yaşamının erkek üzerinde yarattığı baskıların sonucunda yaşanan bir durum olarak tanımladıkları belirlenmiştir.
Aydemir ve Demircioğlu (2017)	Trabzon	Nicel	200 E+K	**%38,3**	-	-	**%85**	-	**%58,3**	Çalışmada şiddetin genellikle aile içinde kadınlara ve en çok da fiziksel ve sözel şiddet türünün ağırlıklı olarak uygulandığı belirlenmiştir.
Akan ve Kıran (2017)	Mersin	Nitel	19 E						**%49**	Büyük çoğunluğu evli olan katılımcıların %74'ünün aile içinde şiddete maruz kaldığı, %79'nun çocuğuna ve %49'nun eşine şiddet uyguladığı belirlenmiştir.
Tarı Selçuk ve ark.(2018)	Balıkesir	Nicel	292 K+E	**%8,5**	**%3,9**	**%39,5**	-	-	**%45,8**	Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada eşitsiz toplumsal cinsiyet algısının fiziksel şiddet için bir risk faktörü olduğu bulunmuştur.

*EDAM: Evlilik Danışma Merkezi, * KSGM: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, *E: Erkek, *K: Kadın

Tablo 2-4: Türkiye Dışında Dünya Ülkelerinde Aile İçi Kadına Şiddete Yönelik Erkekler Üzerinde Yapılan Çalışmalar

Araştırıcı	Ülke	Yöntem	Örneklem (N)	Aile İçi Kadına Şiddet Türü ve Yaygınlığı (%)						Sonuç
				Fiziksel	Cinsel	Duygusal	Sözel	Ekonomik	Genel	
Macey (1999)	İngiltere	Nitel	Pakistan'lı müslüman erkekler	-	-	-	-	-	-	Çalışmada, ülkede müslüman kadınlar tarafından elde edilen kazanımlarına rağmen görüşme yapılan erkeklerin eşlerine şiddet uyguladıkları, aile içi şiddeti kültür, din, ataerkillik ya da bu üç faktörün herhangi bir kombinasyonundan kaynaklanabileceği belirtilmiştir.
Coker ve ark. (2002)	Amerika	Sürveyans Çalışma	6790 K ve 7122 E	+	+	+	-	-	**%28,9**	Çalışma da, NVAWS'dan elde edilen veriler analiz edilmiştir. Çalışmada kadına şiddet oranının, erkeğe şiddet oranından daha fazla bulunduğu ifade edilmiş; genel olarak, hem fiziksel hem de psikolojik şiddet hem erkek hem de kadın mağdurlar için fiziksel ve ruhsal sağlık sorunları ile ilişkili bulunmuştur.
Abrahams ve ark. (2004)	Güney Afrika	Kesitsel	1368 E	-	**%15,3**	-	-	-	-	Çalışmada alkol kullanımı, birden fazla partner ile ilişki yaşama ve partneri ile sık sık çatışma, cinsel şiddet riski açısından önemli bulunmuştur.
Peek-Asa ve ark. (2005)	Amerika	Kohort	572 E+K	**%13,6**	-	**%34,9**	-	-	-	Çalışmada eşlerine şiddet uygulayan erkeklerin %45'inden fazlası alkol sorunları, antisosyal kişilik bozukluğu, depresif belirtiler ve ekonomik sıkıntılar gibi sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir.
Abrahams ve Jewkes (2005)	Güney Afrika	Kesitsel	1368 E	-	-	--	-	-	-	Çalışmada, erkeklerin %23,5'nin aile içi kadına şiddete tanık olduğu ve tanık olma durumu ile eş şiddeti arasında güçlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir.
Fikree ve ark. (2005)	Pakistan	Nitel -Nicel	176 E	**%47,7**	-	-	**%94,9**	-	-	Çalışmada aile içi kadına şiddetin önemli belirleyicilerinin "düşük sosyoekonomik durum, evlilik süresi (≥5), çocukluk döneminde şiddet görme ve şiddete tanık olma olduğu belirlenmiştir.
Speizer (2009)	Uganda	Kesitsel	2503 E-8531 K	-	-	-	-	-	**%50**	Çalışmada erkeklerin %40'nın eşine şiddet uyguladığı ve şiddete tanık olma durumunun etkili değişken olarak belirlendiği belirtilmiştir.
Fawole ve ark. (2010)	Afrika	Nicel-Nitel	820 E	**%25,1**	**%29,3**	**%44,4**	-	**%23,2**	-	Çalışmada erkeklerin %60,3'ünün "eşinden sorumlu" olmak, %59,9'unun "saygı elde etmek" için eşine şiddet uyguladığı belirlenmiştir.
Roberts ve ark. (2010)	Amerika	Retrospektif	14564 K	-	-	-	-	-	**%4**	Çalışmada alkol ve ilişkili durumlar ile ilgili yapılan ulusal epidemiyolojik araştırma verileri kullanılmıştır.Erkeklerin yaklaşık %4'ü partnerine karşı şiddet sergilediği ve partner şiddeti ile çocukluk döneminde aile içi eş şiddetine tanık olma arasında güçlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir.
Oladepo ve ark. (2011)	Nijerya	Kesitsel	3000 E+K	**%15,1**	**%4,8**	-	-	-	-	Çalışmada, kadının erkekten daha fazla eş şiddetine maruz kaldığı,alkol kullanımının eş şiddeti ile ilişkili olduğu ve evli kadınların bekar kadınlara göre daha fazla fiziksel şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir.
Laisser ve ark.(2011)	Tanzanya	Nitel	75 E+K	-	-	-	-	-	-	Çalışmada, katılımcıların eşitsiz toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları ve kadının işten geç gelmesi, zamanında yemek hazırlamaması gibi durumlarda şiddet uygulanabileceğini ifade ettikleri belirlenmiştir.
Nybergh ve ark.(2013)	İsveç	Kesitsel	2015 E+K	**%14,3**	**%9,2**	**%23,6**	-	-	-	Çalışmada son yıllarda eş şiddetine maruz kalma oranının, her iki cinsiyette benzer olduğu ancak yaşamın erken dönemlerinde kadınlarda daha yüksek olduğu,; zayıf sosyal destek, aile içi şiddetle büyümek, bekar, dul veya boşanmış olmak, eş şiddetine maruz kalma ile ilişkili olduğu belirlenmiştir.
Fulu ve ark.(2013)	Asya ve Pasifik	Nicel	10178 K	-	-	-	-	-	**%39,3-%87,3**	Çalışmada eş şiddeti ile ilişkili faktörlerin toplumsal cinsiyet algısı, çocukluk travması, alkol kullanımı, depresyon, düşük eğitim seviyesi, yoksulluk durumunun olduğu belirlenmiştir.
Adejimi ve ark. (2014)	Nijerya	Kesitsel	609 E	**%11,7**	**%23,0**	**% 31,2**	-	-	-	Çalışmada erkeklerin eğitim seviyesi yüksek olmasına karşın, aile içi kadına şiddetin her türünün yaygın olduğu ve özellikle alkol kullanan erkelerin daha çok şiddet uyguladığı belirlenmiştir.
Ajibola ve ark. (2017)	Nijerya	Kesitsel	430 E	**%15,1**	**%24,7**	**% 67,2**	-	**%10,9**	**%74**	Çalışmada sadece medeni durum ve erkeğin şiddet eğilimi etkili değişken olarak belirlenmiştir.
Peltzer ve ark. (2017)	Güney Afrika	Kesitsel	15916 E+K	-	-	-	-	-	**% 8,5**	Çalışmada, kadının erkekten daha fazla eş şiddetine maruz kaldığı, genç yaş, ruhsal sorun, alkol veya madde kullanımı gibi değişkenlerin eş şiddeti ile ilişkili olduğu belirlenmiştir.

•E: Erkek, •K: Kadın

Tablo 2-3 ve Tablo 2-4'de erkeklerin uyguladığı aile içi kadına şiddetin çok yönlü ve yaygın olduğu görülmektedir. Kadının anlaşılması elbette ki önemlidir fakat gelişmekte olan ülkelerde, toplum içerisinde erkekler otorite ve güç kaynağı olarak görüldüğü için kadın ne kadar anlaşılırsa anlaşılsın, erkekler anlaşılmadığı ve bilinçlendirilmediği müddetçe aile içi kadına şiddetin devam edeceği düşünülmektedir.

2.6. Aile İçi Kadına Şiddetin Bireyler Üzerindeki Etkileri

Aile içinde kadına ve aile bireylerine yönelik şiddetin türleri ve yaygınlığı gelişmemiş, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde farklılık gösterirken, şiddetin kadın ve aile sağlığı üzerindeki etkileri ve sonuçları benzer olmaktadır (Yıldırım ve ark. 2013). Aile içi şiddet; bireylerde (mağdurlar, failler, çocuklar), kısa ve uzun vadede fiziksel ve ruhsal sorunlar yaratmaktadır (Olive 2007; Liao 2018). Aile içi şiddet ile ilgili çalışmalarda; aile içi kadına şiddetin, ruh sağlığı sorunlarının başlangıcı, süresi ve tekrarı üzerinde önemli bir etkisi olduğu, şiddetin yaşandığı aile bireylerinin birçoğunun uykusuzluk çektiğinden, depresyon, korku ve endişe duygularından söz ettiği ifade edilmiştir (Tatlılıoğlu 2013; Adejimi ve ark. 2014; Arkins ve ark. 2016). Sonuç olarak, en başta bireylerin yaşam enerjisini tüketen ve özgüvenlerini yok eden aile içi şiddet; kalıcı hasarlara, kronik ağrılara, fiziksel engellere, alkol veya madde kullanım bozukluklarına, çok sayıda hastalık riskini arttıran bir travmaya dönüşmesine ve hatta ölüme neden olabilmektedir (Yıldırım ve ark. 2013).

2.6.1. Aile İçi Kadına Şiddetin Kadın Üzerindeki Etkileri

Aile içi kadına şiddet, kadının yasal haklarını ve yaşam kalitesini ciddi bir şekilde ihlal ettiği için artan bir küresel ilgi görmüştür (Zacarias ve ark. 2012). Şiddetin genelde görünmeyen yüzü olan ve görünürde iz bırakmayan cinsel, duygusal, sözel veya ekonomik şiddete maruz kalan kadın, kendi yaşamı üzerinden kontrolü sağlayamadığı ve engellenmişlik yaşadığı için özgüveni kaybolur, benlik saygısı azalır, irade bozukluğu ve kimlik karmaşası yaşar, sağlık sorunları yaşar, girişimciliği gelişmez ya da tam tersi girişimcilik ruhu kaybolur (Aksakal ve Atasayar 2011; Tatlılıoğlu 2013). Mevcut çalışmalar, aile içi şiddet daha ileri boyutlarda ise; kadınlarda cinsel yolla bulaşan hastalıklar, perinatal komplikasyonlar, sakatlıklar gibi fiziksel sorunlara; uyku ve yeme bozuklukları, psikosomatik bozukluklar, depresyon, öz kıyım, madde veya alkol bağımlılığı, kaygı bozukluğu, travma sonrası stres bozukluğu gibi ruhsal sorunlara ve kadının öldürülmesine neden olabildiğini göstermektedir (Ristock 1995 p.9; Campbell 2002; Pico-Alfonso ve ark. 2004; Faramarzi ve ark. 2005b; Houry ve ark. 2005; Romito ve ark. 2005; Bostancı 2006; Pico-Alfonso ve ark. 2006; Zlotnick ve ark. 2006; Köse ve Beşer 2007; Mechanic ve ark. 2008; Tadegge 2008; Deyessa ve ark. 2009; Yaman Efe ve Ayaz 2010; Devries ve ark. 2011; Vives-Cases ve ark. 2011;

Ansara ve Hindin 2011; Aksakal ve Atasayar 2011; Dillon ve ark. 2013; Tatlılıoğlu 2013; Karataş ve Kılıçaraslan 2013; Akalın ve Arıkan 2017; Yılmaz ve Karakuş 2019).

Aile içi kadına şiddet, genellikle hamilelik döneminde de devam etmekte ve ana çocuk sağlığı ile ilgili olumsuz sonuçlar yaratabilmektedir. Bunlar düşük doğum ağırlığı, diğer neonatal risklere yol açabilen fetal gelişme geriliği, erken doğum eylemi, gebelikte riskli sağlık davranışlarının artması gibi olumsuz sonuçlardır (Black 2011; Taft ve ark. 2015; Henriksen ve ark. 2017). Gebelikte şiddet ile ilişkili riskli sağlık davranışları arasında; sigara, alkol ve madde bağımlılığı, eğitim ve ekonomik performans düşüklüğü, güvensiz cinsel uygulamalar, aile ve arkadaş ilişkilerinde ebeveynliğin bir parçası olarak bağlanma kabiliyetinin azalması, doğurganlık kontrolü ve kişisel otonomi kaybı gibi durumlar yer almaktadır (Saleh 2017; Women's Support Center 2017).

2.6.2. Aile İçi Kadına Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri

Türkiye'de 2011 yılında yapılan "Aile Yapısı Araştırma" verilerine göre; ebeveynlerin çocuklara verdikleri cezalara baktığımızda; sık sık azarlama %7,4 ile birinci sırada, internete girme yasağı koyma %4,2 ile ikinci sırada, üçüncü sırada televizyon izlemeyi yasaklama (%3,4) gelmektedir. Gezici araştırma şirketinin 2012 Nisan da yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre (Tablo 2-5); çocukların %56,7'sinin aile içi şiddete tanık olduğu, %43,7'sinin aile içinde fiziksel şiddete uğradığı saptanmıştır.

Tablo 2-5: Türkiye'de Çocukların Aile İçi Kadına Şiddete Tanık Olma ve Aile İçi Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumları

Aile İçi Kadına Şiddete Tanık Olma Durumu (%)	**Evet**	**56,7**
	Hayır	43,3
	Toplam	100,0
Aile İçi Fiziksel Şiddet Görme Durumu (%)	**Evet**	**43,7**
	Hayır	56,3
	Toplam	100,0

Yapılan araştırmalar, ailede kadına şiddete tanık olan çocukların, içe kapanma, altını ıslatma, korku ve iletişim sorunları, okul hayatında başarısızlıklar, okula gitmekten kaçınma veya okuldan kaçma gibi bilişsel, davranışsal, psikolojik veya sosyal problemler yaşadıkları belirtilmektedir. Aynı zamanda ailede kadına şiddete tanık olan çocuklar, gelecekte şiddetin faili olma veya şiddet mağduru olarak şiddeti kabullenme riski ile karşı karşıyadırlar. Yapılan çalışmalarda aile içi şiddetin faili olan erkeklerin büyük bir çoğunluğunun, çocukluk döneminde aile içinde şiddete uğradıkları veya aile içi kadına şiddete tanık oldukları belirlenmiştir (Litrownik ve ark., 2003; Baykal 2008;

Nybergh ve ark. 2013; Lök ve ark. 2016; Simmons ve ark. 2017; Osofsky 2018). Bu anlamda aile içi kadına şiddetin, döngüsel bir özelliğe sahip olduğu düşünülebilir (Gürhan 2016 p. 743).

2.6.3. Aile İçi Kadına Şiddetin Faili Olan Erkek Üzerindeki Etkileri

Aile içi kadına şiddet sadece kadınları ve çocukları olumsuz etkilememekte aynı zamanda şiddet uygulayan erkekleri de olumsuz etkilemektedir (Tatlılıoğlu 2013). Aile içinde kadına şiddet uygulayan erkekler, toplum içerisinde ve aileleriyle ilişkilerinin bozulması, aileleri tarafından terk edilmesi, ev içi ve iş yerinde huzursuzluk, ihtiyaçlarının anlaşılmaması ve motivasyon kaybı, uykusuzluk, depresyon, korku ve endişe gibi sorunlar yaşayabilmektedir (Körükçü ve ark. 2012; Tatlılıoğlu 2013; Adejimi ve ark. 2014). Aile içi kadına şiddetin, faili olan erkekler üzerindeki olumsuz etkilerine yönelik çok az sayıda literatüre rastlanmış olup, şiddet uygulayan erkeklerde; düşük benlik saygısı, kıskançlık, kaybetme korkusu, güven duygusunda zayıflık, kişilik bozukluğu, aşırı kontrol isteği, zayıf empati yeteneği, alkol ve madde bağımlılığı, aşırı erkeklik duygusu, ani davranış değişikliği, aşırı tepki ve alınganlık, katı cinsiyet rol beklentisi vb özellikler görüldüğü ifade edilmiştir (Sayer 2011 p.84,85; Tatlılıoğlu 2013; Akan ve Kıran 2017).

2.7. Erkeklerin Aile İçi Kadına Şiddete Karşı Mücadele İçinde Olmalarının Gerekliliği

Ulusal ve uluslararası yapılan çalışmalarda şiddetin en çok aile içinde kadına uygulandığı, her üç kadından birine eşi tarafından şiddet uygulandığı veya istismar edildiği belirtilmektedir (Coker ve ark. 2002; Babcock ve ark. 2004; Erbek ve ark. 2004; Fikree ve ark. 2005). Ulusal ve uluslararası aile içi kadına şiddete yönelik yapılan çalışmalara ve mağduru koruyan yasaların ve politikaların varlığına rağmen aile içi kadına şiddetin giderek arttığı ve etkili bir şekilde mücadele edilemediği ifade edilmektedir (NVAWS 2000; Fink 2014; Yüksel 2016; Ekström 2018). Bu durumun başlıca nedeni, şiddettin faili olan erkeklerin tam olarak anlaşılamaması ve sorunun asıl kaynağına yeterince inilememesi olarak görülmektedir. Bu nedenle en başta erkeklerin bu konuda anlaşılması, eğitilmesi ve değişiminin sağlanması önemlidir (Çelik 2015; Yüksel 2016). BM tarafından da, kadına şiddetin ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin çözümlenmesi için erkeklerin değişiminin önemli olduğu vurgulanmıştır (Altınay ve Arat 2007; Efe ve Ayaz 2010; Körükçü ve ark. 2012; Akan ve Kıran 2017).

Şiddetten korunma programları ve kadına şiddete yönelik yapılan araştırmalar, tarih boyunca kadınlara odaklanmış ve kadınlar üzerinde çalışılmıştır. Elbette ki kadınların hala güçlendirilmeleri, eşitliğinin ve güvenliğinin sağlanması önemlidir.

Fakat, erkeğin kadına yönelik şiddet ile mücadeleye dahil edilmeden kadının güçlendirilmesi yetersiz kalmaktadır. Bununla birlikte erkeğin bilinçlendirilmeden kadının güçlendirilmesi bazen şiddet ya da öldürülme nedeni olabilmektedir (Körükçü ve ark. 2012). Ulusal ve uluslararası boyutta kadına şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yönelik yapılan çalışmalar toplumda ve aile içinde daha çok erkeklerin karar verici rollere sahip olduğunu göstermektedir (Jewkes 2002; Bostancı 2006; Garcia-Moreno 2006; Dişsiz ve Hotun Şahin 2008; Gürsoy ve Arslan Özkan 2014; Altıparmak 2015; Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2017). Dolayısıyla toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve aile içinde kadına şiddet ile mücadelede erkek önemli rol oynamaktadır (Gürsoy ve Arslan Özkan 2014).

Sonuç olarak;

- aile içi kadına şiddetin, en çok erkekler tarafından gerçekleştirilmesi (Coker ve ark. 2002; Peek-Asa ve ark. 2005; Akan ve Kıran 2017),
- toplumsal cinsiyet eşitsizliği bağlamında daha çok erkeklerin ekonomik, siyasal, politik ve sosyal alanlarda karar verici rol oynamaları ve bu alanlarda etkili olmaları,
- erkeklerin dünyada kadına oranla en yüksek statüdeki pozisyonlara sahip olmaları ve önemli karar verme mekanizmalarını oluşturmaları,
- erkeklerin kadınlardan biyolojik olarak daha güçlü olmaları ve bu gücü kadın üzerinde otorite kurmak için kullandıkları bir araç olarak görmeleri (Çelik 2015; Akan ve Kıran 2017),
- erkeklerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde avantajlı taraf olmalarından ötürü kadınlar üzerindeki güç ve kontrolü kaybetmemek için aile içi kadına şiddetle mücadeleye karşı isteksiz olmaları ve dolayısıyla değişim açısından direnç göstermeleri gibi olumsuz faktörler erkeklere odaklanılması ve erkeklerin anlaşılması gereğini ortaya koymaktadır (Körükçü ve ark. 2012; Akan ve Kıran 2017).

Elbetteki ataerkil yapıya sahip erkeklerin mücadeleye katılımını sağlamak zordur. Fakat aile içi kadına şiddetin, şiddet uygulayan erkekler üzerindeki olumsuz etkileri de anlatılarak farkındalık yaratılması, erkeğin katılımını sağlamada etkili olabileceği düşünülmektedir (Sayer 2011 p.86).

2.8. Aile İçi Kadına Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Karşı Ulusal ve Uluslararası Mücadele

2.8.1. Uluslararası Mücadele

Uluslararası olarak kadına şiddet sorunu, ilk olarak "kadının insan hakları" kavramı çerçevesinde gündeme gelmiştir. 1975 yılı itibarı ile BM ve kadın hareketinin de çabası ile kadına şiddete karşı mücadelede uluslararası norm ve standartlar

oluşturulmuştur. 1979 yılında Birleşmiş Milletler tarafından "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)" kabul edilerek, şiddet, ayrımcılık kapsamında değerlendirilmiştir. CEDAW Komitesi 12 No'lu Tavsiye Kararı, kadınların şiddetten korunmasının üye olan ülkelerin sorumluluğunda olduğunu belirtmiştir. CEDAW Komitesi 19 No'lu Tavsiye Kararı ise, kadına yönelik cinsiyet ayrımcılığının, kadına şiddetin en önemli temel nedenlerinden biri olduğunu vurgulamıştır (Sezen 2012; TBMMB 2017).

1980 yılında Kopenhag'da gerçekleştirilen İkinci Dünya Kadın Konferansı sonucunda, aile içi kadına şiddetin önlenmesine dair kabul edilen ilke kararında, aile içi kadına şiddetin daha çok sağlık açısından ele alınmış olup aile içi şiddet ile mücadele için programların geliştirilmesi konusunda dünya ülkelerine çağrı yapılmıştır. 1985 yılında Nairobi'de gerçekleştirilmiş olan "Üçüncü Dünya Kadın Konferansı" kadına şiddet konusunu en geniş biçimde ele almış ve bu konferansda, aile içi kadına şiddetin farklı biçimleri tartışılmıştır. 1993 yılında Viyana'da gerçekleştirilmiş olan "Dünya İnsan Hakları Konferansı" ve kadın hareketinin katkısı ile kadının insan hakları konusu, BM'in insan hakları beyannamesinde yer almıştır.

1995 yılında "Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu"nda da, kadına şiddetin, kadının insan hakları ihlali olduğu kabul edilmiştir. "Pekin Deklarasyonu", kadının güçlendirilmesi, cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin, özel ve kamusal tüm alanlara entegre edilmesi, Eylem Platformu'nun hayata geçirilmesi gibi konularda devletlere sorumluluk yüklemektedir.

2015 yılında Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 193 üyenin kabul ettiği 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH 2030)'den biriside "Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadınların ve kız çocuklarının toplumsal konumlarının güçlendirilmesi" olmuştur (Peşkircioğlu 2016).

1949 yılında kurulan Avrupa Konseyi'nin temel çalışma alanlarından biriside cinsiyet eşitliğidir. Avrupa Konseyi'nin toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına şiddeti önleme konusunda yürüttüğü çalışmalar Birleşmiş Milletler'deki sürece benzer olarak 1980'li yıllara denk düşmektedir.

1993 yılında Avrupa Konseyi'nin sürdürdüğü çalışmalar farklı bir boyut kazanmış ve 2002 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu tarafından, Şiddete Karşı Kadınların Korunması Konulu Tavsiye Kararı (2002/5) kabul edilmiştir. İlgili kararda, kadına karşı şiddeti önleme ve şiddet mağdurlarını koruma konusunda küresel bir strateji önerisinde bulunulmuştur (KSGM 2016 p.2).

2011 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu tarafından oluşturulan ve 2002 tarihli 5 No.lu tavsiye kararı temel alınarak düzenlenen "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)" öngörülen onay yeter sayısı olan ve Türkiye'de olmak üzere 10 ülke tarafından İstanbul'da kabul edilmiştir. Bu sözleşme, kadına şiddeti toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayandırmaktadır (Özkan 2017). Uluslararası soruna dair son gelişme olan bu sözleşme, geçmişten bu yana soruna yönelik çıkarılan düzenlemeleri, eylem planlarını, bildirgeleri, tavsiye kararlarını temel alması ve kadına karşı şiddet konusunda bağlayıcılığının olması açısından önemlidir (Şener 2012).

2.8.1.1. Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)

2014 yılında yürürlüğe giren İstanbul Sözleşmesi'nde, kadına her türlü şiddeti ve aile içi şiddeti araştırmak ve ortadan kaldırmak, şiddet mağdurlarının bütüncül olarak desteklenmesi için politika ve önlemler geliştirmek, kadına karşı uygulanan ayrımcılığı önlemek için toplumsal cinsiyet eşitliğini yaygınlaştırmak, bu sorunla mücadeleye yönelik uluslararası işbirliği yapmak, kurumları kolluk birimleri ile etkili işbirliği yapmaları için desteklemek amaçlanmıştır. Sözleşmenin ana başlıkları ise şunlardır; “kadına karşı şiddetin engellenmesi”, “mağdur bireyin korunması”, “şiddetin failinin cezalandırılması”, “soruna yönelik bütüncül devlet politikalarının oluşturulması” (KSGM 2016 p.4).

Ayrıca bu sözleşmeye göre kadın, ülkesinde şiddetten korunamadığında, sözleşmeyi imzalayan diğer ülkelerden mültecilik hakkı alabilmektedir. Kısacası İstanbul Sözleşme'si aile içi kadına şiddetten önce ve sonra yapılacak müdahaleler ile ilgili tüm önlemleri içermektedir (Kav 2019).

2.8.2. Ulusal Mücadele

Türkiye’de kadına şiddet, 1980’lerin sonunda kadın hareketinin etkisi ile gündeme gelmiştir. Türkiye'de kadına şiddet ile mücadelede kurumsallaşma süreci, 1990’lı yıllarda başlamıştır (Özcan ve Kırca 2017). 1998 yılında kabul edilen 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa ile birlikte ilk yasal çerçeve oluşturulmuştur. Bu yasanın kabulü ile birlikte Türk hukukunda aile içinde meydana gelen şiddet mahrem veya özel bir alan olmaktan çıkmıştır. Anayasa ve yenilenen Medeni kanun ile kadına karşı ayrımcılığı ve şiddeti görmezden gelen maddelerin çoğu Türk Ceza Kanunu’ndan çıkarılmıştır. Kadına şiddete karşı kurumsallaşma süreci, 2004 yılında kurulmuş olan Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na bağlı olarak açılan kadın konukevleri ile birlikte hız kazanmıştır. Kadına şiddete karşı oluşturulan politikaların ve yaşanan değişimin en önemli yansıması yasal

çerçevede olmuştur (Özcan ve Kırca 2017; KSGM 2016 p.19). 2004 yılında; ülkemizde kadına şiddet ile ilgili olarak Anayasa'da önemli değişikliklere gidilmiş olup, bu değişiklikler ile birlikte "Kadın ve erkek eşit haklara sahiptir". "Devlet bu eşitlik hakkını yaşama entegre etmekle yükümlüdür." hükmü, Anayasa'nın 10. maddesine; "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere dair milletlerarası anlaşmalar ile ulusal kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi durumunda çıkabilecek ihtilaflarda milletlerarası anlaşma hükümleri temel alınır." hükmü ise Anayasa'nın 90. maddesine eklenmiştir. 5393 sayılı Belediyeler Kanunu 2005 yılında yürürlüğe girmiş olup bu kanun ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadın ve çocuk konukevleri açmak için görevlendirilmişlerdir. 2012 yılında 5393 sayılı Belediyeler Kanununda düzenleme yapılmış ve nüfusu 100.000'ni geçen belediyelerin, kadın ve çocuklar için konukevleri açmaları zorunlu kılınmıştır (KSGM 2016 p.19). 2011 yılında kabul edilmiş olan "Kadına Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)"ni imzalayan ülkelerden biride Türkiye'dir (Özcan ve Kırca 2017; Alican Şen 2018). Türkiye bu sözleşme ile beraber, 4320 sayılı Yasa'da önemli bir açık olarak görülen ve yalnızca aile içerisindeki şiddeti engellemeyi amaçlayan maddelerin yeniden düzenlenmesine dair karar almış, ilgili sözleşme paralelinde yeni düzenlemeleri kapsayan 6284 sayılı 'Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa'yı 20 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe koymuştur (Özcan ve Kırca 2017). Böylece 6284 sayılı yasa ile, "şiddet gören mağdur ve şiddetin faili aynı mekanı paylaşmasa bile ailede veya herhangi bir mekanda gerçekleşen her türlü (fiziksel, cinsel, duygusal veya ekonomik şiddeti) şiddet", aile içi şiddet kapsamına alınmıştır (Özcan ve Kırca 2017). Bu yasa ile beraber kadına şiddet ile mücadelede Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin (ŞÖNİM) kurulması karara bağlanmış ve bu merkezler Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak 2012 yılı itibari ile 14 ilde pilot uygulama olarak hizmet vermeye başlamıştır. Pilot uygulama ile 14 ilde hizmet vermeye başlayan ve sonrasında 81 ile yaygınlaştırılmasına çalışılan ŞÖNİM'ler kadına şiddetin engellenmesinde ve takibinde hem uygulama hem de denetleme özelliği ile tek merkez sistemi olması açısından önemlidir (Alican Şen 2018).

2.8.2.1. Ulusal Eylem Planı

2005 yılında töre veya namus cinayetleri/kadın ve çocuklara karşı uygulanan şiddetin nedenlerinin araştırılması ve önlenmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisin'de bir araştırma komisyonu seçilmiş ve ilgili komisyon tarafından konu ile ilgili bir rapor hazırlanmıştır. Bu rapor ile birlikte 2006 yılında "Çocuk ve Kadına Yönelik Şiddet Hareketleri ile Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler"

konulu 2006/17 sayılı “Başbakanlık Genelgesi” yayımlanmıştır. İlgili genelgede, kamu kurum ve kuruluşları ile üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve medyanın konuya ilişkin somut görevleri belirlenmiştir. Aynı genelgede, konu ile ilgili koordinatör kurum, “Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü” seçilmiştir.

“Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü” tarafından, aile içi kadına şiddete karşı mücadelede kurumsal yapının güçlendirilmesi için “Avrupa Birliği” ve “Birleşmiş Milletler”in de desteği ile “Aile İçi Kadına Şiddet ile Mücadele Projesi” çerçevesinde “2007-2010 Aile İçi kadına Şiddet ile Mücadele Ulusal Eylem Planı” hazırlanarak yürürlüğe konmuştur (KSGM 2018 p.6). İlgili eylem Planı’nın uygulama sürecinin sona ermesinden kaynaklı öngörülen faaliyetlerin devamlılığının sağlanabilmesi için 2012’de “2012-2015 Kadına Karşı Şiddet ile Mücadele Ulusal Eylem Planı” hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. (KSGM 2012 p.5). Söz konusu ulusal eylem planı “6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa” ve “İstanbul Sözleşmesi” içerisinde yer alan tedbirler doğrultusunda hazırlanmıştır. Türkiye’de kadına şiddet ile mücadelede son gelişme, toplumsal ihtiyaç ve gelişmeler doğrultusunda hazırlanmış olan “2016-2020 Kadına Karşı Şiddet ile Mücadele Ulusal Eylem Planı”dır. Bu eylem planı ile beş temel alanda iyileştirmeler amaçlanmıştır. Bu temel alanlar aşağıda verilmiştir.

- Mevzuat Düzenlemeleri
- Farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümü
- Koruyucu ve önleyici hizmetlerin sunulması ve şiddet gören mağdurların güçlendirilmeleri
- Sağlık hizmetlerinin düzenlenmesi ve uygulanması
- Kurum kuruluşlar arası işbirliği ve politikalar (KSGM 2016 p. 36).

2.9. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa

Genel olarak "6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa"nın üçüncü, dördüncü ve beşinci maddeleri, önleyici ve koruma tedbirleri ve bu yasa uygulanırken hâkim ve mülki amirin ayrı ayrı alabileceği tedbir kararlarını içermektedir (Başalp 2014; Aile İçi Şiddet Mücadele Projesi 2016 p.6). 6284 sayılı Yasa’ya idari tedbirler açısından baktığımızda, ilk olarak, mülki amirin verebileceği koruyucu tedbir kararları; ikinci olarak, kolluk amirlerinin verebileceği koruyucu tedbir kararları ve son olarak da, hâkimin verebileceği koruyucu ve önleyici tedbir kararları düzenlenmiştir. İlgili Tedbir Kararları aşağıdaki gibi özetlenebilir:

2.9.1. Mağdura Yönelik Koruyucu Tedbir Kararları

- Mağdura ve gerekli ise çocuklarına, bulunulan mekanda ya da başka bir mekanda uygun barınacak yer sağlanması
- Diğer kanunlar kapsamında yapılacak yardımlar ile birlikte geçici olarak maddi destek sağlanması
- Rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunulması
- Hayati tehlikesi varsa, geçici koruma sağlanması
- Gerekli hallerde işyerinin değiştirilmesi
- Mağdurun isteği üzerine eğer varsa müşterek konuta şerh konulması

2.9.2. Şiddetin Faili İle İlgili Alınan Önleyici Tedbirler

- Failin, müşterek ev veya mağdurun bulunduğu yerden uzaklaştırılması ve müşterek evin mağdur bireye devredilmesi
- Mağdura ve mağdurun işyerine yaklaşmaması
- Şiddetin failine yönelik çocuğu ya da çocukları ile ilgili bir bireysel ilişki kurma kararı verilir ise bireysel ilişkinin refakatçi eşliğinde yapılması, herhangi bir olumsuz eylem durumunda failin çocukları ile bireysel ilişkisinin sınırlandırılması veya tamamen kaldırılması
- Gerekli görüldüğü hallerde mağdur bireyin, şiddete uğramamış olsa bile yakınına, tanığına ve bireysel ilişki kurulmasına ilişkin durumlar saklı kalmak kaydı ile çocuklarına yaklaşmaması.
- Failin uygun bir sağlık kuruluşuna başvurmasının ve tedavisinin sağlanması gibi (Başalp 2014; Karınca 2012 p.88; Ceza İşleri Genel Müdürlüğü 2019).

  Ağır şiddet veya tehdit içeren ayrılıklarda ya da boşanma sürecinde; kadının gerektiğinde haberleşmeyi fiziki temas olmadan, avukatı ya da bir yakını aracılığıyla sağlaması gerekir. Zira "son görüşme" olarak adlandırılan fiziki görüşme, kadının yaralanması veya öldürülmesi ile sonuçlanabilmektedir (Kav 2019).

2.10. Türk Ceza Kanununda Aile İçi Kadına Şiddete Yönelik Suç ve Cezalar

Yeni Türk Ceza Kanunu, 2005 yılında yürürlüğe girmiştir. Kadın örgütlerinin yoğun çabası ile kadının insan haklarını ihlaline yönelik suçları normalleştiren önceki ceza yasasında bulunan namus cinayetleri, bekaret kontrolleri, tecavüz suçların da indirim ya da cezasızlık öngören hükümler yeni yasadan çıkarılmıştır. Yeni yasada töre cinayetleri, evlilik içi tecavüz vb. eylemlerin cezalandırılması sağlanarak cinsel saldırı suçunun ağırlaşmış halleri düzenlenmiş, eşe ve diğer aile fertlerinin beden veya ruh sağlığının bozulmasına neden olunması durumunda cezada artırım öngörülmüştür (Karınca 2012 p.36). Türk Ceza Kanununa göre aile içi kadına şiddet suçu işlendiğinde

mağdur kadın, kolluk kuvvetlerine veya doğrudan savcılığa başvuru yapabilmektedir. Bu konuda savcılığın gerekli delilleri toplama ve etkin kovuşturmayı yürütme zorunluluğu vardır. Eğer yeterli delil bulunamaması gerekçesi ile dava açılmazsa kadın, 15 gün içerisinde Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edebilir (Kav 2019). Aile içi şiddet mağduru kadının daha etkin korunması ve kanıt oluşturması açısından sağlık kuruluşundan şiddetin darp izlerini ya da psikolojik etkilerinin raporlanması; sağlık kuruluşundan rapor alınamaması durumunda, darp izlerinin fotoğraflanması aynı zamanda şiddetin faili ile yapılan konuşma geçmişinin ve mesajların korunması önemlidir (Kav 2019).

Türk Ceza Kanunu'nda aile içi şiddete yönelik yer alan bazı suç ve cezalar aşağıda belirtilmiştir.

2.10.1. Tehdit Suçu *(TCK md.106)*

Eşini, yaşamına, bedenine ya da cinsel dokunulmazlığına dair herhangi bir saldırı gerçekleştireceğine yönelik tehdit eden eş, altı ay ile iki yıl arasında değişen hapis cezası ile cezalandırılabilir. Eşini, maddi olarak ya da başka türlü zarara uğratacağına dair tehdit eden eşe ise, mağdurun şikayet etmesi üzerine, altı aya kadar hapis ya da para cezası verilebilmektedir (Karabacak ve Kuyucu 2017 p.7).

2.10.2. Bireyi Özgürlüğünden Yoksun bırakma Suçu *(TCK md. 109)*

Eşini hukuka aykırı bir şekilde bir yere gitmekten alıkoymak ya da bir yerde zorla tutmak gibi eylemler ile özgürlüğünden yoksun bırakan kişi, bir yıl ile beş yıl arasında hapis cezası alır. Eğer kişi bu suçu cinsel amaçlı işlemiş ise cezası daha da artmaktadır (Karabacak ve Kuyucu 2017 p.7).

2.10.3. Konut Dokunulmazlığı İhlali Suçu *(TCK md. 116)*

Mağdurun yaşadığı konuta ya da konutun çevresine mağdurun rızası olmadan giren veya rıza ile girdikten sonra konuttan ve konutun çevresinden çıkmayan kişi, mağdurun şikayet etmesi üzerine, altı ay ile iki yıl arasında değişen hapis cezası alabilmektedir (Karabacak ve Kuyucu 2017 p.7).

2.10.4. Hakaret suçu *(TCK md. 125*)

Eşine sözlü ya da sosyal medya üzerinden yazılı veya görüntülü olarak eşinin onurunu, şerefini ve saygınlığını rencide edecek şekilde eylemler de bulunan birey, üç ay ile iki yıla kadar hapis veya para cezası ile cezalandırılır. Failin ceza alması için hakaret, şikayete bağlı bir suç görüldüğünden hakaretin öğrenildiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde savcılığa suç duyurusunda bulunulması gerekir (Karabacak ve Kuyucu 2017 p.7).

2.10.5. Cinsel Şiddet Suçu (*102/2. maddesi)*

Aile içi kadına cinsel şiddet (mağdurun şikayeti üzerine) suçuna yönelik öngörülen ceza 7 yıldan 12 yıla kadar hapistir (Karınca 2012 p.38).

2.10.6. Kasten Öldürme Suçu (M.82/D)

Kasten adam öldürme suçu, eşe karşı işlenmiş ise öngörülen ceza ağırlaştırılmış müebbet hapistir (Karınca 2012 p.38).

Aile içi kadına şiddet eylemine yönelik**,** Medeni Kanun ve Borçlar Kanunu'nda da bazı yaptırımlar bulunmaktadır. Aile içi şiddet oluşturan eylemler Borçlar Kanunu açısından "haksız fiil" olarak değerlendirilirken, Medeni Kanun açısından "evlilik birliğinden doğan bir yükümlülüğün ihlali" olarak değerlendirilir ve özel hukukun çeşitli alanlarında birer yaptırıma bağlanır. Aile içi kadına şiddet eylemi, Borçlar Hukuku açısından haksız fiil oluşturması sonucu olası maddi ve manevi tazminat yaptırımları, Aile Hukuku açısından ise,"evlilik birliğinden doğan bir yükümlülüğün ihlali" sonucu boşanma gibi yaptırımları kapsar (Karınca 2012 p.54; Başalp 2014).

2.11. Türkiye'de Aile İçi Kadına Şiddet İle Mücadeleye Yönelik Kurumsal Yapılanma ve İşlevleri

Aile içi kadına şiddet ile ilgili mücadele çalışmaları, ülkemizde 1980'lerin sonundan bu yana kurumsallaşmaya başlamış ve günümüzde, bütün kamu ve kuruluşların desteklediği bir konu olmuştur. 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile konu hakkında yürütülmesi gereken çalışmalar, bu çalışmaları yürütecek sorumlu kurumlar ve işbirliği yapılacak olan kuruluşlar belirlenmiştir (Tatlılıoğlu ve Küçükköse 2015). Aile içi kadına şiddetin faillerinin cezalandırılması, kadın mağdurların korunması ve desteklenmesi için yasal çerçevede önemli gelişmeler sağlanmıştır. Fakat aile içi kadına şiddetle mücadelede yasal düzenlemeler yetersiz kalmaktadır. Bu yasal düzenlemelerin ne gibi haklar ve sorumluluklar getirdiğinin, aile içi şiddete maruz kalan kadına destek sunmak üzere hangi kurumlara başvurulacağının ve başvurulacak kurumların ne gibi işlevleri olduğunun toplumun tüm kesimleri tarafından bilinmesi çok önemlidir (Civelek 2019 p.2). Bu bağlamda şiddete uğranıldığında ya da uğrama riski varlığında başvurulacak kurum ve kuruluşlar ve işlevleri hakkında bilgi aşağıda verilmiştir.

2.11.1. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na Bağlı Kurumların işlevleri

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 3/6/2011 tarihli 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulmuştur (Tatlılıoğlu ve Küçükköse 2015).

2.11.1.1. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Yukarıda adı geçen Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile ilgili Bakanlık altında yeniden yapılandırılmış olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün, kadının statüsünün yükseltilmesi ve aile içi kadına şiddet gibi insanlık dışı muamelelerin engellenmesinde önemli sorumlulukları vardır. Ülkemizde toplumsal yaşamın tüm alanlarında kadınların konumlarının güçlendirilmesi, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına karşı şiddet ile mücadele edilmesi amacıyla politikalar üretmek, strateji geliştirmek, ilgili bütün kurumlarla işbirliği yapmak Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün temel işlevleri arasında yer almaktadır (Tatlılıoğlu ve Küçükköse 2015).

2.11.1.2. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)

ŞÖNİM, kadına şiddetle ilgili koruyucu ve önleyici tüm tedbirlerin alındığı, başvuruların, destek hizmetlerinin ve koordinasyonun sağlandığı ve haftanın her günü yirmi dört saat hizmet veren merkezlerdir. Bu bağlamda kadına şiddet ile ilgili koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınması, başvuruların, destek hizmetlerinin ve koordinasyonun tek merkez de yapılması mağdurun bu süreci daha rahat atlatması açısından çok önemlidir (Altıparmak 2015).

Ülkede kadına karşı şiddetin önlenmesi ve ilgili yasaların etkin bir şekilde uygulanmasında, ŞÖNİM ile işbirliği yapması gereken kurum ve kuruluşlar; kolluk kuvvetleri, kadın sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, barolar, adli kurumlar ve sağlık kuruluşlarıdır (Balta ve ark. 2017; Alican Şen 2018). ŞÖNİM'lerin bulunmadığı yerlerde ise Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri ve Sosyal Hizmet Merkezleri gibi kurumlar şiddete uğrayan kadınlara gerekli hizmeti verebilmektedir (KSGM 2019 p.7).

2.11.1.3. İlk Kabul Birimleri

İlk kabul birimleri, şiddet uygulanan kadının iki haftaya kadar barınma ihtiyacının karşılandığı, psiko-sosyal ve ekonomik durumlarının ilk değerlendirildiği birimler olarak hizmet vermektedir (KSGM 2019 p.12).

2.11.1.4. Kadın Konukevleri

Şiddet veya istismara uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psiko-sosyal-ekonomik ve hukuki açıdan desteklenmesi, varsa çocukları ile birlikte barınması, iş ve meslek edinmesi gibi ihtiyaçlarının karşılandığı birimlerdir. Kadın konukevleri, şiddete uğrayan kadının gereksinim duyduğu desteğe göre Baro, Halk Eğitim Merkezi, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü gibi kurumlar ile işbirliği yapmaktadır (Bilgin 2018; KSGM 2019 p. 17).

2.11.2. İçişleri Bakanlığı'na Bağlı Kurumlar ve İşlevleri

2.11.2.1. Mülki Amirler

6284 sayılı Kanun kapsamında şiddet mağduru kadına uygun bir barınma yeri ve varsa çocuklarına kreş imkânı sağlanması, geçici maddi yardım, meslek edindirme, psiko-sosyal ve hukuki destek, can güvenliği tehlikesinin varlığında geçici olarak koruma sağlanması için tedbir kararı mülki amirler tarafından verilebilmektedir (KSGM 2019 p. 17).

2.11.2.2. Kolluk Kuvvetleri

Şiddet mağduru kadınların, ilk başvurdukları kurumlardan biride polis ya da Jandarma gibi kolluk kuvvetleridir. Kolluk kuvvetlerinin, 6284 sayılı Yasa kapsamında tedbir kararı alabilme, karar alınmasını talep edebilme, kararların yerine getirilmesini sağlama gibi yetki ve sorumlulukları bulunmaktadır (KSGM 2019 p. 17).

2.11.2.3. Emniyet Genel Müdürlüğü

Merkezde, Emniyet Genel Müdürlüğü, Asayiş Daire Başkanlığına bağlı Aile İçi Şiddetle Mücadele Şube Müdürlüğü, ülkenin aile içi şiddet ile mücadelede var olan hizmetlerin iyileştirilmesini, gerektiğinde kurum ve kuruluşlarla işbirliği, şiddet mağduru bireyler için alınması gereken tedbirlerin uygulanmasını ve koordinasyonunu sağlamakla yükümlüdür. Yerelde, il ve ilçe polis merkezleri ve Asayiş Şube Müdürlüğü bünyesinde bulunan "Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Büro Amirliği" ailede kadına şiddet sorununa ilişkin yürütülen hizmetleri geliştirmek ve kurumlar arası işbirliği sağlamakla yükümlü kılınmıştır (KSGM 2019 p. 17).

2.11.2.4. Jandarma Genel Komutanlığı

Ailede kadına şiddet ile mücadele de merkezde, Jandarma Genel Komutanlığı'nın, görev alanı kapsamında mevcut hizmetlerin koordinasyonu, ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yapma gibi görevleri vardır. Ailede kadına şiddet sorununa dair verilen hizmetler yerelde, İl Jandarma Komutanlığı bünyesinde bulunan “Çocuk ve Kadın Kısım Amirliği”, “Çocuk ve Kadın Suçları İşlem Astsubaylığı“; ilçe

ve Jandarma Karakol Komutanlıkları bünyesinde bulunan “Çocuk ve Kadın Suçları İşlem Astsubaylığı” birimleri tarafından yürütülmektedir (KSGM 2019 p. 17).

2.11.2.5. Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, yerel yönetimlerin faaliyetlerini izleme, yatırım ve hizmetlerinin temel plan ve programlara uygun şekilde yapılmasını sağlama gibi görevleri vardır. Bu bağlamda yerel yönetimler, aile içi ve kadına şiddet ile mücadelede etkin hizmet sunulmasının sağlanması açısından önemli bir yere sahiptir (KSGM 2019 p. 17).

2.11.2.6. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

2013 tarihinde kurulmuş olan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün, göç alanına ilişkin politika ve stratejileri belirleme ve uygulama, yabancıların ülkeye giriş ve çıkışlarını denetleme, uluslararası koruma veya geçici koruma ile ilgili işlemleri yürütme görevleri vardır (KSGM 2019 p. 17).

2.11.3. Adalet Bakanlığı Bağlı Kurumlar ve İşlevleri

Şiddet mağduru kadınlar, diğer kurum ve kuruluşlar tarafından kadının yasal haklarından faydalanabilmesi için adli kurumlara sevk edilirler (KSGM 2019 p. 17).

2.11.3.1. Cumhuriyet Başsavcılığı

6284 sayılı Kanun kapsamında şiddet mağduru kadınlar, doğrudan Cumhuriyet Savcılığına başvurabilme hakkına sahiptir. Özellikle büyükşehirlerde savcılıklar bünyesinde kurulmaya başlanmış olan “Aile İçi Şiddet Suçları Soruşturma Büroları”nın kadına şiddete karşı işlenen suçları takip etme ve sonuçlandırma, 6284 sayılı Kanun kapsamında yer alan işlemleri gerçekleştirme, koruyucu-önleyici tedbir kararlarının etkin bir şekilde uygulanmasını denetleme gibi görevleri vardır (KSGM 2019 p. 17).

2.11.3.2. Aile Mahkemesi

6284 sayılı Yasa kapsamında dilekçe ile yapılan başvurular, Aile Mahkemesi tarafından karara bağlanır. Mağdurun bulunduğu yerde Aile Mahkemesi yoksa Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurulur (KSGM 2019 p. 17).

2.11.3.3. Adli Tıp Kurumu

Adalet Bakanlığı bünyesinde bulunan Adli Tıp Kurumu, kadına şiddet ile mücadelede, adalet işlerinde bilirkişilik görevi yapma, adli tıp uzmanlığı veya yan dal uzmanlığı görev alanına ait konularda sempozyum vb etkinlikler düzenleme ve bunlara ilişkin eğitim programlarını uygulama gibi görevleri bulunmaktadır (KSGM 2019 p. 17).

2.11.4. Sağlık Bakanlığı'na Bağlı Kurumlar ve İşlevleri

Sağlık Bakanlığı bünyesinde merkezde "Halk Sağlığı Kurumu", "Kamu Hastaneleri Kurumu ve Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü" ve "112 Acil Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı"; illerde ise "Aile Sağlığı Merkezi (ASM)", "Toplum Sağlığı Merkezi (TSM)" ve hastaneler kadına şiddet konusunda hizmet veren kurumlardır. Hastanelerde özellikle acil servisler, krize müdahale birimleri, tıbbi sosyal hizmet birimleri ve psiko-sosyal destek merkezleri önemli yer tutmaktadır. Ayrıca sağlık kuruluşlarının şiddet mağduru kadının tedavi edilmesi, şiddetin belgelenmesi için sağlık raporunun hazırlanması gibi görevleri vardır (KSGM 2019 p. 17).

2.11.5. Belediye-Sivil Toplum Kuruluşları ve İşlevleri

Ülkemizde bazı belediyelerin ve sivil toplum kuruluşlarına bağlı kadın danışma ya da aile danışma merkezleri bulunmaktadır. Bu merkezler tarafından şiddete uğramış kadınlara ruhsal, tıbbi, hukuksal ve maddi destek yönünden ücretsiz olarak hizmet verilmektedir (KSGM 2019 p. 17).

2.11.6. Barolar ve İşlevleri

Şiddet uğrayan kadın şikayetçi olması durumunda, avukat tutmaya maddi olarak gücü yoksa baroya bağlı Adli Yardım Bürosu'na başvurabilir ve kendisi için ücretsiz avukat tutabilir. Ayrıca barolara bağlı olan kadın hakları kurulları ve bazı kadın danışma merkezlerinde şiddete uğrayan veya şiddete uğrama riski bulunan kadınlara, yasal çerçevede temel hakları ile ilgili bilinçlendirilmeleri ve haklarının korunması amacıyla hukuki destek ve rehberlik hizmeti verilmektedir (KSGM 2019 p. 17).

Kadına şiddete karşı yapılan tüm mücadelelere ek olarak BM tarafından 1999 yılında 25 kasım günü "Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Mücadele Günü" ilan edilmiştir. Ve her yıl 25 Kasım günü ülkemizde dahil olmak üzere bir çok ülkede kadına uygulanan her türlü şiddet gündeme getirilmektedir (Sezen 2012). Kadına şiddetin, her yıl gündeme getirilmiş olması toplumlarda farkındalık oluşturulması açısından önemlidir.

Sonuç olarak, uluslararası sözleşmelere, yasalara ve ülkemizde mevcut birçok yeni yasaya rağmen kadına şiddet ve özellikle de ailede kadına şiddet, ulusal ve uluslararası boyutta yaygın olarak varlığı devam etmektedir (Sezen 2012; Başalp 2014; Öztürk 2014; Özcan ve Kırca 2017; Alican Şen 2018).

2.11.7. Şikayet ve İhbarda Bulunmak İçin Başvurulacak Kurumlar

- Polis Merkezleri
- Jandarma Komutanlıklarına Bağlı Karakollar

- Valilik ve Kaymakamlıklar
- Adli Kurumlar (Cumhuriyet Başsavcılığı ve Aile Mahkemeleri)
- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Müdürlükleri
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)
- Sağlık Kuruluşları

2.11.8. Ulaşılacak Kurumların Acil Telefon Hatları

- ALO 155 Polis İmdat Hattı
- ALO 156 Jandarma İmdat Hattı
- ALO 183 Aile, Kadın, Çocuk ve Engelli Sosyal Hizmet Danışma Hattı
- 112 Acil
- 0212 656 96 96 Aile İçi Şiddet Acil Yardım Hattı
- 444 43 06 Gelincik Hattı (Tatlılıoğlu ve Küçükköse 2015; KSGM 2018).

2.12. Ulusal ve Uluslararası Yapılan Araştırmalarda Aile İçi Kadına Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Karşı Mücadele Açısından Sunulan Öneriler

Aile içi kadına şiddetin, sadece aile üyeleri ve toplum üzerinde olumsuz etki yaratmadığı aynı zaman da hem ülke ekonomisine zarar verdiği hem de ulusal ve uluslararası kalkınmaya, barışa ve eşitliğe karşı önemli bir engel yarattığı ifade edilmektedir (Tatlılıoğlu 2013; Pantalone ve ark. 2014).

Uluslararası ve ulusal boyutta aile içi kadına şiddete karşı, mağdur kadınların korunması, desteklenmesi ve faillerin cezalandırılması konularında gerekli yasal düzenlemeler yapılmasına rağmen şiddetle mücadelede yetersiz kalındığı, kadına karşı şiddetin önlenmesinde toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılığının arttırılması ve zihinsel dönüşümün sağlanması gerektiği vurgulanmaktadır. Aile içi kadına şiddet, çok boyutlu ve çok yönlü çalışılması gereken bir sorundur (Karataş ve Kılıçarslan 2013; KSGM 2018 p.7). Ailede kadına şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilgili yapılmış araştırmaların mücadeleye yönelik önerileri aşağıda derlenmiştir.

Literatürlerde;

- aile içi kadına şiddet ile mücadelede kararlı bir devlet politikası ve uygun yasal düzenlemelerin sağlanması (Moroğlu 2018),
- aile içi kadına şiddeti önlemek için kolluk kuvvetleri, adalet-sosyal ve sağlık hizmetleri gibi pek çok alanın ve ilgili kurum ve kuruluşların işbirliği ile ortak çaba sarf etmeleri (Tatlılıoğlu 2013);

- toplumsal cinsiyet eşitliğinin eğitimin her kademesine, topluma, kurum ve kuruluşlara kısacası tüm yaşama entegre edilmesi (Atış 2010, Şener 2012; Moroğlu 2018),
- şiddet yaşanan ailelerde tüm aile üyelerine ruhsal destek verilmesinin yanı sıra, aile içinde bozulmuş olan ilişkilerin onarılmasına yönelik aile oturumlarının yapılması, eğer şiddet tehlikeli boyutta ise kadın ve çocukların hukuki destek almaları ve ailenin işlevselliğini arttırmak için danışmanlık, eğitim ve savunuculuk gibi hizmetlerin verilmesi (Karataş ve Kılıçarslan 2013),
- aile içi kadına şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile mücadeleye erkeklerin de dahil edilmesi (Terefe ve Larson 1993; Körükçü ve ark. 2012), aile içi şiddetin önlenmesi açısından erkeklerin bu konuda anlaşılması, bilinçlendirilmesi ve erkekler üzerinde daha fazla çalışmanın yapılması (Öztürk 2014; Körükçü ve ark. 2012; Karataş ve Kılıçarslan 2013); erkeğe evlilik öncesinde şiddete ilişkin danışmanlık hizmeti verilmesi (Fawole ve ark. 2010),
- şiddetin faili olan erkeklere, şiddet içermeyen çatışma çözme stratejilerini kullanmaları ve ilişkilerinde şiddeti içeren tutumlarını değiştirmeleri için gerekli profesyonel desteğin sunulması; erkeklere alkol ve madde bağımlılığının olumsuz etkileri ile ilgili eğitim verilmesi (Adejimi ve ark. 2014),
- evlenmek üzere olan kişilerin şiddet ile ilgili seminerlere katılmış olduğunu gösteren sertifikanın nikahın gerçekleşebilmesi için ön şart koşulması (Aydemir ve Demircioğlu 2017),
- ailelere eğitim verilerek çocuğa şiddet uygulanmadan çatışmanın nasıl çözüleceğinin öğretilmesi (Fawole ve ark. 2010),
- toplumda aile içi şiddetin yaygınlığı ve riskli durumların belirlenmesi; sosyal risk altında olan ailelere yönelik müdahale programları hazırlanması için Sosyal Hizmet Merkezlerine bağlı aile danışmanlığı ve terapisi birimlerinin kurulması gibi öneriler sunulmuştur (Karataş ve Kılıçarslan 2013).

Sonuç olarak;

- aile içi kadına şiddetin olumsuz sonuçları ve kadına şiddet konusunda bireyler ve toplum üzerinde bilinç ve farkındalık oluşturmak üzere sivil toplum kuruluşlarına, medyaya,
- Yasalar ile ilgili bilgilendirme toplantıları düzenlemek ve yapmak üzere barolara; kadın kuruluşlarına, kent konseylerine,
- Yasaların amacına uygun olarak işlenmesi için kolluk kuvvetlerine; aile mahkemelerine, mülki idarelere, adli tıp kurumlarına, baroların adli yardım bürolarına;

- Şiddet mağduru kadın ve çocuklara gerekli desteği sunmak üzere sosyal hizmetlere, sendikalara, Bakanlık Teşkilatına, yerel yönetimlere,
- Kreşlerden başlanarak eğitimin her basamağında bulunan öğrenciler üzerinde toplumsal cinsiyet eşitliği, insan hakları ve şiddet konusunda bilinç oluşturacak program ve derslerin müfredatta yer alması için öğretmenlere ve Milli Eğitim Bakanlığına,
- Şiddet içeren televizyon programlarının denetlenmesi hususunda Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna (Moroğlu 2018),
- Aile içi kadına şiddeti besleyen bireysel, ailesel ve toplumsal etkenlerin tanınması; aile içi kadına şiddet yaygınlığının bilinmesi için gerekli araştırmaları yapmak ve üniversite öğrencileri ve çalışanlar üzerinde bilinç ve duyarlılık oluşturmak üzere akademisyenlere (Baykal 2008),
- aile içi kadına şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile mücadelede kilit rol oynayan erkeklere kısacası her birey ve her kuruma önemli görevler düşmektedir (Terefe ve Larson 1993; Jewkes 2002; Fikree ve ark. 2005; Vefikuluçay Yılmaz ve ark. 2009; Bilican Gökkaya 2011; Körükçü ve ark. 2012; Gürsoy ve Arslan Özkan 2014; Özaydınlık 2014; Yüksel 2016).

2.13. Aile İçi Kadına Şiddet İle Mücadelede Sağlık Çalışanlarının Görev ve Sorumlulukları

Sağlık çalışanlarının, 6284 Sayılı Yasaya ve Türk Ceza Kanununa göre aile içi şiddeti önleme ve mağduru koruma yükümlülükleri bulunmaktadır (Kav 2019). Aile içi kadına şiddet, sağlık hizmetlerinden yararlanmayı da gerektirdiği için şiddet uygulanan kadınların en kolay ulaşabilecekleri kurumlar sağlık kurumlarıdır (Dişsiz ve Hotun Şahin 2008; Aydemir ve Demircioğlu 2017). Şiddete maruz kalan kadınların genel sağlık durumu bozulur, yaşam kaliteleri düşer ve sağlık kurumlarına başvurma oranları artar (Bostancı 2006; Yaman Efe ve Ayaz 2010; Akalın ve Arıkan 2017).

Aile içi kadına şiddetin, çoğunlukla bir sorun çözme aracı veya özel bir problem olarak görülmesi, şiddete maruz kalan kadınların, sağlık kurumuna başvurduğunda sağlık personelinin ve çevresinin kendilerini suçlayacakları endişesi, şiddetin failinin bu durumu öğrenip daha çok şiddet uygulayacağından endişe duyması, çaresizlik hissetmesi veya kendisinden kaynaklı şiddet gördüğünü düşünmesi gibi sebeplerden ötürü aile içi kadına şiddetin yaygınlığı tam olarak bilinmemektedir. Dolayısıyla aile içi kadına şiddet çözümsüz kalmakta, önemli fiziksel ve ruhsal sorunlar yaşanmaktadır (Chang ve ark. 2005; Sethi ve ark. 2004; Dişsiz ve Hotun Şahin 2008; Yaman Efe 2012; Koyun ve ark. 2011; Adejimi ve ark. 2014; Aydemir ve Demircioğlu 2017). Aile içi şiddet mağduru birçok kadın bu psikolojik sorunları, farkında olmadan fiziksel

yakınmalarla ifade eder ve sağlık kurumlarına başvurur (Koyun ve ark. 2011; Adejimi ve ark. 2014; Aydemir ve Demircioğlu, 2017). Sağlık çalışanları, aile içi şiddete uğramış kadınları tanımlama, tedavi etme ve eğitme fırsat ve yükümlülüğüne sahiptir. (Aksan Davas ve Aksu, 2007). Bu nedenle sağlık personeline özellikle hastalarla yakın ilişki içinde olan hemşire ve ebelere aile içi kadına şiddetin belirlenmesi, mağdurun bütüncül olarak desteklenmesi açısından önemli görevler düşmektedir (Mcnutt ve ark. 2000; Yaman Efe 2012; Kurt ve Gün 2017).

Heise (1998) tarafından önerilen Ekolojik Model, Dünya Sağlık Örgütünün 2002 yılında yayınlamış olduğu şiddet raporun da ve KSGM'nin aile içi kadına şiddet ile mücadelede sağlık hizmetlerine yönelik çalışmasın da kaynak olarak kullanılmıştır. Ekolojik Model'e göre aile içi kadına şiddete karşı müdahale üç ana başlık altında toplanılmıştır.

Şiddetin gerçekleşmeden önlenmesine yönelik birincil koruma; bireysel (kadınlara ve erkeklere eğitim verilmesi), kişiler arası (iletişim becerileri, farkındalığın arttırılması, sosyal destek ağlarının geliştirilmesi), sosyal politika (toplumsal, ekonomik ve kültürel olarak alınacak tedbirlerin politikalara entegre edilmesi) ve toplumsal (toplumun bilinçlendirilmesi için medyanın desteğinin alınması ve kampanyaların düzenlenmesi, toplumun konu ile ilgili örgütlenmesi gibi) düzeyde yapılacak müdahaleleri ifade eder. İkincil koruma, şiddet gören kadınların belirlenmesi, sağlık sorunlarının ve ihtiyaçlarının giderilmesi, güvenliklerinin sağlanması gibi müdahaleleri içerir. Üçüncül koruma, uzun süreli rehabilitasyon ve koruma aşamasıdır. Bu aşama mağdur ve ailesine danışma hizmetleri, kalacak yer temini ve iş, sağlık gibi sosyal hizmetlere yönelik müdahaleleri içerir (Kandemirci ve Kağnıcı 2014).

Aile içi kadına şiddet ile mücadele, çok disiplinli ve bütüncül bir şekilde değerlendirilmesi gereken bir sorundur ve özellikle toplumun tüm kesimlerinde bireyler ile çok yakın çalışan hemşirelere önemli sorumluluklar düşmektedir (Özcan ve Kırca 2017).

2.13.1. Aile İçi Şiddet Mağduru Kadına Yönelik Hemşirelik Girişimleri

Aile içi kadına şiddete yönelik hemşirelik girişimleri; aile içi kadına şiddetin tanınması, mağdur kadın ile ilgili verilerin toplanması, tıbbi bakımın sağlanması, bilgilendirme ve danışmanlık yapılması, güvenlik planının oluşturulması, kaydın tutulması ve ilgili disiplinlere sevkinin yapılması gibi uygulamalardan oluşmaktadır (Yaman Efe 2012; Özcan ve Kırca 2017).

2.13.1.1. Aile İçi Kadına Şiddetin Tanınması

Aile içi şiddet mağduru kadınlar, çeşitli sebeplerle sağlık kurumlarına başvururlar. Şiddet mağduru kadınların bir kısmı fiziksel şiddetten kaynaklı yaralanma sonucu tedavi olmak için, çoğunluğu şiddet sonucunda yaşadığı psikolojik sorunlardan ziyade belirgin olmayan fiziksel şikayetler ile (karın ve baş ağrıları gibi) sağlık kurumlarına başvururlar. Bundan dolayı hemşirelerin aile içi kadına şiddeti gösteren veya akla getiren belirtileri bilmeleri ve konu ile ilgili yeterli tecrübeye sahip olmaları gerekir (Yaman Efe 2012; Öztürk ve Toprak 2017; Özcan ve Kırca 2017).

- Psikosomatik belirtiler (baş ağrısı, uyku problemleri, hiperventilasyon, gastrointestinal sistem ile ilgili şikayetler, göğüs ve sırt ağrıları vb.),
- depresyon, kaygı,
- vücudun herhangi bir yerinde özellikle baş, boyun, karın gibi bölgelerde şişlik ve morluklar,
- kırık, burkulma ve yanıklar,
- görünüşü ile uyumsuz anamnez,
- farklı derecelerde yara izleri,
- anksiyolitik ve analjeziklerin sık kullanılması gibi bulgular, aile içi kadına şiddeti gösteren olası belirtilerdir (Thompson ve ark. 2000; Yetim ve Şahin 2008).

2.13.1.2. Verilerin Toplanması

2.13.1.2.1. Uygun ve güvenli bir ortamın hazırlanması

Aile içi şiddet gördüğünü ifade eden veya şüphe uyandıran kadın mağdur ile ilgili veri toplamak amacıyla yapılacak olan görüşmede, ilk önce mağdura güvenli bir ortam hazırlanmalıdır (Hamberger ve ark. 1998). Hemşire, uygun değerlendirme ve müdahaleyi yapabilmek için veri toplama aşamasında mağdurla ilgili gerekli ve doğru bilgiye ulaşmalıdır. Bunun için hemşirenin, aile içi kadına şiddetin karmaşık sürecini dikkate alması ve mağdur kadınla şiddeti konuşmaya ve destek olmaya istekli olması, şefkat ve anlayışı gösterecek şekilde iletişim kurması kısacası mağdur ve hemşire arasındaki güveni ve bağlılığı arttırması gerekmektedir. Ayrıca hemşire; kadın mağdura, yaşadığı şiddet ile ilgili yönelttiği soruları yargılayıcı olmadan ve doğrudan sormalıdır (Catallo ve ark. 2012; ENA 2019).

2.13.1.2.2. Hemşirelik öyküsü

Aile içi şiddet mağduru kadınla görüşme sonucunda alınan hemşirelik öyküsünde; mağdur kadının, aile içi kadına şiddete yönelik düşüncelerini, eşi veya eski eşinden şiddeti ne sıklıkla gördüğünü, şu ana kadar hangi tür şiddete maruz kaldığını,

kadının şiddete maruz kaldıktan sonraki tutumunu, aile içi şiddetin aile bireyleri üzerinde yarattığı olumsuz etkilerini, aile içi şiddetle mücadele edememe nedenlerini, gördüğü şiddete karşı varsa mücadeleye dair girişimlerini öğrenmeye yönelik sorular sorulmalıdır (Sethi ve ark. 2004; Yaman Efe 2012; ENA 2019). İyi bir hemşirelik öyküsü almak için hemşirelerin, aile içi şiddete yönelik belirti ve bulguları iyi bilmeleri, kadınların rahat bir şekilde korkmadan kendilerini ifade edebilmeleri için yargılamadan, empatik bir iletişim kurmaları gerekir (Yaman Efe 2012).

2.13.1.3. Tıbbi Bakımın Sağlanması

Genellikle acil ünitelerinde aile içi şiddet mağduru kadının fiziksel tedavi ve bakımını içeren müdahalelerdir (Aksan Davas ve Aksu 2007).

2.13.1.4. Bilgilendirme ve Danışmanlık Yapılması

Gerekli hemşirelik öyküsünün alınmasından sonra, kadının kendi geleceğine ve hayatına dair planlama yapabilmesi ve karar alabilmesine yardımcı olmak için kadının aile içi şiddete yönelik bilgilendirilerek farkındalık oluşturulması ve danışmanlık yapılması gerekmektedir. Hemşirenin danışmanlık rolü içerisinde, aile içi şiddet gören kadının yasal hakkı, toplumda kullanabileceği kaynaklar, sosyal destek veya yardım hizmeti sunan sistemler ile ilgili bilgilendirilerek kadının yönlendirilmesi gibi işlevler yer almaktadır. (Tel 2002; Yaman Efe 2012).

2.13.1.5. Güvenlik Planı Oluşturulması

Yapılan çalışmalar, aile içi şiddet mağduru kadının gelecekte tekrar şiddete uğrama ihtimalinin çok yüksek olduğunu göstermektedir. Sağlık kurumuna başvuran, aile içi şiddete uğramış kadının tekrar şiddet görmemesi için kadın ile birlikte güvenlik planı oluşturmak önemlidir. Hemşire, güvenlik planı oluştururken ilgili meslek grupları ve kurumlarla iş birliği içerisinde olmalıdır (Swailesa ve ark. 2017).

2.13.1.6. Kayıt Tutulması

Mağdur kadına ait bilgi ve kayıtların gizliliğini ve güvenirliğini sağlayarak, şiddetin tüm ayrıntılarını ve yapılan hemşirelik girişimlerini belirten bir kayıt oluşturulmalıdır. Aile içi kadına şiddetin faili olan bireyin; yasal çerçevede ceza alabilmesi, mağdurun resmi olarak boşanabilmesi ve çocuğunun vesayetini talep edebilmesi gibi durumlarda mahkeme sürecinde, sağlık kuruluşlarında tutulan kayıtlara ihtiyaç duyulabilmektedir ((Tel 2002; Yaman Efe 2012).

2.13.1.7. İlgili Disiplinlere Sevk Edilmesi

Aile içi kadına şiddete karşı yapılacak girişimler disiplinler arasında işbirliği gerektirir. Bu sebeple hemşireler gerekli hallerde, ilgili disiplinler ile (sosyal hizmet uzmanı, psikolog/psikiyatrist, hekim, kolluk kuvvetleri gibi) işbirliği içerisinde olmalıdır (Yaman Efe 2012).

Hemşireler, aile içi kadına şiddete yönelik hemşirelik girişimlerini birincil, ikincil ve üçüncül koruma basamakları temelinde sağlık hizmeti vermelidir. Örneğin; birincil korumada hemşire, aile içi kadına şiddet gerçekleşmeden gerekli tedbirleri almalı, toplumsal cinsiyet ve aile içi kadına şiddet ile ilgili eğitimler vermeli, öfke kontrolü için danışmanlık yapmalı, olabilecek kriz durumlarını destek sistemlerini kullanarak önlemelidir. İkincil korumada, aile içi kadına şiddet durumunda müdahalede erken davranmalı, şiddetin tekrarının önlenmesi için etkili girişimlerde bulunmalıdır. Üçüncül korumada hemşire, şiddet mağduru kadına ve ailesine danışmanlık yaparak rehabilitasyon sürecini gerçekleştirmelidir (Özcan ve Kırca 2017).

Kısacası hemşireler aile içi kadına şiddeti tanımlamak, mağduru güçlendirmeyi desteklemek ve yönlendirmek için hazır olmalı ve savunuculuk rolünü üstlenmelidir (O'Campo ve ark. 2011; Helmersson ve Jönson 2015).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Çalışmanın Türü ve Amacı

Bu tez çalışması tanımlayıcı/kesitsel bir anket çalışması olarak planlandı ve gerçekleştirildi. Çalışmada, evli erkeklerin aile içi kadına şiddet ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi ve erkeklerin toplumsal cinsiyet algısının ve diğer değişkenlerin aile içi kadına şiddete etkisinin araştırılması amaçlandı.

3.2. Çalışmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini Van merkezinde Aile Sağlığı Merkezleri'ne kayıtlı evli erkekler oluşturdu. Van bölge müdürlüğüne bağlı Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK)'dan elde edilen veriler doğrultusunda Van merkezinde 89.877 evli erkek (Yabancı uyruklu erkekler çalışmaya dahil edilmedi) yaşamaktadır. Örneklem büyüklüğü Salant ve Dillman'nın (1994) belirlediği formül ile hesaplandı (Salant ve Dillman, 1994, s. 55).

$n = N\, t^2\, p\, q \,/\, d^2\, (N-1) + t^2 pq$

N: Hedef kitledeki birey sayısı

n : Örnekleme alınacak birey sayısı

p : İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

q : İncelenen olayın görülmeyiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)

t : Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer

d : Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen ± örnekleme hatasıdır

Şekil 3-1: Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesine Yönelik Formül

Örneklem formülü kullanılarak homojen bir yapıda olmayan bu evren için %95 güven aralığında, ± % 5 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü n = 89,877 $(1,96)^2\ (0,5)\ (0,5) / (0,5)^2\ (89,877 - 1) + (1,96)^2\ (0,5)\ (0,5)$= 383 olarak hesaplandı.

Örneklemin evrenden randomize olarak seçilmesi için ASM'lere kayıtlı bireylerin belirlenmesine kişisel verilerin korunması adına Van Valiliği'nden izin verilmediğinden çalışmada, olasılıksız örnekleme yöntemi kullanıldı. Van ili merkezinde toplam 25 Aile Sağlığı Merkezi (ASM) olduğu bilinmektedir. İlgili literatür tarandığında Van ili merkezindeki Aile Sağlığı Merkezleri (ASM)'nin demografik farklılıklarına ilişkin bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada ASM'lerin benzer demografik özelliklere sahip olduğu varsayılarak örneklem tabakalandırılmadı. Örneklem hacmi büyüdükçe örnekten elde edilen bulguların evren için geçerliliğinin arttığı kabul edilir (İslamoğlu 2003; 150).

Çalışmada 1160 katılımcıya ulaşılmış olup, katılımcılardan 50 (%4,31)'sinin anketi geçersiz sayıldı. Sonuç olarak 1110 katılımcının anketi çalışma kapsamına alındı.

3.3. Çalışmada Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak anket formu ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği kullanıldı.

3.3.1. Anket Formu

Anket formu; kapalı uçlu, açık uçlu, yarı kapalı uçlu ve derecelendirme sorularından oluşturuldu. Anket formunda, katılımcıların kişisel bilgilerini içeren 24 soru (yaş, öğrenim durumu, meslek, gelir durumu, sosyal güvence türü gibi), çocukluk dönemine ait iki soru (Çocukken ailenin gelir durumu gibi), aile ve evlilik hayatı ile ilgili 19 soru (evlilik süresi, evlenme şekli, eş ile iletişim, aile tipi, ev işi yapma durumu gibi) ve aile içi şiddet ile ilgili 20 soru (Erkeklerin; aile içi kadına şiddete yönelik bakış açıları, erkek gözü ile aile içi kadına şiddetin nedenleri, aile içi şiddet uygulayıp uygulamadıkları, varsa uygulandıkları aile içi şiddet türü, çocukluk dönemlerinde aile içi şiddete maruz kalma durumları gibi) olmak üzere 65 soru yer aldı. Ayrıca anket formunda her türlü şiddeti belirlemek amacıyla üç çapraz soruya yer verildi. Bu çapraz sorular, katılımcılara her türlü şiddet, şiddet olarak değil davranış olarak maddeler halinde soruldu (EK 1). Buna göre literatür doğrultusunda:

Evli erkeklerin eşlerine uyguladıkları şiddet davranışı;

<u>Ekonomik şiddet davranışı</u>;

- Ev harcamaları için para vermeme, gelirini elinden alma
- Çalışmasına engel olma ya da işten ayrılmasına neden olma

<u>Sözel şiddet davranışı</u>;

- Hakaret ya da küfür, başkalarının yanında aşağılama ya da küçük düşürme

<u>Psikolojik şiddet davranışı</u>;

- Korkutma ya da tehdit etme
- Giyimine ve sosyal ilişkilerine karışma

<u>Fiziksel şiddet davranışı</u>;

- Tokat atma ya da bir şey fırlatma, itme, tartaklama ya da saç çekme
- Yumrukla ya da bir cisimle vurma, tekmeleme, sürükleme ya da dövme
- Boğazını sıkma ya da bir yerini yakma
- Bıçak, silah gibi aletlerle tehdit etme ya da bunları kullanma

Cinsel şiddet davranışı;

- Eşin cinsel isteği olup olmamasına bakmaksızın cinsel ilişki yaşama olarak sınıflandırıldı.

Evli erkeklerin çocukken büyükleri tarafından maruz kaldığı şiddet davranışı ise:

Ekonomik şiddet davranışı;

- Gerekli harcamalar için para vermeme
- Bir işte çalıştırma

Sözel şiddet davranışı;

- Hakaret ya da küfür, başkalarının yanında aşağılama ya da küçük düşürme

Psikolojik şiddet davranışı;

- Sevgi göstermeme
- Korkutma ya da tehdit etme
- Giyimine ve sosyal ilişkilerine karışma

Fiziksel şiddet davranışı;

- Tokat atma ya da bir şey fırlatma, itme, tartaklama
- Yumrukla ya da bir cisimle vurma, tekmeleme, sürükleme ya da dövme
- Boğazını sıkma ya da bir yerini yakma
- Bıçak, silah gibi aletlerle tehdit etme ya da bunları kullanma

Cinsel şiddet davranışı;

- İstenmediği halde özel bölgelerine dokunma olarak sınıflandırıldı (Altınay ve Arat 2008; Özyurt ve Deveci 2010; Doğutaş A ve Doğutaş C 2013; Akın 2013; Alpaslan, 2014).

3.3.2. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği

Bireylerin toplumsal cinsiyet algılarını ölçmek üzere Altınova ve Duyan (2013) tarafında geliştirilmiştir. Ölçekte, toplam 25 madde bulunmaktadır. Maddelerin 10'u olumlu, 15'i olumsuz olarak yazılmıştır. Beşli likert şeklinde oluşturulan ölçekte araştırmaya katılan bireylerden maddelerde belirtilen düşünceye yönelik "tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), tamamen katılmıyorum (1) olmak üzere beş derecede görüş bildirmeleri istenmektedir. Ölçekte 2., 4., 6., 9., 10., 12., 15., 16., 17.,18., 19., 20., 21., 24. ve 25. maddeler olumsuz olup tersten hesaplanmaktadır. Buna göre, ölçekten alınabilecek puanlar 25-125 aralığında olup, yüksek puanlar toplumsal cinsiyet algısının olumlu olduğunu ifade etmektedir (EK

2). Altınova ve Duyan (2013) tarafından ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,872 olarak hesaplanmıştır (Altınova ve Duyan 2013).

3.4. Anket Formu Geliştirme Süreci ve Ön uygulama

Tez çalışmasında kullanılacak olan anket formunun hazırlanması dört aşamada gerçekleştirildi. Birinci aşama; anket formunda yer alacak maddelerin oluşturulması için taslak form hazırlama, ikinci aşama; hazırlanan taslak formda yer alan maddelere yönelik uzman görüşünün alınması ve ön uygulama formunun oluşturulması, üçüncü aşama; ön uygulamanın yapılması, son aşama olan dördüncü aşama ise, anket formuna son şeklinin verilmesidir.

3.4.1. Birinci Aşama (Taslak formun oluşturulması)

Birinci aşamada çalışmanın amacı doğrultusunda araştırmacılar tarafından literatür taranarak bir taslak form oluşturuldu (Erbek ve ark. 2004; Karaçam ve ark. 2006; Page ve İnce 2008; Şener ve ark. 2008; Altınay ve Arat 2008; Roberts ve ark. 2010; Dönmez ve ark. 2012; Doğutaş A ve Doğutaş C 2013; Akın 2013; Alpaslan, 2014).

Taslak formunda, katılımcıların kişisel bilgileri, çocukluk dönemlerine ve evlilik yaşantılarına ait bilgiler ve aile içi kadına şiddet ile ilgili düşüncelerine yönelik olmak üzere 68 soru belirlendi. Taslak formunda yer alan sorular; kapalı uçlu, açık uçlu, yarı kapalı uçlu ve derecelendirme sorularından oluşturuldu. Taslak formunda şiddet uygulama ve çocukluk döneminde şiddete maruz kalma ile ilgili sorular yer aldı, fakat bireylerin şiddet kavramını genellikle sadece fiziksel şiddetle tanımladığı ve önyargı oluşturacağına dair yaşadığı kaygı (katılımcının, araştırmacıların kendisine karşı önyargı geliştireceğine dair yaşadığı kaygı nedeniyle anket formunda yer alan sorulara doğru cevap vermemesi) gibi olumsuz faktörler çalışmada doğru bir değerlendirilme yapılmasına engel oluşturabileceğinden, taslak formunda çapraz sorular sorulmasına karar verildi ve taslak formunda yer alan çapraz sorular, katılımcılara çocukluk döneminde maruz kaldıkları ve tanık oldukları veya eşlerine uyguladıkları aile içi şiddet, şiddet olarak değil, şiddetin türüne göre davranış olarak seçenekler şeklinde soruldu.

3.4.2. İkinci Aşama (Uzman görüşünün alınması ve ön uygulama formunun oluşturulması)

İkinci aşamada ön uygulama formu oluşturmak için taslak formunda yer alan maddelere yönelik alan ile ilgili on uzmandan görüş alındı. Bu uzmanların uzman oldukları alanlar şunlardır: Biyoistatistik, psikiyatri, psikiyatri hemşireliği, klinik

psikoloji, sosyal psikoloji, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ve uygulamalı sosyolojidir (EK 7).

Taslak formunda yer alan maddelerin geçerliliğine ilişkin uzman görüşlerini belirlemek için "1-uygun değil 2-biraz uygun, 3-uygun ve 4-çok uygun" şeklinde dört seçenekli bir cevap formatı kullanıldı. Değerlendirmede, 3-uygun ve 4-çok uygun seçenekleri birlikte hesaplandı. Uzman görüşlerinin değerlendirilmesi sonucunda uzmanların, 58 soruya %90-100, üç soruya %70'in altı, yedi soruya %70-80 oranında uygun ve çok uygun seçeneğini işaretledikleri belirlendi. Uzmanların her bir maddenin geçerli olduğu noktasında uyuşma düzeylerinin %90-100 olması beklenir. Uzmanların %70-80 oranında uyuşma gösterdikleri maddeler, eleştirilere göre düzeltmeler yapılarak ankette tutulabilir (Büyüköztürk 2005). Sonuç olarak uyuşma düzeyi %70'in altında olan üç soru taslak formundan çıkarıldı. Uzmanların %70-80 oranında uyuşma gösterdikleri sorular, eleştirilere göre düzeltmeler yapılarak taslak formunda tutuldu. Uzman görüşü değerlendirmesi sonucunda ön uygulama formu 65 soru olarak yeniden düzenlendi.

3.4.3. Üçüncü Aşama (Ön uygulamanın yapılması)

Çalışmaya başlamadan önce katılımcılar tarafından anket sorularının anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemek için ön uygulama yapıldı. Ön uygulama verileri, tez çalışmasında belirlenen örneklemi temsil etmesi açısından Van merkezde bulunan 25 Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı olan ve bu Aile Sağlığı Merkezlerine başvuran 115 evli erkek ile yüz-yüze görüşülerek toplandı. Yüz yüze görüşmede, her katılımcıya çalışmanın amacı açıklandı ve katılımcıdan ön uygulama formunda yer alan soruların anlaşılıp anlaşılmadığına dair geribildirim istendi. Katılımcılar formda yer alan soruların anlaşılır olduğunu ifade etti. Ayrıca bazı katılımcılar, ön uygulama formunda yer alan bilgilerinin gizli kalıp kalmayacağı ile ilgili sorular sordu. Katılımcıların ön uygulama formunu doldurma süreleri ortalama 10-15 dakika sürdü.

Ön uygulama formunda yer alan sorular, nispeten birbirinden bağımsız ve farklı soru tiplerinden oluştuğundan güvenirlik derecesi gerçeğe yakın olarak saptanamamaktadır. Dolayısı ile yapılan ön uygulamada anket formunun geçerliği ve güvenirliği yapılamadı. Fakat yapılan ön uygulamanın, katılımcılar tarafından anket formunda yer alan soruların anlaşılıp anlaşılmadığı, aile içi kadına şiddet sorununun boyutu ve önemi hakkında ön bir değerlendirme yapılması açısından anlamlı olduğu düşünülmektedir.

3.4.4. Dördüncü Aşama (Anket formuna son şeklinin verilmesi)

Bu aşamada uzman görüşlerinin ve araştırmacılar tarafından yapılan ön uygulamanın değerlendirilmesi sonucunda; ön uygulama formunun katılımcılar tarafından anlaşıldığı belirlendi ve anket formunun son şekli oluşturuldu.

3.5. Çalışma Verilerinin Toplanması

Çalışmanın verileri, yüz-yüze görüşme yöntemi ile Van ili merkezinde toplam 25 Aile Sağlığı Merkezi'nde mesai saatleri içeresinde 7 Ekim 2019 - 13 Mart 2020 tarihleri arasında yaklaşık beş ayda toplandı. Çalışma kapsamında katılımcılara araştırmanın amacı hakkında bilgi verilerek, sözlü ve yazılı onamlarının alınmasının ardından hazırlanan anket formu ve "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği" ni özbildirim yolu ile doldurmaları istendi. Formların doldurulma işlemi ortalama 20-25 dakikada tamamlandı.

3.6. Çalışma Verilerinin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistiklerde kategorik veriler için sayı ve yüzdelik değerleri, sayısal veriler için ortalama ve standart sapma değerleri verildi. Sayısal değişken olan Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının normal dağılıma sahip olma durumu Skewness (-0,05) ve Kurtosis (0,22) ile değerlendirildi ve normal dağılıma sahip olduğu saptandı. Bağımsız değişkenlere göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasında; Pearson ki-kare testi, Yates düzeltmeli ki-kare testi ve Fisher kesin testi kullanıldı. Erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu üzerine primer analizlerde etkisi bulunan bağımsız değişkenler çok değişkenli lojistik regresyon (backward: Wald yöntemi) analizi ile değerlendirildi. Bağımsız değişkenlere göre erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalaması arasındaki farkın karşılaştırılmasında iki gruplu değişkenlerde örneklem sayısına göre bağımsız gruplarda t testi ve Mann Whitney U testi, üç ve daha fazla grubu olan değişkenlerde gruplardaki örneklem sayısına göre Bağımsız gruplarda tek yönlü varyans analizi (ileri analizi Tukey HSD) ve Kruskal Wallis testi (ileri analizi Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi ve Tukey) kullanıldı. Önemlilik düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edildi. Örneklem yeterliliği için post hoc güç hesaplaması yapıldı.

3.7. Çalışmanın Etik Boyutu

Veri toplamaya başlamadan önce, 07.12.2018 tarihinde Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (EK 4) ve çalışmanın ilgili aile sağlığı merkezlerinde yapılabilmesi için 24.04.2019 tarihinde Van Valililiği'nden (EK 5) yazılı izin alındı. Ayrıca Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nin kullanılması için ilgili yazarlardan

05.07.2018 tarihinde izin alındı (EK 6). Çalışmaya katılmayı kabul eden katılımcılardan sözlü ve yazılı onam alındı (EK 3).

3.8. Çalışmanın Güçlü Yönleri

Çalışmanın, konu ile ilgili yapılan sayılı çalışmalardan biri olması, verilerin Van merkezinde bulunan tüm ASM'lerden elde edilmesi ve örneklem formülü ile belirlenen örneklem sayının yaklaşık üç katı örnekleme ulaşılması çalışmanın güçlü yönleridir.

3.9. Çalışmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın, Van ili sınırları ile kısıtlı olması; anket formunda yer alan sorulara ve tek ölçeğe verdikleri yanıtların, katılımcıların değerlendirmeleri temelinde analiz edilmesi çalışmanın sınırlılıklarıdır.

4. BULGULAR

4.1. Erkeklerin Tanımlayıcı Özellliklerine Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan evli erkeklerin yaş ortalaması 37,51±11,07 (min-max=19-85) olup, sosyodemografik özelliklerin dağılımı Tablo 4-1'de verildi.

Tablo 4-1: Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110)

Özellikler	n	%
Yaş grubu		
18-21 yaş	26	2,3
22-28 yaş	224	20,2
29-35 yaş	320	28,8
36-42 yaş	220	19,8
≥ 43 yaş	320	28,8
Eğitim düzeyi		
Okur-yazar değil	25	2,3
Okur-yazar	68	6,1
İlkokul	147	13,2
Ortaokul	145	13,1
Lise	281	25,3
Ön lisans	132	11,9
Lisans	249	22,4
Lisansüstü	63	5,7
Meslek statüsü		
Memur	394	35,5
Ücretli işçi/serbest meslek	520	46,8
Emekli	58	5,2
İşsiz/düzensiz işler	138	12,4
Büyüdüğü yerleşim birimi		
Köy	272	24,5
Kasaba	41	3,7
İlçe	285	25,7
İl	512	46,1
Büyüdüğü bölge		
Marmara	21	1,9
Akdeniz	23	2,1
Ege	24	2,2
Karadeniz	16	1,4
İç Anadolu	36	3,2
Doğu Anadolu	834	75,1
Güneydoğu Anadolu	156	14,1
Sosyal güvence		
SGK	849	76,5
Yeşil Kart	189	17,0
Yok	72	6,5
Aylık gelir algısı		
Yetersiz	539	48,6
Yeterli	571	51,4

Erkeklerin sosyodemografik özelliklerinin dağılımı incelendiğinde; yaklaşık dörtte üçünden fazlasının 29 yaş ve üzerinde olduğu, %25,3'ünün lise ve %22,4'nün lisans düzeyinde olduğu, %46,8'inin ücretli işçi veya serbest meslek sahibi olduğu, %46,1'inin büyüdüğü yerleşim biriminin il olduğu, %75,1'inin büyüdüğü bölgenin Doğu Anadolu Bölgesi olduğu, %76,5'inin sosyal güvencesinin olduğu belirlendi.

Tablo 4-2: Katılımcıların Sağlık Durumuna İlişkin Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110)

Özellikler	n	%
Herhangi bir alışkanlığın varlığı		
Var	511	46,0
Yok	599	54,0
Sigara kullanımı		
Var	492	44,3
Yok	618	55,7
Alkol kullanımı		
Var	82	7,4
Yok	1028	92,6
Kumar alışkanlığı		
Var	10	0,9
Yok	1100	99,1
Kronik hastalık		
Var	94	8,5
Yok	1016	91,5
Kronik hastalık türü (n: 94)		
Astım, KOAH, bronşit	21	22,3
Diyabet	20	21,3
Koroner kalp hastalıkları/kalp yetmezliği	16	17,0
Hipertansiyon vb. Hastalıklar	15	16,0
Romatizma	4	4,3
Böbrek yetmezliği	3	3,2
Disk hernisi	3	3,2
Hepatit B	3	3,2
Diğer (Ülser 2, Migren 2, Guatr 2, Gut 1, Siroz 1 ve Epilepsi 1 kişi)	9	9,5
Ruhsal sorun yaşama		
Evet	168	15,1
Hayır	942	84,9
Psikoloğa gitme (n: 168)		
Evet	80	47,6
Hayır	88	52,4
Ruhsal hastalık tanısı (n: 168)		
Yanıtsız	146	86,9
Anksiyete	10	6,0
Anksiyete+depresyon	3	1,8
Panik atak	6	3,6
Obsesif Kompulsif Bozukluk	2	1,2
Bipolar bozukluk	1	0,6
Psikolojik ilaç önerisi (n: 80)		
Evet	43	53,8
Hayır	37	46,2
Önerilen ilaç (n: 43)		
Yanıtsız	34	79,1
Seçici Serotonin Geri Alım İnhibitörleri (SSRI) ilaç grubu Antidepresan (Paxil, Lustral / Sertralin, Secita)	7	16,3
Serotonin ve Noradrenalin Geri Alım İnhibitörleri (SNRI'lar) ilaç grubu antidepresan (Efexor)	1	2,3
Antispazmodik anksiyolitik kombinasyonu (Tranko Buskas)	1	2,3

Çalışmaya katılan erkeklerin sağlık durumuna ilişkin özelliklerine bakıldığında; %46'sının herhangi bir alışkanlığa sahip olduğu (%44,3'ünün sigara kullandığı, %7,4'ünün alkol kullandığı, ve %0,9'unun ise kumar alışkanlığı olduğu), %8,5'inin kronik bir hastalığa sahip olduğu, %15,1'inin ruhsal sorun yaşadığı, %47,6'sının en az bir kere bir psikiyatriste veya psikoloğa gittiği, %53,8'ine ise bir psikiyatrist veya hekim tarafından ruhsal bir sorun nedeniyle ilaç önerildiği belirlendi (Tablo 4-2).

Çalışmaya katılan erkeklerin evlilik durumuna ilişkin özellikleri incelendiğinde; %1,4'ünün ve eşlerinin ise %13,3'ünün 18 yaşından önce evlendiği, %44,4'ünün eşi ile yaş farkının 0-2 yıl aralığında olduğu, %26,2'sinin eşi ile arasında akrabalık bağı olduğu, %43,7'sinin eşi ile arkadaşlık ederek evlendiği, %30,9'unun evlilik süresinin dört ve dört yıldan az olduğu, %97,1'inin ilk evliliği olduğu ve %99,5'inin tek eşli olduğu belirlendi (Tablo 4-3).

Tablo 4-3: Katılımcıların Evlilik Durumuna İlişkin Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110)

Özellikler	n	%
Evlilik yaşı		
< 18 yaş	15	1,4
≥ 18 yaş	1095	98,6
Eşin evlilik yaşı		
< 18 yaş	148	13,3
≥ 18 yaş	962	86,7
Eşi ile yaş farkı		
0-2 yaş	493	44,4
3-5 yaş	383	34,5
6-8 yaş	145	13,1
9-11 yaş	66	5,9
≥ 12 yaş	23	2,1
Eşin akrabalık durumu		
Evet	291	26,2
Hayır	819	73,8
Evlenme şekli		
Arkadaşlık ederek	485	43,7
Kaçarak	34	3,1
Bir süre birlikte yaşayarak	38	3,4
Görücü usulü ve isteyerek	380	34,2
Görücü usulü ve zorla	173	15,6
Evlilik süresi		
≤ 4 yıl	343	30,9
5-10 yıl	278	25,0
11-20 yıl	239	21,5
≥ 21 yıl	250	22,5
Resmi nikâh		
Var	1092	98,4
Yok	18	1,6
Kaçıncı evlilik olduğu		
İlk evlilik	1078	97,1
İkinci evlilik	32	2,9
Eş sayısı		
Tek eş	1104	99,5
İki eş	6	0,5

Çalışmaya katılan erkeklerin eşleriyle ilgili özellikler incelendiğinde; eşlerin yaş ortalaması 34,23±10,53 (min-max=18-81) olup, %30,4'ünün 22-28 yaş aralığında olduğu, %20,1'inin lise mezunu olduğu, %74,6'sının ev hanımı olduğu ve %6,1'inin 18 yaşından önce çocuk sahibi olduğu belirlendi. Çalışmaya katılan erkeklerin çocuk ve aile durumuna ilişkin özellikler incelendiğinde ise, erkeklerin %0,3'ünün 18 yaşından önce çocuk sahibi olduğu, %64,5'inin çocuk sayısının 1-3 arasında olduğu ve %54,9'unun çekirdek aile yapısına sahip olduğu belirlendi (Tablo 4-4).

Tablo 4-4: Katılımcıların Eşi ve Çocuk Durumuna İlişkin Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110)

Özellikler	n	%
Eşin yaşı		
18-21 yaş	64	5,8
22-28 yaş	337	30,4
29-35 yaş	295	26,6
36-42 yaş	187	16,8
≥ 43 yaş	227	20,5
Eşin eğitim düzeyi		
Okur-yazar değil	118	10,6
Okur-yazar	107	9,6
İlkokul	209	18,8
Ortaokul	153	13,8
Lise	223	20,1
Ön lisans	108	9,7
Lisans	163	14,7
Lisansüstü	29	2,6
Eşin meslek statüsü		
Ev hanımı	828	74,6
Memur	209	18,8
Serbest meslek/işçi	66	5,9
Emekli	7	0,6
İlk çocuğu doğduğundaki yaşı		
< 18 yaş	3	0,3
18-21 yaş	132	11,9
22-25 yaş	285	25,6
≥ 26 yaş	575	51,8
Çocuk yok	115	10,4
İlk çocuğu doğduğunda eşinin yaşı		
< 18 yaş	68	6,1
18-21 yaş	330	29,7
22-25 yaş	360	32,4
≥ 26 yaş	237	21,4
Çocuk yok	115	10,4
Çocuk sayısı		
Yok	115	10,4
1-3 çocuk	716	64,5
4-6 çocuk	220	19,8
≥ 7 çocuk	59	5,3
Aile tipi		
Yanıtsız	346	31,2
Çekirdek aile	609	54,9
Geniş aile	155	14,0

Çalışmaya katılan erkeklerin, eşleri ile ilişki durumuna bakıldığında; %56,8'i eşine bazen özel zaman ayırdığını, %55,2'si bazen ev işi yaptığını, %69,5'i eşi ile olan ilişkisinin iyi/olumlu olduğunu, %11,3'ü en az bir kere evlilik dışı duygusal ilişki yaşadığını ve %34,1'i eşi ile ekonomik konularda sorun yaşadığını belirtti (Tablo 4-5).

Tablo 4-5: Katılımcıların Eşi ile İlişkisine Yönelik Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110)

Özellikler	n	%
Eşine özel zaman ayırma		
Sürekli	388	35,0
Bazen	631	56,8
Hayır	91	8,2
Ev işi yapma durumu		
Sürekli	160	14,4
Bazen	613	55,2
Hayır	337	30,4
Eşi ile olan ilişki düzeyi		
İyi/olumlu	772	69,5
Normal	300	27,1
Kötü	38	3,4
Evlilik dışı duygusal ilişki yaşama		
Evet	125	11,3
Hayır	985	88,7
Eşi ile sorun yaşadığı durumlar		
Ekonomik konuda	379	34,1
Çocuk yetiştirmede	326	29,4
Ev işlerinde	212	19,1
Eşimin ailesi için	221	19,9
Kendi ailem için	320	28,8

Çalışmaya katılan erkeklerin karar alma özelliklerine bakıldığında; %70,6'sı aile içinde karar verilmesi gereken durumlarda eşinin düşüncesine önem verdiğini ve %59,5'i bir karar alırken ilk olarak eşine danıştığını ifade etti (Tablo 4-6).

Tablo 4-6: Katılımcıların Karar Alma Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110)

Özellikler	n	%
Karar verirken eşin düşüncesine önem verme		
Evet	784	70,6
Bazen	272	24,5
Hayır	54	4,9
Bir karar aldığında ilk danıştığı kişi*		
Eş	661	59,5
Anne	252	22,7
Baba	330	29,7
Arkadaş	97	8,7
Abi	17	1,5

*Birden fazla seçenek işaretlendi. Yüzdeler 1110 kişi üzerinden verildi.

Çalışmaya katılan erkeklerin ebeveynleriyle ilgili özelliklerine bakıldığında; %59'unun annelerinin ve %26,2'sinin ise babalarının okur-yazar olmadığı, annelerinin %95,5'inin ev hanımı olduğu, babaların %38,2'sinin ücretli işçi veya serbest meslek sahibi olduğu, %77,6'sının annelerinin ve %65,2'sinin ise babalarının hayatta olduğu belirlendi. Erkeklerin %51,3'ü çocukluk döneminde ailesinin ekonomik durumunun orta düzeyde olduğunu ve %48,5'i çocukken ailede karar veren kişinin babaları olduğunu ifade etti (Tablo 4-7).

Tablo 4-7: Katılımcıların Ebeveyn Özelliklerinin Dağılımı (N: 1110)

Özellikler	n	%
Anne eğitim düzeyi		
Okur-yazar değil	655	59,0
Okur-yazar	141	12,7
İlkokul	188	16,9
Ortaokul	55	5,0
Lise	54	4,9
Ön lisans	6	0,5
Lisans	11	1,0
Annenin meslek statüsü		
Ev hanımı	1060	95,5
Memur	20	1,8
Serbest meslek/işçi	15	1,4
Emekli	15	1,4
Annenin hayatta olma durumu		
Evet	861	77,6
Hayır	249	22,4
Baba eğitim düzeyi		
Okur-yazar değil	291	26,2
Okur-yazar	260	23,4
İlkokul	239	21,5
Ortaokul	99	8,9
Lise	134	12,1
Ön lisans	38	3,4
Lisans	46	4,1
Lisansüstü	3	0,3
Babanın meslek statüsü		
Memur	110	9,9
Ücretli işçi/serbest meslek	424	38,2
Emekli	346	31,2
İşsiz/düzensiz isler	230	20,7
Babanın hayatta olma durumu		
Evet	724	65,2
Hayır	386	34,8
Çocukken ailesinin ekonomik durumu		
Düşük	365	32,9
Orta	569	51,3
İyi	176	15,9
Çocukken ailede karar veren kişi		
Baba	538	48,5
Anne	51	4,6
Anne ve baba birlikte	440	39,6
Büyükbaba	75	6,8
Büyükanne	6	0,5

Erkeklerin, aile içi kadına şiddete ilişkin görüşlerine bakıldığında; aile içi kadına şiddet tanımına ilişkin erkeklerin %53,1'i görüş bildirmezken, %25,3'ünün aile içinde kadına uygulanan her türlü fiziksel ve psikolojik şiddet olarak, %10'unun sadece fiziksel şiddet olarak tanımladığı, ‘‘aile içi kadına şiddet ile ilgili ne düşünüyorsunuz?’’sorusuna ise yine erkeklerin %46,9'u yanıt vermezken, %18,4'ünün ‘‘hiç olmaması gereken bir durum’’, %4,4'ünün ‘‘bazen şiddet gerekli olabilir’’ şeklinde yanıtladığı belirlendi (Tablo 4-8).

Tablo 4-8: Katılımcıların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Görüşleri (N: 1110)

Özellikler	n	%
Erkeğe göre aile içi kadına şiddetin tanımı		
Yanıtsız	589	53,1
Aile içinde kadınlara uygulanan her türlü fiziksel ve psikolojik şiddete denir	281	25,3
Aile içinde karşılıklı sevgi ve saygının bitmesi sonucu oluşan durumdur	35	3,2
Kadına yönelik fiziksel şiddettir	118	10,6
İnsanlık dışı, vahşi ve cahilce bir davranıştır	42	3,8
Aile içinde kadınlara değer vermemek ve onlara baskı yaparak özgürlüklerini kısıtlamaktır	45	4,1
Kadına yönelik aile içi şiddet için düşünceleri		
Yanıtsız	521	46,9
Hiçbir şekilde olmaması gereken çok kötü bir davranış	187	16,8
Bazen gerekli olabilir	49	4,4
Devlet tarafından düzenlemeler yapılmalı, ağır cezalar uygulanmalı	22	2,0
Olmaması gereken bir durum	204	18,4
Erkeklerin acizliğidir	11	1,0
Kadına şiddete karşıyım, kınıyorum	89	8,0
Canice, vahşice bir davranış	27	2,4

Çalışmaya katılan erkeklerin eşine şiddet uygulamaya yönelik düşünce ve davranışları incelendiğinde; ‘‘eşinize evliliğiniz boyunca şiddet uyguladınız mı?’’ sorusuna %17,7’sinin ‘‘evet’’ yanıtını verdiği ancak çapraz sorularda (şiddetin şiddet olarak değil davranış olarak ayrı ayrı sorulduğu sorularda) bu oranın %57,7 olduğu ve erkeklerin eşlerine sergiledikleri şiddet davranışları arasında en fazla ‘‘eşinin giyimine ve sosyal ilişkilerine karışma’’ (%42,2) olduğu belirlendi. Yine erkeklerin %31,8’inin bazı koşullarda eşine şiddet uygulayabileceğini ifade ettikleri, ‘‘eşiniz ne yaparsa şiddet uygularsınız?’’ sorusuna ise; %32,9'unun ‘‘hiçbir durumda eşime şiddet uygulamam’’, %15,7'sinin ‘‘beni aldatırsa’’, %8,4'ünün ‘‘bana karşı çıkar veya isteklerimi yerine getirmezse’’, %2,8'inin ‘‘aileme (anneme, babama, kardeşlerime) saygısızlık yaparsa’’ şeklinde yanıt verdikleri görüldü (Tablo 4-9).

Tablo 4-9: Katılımcıların Eşine Şiddet Uygulamaya Yönelik Düşünce ve Davranışları (N: 1110)

Özellikler	n	%
Eşiniz ne yaparsa şiddet uygularsınız?		
Yanıtsız	392	35,3
Hiçbir durumda eşime şiddet uygulamam	365	32,9
Bana karşı çıkar veya isteklerimi yerine getirmezse	93	8,4
Beni aldatırsa	174	15,7
Aileme (anneme, babama, kardeşlerime) saygısızlık yaparsa	31	2,8
Çocuklarımıza şiddet uygularsa	8	0,7
Bana baskı yapar veya üzerime çok gelirse	12	1,1
Bana fiziksel şiddet uygularsa	4	0,4
Bana hakaret eder veya saygısızlık yaparsa	31	2,8
Eşine şiddet uygulama eğilimi		
Yanıtsız	392	35,3
Hayır, şiddet uygulamam	365	32,9
Evet (*bazı koşullarda şiddet uygulayabileceğini tanımlıyor*)	353	31,8
Eşine şiddet uygulama durumu		
Evet (*tanımladığı davranışlara göre*)	640	57,7
Hayır	470	42,3
Eşinize şiddet uyguladınız mı?		
Evet (*kendi ifadesine göre*)	196	17,7
Hayır	914	82,3
Eşinize sergilediğiniz davranışlar*		
Para vermeme, gelirini elinden alma	104	9,4
Çalışmasına engel olma ya da işten ayrılmasına neden olma	126	11,4
Hakaret ya da küfür, başkalarının yanında aşağılama ya da küçük düşürme	146	13,2
Korkutma ya da tehdit etme	157	14,1
Giyimine ve sosyal ilişkilerine karışma	468	42,2
Tokat atma, bir şey fırlatma, itme, tartaklama, saç çekme	137	12,3
Yumrukla ya da bir cisimle vurma, tekmeleme, sürükleme ya da dövme	42	3,8
Boğazını sıkma ya da bir yerini yakma	20	1,8
Bıçak, silah gibi aletlerle tehdit etme ya da bunları kullanma	11	1,0
Eşin cinsel isteği olup olmamasına bakmaksızın cinsel ilişki yaşama	57	5,1

* Birden fazla seçenek işaretlendi. Yüzdeler 1110 kişi üzerinden verildi.

Çalışmaya katılan erkeklerin çocukluk döneminde şiddet görme durumu incelendiğinde; %48,9'unun çocukluk döneminde şiddet gördüğünü ifade ettiği ancak çapraz sorularda (şiddetin şiddet olarak değil davranış olarak ayrı ayrı sorulduğu sorularda) bu oranın %66 olduğu, bununla birlikte erkeklerin %46,4'ünün çocukluk döneminde anne ve babası tarafından şiddet gördüğü belirlendi. Ayrıca çalışmada erkeklerin, ''istenmediği halde özel bölgelerine dokunma'' davranışını yanıtsız bıraktıkları, çocukluk döneminde büyükleri tarafından en çok maruz kaldıkları davranışın ''sevgi göstermeme'' olduğu (%27,3) saptandı (Tablo 4-10).

Tablo 4-10: Katılımcıların Çocukluk Döneminde Şiddet Görme Durumuna İlişkin Özellikleri (N: 1110)

Özellikler	n	%
Erkeklerin çocukluk döneminde maruz kaldıkları davranışlar*		
Gerekli harcamalar için para vermeme	283	25,5
Bir işte çalıştırılma	222	20,0
Hakaret ya da küfür, başkalarının yanında aşağılama, küçük düşürme	281	25,3
Sevgi göstermeme	303	27,3
Korkutma ya da tehdit etme	259	23,3
Giyimine ve sosyal ilişkilerine karışma	214	19,3
Tokat atma ya da bir şey fırlatma, itme, tartaklama	264	23,8
Yumrukla ya da bir cisimle vurma, tekmeleme, sürükleme ya da dövme	63	5,7
Boğazını sıkma ya da bir yerini yakma	23	2,1
Bıçak, silah gibi aletlerle tehdit etme ya da bunları kullanma	15	1,4
İstenmediği halde özel bölgelerine dokunma	-	-
Çocukken şiddet görme		
Evet (*tanımladığı davranışa göre*)	733	66,0
Hayır	377	34,0
Çocukken şiddet görme		
Evet (*kendi ifadesine göre*)	543	48,9
Hayır	567	51,1
Çocukken kendisine şiddeti uygulayan kişi (n: 543)		
Anne	58	10,7
Baba	174	32,1
Anne-baba	252	46,4
Abi	42	7,7
Amca	17	3,1

* Birden fazla seçenek işaretlendi. Yüzdeler 1110 kişi üzerinden verildi.

Çalışmaya katılan erkeklerin, babalarının annelerine şiddet uygularken tanık olma durumları incelendiğinde; %30,1'inin babasının annesine şiddet uyguladığını ifade ettiği ancak çapraz sorularda bu oranın %57 olduğu ve erkeklerin, babalarının annelerine sergiledikleri davranışlardan en çok ‘‘giyimine ve sosyal ilişkilerine karışma’’ (%33,8) davranışına tanık oldukları belirlendi (Tablo 4-11).

Tablo 4-11: Katılımcıların Babasının Annesine Şiddet Uygulamasına Yönelik Özellikleri (N: 1110)

Babasının, annesine sergilediği davranışlar*	**n**	**%**
Ev harcamaları için para vermeme, gelirini elinden alma	188	16,9
Çalışmasına engel olma ya da işten ayrılmasına neden olma	102	9,2
Hakaret ya da küfür, başkalarının yanında aşağılama ya da küçük düşürme	230	20,7
Korkutma ya da tehdit etme	215	19,4
Giyimine ve sosyal ilişkilerine karışma	375	33,8
Tokat atma ya da bir şey fırlatma, itme, tartaklama ya da saç çekme	199	17,9
Yumrukla ya da bir cisimle vurma, tekmeleme, sürükleme ya da dövme	75	6,8
Boğazını sıkma ya da bir yerini yakma	26	2,3
Bıçak, silah gibi aletlerle tehdit etme ya da bunları kullanma	12	1,1
Baba, anneye şiddet uygularken tanık olma		
Evet (*tanımladığı davranışa göre)*	633	57,0
Hayır	477	43,0
Baba, anneye şiddet uygularken tanık olma		
Evet *(kendi ifadesine göre)*	334	30,1
Hayır	776	69,9

*Birden fazla seçenek işaretlendi. Yüzdeler 1110 kişi üzerinden verildi

Çalışmaya katılan erkeklerin ve eşlerinin, çocuklarına şiddet uygulama durumlarına bakıldığında; erkeklerin %10,9'unun çocuklarına şiddet uyguladığını, %12,2'sinin eşinin çocuklarına şiddet uyguladığını ve %12,6'sının ise eşine uyguladığı şiddete çocuklarının tanık olduğunu ifade ettikleri belirlendi (Tablo 4-12).

Tablo 4-12: Katılımcıların Çocuklarına Şiddet Uygulanmasına Yönelik Özellikler (N: 1110)

Özellikler	**n**	**%**
Eşin çocuklara şiddet uygulaması		
Evet	135	12,2
Hayır	975	87,8
Erkeğin çocuklarına şiddet uygulaması		
Evet	121	10,9
Hayır	989	89,1
Eşi ile arasındaki şiddet olaylarına çocuklarının tanık olması		
Evet	140	12,6
Hayır	970	87,4

Çalışmaya katılan erkeklerin, kadına yönelik aile içi şiddetin cezası ve aile içi kadına şiddet veya toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgileri incelendiğinde; %78,5'inin kadına yönelik aile içi şiddetin cezası olduğunu bildiğini ifade ettikleri, %84,1'inin herhangi bir sağlık kuruluşundan aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi almadığını ifade ettikleri, ''Kadına yönelik aile içi şiddeti önlemede en çok hangisini bilmek caydırıcı olur?'' sorusuna ise %41,4'ünün ''toplumsal dışlanma'' yanıtını verdiği belirlendi (Tablo 4-13).

Tablo 4-13: Katılımcıların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Cezasına Yönelik Bilgisi ve Aile İçi Kadına Şiddet Yönelik Bilgi Alma Durumu (N: 1110)

Özellikler	n	%
Kadına yönelik aile içi şiddetin cezası olduğunu bilme		
Evet	871	78,5
Hayır	239	21,5
Kadına yönelik aile içi şiddeti önlemede en çok hangisini bilmek caydırıcı olur?*		
Çocuğun psikolojisinin bozulması	415	37,4
Para Cezası	445	40,1
Toplumsal dışlanma	459	41,4
Eşin psikolojisinin bozulması	284	25,6
Hapis	680	61,3
İdam	22	2,0
Herhangi bir sağlık kuruluşundan aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet ilgili bilgi alma		
Evet	177	15,9
Hayır	933	84,1

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir. Yüzdeler 1110 kişi üzerinden verilmiştir.

Çalışmaya katılan erkeklerin, aile içi kadına şiddete ilişkin ifadelere katılımına bakıldığında; "Kadına yönelik aile içi şiddet, kadınlarda fiziksel ve ruhsal sorunlara neden olmaktadır" ifadesine %14,1'inin "kesinlikle katılmıyorum", %4,7'sinin "kısmen katılmıyorum", %6,6'sının "kararsızım" şeklinde; "Kadına yönelik aile içi şiddet, şiddet uygulayan erkekleri de olumsuz etkilemektedir" ifadesine %14,9'unun "kesinlikle katılmıyorum", %9,5'inin "kısmen katılmıyorum", %13,6'sının "kararsızım" şeklinde; "Aile içi şiddete tanık olan çocuklar ruhsal sorunlar yaşayabilmektedir" ifadesine %10,9'unun "kesinlikle katılmıyorum", %4,8'inin "kısmen katılmıyorum", %7,5'inin "kararsızım" şeklinde yanıtladıkları, "Erkeklerin kadına yönelik aile içi şiddetin ortadan kaldırılması konusunda sorumlulukları olmalıdır" ifadesine ise, %11,5'inin "kesinlikle katılmıyorum", %4,9'unun "kısmen katılmıyorum", %9,1'inin "kararsızım" şeklinde yanıtladıkları belirlendi (Tablo 4-14).

Tablo 4-14: Katılımcıların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin İfadelere Katılımı (N: 1110)

İfadeler	Kesinlikle katılmıyorum		Kısmen katılmıyorum		Kararsızım		Kısmen katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kadına yönelik aile içi şiddet, kadınlarda fiziksel ve ruhsal sorunlara neden olmaktadır	156	14,1	52	4,7	73	6,6	140	12,6	689	62,1
Kadına yönelik aile içi şiddet, şiddet uygulayan erkekleri de olumsuz etkilemektedir	165	14,9	106	9,5	151	13,6	196	17,7	492	44,3
Aile içi şiddete tanık olan çocuklar ruhsal sorunlar yaşayabilmektedir	121	10,9	53	4,8	83	7,5	125	11,3	728	65,6
Erkeklerin kadına yönelik aile içi şiddetin ortadan kaldırılması konusunda sorumlulukları olmalıdır	128	11,5	54	4,9	101	9,1	177	15,9	650	58,6

Çalışmaya katılan erkeklerin, evliliği boyunca eşlerine uyguladıkları şiddetin türü incelendiğinde; erkeklerin %19'unun ekonomik şiddet, %13,2'sinin sözel şiddet, %46,8'inin psikolojik şiddet, %5,1'inin cinsel şiddet ve %13,7'sinin fiziksel şiddet (erkeklerin %12,3'ü orta derecede fiziksel şiddet, %4,8'i ise ağır derecede fiziksel şiddet) uyguladıkları belirlendi (Tablo 4-15).

Tablo 4-15: Katılımcıların Evliliği Boyunca İfade Ettikleri Davranışa Göre Eşine Uyguladıkları Şiddet Türü (N: 1110)

Eşe sergilenen şiddet türü	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
Ekonomik şiddet	899	81,0	211	19,0
Sözel şiddet	964	86,8	146	13,2
Psikolojik şiddet	590	53,2	520	46,8
Cinsel şiddet	1053	94,9	57	5,1
Orta derecede fiziksel şiddet	973	87,7	137	12,3
Ağır derecede fiziksel şiddet	1057	95,2	53	4,8
Toplam fiziksel şiddet	*958*	*86,3*	*152*	*13,7*
TOPLAM ŞİDDET	**470**	**42,3**	**640**	**57,7**

Çalışmaya katılan erkeklerin çocukluk döneminde büyükleri tarafından maruz kaldığı şiddetin türü incelendiğinde; çocukluk döneminde %35'inin ekonomik şiddete, %25,3'ünün sözel şiddete, %48,9'unun psikolojik şiddete ve %25,2'sinin ise fiziksel şiddete (çocukluk döneminde erkeklerin %23,8'i orta derecede fiziksel şiddete ve %6,7'si ise ağır derecede fiziksel şiddete) maruz kaldığı belirlendi (Tablo 4-16).

Tablo 4-16: Katılımcıların Çocukluk Döneminde Büyükleri Tarafından Maruz Kaldığı Davranışlara Göre Şiddetin Türü (N: 1110)

Maruz kalınan şiddet türü	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
Ekonomik şiddet	722	65,0	388	35,0
Sözel şiddet	829	74,7	281	25,3
Psikolojik şiddet	567	51,1	543	48,9
Orta derecede fiziksel şiddet	846	76,2	264	23,8
Ağır derecede fiziksel şiddet	1036	93,3	74	6,7
Toplam fiziksel şiddet	*830*	*74,8*	*280*	*25,2*
TOPLAM ŞİDDET	**377**	**34,0**	**733**	**66,0**

Çalışmaya katılan erkeklerin ebeveynleri arasında gözlemlediği, babaların annelere karşı sergilediği davranışlara göre uyguladıkları şiddetin türü incelendiğinde; babaların %23,2'sinin anneye ekonomik şiddet uyguladığı, %20,7'sinin anneye sözel şiddet uyguladığı, %42'sinin anneye psikolojik şiddet uyguladığı, %17,9'unun anneye orta derecede fiziksel şiddet uyguladığı, %7,8'inin anneye ağır derecede fiziksel şiddet uyguladığı, %20,1'inin anneye herhangi bir türde fiziksel şiddet uyguladığı ve %57'sinin anneye herhangi bir türde şiddet uyguladığı belirlendi (Tablo 4-17).

Tablo 4-17: Katılımcıların Babasının Annelerine Sergilediği Davranışlarına Göre Şiddetin Türü (N:1110)

Tanık olunan şiddetin türü	Hayır		Evet	
	n	%	n	%
Ekonomik şiddet	853	76,8	257	23,2
Sözel şiddet	880	79,3	230	20,7
Psikolojik şiddet	644	58,0	466	42,0
Orta derecede fiziksel şiddet	911	82,1	199	17,9
Ağır derecede fiziksel şiddet	1023	92,2	87	7,8
Toplam fiziksel şiddet	*887*	*79,9*	*223*	*20,1*
TOPLAM ŞİDDET	**477**	**43,0**	**633**	**57,0**

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinden elde edilen veriler incelendiğinde; erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 74,39±19,08 ve ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,92 olarak bulundu.

4.2. Erkeklerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması

Erkeklerin, sosyodemografik özelliklerine göre eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-18'de verildi.

Tablo 4-18: Erkeklerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	Eşine Şiddet Uygulama					
	Evet (n: 640)		Hayır (n: 470)			
	n	%	n	%	χ^2	p
Yaş grubu						
≤ 40 yaş	409	54,6	340	45,4	8,784	**0,003**
> 40 yaş	231	64,0	130	36,0	(sd: 1)	
Eğitim düzeyi						
Mezun değil[a]	61	65,6	32	34,4	15,427	**0,001**
İlköğretim[a]	186	63,7	106	36,3	(sd: 3)	**a > b**
Lise[a]	167	59,4	114	40,6		
Üniversite[b]	226	50,9	218	49,1		
Meslek statüsü						
Memur [a]	200	50,8	194	49,2	19,997	**0,000**
Ücretli işçi/ Serbest meslek [b]	303	58,3	217	41,7	(sd: 3)	**a < b < c**
Emekli [c]	42	72,4	16	27,6		
İşsiz/düzensiz isler [c]	95	68,8	43	31,2		
Çalışma						
Çalışmıyor	137	69,9	59	30,1	14,608	**0,000**
Çalışıyor	503	55,0	411	45,0	(sd: 1)	
Büyüdüğü yerleşim birimi						
Köy/ Kasaba [a]	216	69,0	97	31,0	32,304	**0,000**
İlçe [b]	172	60,4	113	39,6	(sd: 2)	
İl [c]	252	49,2	260	50,8		
Büyüdüğü bölge						
Marmara [a]	7	33,3	14	66,7	13,877	**0,031**
Akdeniz [b]	12	52,2	11	47,8	(sd: 6)	**a < b**
Ege [b]	15	62,5	9	37,5		
Karadeniz [b]	11	68,8	5	31,3		
İç Anadolu [b]	23	63,9	13	36,1		
Doğu Anadolu [b]	467	56,0	367	44,0		
Güneydoğu Anadolu [b]	105	67,3	51	32,7		
Sosyal güvence						
SGK [a]	457	53,8	392	46,2	21,863	**0,000**
Yeşil Kart [b]	134	70,9	55	29,1	(sd: 2)	**a < b**
Yok [b]	49	68,1	23	31,9		
Aylık gelir algısı						
Yetersiz	310	57,5	229	42,5	0,009	0,925
Yeterli	330	57,8	241	42,2	(sd: 1)	

χ^2: Pearson ki-kare testi

Erkeklerin yaşına göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, 40 yaşından büyük erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının (%64), 40 yaş ve altında olanlara (%54,6) göre çok anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,01$); eğitim düzeyine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde ise, gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olduğu saptandı ($p<0,01$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere yapılan ileri analizde, eğitim düzeyi lise ve altında olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının, eğitimi üniversite düzeyinde olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$), diğer ikili gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı ($p>0,05$) belirlendi.

Meslek statüsüne göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu saptandı ($p<0,001$). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek üzere yapılan ileri analizde, emekli ve işsiz/düzensiz işlerde çalışan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının memur ve işçi/serbest meslek sahibi olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$), ayrıca işçi/serbest meslek sahibi olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının da memur olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi.

Çalışma durumuna göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, çalışmayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının çalışanlara göre çok ileri düzeyde anlamlı olarak yüksek olduğu belirlendi ($p<0,001$).

Erkeklerin büyüdüğü yerleşim birimine göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu saptandı ($p<0,001$). İleri analizde, tüm ikili gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu, köy/kasabada büyüyen erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının ilçe ve ilde büyüyenlere göre, ilçede büyüyenlerinde ilde büyüyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi ($p<0,05$). Erkeklerin büyüdüğü bölgeye göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olduğu saptandı ($p<0,05$). İleri analizde, Akdeniz, Ege, Karadeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde büyüyen erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının Marmara bölgesinde büyüyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi.

Sosyal güvenceye sahip olma durumuna göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu saptandı ($p<0,001$). İleri analizde, yeşil kart sahibi olan ve sosyal güvencesi olmayan erkeklerin eşine şiddet uygulama durumunun SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) 'sı olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Aylık gelir algısına göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında anlamlı düzeyde fark bulunmadı ($p>0,05$). (Tablo 4-18).

Erkeklerin alışkanlıkları ve sağlık durumu özelliklerine göre eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-19'da verildi.

Tablo 4-19: Erkeklerin Alışkanlıkları ve Sağlık Durumuna Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	Eşine Şiddet Uygulama					
	Evet (n: 640)		Hayır (n: 470)			
	n	%	n	%	χ^2	P
Herhangi bir alışkanlığın varlığı						
Var	337	65,9	174	34,1	26,665	**0,000**
Yok	303	50,6	296	49,4	(sd: 1)	
Sigara kullanımı						
Var	321	65,2	171	34,8	20,832	**0,000**
Yok	319	51,6	299	48,4	(sd: 1)	
Alkol kullanımı						
Var	66	80,5	16	19,5	18,903	**0,000**
Yok	574	55,8	454	44,2	(sd: 1)	
Kumar alışkanlığı						
Var	7	70,0	3	30,0		0,532[F]
Yok	633	57,5	467	42,5		
Kronik fiziksel hastalık						
Var	67	71,3	27	28,7	7,802	**0,005**
Yok	573	56,4	443	43,6	(sd: 1)	
Ruhsal sorun yaşama						
Var	125	74,4	43	25,6	22,742	**0,000**
Yok	515	54,7	427	45,3	(sd: 1)	
Psikoloğa gitme ve ilaç önerisi (n: 168)						
Psikologa gitti, ilaç önerisi var	30	69,8	13	30,2	0,809	0,667
Psikologa gitti, ilaç önerisi yok	29	78,4	8	21,6	(sd: 2)	
Psikoloğa gitnedi	66	75,0	22	25,0		

χ^2: Pearson ki-kare testi
F: Fisher exact testi (beklenen sayı < 5)

Erkeklerin herhangi bir alışkanlığının bulunma durumuna göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, alışkanlığı olan erkeklerin, eşine şiddet uygulama oranının, herhangi bir alışkanlığı olmayanlara göre çok ileri düzeyde anlamlı olarak yüksek olduğu belirlendi ($p<0,001$). Sigara ve alkol kullanan erkeklerin, eşine şiddet uygulama oranının sigara ve alkol kullanmayanlara göre ileri düzeyde anlamlı olduğu ($p<0,001$), kumar alışkanlığı olan erkeklerin ise eşine şiddet uygulama oranının kumar alışkanlığı olmayanlara göre yüksek olduğu, ancak gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı belirlendi ($p>0,05$).

Erkeklerin, sağlık durumuna göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde; kronik fiziksel hastalığı olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının kronik fiziksel hastalığı olmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,01$), ruhsal sorun yaşayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının yaşamayanlara göre ileri düzeyde anlamlı olarak yüksek olduğu bulundu ($p<0,001$). Ruhsal sorun yaşayan erkeklerin psikoloğa gitme ve ilaç kullanma durumuna göre eşine şiddet uygulama oranı arasında anlamlı düzeyde fark bulunmadı ($p>0,05$). (Tablo 4-19).

Erkeklerin evliliğe ilişkin özelliklerine göre eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-20'de verildi.

Tablo 4-20: Erkeklerin Evliliğe İlişkin Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	Eşine Şiddet Uygulama					
	Evet (n: 640)		Hayır (n: 470)			
	n	%	n	%	χ^2	P
Evlilik yaşı						
< 18 yaş	10	66,7	5	33,3	0,201	0,654[Y]
≥ 18 yaş	630	57,5	465	42,5		
Eşin evlilik yaşı						
< 18 yaş	104	70,3	44	29,7	11,127	**0,001**
≥ 18 yaş	536	55,7	426	44,3	(sd: 1)	
Eşi ile yaş farkı						
0-2 yaş	279	56,6	214	43,4	0,915	0,822
3-5 yaş	223	58,2	160	41,8	(sd: 3)	
6-8 yaş	83	57,2	62	42,8		
≥ 9 yaş	55	61,8	34	38,2		
Eşin akrabalık durumu						
Evet	178	61,2	113	38,8	1,991	0,158
Hayır	462	56,4	357	43,6	(sd: 1)	
Evlenme şekli						
Anlaşarak[a] *(arkadaşlık ederek, bir süre birlikte yaşayarak, kaçarak)*	302	54,2	255	45,8	8,370	**0,015**
Görücü usulü ve isteyerek[a]	223	58,7	157	41,3	(sd: 2)	**a < b**
Görücü usulü ve zorla[b]	115	66,5	58	33,5		
Evlilik süresi						
≤ 4 yıl [a]	162	47,2	181	52,8	8,463	**0,037**
5-10 yıl [b]	114	41,0	164	59,0	(sd: 3)	**a < c**
11-20 yıl [b]	105	43,9	134	56,1		
≥ 21 yıl [c]	89	35,6	161	64,4		
Kaçıncı evlilik olduğu						
İlk evlilik	617	57,2	461	42,8	2,161	0,142[Y]
İkinci evlilik	23	71,9	9	28,1		

χ^2: Pearson ki-kare testi
Y: Yates düzeltmeli ki-kare testi, sd: 1 (gözlenen değer < 25)

Evlilik yaşına göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, 18 yaşından küçük evlenen erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının 18 yaş ve üzerinde evlenenlere göre yüksek olduğu, ancak gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı ($p>0,05$); eşinin evlilik yaşına göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, eşi evlendiğinde 18 yaşından küçük olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının eşi evlendiğinde 18 yaş ve üzerinde olanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok anlamlı düzeyde olduğu belirlendi ($p<0,01$). Eşi ile arasındaki yaş farkına ve akrabalık bağı bulunma durumuna göre ayrı ayrı gruplar arasında anlamlı düzeyde fark bulunmadı ($p>0,05$).

Evlenme şekline göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olduğu saptandı ($p<0,05$). İleri analizde, görücü usulü ve zorla evlenen erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının anlaşarak evlenen ve görücü usulü-isteyerek evlenenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$)

belirlendi. Evlilik süresine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde de, gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olduğu saptandı ($p<0,05$). İleri analizde, evlilik süresi 21 yıl ve daha fazla olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının evlilik süresi dört yıl ve altında olanlara göre anlamlı düzeyde düşük olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Evlilik sayısına göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde ise, ikinci evliliği olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının ilk evliliği olanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı belirlendi ($p>0,05$). (Tablo 4-20).

Erkeklerin eşi ve ailesi ile ilgili özelliklerine göre eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-21'de verildi.

Tablo 4-21: Erkeklerin Eşi ve Ailesi İle İlgili Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	Eşine Şiddet Uygulama					
	Evet (n: 640)		Hayır (n: 470)			
	n	%	n	%	χ^2	P
Eşin yaşı						
≤ 40 yaş	462	55,3	373	44,7	7,484	**0,006**
> 40 yaş	178	64,7	97	35,3	(sd: 1)	
Eşin eğitim düzeyi						
Mezun değil [a]	149	66,2	76	33,8	19,870	**0,000**
İlköğretim [a]	225	62,2	137	37,8	(sd: 3)	**a > b**
Lise [b]	116	52,0	107	48,0		
Üniversite [b]	150	50,0	150	50,0		
Eşin mesleği						
Ev hanımı	494	59,7	334	40,3	6,702	0,082
Memur	105	50,2	104	49,8	(sd: 3)	
Serbest meslek/işçi	38	57,6	28	42,4		
Emekli	3	42,9	4	57,1		
Eşin çalışma durumu						
Çalışmıyor	497	59,5	338	40,5	4,793	**0,029**
Çalışıyor	143	52,0	132	48,0	(sd: 3)	
İlk çocuğu doğduğunda yaşı						
≤ 21 yaş* [a]	93	68,9	42	31,1	14,459	**0,002**
22-25 yaş [b]	177	62,1	108	37,9	(sd: 3)	**a > b**
≥ 26 yaş [b]	312	54,3	263	45,7		
Çocuk yok [b]	58	50,4	57	49,6		
İlk çocuğu doğduğunda eşinin yaşı						
< 18 yaş [a]	51	75,0	17	25,0	17,662	**0,001**
18-21 yaş [a]	207	62,7	123	37,3	(sd: 4)	**a > b**
22-25 yaş [b]	191	53,1	169	46,9		
≥ 26 yaş [b]	133	56,1	104	43,9		
Çocuk yok [b]	58	50,4	57	49,6		
Çocuk sayısı						
Yok [a]	58	50,4	57	49,6	19,532	**0,000**
1-3 çocuk [a]	393	54,9	323	45,1	(sd: 3)	**a < b**
4-6 çocuk [b]	143	65,0	77	35,0		
≥7 çocuk [b]	46	78,0	13	22,0		
Aile tipi						
Yanıtsız [a]	171	49,4	175	50,6	16,562	**0,000**
Çekirdek aile [b]	365	59,9	244	40,1	(sd: 2)	**a<b<c**
Geniş aile [c]	104	67,1	51	32,9		

χ^2: Pearson ki-kare testi

*18 yaşından küçük 3 kişi vardır.

Eşinin özelliklerine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, eşinin yaşı 40'ın üzerinde olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının eşinin yaşı 40 ve altında olanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ($p<0,01$); eşinin eğitim düzeyine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, eşinin eğitim düzeyi ilköğretim ve altında olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının eşinin eğitimi lise ve üniversite düzeyinde olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Erkeklerin eşine

şiddet uygulama durumu ile eşinin mesleği ile arasında anlamlı düzeyde fark bulunmazken ($p>0,05$) eşinin çalışma durumu arasında anlamlı düzeyde fark saptandı ($p<0,05$). Buna göre eşi çalışmayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının eşi çalışanlara göre yüksek olduğu belirlendi (Tablo 4-21).

Aile özelliklerine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, erkeğin ilk çocuğu doğduğunda bulunduğu yaş ile eşine şiddet uygulama durumu arasında çok anlamlı düzeyde fark olduğu saptandı ($p<0,01$). İleri analizde, ilk çocuğu doğduğunda yaşı 21 ve altında olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının ilk çocukta yaşı 22 ve üzerinde olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. İlk çocuğu doğduğunda eşinin yaşına göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olduğu ($p<0,01$); ileri analizde, ilk çocuğu doğduğunda eşinin yaşı 21 ve altında olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının ilk çocukta eşinin yaşı 22 ve üzerinde olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Çocuk sayısına göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, dört ve daha fazla çocuğu olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının çocuğu olmayan ve 1-3 çocuğu olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Aile tipine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde ise, gruplar arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, tüm ikili gruplar arasında farkın anlamlı düzeyde olduğu, geniş aileye sahip olan erkeklerin çekirdek aileye sahip olan ve aile tipini belirtmeyenlere göre, çekirdek aileye sahip olan erkeklerin de aile tipini belirtmeyenlere göre eşine şiddet uygulama oranının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi ($p<0,05$). (Tablo 4-21).

Erkeklerin eşiyle ilişkisine yönelik özelliklere göre eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-22'de verildi.

Tablo 4-22: Erkeklerin Eşi ile İlişkisine Yönelik Özelliklere Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	Eşine Şiddet Uygulama					
	Evet (n: 640)		Hayır (n: 470)			
	n	%	n	%	χ^2	P
Eşine özel zaman ayırma						
Sürekli [a]	170	43,8	218	56,2	55,211	**0,000**
Bazen [b]	398	63,1	233	36,9	(sd: 2)	**a<b<c**
Hayır [c]	72	79,1	19	20,9		
Eşi ile olan ilişki düzeyi						
İyi/olumlu [a]	399	51,7	373	48,3	44,648	**0,000**
Normal [b]	206	68,7	94	31,3	(sd: 2)	**a<b<c**
Kötü [c]	35	92,1	3	7,9		
Evlilik dışı duygusal ilişki yaşama						
Evet	100	80,0	25	20,0	28,802	**0,000**
Hayır	540	54,8	445	45,2	(sd: 1)	
Eşi ile sorun yaşadığı konular						
Ekonomik konuda						
Hayır	369	50,5	362	49,5	45,194	**0,000**
Evet	271	71,5	108	28,5	(sd: 1)	
Çocuk yetiştirmede						
Hayır	417	53,2	367	46,8	21,837	**0,000**
Evet	223	68,4	103	31,6	(sd: 1)	
Ev işlerinde						
Hayır	494	55,0	404	45,0	13,489	**0,000**
Evet	146	68,9	66	31,1	(sd: 1)	
Eşimin ailesi için						
Hayır	473	53,2	416	46,8	36,247	**0,000**
Evet	167	75,6	54	24,4	(sd: 1)	
Kendi ailem için						
Hayır	399	50,5	391	49,5	57,404	**0,000**
Evet	241	75,3	79	24,7	(sd: 1)	
Eşine şiddet uygulama eğilimi						
Yanıtsız [a]	202	51,5	190	48,5	93,310	**0,000**
Hayır, şiddet uygulamam [b]	162	44,4	203	55,6	(sd: 2)	**b<a<c**
Evet [c] (*bazı koşullarda şiddet uygulayabileceğini tanımlıyor*)	276	78,2	77	21,8		

χ^2: Pearson ki-kare testi

Eşine özel zaman ayırma durumuna göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, tüm ikili gruplar arasında farkın anlamlı düzeyde olduğu, eşine zaman ayırmayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının bazen zaman ayıran ve sürekli zaman ayıranlara göre yüksek olduğu, eşine bazen zaman ayıranların eşine şiddet uygulama oranının da sürekli zaman ayıranlara göre yüksek olduğu belirlendi ($p<0,05$). Eşiyle ilişki düzeyine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde de, gruplar arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, tüm ikili

gruplar arasında farkın anlamlı düzeyde olduğu, eşiyle ilişkisi kötü düzeyde olan erkeklerin şiddet uygulama oranının en yüksek olduğu, eşiyle ilişkisi normal olan erkeklerin de ilişkisi iyi/olumlu olanlara göre yüksek olduğu belirlendi ($p<0,05$). Evlilik dışı duygusal ilişki yaşama durumuna göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, ilişki yaşayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının ilişki yaşamayanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu belirlendi ($p<0,01$). Eşi ile sorun yaşadığı konu alanlarına göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde; ekonomik, çocuk yetiştirme, ev işleri, eşinin ailesi ve kendi ailesiyle ilgili konuların tümünde sorun yaşayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının sorun yaşamayanlara göre yüksek olduğu, sorun yaşanan beş konuda da gruplar arası farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu ($p<0,001$).

Eşine şiddet uygulama eğilimine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, tüm ikili gruplar arasında farkın anlamlı düzeyde olduğu belirlendi, kendi ifadelerine göre bazı koşullarda eşine şiddet uygulayabileceğini ifade eden erkeklerin (%78,2), eşime şiddet uygulamam diyenlere (%44,4) ve bu konuda fikrini belirtmeyenlere (%51,5) göre eşine şiddet uygulama oranının anlamlı düzeyde yüksek olduğu, eşine şiddet uygulama konusunda fikrini belirtmeyen erkeklerin şiddet uygulama oranının da eşine şiddet uygulamayacağını ifade edenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi ($p<0,05$). (Tablo 4-22).

Erkeklerin karar alma özelliklerine göre eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-23'de verildi.

Tablo 4-23: Erkeklerin Karar Alma Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	Eşine Şiddet Uygulama					
	Evet (n: 640)		Hayır (n: 470)			
	n	%	n	%	χ^2	P
Karar verirken eşin düşüncesine önem verme						
Evet [a]	398	50,8	386	49,2	52,276	**0,000**
Bazen [b]	200	73,5	72	26,5	(sd: 2)	**a < b**
Hayır [b]	42	77,8	12	22,2		
Bir karar aldığında ilk danıştığı kişi						
Eş						
Evet	346	52,3	315	47,7	18,892	**0,000**
Hayır	294	65,5	155	34,5	(sd: 1)	
Anne						
Evet	141	56,0	111	44,0	0,388	0,533
Hayır	499	58,2	359	41,8	(sd: 1)	
Baba						
Evet	184	55,8	146	44,2	0,694	0,405
Hayır	456	58,5	324	41,5	(sd: 1)	

χ^2: Pearson ki-kare testi

Erkeklerin bir konuda karar verirken eşinin düşüncesine önem verme durumuna göre eşine şiddet uygulama oranları incelendiğinde, gruplar arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, eşinin düşüncesine önem vermeyen ve bazen önem veren erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının eşinin düşüncesine önem verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$), bir karar aldığında ilk olarak eşine danışmayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının ilk olarak eşine danışanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu ($p<0,001$). Bir karar aldığında ilk olarak annesine ve babasına danışma durumuna göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde ise her iki değişkene göre de gruplar arasında anlamlı düzeyde fark bulunmadı ($p>0,05$). (Tablo 4-23).

Erkeklerin ebeveyn özelliklerine göre eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-24'de verildi.

Tablo 4-24: Erkeklerin Ebeveyn Özelliklerine Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	Eşine Şiddet Uygulama					
	Evet (n: 640)		Hayır (n: 470)			
	n	%	n	%	χ^2	P
Annenin eğitim düzeyi						
Mezun değil	461	57,9	335	42,1	3,435	0,329
İlköğretim	145	59,7	98	40,3	(sd: 3)	
Lise	25	46,3	29	53,7		
Üniversite	9	52,9	8	47,1		
Annenin hayatta olması						
Evet	489	56,8	372	43,2	1,172	0,279
Hayır	151	60,6	98	39,4	(sd: 1)	
Babanın eğitim düzeyi						
Mezun değil [a]	347	63,0	204	37,0	12,986	**0,005**
İlköğretim [b]	174	51,5	164	48,5	(sd: 3)	**a > b**
Lise [b]	72	53,7	62	46,3		
Üniversite [b]	47	54,0	40	46,0		
Babanın hayatta olması						
Evet	401	55,4	323	44,6	4,398	**0,036**
Hayır	239	61,9	147	38,1	(sd: 1)	
Çocukken ailenin ekonomik durumu						
Düşük	223	61,1	142	38,9	3,254	0,197
Orta	323	56,8	246	43,2	(sd: 2)	
İyi	94	53,4	82	46,6		
Çocukken ailede karar veren kişi						
Baba [a]	309	57,4	229	42,6	26,840	**0,000**
Anne [b]	39	76,5	12	23,5	(sd: 4)	**a < b**
Anne ve baba birlikte [a]	229	52,0	211	48,0		
Büyükbaba [b]	59	78,7	16	21,3		
Büyükanne [a]	4	66,7	2	33,3		

χ^2: Pearson ki-kare testi

Erkeklerin annesinin eğitim düzeyi, annesinin hayatta olma durumu ve çocukken ailenin ekonomik durumu ile eşine şiddet uygulama durumu arasında anlamlı düzeyde fark bulunmadı ($p>0,05$). Erkeklerin babasının eğitim düzeyine göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında çok anlamlı düzeyde fark olduğu ($p<0,01$); ileri analizde, babasının eğitimi olmayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının diğerlerine (babası ilköğretim, lise ve üniversite mezunu olanlara) göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Erkeğin babasının hayatta olma durumuna göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde de gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olduğu, babası hayatta olmayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının babası hayatta olanlara göre yüksek olduğu bulundu ($p<0,05$).

Çocukken ailede karar veren kişiye göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olduğu ($p<0,01$); ileri analizde,

çocukluk döneminde aile içinde anne ve babası birlikte ortak karar veren erkeklerin, karar veren kişi anne ve büyükbabası olan erkeklere göre eşine şiddet uygulama oranının anlamlı düzeyde düşük olduğu (p<0,05) belirlendi (Tablo 4-24).

Çocukluğunda şiddet görme, babasının annesine şiddet uygulamasına tanık olma, eşinin ve kendisinin çocuklara şiddet uygulama durumuna göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-25'de verildi.

Tablo 4-25: Aile İçi Şiddet Uygulanma Durumuna Göre Erkeklerin Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	**Eşine Şiddet Uygulama**					
	Evet (n: 640)		**Hayır (n: 470)**			
	n	**%**	**n**	**%**	χ^2	**P**
Çocukken şiddet görme						
Evet (*kendi ifadesine göre*)	400	73,7	143	26,3	111,567	**0,000**
Hayır	240	42,3	327	57,7	(sd: 1)	
Çocukken şiddeti uygulayan (n: 543)						
Anne	43	74,1	15	25,9	8,454	0,076
Baba	115	66,1	59	33,9	(sd: 4)	
Anne-baba	197	78,2	55	21,8		
Abi	31	73,8	11	26,2		
Amca	14	82,4	3	17,6		
Babası annesine şiddet uygularken tanık olma						
Evet (*tanımladığı davranışa göre)*	506	79,9	127	20,1	299,484	**0,000**
Hayır	134	28,1	343	71,9	(sd: 1)	
Eşin çocuklara şiddet uygulama durumu						
Evet	119	88,1	16	11,9	58,526	**0,000**
Hayır	521	53,4	454	46,6	(sd: 1)	
Kendisinin çocuklara şiddet uygulama durumu						
Evet	106	87,6	15	12,4	49,882	**0,000**
Hayır	534	54,0	455	46,0	(sd: 1)	

χ^2: Pearson ki-kare testi

Çocukluk döneminde şiddet gören erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının şiddet görmeyenlere göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu (p<0,001); çocukken şiddeti kimin uyguladığına göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde ise, gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı belirlendi (p>0,05). Babasının annesine şiddet uyguladığına tanık olma durumuna göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, tanık olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının tanık olmayanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu (p<0,001). Eşi çocuklara şiddet uygulayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının eşi çocuklara şiddet uygulamayanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı

olduğu (p<0,001); çocuklarına şiddet uygulayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının çocuklarına şiddet uygulamayanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu (p<0,001) belirlendi (Tablo 4-25).

Erkeklerin kadına yönelik aile içi şiddetin cezasını bilme ve aile içi şiddete yönelik bilgi almasına göre eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-26'da verildi.

Tablo 4-26: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Cezasına Bilme ve Aile İçi Şiddete Yönelik Bilgi Alma Durumuna Göre Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	Eşine Şiddet Uygulama					
	Evet (n: 640)		Hayır (n: 470)			
	n	%	n	%	χ^2	P
Kadına yönelik aile içi şiddetin cezası olduğunu bilme						
Evet	491	56,4	380	43,6	2,739	0,098
Hayır	149	62,3	90	37,7	(sd: 1)	
Sağlık kuruluşundan aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi alma						
Evet	88	49,7	89	50,3	5,438	**0,020**
Hayır	552	59,2	381	40,8	(sd: 1)	

χ^2: Pearson ki-kare testi

Kadına yönelik aile içi şiddetin cezası olduğunu bilme durumu ile erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamıştır (p>0,05). Herhangi bir sağlık kuruluşundan aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi almayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının bilgi alanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu (p<0,05) belirlenmiştir (Tablo 4-26).

4.3. Erkeklerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Erkeklerin sosyodemografik özelliklerine göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ) puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-27'de verildi.

Tablo 4-27: Erkeklerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	n	$\bar{x}$ ±SS	Test	p (fark)
Yaş grubu				
≤ 40 yaş	749	76,39±18,35	t: 4,942	**0,000**
> 40 yaş	361	70,24±19,91		
Eğitim düzeyi				
Mezun değil [a]	93	69,01±17,97	F: 41,971	**0,000**
İlköğretim [a]	292	69,23±16,68	Sd: 3/1106/1109	**a < b**
Lise [a]	281	69,74±19,35		
Üniversite [b]	444	81,85±18,23		
Meslek				
Memur [a]	394	80,44±18,52	F: 21,956	**0,000**
Ücretli işçi/ Serbest meslek [b]	520	71,40±17,90	Sd: 3/1106/1109	**a > b**
Emekli [b]	58	69,02±23,96		
İşsiz/düzensiz isler [b]	138	70,61±18,59		
Çalışma durumu				
Çalışmıyor	196	70,14±20,28	t: 3,452	**0,001**
Çalışıyor	914	75,30±18,70		
Büyüdüğü yerleşim birimi				
Köy/Kasaba [a]	313	70,50±19,54	F: 9,212	**0,000**
İlçe [b]	285	75,71±17,26	Sd: 2/1107/1109	**a < b**
İl [b]	512	76,03±19,46		
Büyüdüğü bölge				
Marmara [a]	21	88,67±17,63	KW: 33,716	**0,000**
Akdeniz [b]	23	88,70±17,15		**a, b > e, f, g**
Ege [c]	24	81,67±19,60		**c, d > f**
Karadeniz [d]	16	82,38±21,99		
İç Anadolu [e]	36	76,75±16,71		
Doğu Anadolu [f]	834	73,02±19,07		
Güneydoğu Anadolu [g]	156	75,19±17,84		
Sosyal güvence				
SGK [a]	849	75,72±19,37	F: 9,243	**0,000**
Yeşil Kart [b]	189	70,55±16,95	Sd: 2/1107/1109	**a > b**
Yok [b]	72	68,69±18,75		
Aylık gelir algısı				
Yetersiz	539	72,21±18,93	t: 3,715	**0,000**
Yeterli	571	76,44±19,01		

F: Bağımsız gruplarda varyans analizi, sd: gruplar arası/grup içi/toplam serbestlik derecesi
t: Bağımsız gruplarda t testi, sd: 1108
KW: Kruskal Wallis testi, sd: 6

Yaşı 40 ve altında olan erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puan ortalamasının 40 yaşından büyük olan erkeklere göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu ($p<0,001$), eğitim düzeyine göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan ileri analizde, üniversite mezunu olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının mezun

olmayan, ilköğretim ve lise mezunu olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi.

Mesleğe göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde de, grupların puan ortalaması arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan ileri analizde, memur olan erkeklerin toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamasının ücretli işçi/serbest meslek sahibi, emekli olan ve işsiz/düzensiz işlerde çalışanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Çalışma durumuna göre TCAÖ puanları incelendiğinde, çalışan erkeklerin puan ortalamasının çalışmayanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok anlamlı düzeyde olduğu belirlendi ($p<0,01$).

Büyüdüğü yerleşim birimine göre TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, ilçede ve ilde büyüyen erkeklerin toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamasının köy/kasabada büyüyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Erkeklerin büyüdüğü bölgeye göre TCAÖ puanları incelendiğinde de, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, Marmara ve Akdeniz bölgesinde yaşayan erkeklerin toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamasının İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde büyüyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$), ayrıca Ege ve Karadeniz bölgesinde büyüyen erkeklerin puan ortalamasının da Doğu Anadolu'da büyüyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi.

Sosyal güvencenin olma durumuna göre TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, sosyal güvencesi olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının yeşil kart sahibi olan ve sosyal güvencesi olmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Aylık gelir algısı yeterli olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının aylık gelir algısı yetersiz olanlara göre yüksek olduğu ve gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu ($p<0,001$) belirlendi (Tablo 4-27).

Erkeklerin alışkanlıkları ve sağlık durumuna ilişkin özelliklerine göre TCAÖ puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-28'de verildi.

Tablo 4-28: Erkeklerin Alışkanlık ve Sağlık Durumuna İlişkin Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	n	TCAÖ $\bar{x}$ ±SS	Test	P
Herhangi bir alışkanlık varlığı				
Var	511	71,47±18,13	t: 4,757	**0,000**
Yok	599	76,88±19,53		
Sigara kullanımı				
Var	492	71,24±18,33	t: 4,955	**0,000**
Yok	618	76,89±19,31		
Alkol kullanımı				
Var	82	67,72±18,59	t: 3,302	**0,001**
Yok	1028	74,92±19,03		
Kumar alışkanlığı				
Var	10	62,70±20,94	U: 3917,0	0,117
Yok	1100	74,49±19,04		
Kronik hastalık durumu				
Var	94	69,57±20,10	t: 2,562	**0,011**
Yok	1016	74,83±18,94		
Ruhsal sorun yaşama				
Var	168	74,47±18,08	t: 0,061	0,951
Yok	942	74,37±19,27		
Psikoloğa gitme ve ilaç önerisi (n: 168)				
Psikologa gitti, ilaç önerisi var	43	72,98±19,51	F: 0,362	0,697
Psikologa gitti, ilaç önerisi yok	37	73,54±15,49	Sd: 2/165/167	
Psikologa gitnedi	88	75,59±18,48		

t: Bağımsız gruplarda t testi, sd: 1108

U: Mann Whitney U testi

F: Bağımsız gruplarda varyans analizi, sd: gruplar arası/grup içi/toplam serbestlik derecesi

Erkeklerin her hangi bir alışkanlık sahibi olma durumuna göre TCAÖ puanları incelendiğinde, herhangi bir alışkanlığı olmayan erkeklerin puan ortalamasının, alışkanlığı olanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu ($p<0,001$); sigara kullanmayan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının sigara kullananlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu ($p<0,001$), alkol kullanmayan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının alkol kullananlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok anlamlı düzeyde olduğu ($p<0,01$), kumar alışkanlığına göre TCAÖ puanları incelendiğinde, kumar alışkanlığı olmayan erkeklerin puan ortalamasının kumar alışkanlığı olanlara göre yüksek olduğu, ancak gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı ($p>0,05$) belirlendi. Erkeklerin sağlık durumuna göre TCAÖ puanları incelendiğinde, kronik fiziksel hastalığı olmayan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının kronik fiziksel hastalığı olanlara göre yüksek olduğu ve gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ($p<0,05$) belirlenmiş olup, erkeklerin ruhsal sorun yaşama veya psikoloğa gitme ve ilaç kullanma durumu ile

TCAÖ puan ortalaması arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı belirlendi (p>0,05). (Tablo 4-28).

Erkeklerin evliliğe ilişkin özelliklerine göre TCAÖ puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-29'da verilmiştir.

Tablo 4-29: Erkeklerin Evliliğe İlişkin Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	n	TCAÖ $\bar{x}$ ±SS	Test	P
Evlilik yaşı				
< 18 yaş	15	7907±14,10	U: 7007,5	0,328
≥ 18 yaş	1095	74,32±19,14		
Eşin evlilik yaşı				
< 18 yaş	148	65,68±20,08	t: 6,056	**0,000**
≥ 18 yaş	962	75,73±18,58		
Eşi ile yaş farkı				
0-2 yaş [a]	493	76,90±19,29	F: 5,193	**0,001**
3-5 yaş [b]	383	72,51±18,96	Sd: 3/1106/1109	**a > b**
6-8 yaş [b]	145	72,02±17,44		
≥ 9 yaş [b]	89	72,40±19,66		
Eşiyle akrabalık durumu				
Evet	291	70,17±18,94	t: 4,423	**0,000**
Hayır	819	75,89±18,92		
Evlenme şekli				
Anlaşarak [a]	557	79,01±19,04	F: 35,516	**0,000**
Görücü usulü ve isteyerek [b]	380	70,31±18,32	Sd: 2/1107/1109	**a > b**
Görücü usulü ve zorla [b]	173	68,44±17,18		
Evlilik süresi				
≤ 4 yıl [a]	343	79,05±18,61	F: 12,260	**0,000**
5-10 yıl [b]	278	74,54±18,20	Sd: 3/1106/1109	**a > b > c**
11-20 yıl [c]	239	71,27±17,50		
≥ 21 yıl [c]	250	70,80±20,80		
Kaçıncı evlilik olduğu				
İlk evlilik	1078	74,60±19,00	t: 2.150	**0,032**
İkinci evlilik	32	67,25±20,82		

U: Mann Whitney U testi

t: Bağımsız gruplarda t testi, sd: 1108

F: Bağımsız gruplarda varyans analizi, sd: gruplar arası/grup içi/toplam serbestlik derecesi

Erkeklerin evlilik yaşına göre TCAÖ puanları incelendiğinde, 18 yaşından küçük evlenen erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının 18 yaşında ve daha sonra evlenenlere göre yüksek olduğu, ancak gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı bulundu (p>0,05). Eşinin evlilik yaşına göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, eşi evlendiğinde 18 yaş ve üstünde olan erkeklerin puan ortalamasının eşi evlendiğinde 18 yaşından küçük olanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu (p<0,001). Eşi ile arasındaki yaş farkına göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, gruplar arasında anlamlı düzeyde fark olduğu (p<0,01); ileri analizde, eşi ile arasındaki yaş farkı 0-2 yıl olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının eşi ile arasındaki yaş farkı üç yıl ve daha fazla olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulundu (p<0,05). Eşi ile akraba olma durumuna göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, eşi ile akraba olmayan erkeklerin puan

ortalamasının eşi ile akraba olanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu ($p<0,001$). Evlenme şekline göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, gruplar arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, eşiyle anlaşarak evlenen erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının eşiyle görücü usulü olup isteyerek ve görücü usulü olup zorla evlenenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Evlilik süresine göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, gruplar arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, evlilik süresi dört yıl ve altında olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının diğer gruplara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$), ayrıca evlilik süresi 5-10 yıl arasında olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının da evlilik süresi 11 yıl ve üzerinde olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. İlk evliliği olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının ikinci evliliği olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) bulundu (Tablo 4-29).

Erkeklerin eşine ve ailesine ilişkin özelliklerine göre TCAÖ puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-30'da verildi.

Tablo 4-30: Erkeklerin Eşine ve Ailesine İlişkin Özelliklere Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	n	TCAÖ $\bar{x}$ ±SS	Test	P
Eşin yaşı				
≤ 40 yaş	835	75,57±18,42	t: 3,415	**0,000**
> 40 yaş	275	70,80±20,60		
Eşin eğitim düzeyi				
Mezun değil[a]	225	68,40±17,18	F: 41,013	**0,000**
İlköğretim[a]	362	70,12±18,09	Sd: 3/1106/1109	**a < b < c**
Lise[b]	223	74,91±17,65		
Üniversite[c]	300	83,64±19,19		
Eşin çalışma durumu				
Çalışmıyor	835	71,54±18,23	t: 8,979	**0,000**
Çalışıyor	275	83,04±19,04		
İlk çocuğu doğduğunda yaşı				
≤ 21 yaş[*a]	135	69,96±19,68	F: 8,485	**0,000**
22-25 yaş[a]	285	72,24±18,38	Sd: 3/1106/1109	**a < b < c**
≥ 26 yaş[b]	575	75,21±18,99		
Çocuk yok[c]	115	80,81±18,70		
İlk çocuğu doğduğunda eşinin yaşı				
< 18 yaş[a]	68	64,40±21,02	F: 14,361	**0,000**
18-21 yaş[b]	330	71,09±17,55	Sd: 4/1105/1109	**a<b<c< d**
22-25 yaş[c]	360	74,28±18,18		
≥ 26 yaş[d]	237	78,90±20,00		
Çocuk yok[d]	115	80,81±18,70		
Çocuk sayısı				
Yok [a]	115	80,81±18,70	F: 18,863	**0,000**
1-3 çocuk [b]	716	75,82±18,29	Sd: 3/1106/1109	**a>b>c>d**
4-6 çocuk [c]	220	69,54±19,54		
≥7 çocuk [d]	59	62,54±19,25		
Aile tipi				
Yanıtsız[a]	346	75,91±18,23	F: 4,836	**0,008**
Çekirdek aile[a]	609	74,58±19,58	Sd: 2/1107/1109	**a > b**
Geniş aile[b]	155	70,23±18,47		

t: Bağımsız gruplarda t testi, sd: 1108

F: Bağımsız gruplarda varyans analizi, sd: gruplar arası/grup içi/toplam serbestlik derecesi *18 yaşından küçük 3 kişi vardır.

Erkeklerin eşlerine yönelik özellikleri ile TCAÖ puanları incelendiğinde, eşinin yaşı 40 ve altında olan erkeklerin puan ortalamasının eşinin yaşı 40'ın üzerinde olanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu saptandı ($p<0,001$). Eşinin eğitim düzeyine göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, eşi üniversite mezunu olan TCAÖ puan ortalamasının eşi herhangi bir okul mezunu olmayan, ilköğretim ve lise mezunu olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$), ayrıca eşi lise mezunu olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının da eşi ilkokul mezunu olan ve eğitimi olmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu

(p<0,05) belirlendi. Eşinin çalışma durumuna göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, eşi çalışan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının eşi çalışmayanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu belirlendi (p<0,001).

Erkeklerin ailesine yönelik özellikleri ile TCAÖ puanları incelendiğinde, ilk çocuğu doğduğunda 26 yaş ve üzerinde olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının, ilk çocuğu doğduğunda 25 yaş ve altında olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu (p<0,05), ilk çocuğu doğduğunda eşinin yaşına göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde de, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu (p<0,001); ileri analizde, ilk çocuğu doğduğunda eşinin yaşı 26 ve üzerinde olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının diğer gruplara *(ilk çocuğu doğduğunda eşi 25 yaş ve altında olanlara)* göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu (p<0,05), ayrıca ilk çocuğu doğduğunda eşi 22-25 yaş arasında olanların, eşi 21 yaş ve altında olanlara göre; eşinin yaşı 18-21 yaş arasında olanların da eşinin yaşı 18 ve altında olanlara göre TCAÖ puan ortalamasının anlamlı düzeyde yüksek olduğu (p<0,05) belirlendi. Çocuk sahibi olma durumu ve çocuk sayısına göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu (p<0,001); ileri analizde, çocuğu olmayan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının diğer gruplara *(çocuk sayısına bakmaksızın çocuğu olan tüm gruplara)* göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu (p<0,05), ayrıca 1-3 çocuğu olanların 4 ve daha fazla çocuğu olanlara göre; 4-6 çocuğu olanlarında yedi ve daha fazla çocuğu olanlara göre TCAÖ puan ortalamasının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi (p<0,05).

Aile tipine göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında anlamlı düzeyde fark olduğu (p<0,01); ileri analizde, aile yapısının ne olduğuna cevap vermeyen ve çekirdek aileye sahip olan erkeklerin TCAÖ toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamasının geniş aileye sahip olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu (p<0,05) belirlendi (Tablo 4-30).

Erkeklerin eşiyle ilişkisine yönelik özelliklere göre TCAÖ puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-31'de verildi.

Tablo 4-31: Erkeklerin Eşi İle İlişkisine Yönelik Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	n	TCAÖ $\bar{x}$ ±SS	Test	P
Eşine özel zaman ayırma				
Sürekli [a]	388	80,88±19,49	F: 44,288	**0,000**
Bazen [b]	631	71,87±17,32	Sd: 2/1107/1109	**a > b > c**
Hayır [c]	91	64,13±20,55		
Eşiyle olan ilişki düzeyi				
İyi/olumlu[a]	772	75,89±18,61	F: 10,070	**0,000**
Normal[b]	300	71,72±19,63	Sd: 2/1107/1109	**a > b > c**
Kötü[c]	38	65,00±19,77		
Evlilik dışı duygusal ilişki yaşama				
Evet	125	66,16±20,85	t: 5,176	**0,000**
Hayır	985	75,43±18,60		
Eşiyle sorun yaşadığı durumlar				
Ekonomik konuda				
Hayır	731	76,97±18,50	t: 6,362	**0,000**
Evet	379	69,41±19,23		
Çocuk yetiştirmede				
Hayır	784	75,97±18,55	t: 4,190	**0,000**
Evet	326	70,59±19,82		
Ev işlerinde				
Hayır	898	74,72±18,49	t: 1,082	0,280
Evet	212	72,99±21,42		
Eşinin ailesi için				
Hayır	889	75,35±18,67	t: 3,215	**0,001**
Evet	221	70,52±20,27		
Kendi ailesi için				
Hayır	790	76,52±18,81	t: 5,926	**0,000**
Evet	320	69,13±18,77		

F: Bağımsız gruplarda varyans analizi, sd: gruplar arası/grup içi/toplam serbestlik derecesi
t: Bağımsız gruplarda t testi, sd: 1108

Eşine özel zaman ayırma durumuna göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, eşine sürekli zaman ayıran erkeklerin diğer gruplara *(bazen zaman ayıran ve zaman ayırmayanlara)* göre, ayrıca eşine bazen zaman ayıran erkeklerin de eşine zaman ayırmayanlara göre TCAÖ puan ortalamasının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulundu ($p<0,05$).

Erkeklerin eşiyle olan ilişki düzeyine göre TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, eşiyle ilişkisi iyi/olumlu olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının eşiyle ilişkisi normal ve kötü düzeyde olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu, ayrıca eşiyle ilişkisi normal olanların TCAÖ puan ortalamasının da eşiyle ilişkisi kötü olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi ($p<0,05$). Erkeklerin evlilik dışı duygusal ilişki yaşama durumuna göre TCAÖ puanları incelendiğinde, ilişki yaşamayan

erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının ilişki yaşayanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu (p<0,001).

Eşiyle sorun yaşama alanlarına/konusuna göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde; ekonomik durumlar, çocuk yetiştirme, kendi ailesi ve eşinin ailesi ile ilgili konularda eşiyle sorun yaşamayan erkeklerin TCAÖ puan ortalamalarının ayrı ayrı sorun yaşayanlara göre anlamlı olarak yüksek olduğu (sırasıyla p<0,001; p<0,001; p<0,001; p<0,01), ev işleri konusunda eşiyle sorun yaşamayan erkeklerin ise TCAÖ puan ortalamasının sorun yaşayanlara göre yüksek olduğu ancak gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı (p>0,05) belirlendi (Tablo 4-31).

Erkeklerin karar almaya ilişkin özelliklerine göre TCAÖ puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-32'de verildi.

Tablo 4-32: Erkeklerin Karar Alma Özelliklerine Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	**n**	**TCAÖ $\bar{x}$ ±SS**	**Test**	**P**
Karar verirken eşin düşüncesine önem verme				
Evet [a]	784	77,75±18,57	F: 46,712	**0,000**
Bazen [b]	272	67,17±17,25	Sd: 2/1107/1109	**a > b**
Hayır [b]	54	61,91±20,28		
Bir karar aldığında ilk danıştığı kişi				
Eş				
Evet	661	76,96±19,44	t: 5,603	**0,000**
Hayır	449	70,60±17,91		
Anne				
Evet	252	75,99±18,35	t: 1,519	0,129
Hayır	858	73,92±19,28		
Baba				
Evet	330	73,91±18,28	t: 0,543	0,587
Hayır	780	74,59±19,42		

F: Bağımsız gruplarda varyans analizi, sd: gruplar arası/grup içi/toplam serbestlik derecesi
t: Bağımsız gruplarda t testi, sd: 1108

Karar verirken eşinin düşüncesine önem verme durumuna göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu (p<0,001); ileri analizde, karar verirken eşinin düşüncesine önem veren erkeklerin toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamasının eşinin düşüncesine önem vermeyen ve bazen önem verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi. Bir karar alırken ilk danıştığı kişiye göre erkeklerin eşi ile olan ilişki düzeyine göre TCAÖ puanları incelendiğinde; bir karar alırken ilk olarak eşine danışan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının ilk eşine danışmayanlara göre ileri düzeyde anlamlı olarak yüksek olduğu (p<0.001), bir karar alırken ilk annesine ya da babasına danışan ve danışmayan

erkeklerin, TCAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı (p>0,05) belirlendi (Tablo 4-32).

Erkeklerin ebeveyn özelliklerine göre TCAÖ puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-33'de verildi.

Tablo 4-33: Erkeklerin Ebeveyn Özelliklerine Göre TCAÖ Toplumsal Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	n	TCAÖ $\bar{x}$ ±SS	Test	P
Annenin eğitim düzeyi				
Mezun değil[a]	796	72,12±18,35	KW: 52,654	**0,000**
İlköğretim[b]	243	77,67±18,61	(Sd: 3)	**a<b<c<d**
Lise[c]	54	84,06±20,37		
Üniversite[d]	17	102,88±17,63		
Annenin hayatta olması				
Evet	861	75,97±18,66	t: 5,185	**0,000**
Hayır	249	68,93±19,55		
Babanın eğitim düzeyi				
Mezun değil[a]	551	71,58±18,01	F: 15,351	**0,000**
İlköğretim[b]	338	74,89±19,91	Sd: 3/1106/1109	**a < b < c**
Lise[b]	134	77,60±17,26		
Üniversite[c]	87	85,28±20,49		
Babanın hayatta olması				
Evet	724	77,12±18,65	t: 6,661	**0,000**
Hayır	386	69,26±18,86		
Çocukken ailesinin ekonomik durumu				
Düşük [a]	365	70,94±18,36	F: 9,025	**0,000**
Orta [b]	569	76,03±19,52	Sd: 2/1107/1109	**a < b**
İyi [b]	176	76,23±18,25		
Çocukken ailede karar veren kişi				
Baba [a]	538	72,70±18,53	KW: 31,118	**0,000**
Anne [b]	51	73,71±18,66	Sd: 4	**c > a > d**
Anne ve baba birlikte [c]	440	77,73±18,90		
Büyükbaba [d]	75	67,07±21,01		
Büyükanne [e]	6	78,33±20,18		

KW: Kruskal Wallis testi

t: Bağımsız gruplarda t testi, sd: 1108

F: Bağımsız gruplarda varyans analizi, sd: gruplar arası/grup içi/toplam serbestlik derecesi

Erkeklerin annelerinin ya da babalarının eğitim düzeyi arttıkça *(mezun değil – ilköğretim – lise - üniversite)* grupların TCAÖ puan ortalamalarının anlamlı düzeyde arttığı; grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu (p<0,001) belirlendi. İleri analizde, babası üniversite mezunu olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamalarının diğer gruplara *(babası mezun değil, ilköğretim ve lise mezunu olanlara)* göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu, babası ilköğretim ve lise mezunu olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamalarının da babası herhangi bir okul mezunu olmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu (p<0,05) belirlendi. Anneleri ya da babaları hayatta olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamaları anneleri ya da babaları hayatta olmayanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu belirlendi (p<0,001).

Çocukken ailesinin ekonomik durumuna göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); ileri analizde, ailesinin ekonomik durumu orta ve iyi düzeyde olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının ailesinin ekonomik durumu kötü olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Çocukken ailede karar veren kişiye göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); İleri analizde, çocukken ailede anne ve babası birlikte karar veren erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının çocukken ailede kararı baba ve büyükbabası verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$), ayrıca kararı babası verenlerin TCAÖ puan ortalamasının da kararı büyükbabası verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi (Tablo 4-33).

Erkeklerin aile içi şiddet uygulanmasına ilişkin özelliklerine göre TCAÖ puan ortalamasının karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-34'de verildi.

Tablo 4-34: Erkeklerin Aile İçinde Yaşanan Şiddet Olaylarına Göre TCAÖ Puan Ortalamasının Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	n	TCAÖ $\bar{x}$ ±SS	Test	P
Çocukken şiddet görme				
Evet (*kendi ifadesine göre*)	543	71,22±18,90	t: 5,490	**0,000**
Hayır	567	77,43±18,78		
Çocukken şiddet uygulayan kişi (n: 543)				
Anne	58	74,50±20,35	KW: 3,121	0,538
Baba	174	71,84±17,70	sd: 4	
Anne-baba	252	70,54±19,04		
Abi	42	69,29±20,14		
Amca	17	68,29±21,16		
Babanın annesine şiddet uygularken tanık olma durumu				
Evet (*tanımladığı davranışa göre)*	633	71,53±18,31	t: 5,830	**0,000**
Hayır	477	78,18±19,44		
Eşin çocuklara şiddet uygulaması				
Evet	135	63,31±19,84	t: 7,366	**0,000**
Hayır	975	75,92±18,47		
Kendisinin çocuklara şiddet uygulaması				
Evet	121	58,57±19,38	t: 9,576	**0,000**
Hayır	989	76,32±18,13		
Eşine şiddet uygulama eğilimi				
Yanıtsız [a]	392	74,23±16,93	F: 60,767	**0,000**
Hayır, şiddet uygulamam [b]	365	81,81±18,43		**b>a>c**
Evet [c] (*bazı koşullarda şiddet uygulayabileceğini tanımlıyor*)	353	66,89±19,08		

t: Bağımsız gruplarda t testi, sd: 1108
KW: Kruskal Wallis testi
F: Bağımsız gruplarda varyans analizi, sd: gruplar arası/grup içi/toplam serbestlik derecesi

Erkeklerin çocukluk döneminde şiddet görme durumlarına göre TCAÖ puanları incelendiğinde, çocukken şiddet görmeyen erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının şiddet görenlere göre yüksek olduğu ve gruplar arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu ($p<0,001$). Çocukken şiddet gören erkeklerde, şiddeti uygulayan kişinin kim olduğuna göre grupların TCAÖ puan ortalaması arasında anlamlı düzeyde fark bulunmadı ($p>0,05$). Babası annesine şiddet uygularken tanık olma durumuna göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, şiddete tanık olmayan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının tanık olanlara göre yüksek olduğu ve gruplar arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu ($p<0,001$). Eşi çocuklara şiddet uygulamayan erkeklerin, eşin çocuklara şiddet uygulayan erkeklere göre; çocuklara şiddet uygulamayan erkeklerin ise şiddet uygulayan erkeklere göre TCAÖ puan ortalamasının yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu ($p<0,001$). Eşine şiddet uygulama eğilimine göre erkeklerin TCAÖ puanları

incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu (p<0,001); ileri analizde, eşine şiddet uygulamayacağını ifade eden erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının soruya cevap vermeyenlere ve eşine bazı koşullarda şiddet uygulayabileceğini ifade edenlere (*eşine şiddet eğilimi olanlara*) göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu (p<0,05), ayrıca cevap vermeyenlerin puan ortalamasının da bazı koşullarda şiddet uygulayabileceğini ifade edenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu (p<0,05) belirlendi (Tablo 4-34).

Erkeklerin eşlerine uyguladıkları şiddet uygulama durumu ile TCAÖ puan ortalamasının karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-35'de verildi.

Tablo 4-35: Erkeklerin Eşlerine Uyguladıkları Şiddete Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	**n**	**TCAÖ** $\bar{x}$ **±SS**	**Test**	**P**
Eşine Şiddet Uygulama Durumu (*tanımladığı davranışa göre* **)**				
Evet	640	70,49±18,44	t: 8,181	**0,000**
Hayır	470	79,70±18,67		

t: Bağımsız gruplarda t testi, sd: 1108

Erkeklerin eşine şiddet uygulama durumuna göre TCAÖ puanları incelendiğinde, eşine şiddet uygulamayan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının eşine şiddet uygulayanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu (p<0,001) belirlendi (Tablo 4-35). Başka bir deyişle, erkeklerin TCAÖ puanları düştükçe eşine şiddet uygulama oranının arttığı belirlendi.

Erkeklerin aile içi kadına şiddetin cezası olduğunu bilme ve herhangi bir sağlık kuruluşundan, aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi alma durumuna göre TCAÖ puan ortalamalarının karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 4-36'da verildi.

Tablo 4-36: Erkeklerin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Cezasını Olduğunu Bilme ve Aile İçi Şiddet veya Toplumsal Cinsiyet İle İlgili Bilgi Alma Durumuna Göre TCAÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N: 1110)

Özellikler	n	TCAÖ $\bar{x}$ ±SS	Test	P
Kadına yönelik aile içi şiddetin cezası olduğunu bilme				
Evet	871	76,11±19,24	t: 6,237	**0,000**
Hayır	239	68,10±17,11		
Sağlık kuruluşundan aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet konusunda bilgi alma				
Evet	177	82,04±18,27	t: 5,907	**0,000**
Hayır	933	72,94±18,90		

t: Bağımsız gruplarda t testi, sd: 1108

Kadına yönelik aile içi şiddetin cezası olduğunu bilme durumuna göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, kadına yönelik aile içi şiddetin cezası olduğunu bilen erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının bilmeyenlere göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu (p<0,001). Herhangi bir sağlık kuruluşundan aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet konusunda bilgi alma durumuna göre TCAÖ puanları incelendiğinde ise, konu ile ilgili bilgi alan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının bilgi almayanlara göre yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu (p<0,001) bulundu (Tablo 4-36).

4.4. Erkeklerin Eşine Şiddet Uygulama Durumuna TCAÖ Puan Ortalamalarının ve Diğer Bağımsız Değişkenlerin Etkisi

Erkeklerin eşine şiddet uygulamasını etkileyen etmenler için post hoc güç analizi yapıldı. Buna göre çalışmanın primer sonucu olarak kabul edilen ve erkeklerin eşine şiddet uygulamasını yordayan/açıklayan en dominant değişken babası annesine şiddet uygularken tanık olmadır ve tanık olanlarda şiddet uygulama oranı 8.71 kat fazladır (Tablo 4-37). G*Power (3.1.9.2) programında odds ratio 8.71 (N: 1110), Nagelkerke R^2: .48 değerine göre %5 alfa hata payı (iki yönlü) ile yapılan post hoc güç analizinde güç 1.00 (%100) olarak belirlendi, örneklem sayısının yeterli olduğu görüldü.

Erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu üzerine primer analizlerde etkili olduğu belirlenen bağımsız değişkenlerin etkisinin çok değişkenli lojistik regresyon (backward-wald metodu) analizi ile bir arada değerlendirilmesine yönelik bulgular Tablo 4-37'de verildi.

Erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu üzerine primer analizlerde etkili olduğu belirlenen 42 bağımsız değişkenin etkisi çok değişkenli lojistik regresyon analizi (backward-wald metodu) ile bir arada değerlendirildi. Bağımsız değişkenlerden herhangi bir alışkanlığı bulunma durumu ile sigara kullanma değişkenleri arasında

yüksek düzeyde otokorelasyon olduğu belirlendi *(Kendall Tau-b r: 0,97; p: 0,000 - madde alışkanlığı için: Tolerans değeri: 0,050; VIF: 20,007 - sigara kullanımı için Tolerans değeri: 0,053; VIF: 18,914),* madde alışkanlığı değişkeni regresyon modelinden çıkarıldı, sigara içme değişkeni modele alındı (*alışkanlığın büyük çoğunluğunu sigara içenler oluşturmaktadır*). Primer analizlerde etkisi olduğu belirlenen 41 bağımsız değişken ile yapılan çoklu lojistik regresyon analizinde, erkeğin alkol kullanma durumu, erkeğin kronik bir fiziksel hastalığa sahip olma durumu, ilk çocuğu doğduğunda erkeğin yaşı, eşin çalışma durumu, erkeğin çalışma durumu, evlenme şekli, erkeğin çocuklarına şiddet uygulama durumu, babanın eğitim durumu, ilk çocuğu doğduğunda eşin yaşı, eşine özel zaman ayırma, sağlık kuruluşundan aile içi kadına şiddet veya toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi alma, çocuk sayısı, meslek statüsü, erkeğin yaşı, karar verirken eşin düşüncesine önem verme, erkeğin büyüdüğü yerleşim birimi, eşin eğitim düzeyi, erkeğin eğitim düzeyi, babanın hayatta olması, aile tipi, eşin evlilik yaşı, erkeğin sigara kullanma durumu, erkeğin büyüdüğü bölge, erkeğin evlilik dışı duygusal ilişki yaşama durumu, eşiyle çocuk yetiştirme konusunda sorun yaşama, bir karar alırken ilk eşine danışma ve erkeğin çocukken şiddet görme durumu değişkenleri olmak üzere 27 bağımsız değişkenin etkisi anlamlı düzeyde bulunmadığı için sırayla regresyon modelinden çıkarıldı ($p>0,05$).

Tablo 4-37: Erkeklerin Eşine Şiddet Uygulama Durumuna TCAÖ Puan Ortalamalarının ve Diğer Bağımsız Değişkenlerin Etkisi

Bağımsız Değişkenler	B	S.Hata	Wald	P	Exp(β) (OR)	Exp (β) için % 95 Güven Aralığı	
Sabit	-2,55	0,31	69,04	0,000	0,08		
Babası anneye şiddet uygularken tanık olma (0: Hayır 1: Evet -*tanımladığı davranışa göre-)*	2,16	0,16	178,73	0,000	8,71	6,34	11,96
Eşine şiddet uygulama eğilimi (sd: 2) (0: Hayır 1: Yanıtsız 2: Evet)			14,27	0,001			
Eşine şiddet uygulama eğilimi (1) (0: Hayır 1: Yanıtsız)	0,20	0,19	1,18	0,276	1,23	0,85	1,77
Eşine şiddet uygulama eğilimi (2) (0: Hayır 1: Evet)	0,78	0,21	13,72	0,000	2,18	1,44	3,30
Eşiyle ev işleri konusunda sorun yaşama (0: Hayır 1: Evet)	0,77	0,21	12,84	0,000	2,15	1,42	3,28
Çocukken ailede karar veren kişi (0: Anne ve baba) 1: Anne+ Büyükbaba+Büyükanne+Baba)	1,05	0,22	21,99	0,000	2,85	1,84	4,43
TCAÖ-Çeyrek gruplar (sd: 3) (0: 101-125 puan 1: 76-100 puan 2: 51-75 puan 3: 25-50 puan)			12,70	0,005			
TCAÖ (76-100 puan: 1) (0: 101-125 puan 1: 76-100 puan)	0,51	0,29	3,22	0,073	1,67	0,95	2,93
TCAÖ (51-75 puan: 2) 0: 101-125 puan 1: 51-75 puan)	0,75	0,29	6,81	0,009	2,13	1,21	3,74
TCAÖ (25-50 puan: 3) 0: 101-125 puan 1: 25-50 puan)	1,39	0,42	10,85	0,001	4,02	1,76	9,19
Eşiyle ekonomik konuda sorun yaşama (0: Hayır 1: Evet)	0,59	0,18	11,23	0,001	1,80	1,28	2,54
Evlilik süresi (sd: 2) (0: ≤ 4 yıl 1: 5-20 yıl 2: ≥ 21 yıl)			9,49	0,009			
Evlilik süresi (1) (0: ≤ 4 yıl 1: 5-20 yıl)	-0,44	0,19	5,41	0,020	0,65	0,45	0,93
Evlilik süresi (2) (0: ≤ 4 yıl 1: ≥ 21 yıl)	-1,05	0,37	8,08	0,004	0,35	0,17	0,72
Eşinin çocuklara şiddet uygulaması (0: Hayır 1: Evet)	0,97	0,32	9,02	0,003	2,64	1,40	4,97
Eşinin ailesi konusunda eşiyle sorun yaşama (0: Hayır 1: Evet)	0,63	0,22	8,49	0,004	1,87	1,23	2,86
Sosyal güvence (0: SGK 1: Yeşil Kart+ Yok)	0,55	0,20	7,96	0,005	1,74	1,18	2,56
Eşi ile olan ilişki düzeyi (sd: 2) (0: İyi/olumlu 1: Normal 2: Kötü)			7,30	0,026			
Eşi ile olan ilişki düzeyi (1) (0: İyi/olumlu 1: Normal)	0,36	0,18	3,77	0,052	1,43	1,00	2,05
Eşi ile olan ilişki düzeyi (2) (0: İyi/olumlu 1: Kötü)	1,41	0,70	4,07	0,044	4,09	1,04	16,05
Kendi ailesi konusunda eşiyle sorun yaşama (0: Hayır 1: Evet)	0,44	0,20	5,04	0,025	1,55	1,06	2,28
Eşin yaşı (0: ≤ 40 yaş 1: > 40 yaş)	0,66	0,32	4,23	0,040	1,93	1,03	3,63
Ruhsal sorun yaşama (0: Hayır 1: Evet)	0,46	0,23	3,91	0,048	1,58	1,00	2,50

χ^2: 493,54 sd: 19 p: 0,000 Nagelkerke R^2: 0,48 Hosmer and Lemeshow χ^2: 7,557 p: 0,478

Erkeklerin eşine şiddet uygulama sıklığı üzerine anlamlı düzeyde etkisi bulunan bağımsız değişkenlerin, regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin Wald testi sonuçlarına göre; babası annesine şiddet uygularken tanık olma (p<0,001), eşine şiddet uygulama eğilimi (p<0,01), eşiyle ev işleri konusunda sorun yaşama (p<0,001), çocukken ailede karar veren kişi (p<0,001), TCAÖ puanı (p<0,01), eşiyle ekonomik

konuda sorun yaşama (p<0,01), evlilik süresi (p<0,01), eşinin çocuklara şiddet uygulaması (p<0,01), eşinin ailesi konusunda eşiyle sorun yaşama durumu (p<0,01), sosyal güvence durumu (p<0,01), eşiyle ilişki düzeyi (p<0,05), erkeğin kendi ailesi konusunda eşiyle sorun yaşama durumu (p<0,05), eşin yaşı (p<0,05) ve ruhsal sorun yaşama durumu (p<0,05) erkeklerin eşine şiddet uygulama sıklığı üzerine etkili değişkenler olarak belirlendi. 14 bağımsız değişkenin erkeklerin eşine şiddet uygulama sıklığı üzerine etkisi %48 olarak bulundu (Tablo 4-37).

Babası annesine şiddet uygularken tanık olan erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu/olasılığı tanık olmayanlara göre 8,71 (OR= 8,71, 95% GA= 6,34-11,96) kat fazladır. Hiçbir koşulda eşine şiddet uygulamayacağını ifade eden erkeklere göre bazı koşullarda eşine şiddet uygulama eğilimine yönelik soruyu yanıtsız bırakan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı 1,23 (95% GA= 0,85-1,77) kat fazla iken, bazı koşullarda eşine şiddet uygulama eğilimi olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı 2,18 (95% GA= 1,44-3,30) kat fazladır. Eşiyle ev işleri konusunda sorun yaşayan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı sorun yaşamayanlara göre 2,15 (95% GA= 1,42-3,28) kat fazla, eşiyle ekonomik konuda sorun yaşayan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı sorun yaşamayanlara göre 1,80 (95% GA= 1,28-2,54) kat fazla, eşiyle eşinin ailesi konusunda sorun yaşayan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı sorun yaşamayanlara göre 1,87 (95% GA= 1,23-2,86) kat fazla, eşiyle kendi ailesi konusunda sorun yaşayan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı sorun yaşamayanlara göre 1,55 (95% GA= 1,06-2,28) kat fazladır. Çocukken ailede karar veren kişi sadece anne, baba, büyükanne ve büyükbabası olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı karar veren kişi anne ve baba birlikte olanlara göre 2,85 (95% GA= 1,84-4,43) kat fazladır. TCAÖ puanı 101-125 puan arasında olan (puanı 4. çeyrekte olan) erkeklere göre eşine şiddet uygulama olasılığı TCAÖ puanı 76-100 puan arasında (3. çeyrekte) olanlarda 1,67 (95% GA= 0,95-2,93) kat *(sınırda anlamlı p: 0,073)*, TCAÖ puanı 51-75 puan arasında (2. çeyrekte) olanlarda 2,13 (95% GA= 1,21-3,74) kat, TCAÖ puanı 25-50 puan arasında (1. çeyrekte) olanlarda ise 4,02 (95% GA= 1,76-9,19) kat fazladır. Evlilik süresi 5-20 yıl arasında olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı evlilik süresi dört yıl ve altında olanlara göre 0,65 (95% GA= 0,45-0,93) kat daha az, evlilik süresi 20 yıldan fazla olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı evlilik süresi dört yıl ve altında olan erkeklere göre 0,35 (95% GA= 0,17-0,72) kat daha azdır. Eşi çocuklara şiddet uygulayan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı eşi çocuklara şiddet uygulamayanlara göre 2,64 (95% GA= 1,40-4,97) kat fazladır. Sosyal güvencesi olmayan ve yeşil kart sahibi olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı sosyal güvencesi olanlara göre 1,74 (95% GA= 1,18-2,56) kat fazladır. Eşiyle ilişki

düzeyi iyi/olumlu olanlara göre eşiyle ilişki düzeyi normal olan erkeklerde eşine şiddet uygulama olasılığı 1,43 (95% GA= 1,00-2,05) kat fazla, eşiyle ilişkisi kötü düzeyde olan erkeklerde eşine şiddet uygulama olasılığı ise 4,09 (95% GA= 1,04-16,05) kat fazladır. Eşi 40 yaşından büyük olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı eşi 40 yaş ve daha küçük olanlara göre 1,93 (95% GA= 1,03-3,63) kat fazladır. Ruhsal sorun yaşayan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı ruhsal sorun yaşamayanlara göre 1,58 (95% GA= 1,00-2,50) kat fazladır (Tablo 4-37).

5. TARTIŞMA

Bu tez çalışmasında, evli erkeklerin aile içi kadına şiddet ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi ve erkeklerin toplumsal cinsiyet algısının ve diğer değişkenlerin aile içi kadına şiddete etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma bulguları konu ile ilgili yapılan çalışmalar ile tartışılmıştır.

5.1. Erkeklerin Aile İçi Kadına Şiddete Yönelik Düşüncelerinin ve TCAÖ Puan Ortalamalarının Tartışılması

Erkeklerin eşine uyguladıkları ve çocukluk döneminde yaşanan aile içi şiddete yönelik bilgilerine bakıldığında, erkeklerin %17,7'si eşine evliliği boyunca şiddet uyguladığını ifade ederken çapraz sorularda (şiddetin şiddet olarak değil davranış olarak ayrı ayrı sorulduğu sorularda) bu oranın %57,7 olduğu; erkeklerin %48,9'u çocukluk döneminde aile içi şiddete maruz kaldığını ifade ederken bu oranın çapraz sorularda %66 olduğu; yine erkeklerin %30,1'i çocukluk dönemlerinde babalarının annelerine şiddet uygularken tanık olduklarını ifade ederken, çapraz sorularda ise bu oranın %57 olduğu belirlendi. Bu sonucun en önemli nedenleri arasında birçok erkeğin şiddeti sadece fiziksel şiddet olarak tanımladığı, diğer şiddet türlerini şiddet olarak algılamadığı düşünülmektedir. Bu bulguya benzer olarak Dönmez ve ark. (2012)'nın yaptıkları çalışmada erkeklerin daha çok fiziksel şiddeti, şiddet olarak tanımladıkları belirlenmiştir (Dönmez ve ark. 2012).

Birçok çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da şiddet uygulayan bireylerin büyük çoğunluğunun çocukluk döneminde aile içinde şiddete maruz kaldığı ya da aile içi şiddete tanık olduğu belirlendi (Karaduman ve ark. 1993; Chase ve ark. 2001; Vahip 2002; Ünal 2005). Bu sonuçların aile içi kadına şiddetin nesilden nesile aktarıldığının bir göstergesi olabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda çalışmada hiçbir evli erkeğin çocukluk döneminde cinsel şiddete maruz kalma davranışını cevaplamadığı ilgi çekicidir. Bu durumun erkeklerin kaygılarından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Zira bir erkek için cinsel şiddete maruz kalmak ve bu durumu ifade etmek, erkeğin eril düşüncesine göre bir zayıflık veya utanç göstergesi olarak görülebilmektedir.

Yaşamları boyunca dünya genelinde her üç kadından birinin eşi tarafından şiddete uğradığı ancak eş şiddetinin dağılımının düzensiz olduğu, birçok yüksek gelirli ülkede %4'ten az görüldüğü, bazı düşük gelirli ülkelerde en az %40 olduğu ifade edilmiştir (Heise ve Kotsadam 2015). Uluslararası literatüre bakıldığında Avrupa Birliği'nin 2013 yılında 28 ülkede yürüttüğü kadına yönelik şiddet araştırmasında, partnerlerinden fiziksel veya cinsel şiddet gören kadınların oran olarak %13 ile %32

arasında değiştiği ve Avrupa Birliği ortalamasının %22 olduğu (European Union-FRA 2014); Amerika'da yapılan bir çalışmada aile içi şiddetin yüksek oranda kadına yönelik olmakla birlikte %28,9 olduğu (Coker ve ark. 2002); Filistin'de yapılan bir çalışmada ise aile içi kadına şiddet oranının %62,2 olduğu (Okasha ve Abu-Saada, 2014) belirlenmiştir. Yine Filistin'de kadın haklarını ve toplumsal cinsiyet eşitliğini savunan ve kadınlara dayalı bir kuruluş olan WAC (Woman's Affairs Center) tarafından 2005 ve 2009 yıllarında Gazze'de kadına yönelik şiddet konusunda yapılan çalışmada, her beş kadından birinin fiziksel şiddete; her üç kadından birinin sözlü şiddet ve her 10 kadından birinin cinsel şiddete maruz kaldığı belirtilmiştir (Woman's Affairs Center 2005). Hong Kong'da yapılan bir çalışmada, 16 yaşından itibaren her beş kadından birine şiddet uygulandığı ve bu oranın konu ile ilgili yapılan anket çalışmaları dikkate alındığında Hong Kong'un diğer ülkelere göre düşük şiddet oranına sahip olduğu ifade edilmiştir (Bouhours ve Broadhurst 2015).

Ulusal literatüre bakıldığında, Aile ve Sosyal Çalışmalar Bakanlığı tarafından yapılan Türkiye Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2014 sonuçlarına göre ülkemizde fiziksel veya cinsel şiddet oranının bölgelere göre değişmekle birlikte ülke geneli şiddet oranı 2008 yılında %47, 2014 yılında ise %38 olduğu, yine aynı çalışmada Türkiye'de bölgelere göre 2008 yılında şiddet oranına bakıldığında sırasıyla en yüksek bölgeler Kuzeydoğu Anadolu bölgesi %57, Orta Anadolu bölgesi %53 ve Ortadoğu Anadolu bölgesi %52 oranında olduğu belirlenmiştir. Her bölge için 2014 yılında bu oranlarda istenilen düzeyde olmasa da düşüş olduğu belirlenmiştir. Örneğin, 2014 yılında Van ilinin de içinde bulunduğu Ortadoğu Anadolu bölgesinin şiddet oranı %35'e düşmüştür (KSGM 2015). Aydemir ve Demircioğlu (2017) tarafından Trabzon'da yapılan bir çalışmada, aile içi kadına şiddet oranının %58,3 olduğu; Akan ve Kıran (2017) tarafından Mersin'de yapılan bir çalışmada genel şiddet oranının %49 olduğu; Sakallı ve ark. (2017), 2017 yılında Mor Çatı Dayanışma Merkezi'nden destek alan 1001 kadın ile yaptıkları çalışmada, kadınların %63'ünün kocası tarafından şiddete uğradığı; Babacan Gümüş ve ark. (2020) tarafından bir belediyeye bağlı iki farklı Sosyal Yaşam Evinde 150 kadın ile yapılan bir çalışmada %67,3'ünün herhangi bir şiddet türüne maruz kaldığı belirlenmiştir (Aydemir ve Demircioğlu 2017; Akan ve Kıran 2017; Sakallı ve ark. 2017; Babacan Gümüş ve ark. 2020). Bu çalışmada ise evli erkeklerin %57,7'sinin eşine evliliği boyunca şiddet uyguladığı belirlendi. Çalışmanın aile içi kadına şiddet oranına bakıldığında Amerika ve Avrupa ülkelerinde yapılan çalışmalara göre bu oranın yüksek olduğu fakat Afrika, Güneydoğu Asya bölgeleri ve ülkemizin de içinde bulunduğu Doğu Akdeniz gibi düşük gelirli ülkelerin kadına şiddet

oranının yüksek olduğu düşünülünce çalışmada belirlenmiş olan şiddet oranının, bu ülke oranları ile paralellik gösterdiği görüldü.

Bu çalışmada, erkeklerin evliliği boyunca ifade ettikleri davranışa göre eşine uyguladıkları şiddet türüne bakıldığında sırasıyla cinsel şiddet %5,1, sözel şiddet %13,2, fiziksel şiddet %13,7, ekonomik şiddet %19 ve psikolojik şiddet %46,8 olarak belirlendi. Çalışmada en çok uygulanan şiddet türünün psikolojik şiddet olduğu görülmekle birlikte birçok çalışmada da benzer olarak psikolojik şiddet en yüksek şiddet türü olarak belirlenmiştir (Peek-Asa ve ark. 2005; Tanrıverdi ve Şıpkın 2008; Dönmez ve ark. 2012; Okasha ve Abu-Saada 2014; Fetahu 2015; Australian Institute of Health and Welfare 2019). Bu çalışmada olduğu gibi birçok çalışmada en çok psikolojik şiddetin yaygın olması manidardır. Çünkü ataerkil toplumlarda psikolojik şiddet, aile içinde erkeğin otoritesini sağlaması ve kadının davranışlarını kontrol etmesi için gerekli görülmekte ve aynı zamanda psikolojik şiddetin yaralanma veya örselenme belirtisi fiziksel şiddet gibi somut olarak gözle görülmediğinden önemsenmemektedir.

Çalışmaya katılan erkeklerin, aile içi kadına şiddete ilişkin görüşlerine bakıldığında; **aile içi kadına şiddete**, erkeklerin %53,1'i görüş bildirmezken %25,3'ünün aile içinde kadına uygulanan her türlü fiziksel ve psikolojik şiddet olarak, %10'nunun sadece fiziksel şiddet olarak tanımladığı, **''aile içi kadına şiddet ile ilgili ne düşünüyorsunuz?''** sorusuna ise erkeklerin %46,9'u yanıt vermezken %18,4'ünün ''hiç olmaması gereken bir durum'', %4,4'ünün ''bazen şiddet gerekli olabilir'' şeklinde yanıtladıkları; **''eşiniz ne yaparsa şiddet uygularsınız?''** sorusuna, erkeklerin %32,9'unun ''hiçbir durumda eşime şiddet uygulamam'', %15,7'sinin ''beni aldatırsa'', %8,4'ünün ''bana karşı çıkar veya isteklerimi yerine getirmezse'', %2,8'inin ''aileme (anneme, babama, kardeşlerime) saygısızlık yaparsa'' şeklinde cevapladıkları belirlendi. **''eşinize evliliğiniz boyunca şiddet uyguladınız mı?''** sorusuna ise erkeklerin %17,7'sinin ''evet'' yanıtını verdiği ve %31,8'inin bazı koşullarda eşine şiddet uygulayabileceğini ifade ettikleri belirlendi. **''Kadına yönelik aile içi şiddeti önlemede en çok hangisini bilmek caydırıcı olur?''** sorusuna ise %41,4'ünün ''toplumsal dışlanma'' cevabını verdiği belirlendi. Çalışmaya katılan erkeklerin kadına yönelik aile içi şiddete ilişkin ifadelere katılımına bakıldığında; **''Kadına yönelik aile içi şiddet, kadınlarda fiziksel ve ruhsal sorunlara neden olmaktadır''** ifadesine %14,1'inin ''kesinlikle katılmıyorum'', %4,7'sinin ''kısmen katılmıyorum'', %6,6'sının ''kararsızım'', **''Kadına yönelik aile içi şiddet, şiddet uygulayan erkekleri de olumsuz etkilemektedir''** ifadesine %14,9'unun ''kesinlikle katılmıyorum'', %9,5'inin ''kısmen katılmıyorum'', %13,6'sının ''kararsızım'', **''Aile içi şiddete tanık olan çocuklar ruhsal sorunlar yaşayabilmektedir''** ifadesine %10,9'unun ''kesinlikle

katılmıyorum’’, %4,8’inin ‘‘kısmen katılmıyorum’’, %7,5’inin ‘‘kararsızım’’ cevabını verdiği, **‘‘Erkeklerin kadına yönelik aile içi şiddetin ortadan kaldırılması konusunda sorumlulukları olmalıdır’’** ifadesine ise %11,5’inin ‘‘kesinlikle katılmıyorum’’, %4,9’unun ‘‘kısmen katılmıyorum’’, %9,1’inin ‘‘kararsızım’’ cevabını verdiği; erkeklerin %84,1’nin herhangi bir sağlık kuruluşundan aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet kavramı ile ilgili bilgi almadığı belirlendi. Benzer olarak erkeklerin aile içi kadına şiddete yönelik düşünceleri ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda “çocukları ihmal etmek” “kocayı bilgilendirmeden dışarı çıkmak”, “kocasıyla tartışmak” ve “kocasına karşı çıkmak” gibi nedenler hem erkek hem de kadın için aile içi kadına şiddeti haklı gösterme nedenleri arasında olduğu ve çoğunun aile içi kadına şiddet ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığı belirlenmiştir (Fikree ve ark. 2005; Uthmanve ark. 2009; Fawole ve ark. 2010; Laisser ve ark. 2011; Mengistu 2019).

Çalışmaya katılan erkeklerin eşleri ile ilişki durumuna bakıldığında; %70,6’sının aile içinde karar verilmesi gereken durumlarda eşinin düşüncesine önem verdiğini, %59,5’inin bir karar alırken ilk olarak eşine danıştığını, %56,8’inin eşine bazen özel zaman ayırdığını, %55,2’sinin bazen ev işi yaptığını ifade ettiği belirlendi. Bununla beraber erkeklerin TCAÖ puan ortalamaları 74,39±19,08 olarak belirlendi. Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 125 olduğu düşünüldüğünde ve eşleri ile ilişki durumuna bakıldığında erkeklerin toplumsal cinsiyet algılarının orta düzeyin biraz üzerinde olduğu görülmektedir. Benzer olarak Türkiye’de yapılan ‘‘Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması’’n da 2019 yılına ait erkeklerin TCAÖ'den aldıkları ortalama puan 59 (en yüksek puan 100) olarak belirlenmiştir (O’Neil ve Çarkoğlu 2019). Yine Özmete ve Zubaroğlu Yanardağ (2016) tarafından 780 erkek üzerinde yapılan bir çalışmada erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Rolleri Ölçeği puan ortalamalarının 113,1 olduğu (orta düzeyde eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısı) belirlenmiş olup evli erkeklerin bekar erkeklere göre daha geleneksel toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları belirlenmiştir (Özmete ve Zubaroğlu Yanardağ 2016).

5.2. Erkeklerin Tanımlayıcı Özellikleri İle Eşine Şiddet Uygulama Durumunun Tartışılması

Tanımlayıcı özelliklerine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgulara bakıldığında; aylık gelir algısı, erkeğin evlenme yaşı, kumar alışkanlığı, psikoloğa/psikiyatriste gitme veya psikiyatrik ilaç kullanma durumu, eşler arasındaki yaş farkı ve akrabalık durumu, eşin meslek statüsü, evlilik sayısı, annenin eğitim düzeyi, annenin hayatta olma durumu, çocukken ailenin ekonomik durumu, erkeğe çocukken şiddeti, kimin uyguladığı ve kadına yönelik aile içi şiddetin cezasını bilme durumu ile ayrı ayrı erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu

arasında anlamlı düzeyde fark bulunmadı (p>0,05). Erkeğin yaşı, eğitim düzeyi, mesleği, çalışma durumu, erkeğin büyüdüğü yer ve bölge, sosyal güvenliğin bulunması, erkeğin baba olma yaşı, kronik bir fiziksel hastalık durumu, ruhsal sorun yaşama durumu, alkol ve sigara kullanma durumu, eşin evlenme yaşı, evlilik süresi, evlenme şekli, eşin yaşı, eşin eğitim düzeyi, eşin çalışması, eşin anne olma yaşı, çocuk sayısı, aile tipi, eşine özel zaman ayırma, eşi ile ilişki düzeyi, evlilik dışı duygusal ilişki yaşama, eşi ile sorun yaşadığı bazı konular (ekonomik, çocuk yetiştirme, ev işleri, eşinin ailesi ve kendi ailesiyle ilgili), şiddet eğilimi, ortak karar alma, babanın eğitimi, babanın hayatta olma durumu, çocukken şiddete tanık olma, çocukken şiddet görme, eşin ve kendisinin çocuklarına şiddet uygulama durumu, aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi alma durumu ile ayrı ayrı erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu arasında anlamlı düzeyde fark bulundu (p<0,05).

Erkeklerin, herhangi bir alışkanlığının bulunma durumuna göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde; sigara kullanan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının, sigara kullanmayanlara göre (p<0,001); alkol kullanan erkeklerin, alkol kullanmayanlara göre eşine şiddet uygulama oranının ileri düzeyde anlamlı olarak yüksek olduğu (p<0,001) bulundu. Kumar alışkanlığı olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının, kumar alışkanlığı olmayanlara göre yüksek olduğu, ancak gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı belirlendi. Kumar alışkanlığı olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranı yüksek olmasına karşın gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde bulunmamasında (p>0,05), kumar oynayan grupta örneklem sayısının az olmasının etkili olduğu düşünülmüştür.

Erkeklerin, sağlık durumuna göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde; kronik fiziksel bir hastalığı olan erkeklerin, kronik fiziksel bir hastalığı olmayanlara göre (p<0,01); ruhsal sorun yaşayan erkeklerin, ruhsal sorun yaşamayanlara göre (p<0,001) eşine şiddet uygulama oranının ileri düzeyde anlamlı olarak yüksek olduğu bulundu. Literatürde benzer olarak eşine şiddet uygulayan erkeklerin çoğunun bazı ruhsal sorunlar yaşadığı, kumar oynadığı veya alkol kullandığı belirlenmiştir (Peek-Asa ve ark. 2005; Sadowski 2004; Oladepo ve ark. 2011; Adejimi ve ark. 2014; Çelik. 2015). Örneğin, Peek-Asa ve ark. (2005) yaptıkları bir çalışmada, eşlerine şiddet uygulayan erkeklerin %45'inden fazlasının alkol sorunları, antisosyal kişilik bozukluğu, depresif belirtiler ve ekonomik sıkıntılar gibi sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Yine Adejimi ve ark. (2014) yaptıkları bir çalışmada, erkeklerin eğitim seviyesi yüksek olmasına karşın aile içi kadına şiddetin her türünün yaygın olduğu ve özellikle alkol kullanan erkeklerin daha çok şiddet uyguladığı belirlenmiştir (Adejimi ve ark. 2014). Sigara alışkanlığı ile şiddet arasında ilişki durumuna bakıldığında, bu çalışmadan farklı

olarak Ajibola ve ark. (2017) tarafından yapılan bir çalışmada, erkeğin sigara alışkanlığı ile eş şiddeti arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Ajibola ve ark. 2017).

Yapılan bazı çalışmalarda yaş, eğitim düzeyi, sosyal güvence ve çalışma durumu, yaşanılan yer gibi kadının ve erkeğin sosyodemografik özellikleri ile aile içi kadına şiddetin yaygınlığı arasında anlamlı fark bulunmuştur (Yodanis 2004; Dönmez ve ark. 2012; Gülmez 2014; Çelik 2015; KSGM 2015). Örneğin; Yodanis (2004), cinsel şiddetin yaygınlığını ölçmek için yaptığı ekonometrik analizde, Avrupa ve Kuzey Amerika'daki ülkelerin veri setini baz almıştır. Bu ülkeler Arnavutluk, Avusturya, Macaristan, Polonya, İtalya, Belçika, Kanada, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Gürcistan, Almanya, Letonya, Norveç, Portekiz, Romanya, Rusya, Slovenya, Slovakya, İspanya, İsveç, İsviçre, ABD, İngiltere (Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda dahil)'dir. Çalışmada kadınların eğitim ve meslek statüsünün, kadınlara karşı cinsel şiddetin yaygınlığı ile ilişkili olduğu belirlenmiş olup eğitim düzeyi ile meslek statüsünün arttığı durumlarda kadınların cinsel şiddet oranlarının daha düşük olduğu gözlemlenmiştir (Yodanis 2004). Çelik (2015), eşine şiddet uygulayan hükümlü erkekler üzerinde yaptığı çalışmada, erkeklerin düşük eğitim seviyesi, sosyal güvencenin olmaması, ekonomik sorunlar gibi belirli özelliklere sahip olduklarını belirlemiştir (Çelik 2015). Yine Semahegn ve Mengistie (2015) tarafından yapılan bir çalışmada Etiyopya'da kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığını ve ilişkili faktörleri değerlendirmek amacı ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti'nde 2000'den 2014'e kadar yapılan çalışmalar sistematik olarak gözden geçirilmiştir. Çalışma bulgularına göre erkeğin mesleği, erkeğin yaşadığı yer ve ailede karar verme gücü gibi failin sosyodemografik özellikleri ile aile içi kadına şiddet doğrudan ilişkili bulunmuştur (Semahegn ve Mengistie 2015). Bu çalışmada benzer bulgulara rastlandı. Buna göre hem erkeğin hemde eşinin sosyodemografik özelliklerine bakıldığında; 40 yaşın üzerinde olan erkeklerin, 40 yaş ve altında olanlara göre ($p<0,01$); eşinin yaşı 40'ın üzerinde olan erkeklerin, eşinin yaşı 40 ve altında olanlara göre eşine şiddet uygulama oranının yüksek olduğu ($p<0,01$); eğitim düzeyi lise ve altında olan erkeklerin, eğitimi üniversite düzeyinde olanlara göre ($p<0,05$); eşinin eğitim düzeyi ilköğretim ve altında olan erkeklerin, eşinin eğitimi lise ve üniversite düzeyinde olanlara göre eşine şiddet uygulama oranının anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Erkeğin ve eşin çalışma durumuna bakıldığında; çalışmayan erkeklerin, çalışan erkeklere göre ($p<0,001$); eşi çalışmayan erkeklerin, eşi çalışanlara göre eşine şiddet uygulama oranının yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Sosyal güvence durumuna bakıldığında ise yeşil kart sahibi olan ve sosyal güvencesi olmayan erkeklerin eşine şiddet uygulama durumunun sosyal güvencesi olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek

olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Erkeklerin büyüdüğü yerleşim birimine göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde köy/kasabada büyüyen erkeklerin, ilçe ve ilde büyüyenlere göre, ilçede büyüyenlerinde ilde büyüyenlere göre anlamlı düzeyde eşine şiddet uygulama oranının yüksek olduğu belirlendi ($p<0,05$). Erkeklerin büyüdüğü bölgeye göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde ise, Akdeniz, Ege, Karadeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde büyüyen erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının Marmara bölgesinde büyüyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Bu çalışmada şiddet oranının bölgelere ve yerleşim yerine göre farklılık göstermesi, Türkiye'nin doğu bölgesi ve özellikle kırsal alanlarının daha fazla ataerkil geleneksel yapıya sahip olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Eğitimsizlik veya düşük sosyo-ekonomik durum gibi faktörlerin aile içi kadına şiddet ile ilişkili bulunmasının nedenlerine erkek gözü ile bakıldığında KSGM (2015) tarafından erkekler ile yapılan odak grup görüşmeleri çalışması iyi bir örnektir. Bu çalışmaya göre eş şiddetinin, eğitimi lise düzeyinin altında olan erkeklerin maddi sorunlar ve çalışma yaşamının erkek üzerinde yarattığı baskıların sonucunda ortaya çıktığını ifade ettikleri; eğitim düzeyi lise ve üzeri olan erkeklerin ise toplumun gelenekçi yapısı, erkeğin yetiştirilme şekli ve iki cinsiyet arasındaki güç dengesizliği gibi nedenler sonucunda ortaya çıktığını ifade ettikleri belirlenmiştir (KSGM 2015).

Bu çalışmada, erkeklerin evliliğe ilişkin özelliklerine göre eşine şiddet uygulama durumuna bakıldığında; erkeğin evlenme yaşına göre eşine şiddet uygulama durumu 18 yaşından küçük evlenen erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının 18 yaş ve üzerinde evlenenlere göre yüksek olduğu, ancak gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı ($p>0,05$), evlilik sayısına göre eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, ikinci evliliği olan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının ilk evliliği olanlara göre yüksek olduğu, ancak gruplar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı belirlendi ($p>0,05$). Bu iki değişkenin anlamlı bulunmamasında, ikinci evliliği olan ve 18 yaşından küçük evlenen erkek grubunda örneklem sayısının az olmasının etkili olduğu düşünülmüştür. Erkeklerin eşi ve ailesi ile ilgili özelliklere göre eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular incelendiğinde, eşin evlenme yaşı, evlenme şekli, evlilik süresi ile aile içi kadına şiddet oranı arasında anlamlı fark olduğu bulundu (sırasıyla $p<0,01$; $p<0,05$; $p<0,05$). Buna göre eşi evlendiğinde 18 yaşından küçük olan erkeklerin, eşi evlendiğinde 18 yaş ve üzerinde olanlara göre; görücü usulü ve zorla evlenen erkeklerin, anlaşarak evlenen ve görücü usulü-isteyerek evlenenlere göre erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının yüksek olduğu belirlendi. Ayrıca evlilik süresi 21 yıl ve daha fazla olan erkeklerin, eşine şiddet uygulama oranının evlilik süresi

dört yıl ve altında olanlara göre düşük olduğu belirlendi. Bu çalışmanın bulgularına benzer olarak yapılan çalışmalarda da evlilik yılı, evlenme şekli, evlenme yaşı gibi parametreler ile aile içi kadına şiddet arasında ilişki bulunmuştur (Fikree ve ark. 2005; Yüksel 2013; Gülmez 2014). Aile özelliklerine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, erkeğin ve eşinin çocuk sahibi olma yaşları, çocuk sayısı, aile tipi (geniş aile ve çekirdek aile) ile aile içi kadına şiddet oranı arasında anlamlı fark olduğu bulundu. Buna göre ilk çocuğu doğduğunda yaşı 21 ve altında olan erkeklerin, ilk çocukta yaşı 22 ve üzerinde olanlara göre ($p<0,05$); ilk çocuğu doğduğunda eşinin yaşı 21 ve altında olan erkeklerin, ilk çocukta eşinin yaşı 22 ve üzerinde olanlara göre eşine şiddet uygulama oranının anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi.

Çocuk sayısına göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, dört ve daha fazla çocuğu olan erkeklerin, çocuğu olmayan ve 1-3 çocuğu olanlara göre eşine şiddet uygulama oranının anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Aile tipine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde ise, geniş aileye sahip olan erkeklerin, çekirdek aileye sahip olan ve aile tipini belirtmeyenlere göre, eşine şiddet uygulama oranının anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi ($p<0,05$). Birçok çalışmada kadının erken yaşta evlenmesi, ailede çocuk sayısının fazla olması, görücü usulü ve zorla yapılan evlilikler, erken yaşta ebeveyn olma, geniş aile yapısı gibi değişkenlerin geleneksel ataerkil toplumun birer sonucu olabileceği ve ataerkil toplumlarda aile içi kadına şiddettin yüksek olduğu ifade edilmiştir (Jewkes 2002; Okenwa ve ark. 2009; Obeid ve ark. 2010; Deyessa ve ark. 2010; Çelik. 2015; Yıldırım 2018).

Yapılan çalışmalarda ayrıca eşler arasında ilişki düzeyi, eş arasındaki yaşanan sorunlar, eşlerin aile içinde ortak karar alması, ebeveylerin eğitim durumu ile aile içi kadına şiddet arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur (Uthmanve ark. 2009; Laisser ve ark. 2011; Okasha ve Abu-Saada, 2014, Başar ve Demirci 2015). Bu çalışmada da benzer bulgulara rastlandı. Buna göre çalışmada, eşine zaman ayırmayan, eşiyle ilişkisi kötü düzeyde olan, evlilik dışı duygusal ilişki yaşayan ve eşi ile ortak karar almayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının yüksek olduğu belirlendi (sırasıyla $p<0,05$; $p<0,05$; $p<0,01$; $p<0,001$). Eşi ile sorun yaşadığı konu alanlarına göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde; ekonomik durum, çocuk yetiştirme, ev işleri, eşinin ailesi ve kendi ailesi ile ilgili konuların tümünde sorun yaşayan erkeklerin eşine şiddet uygulama oranının sorun yaşamayanlara göre yüksek olduğu, sorun yaşanan beş konuda da gruplar arası farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu ($p<0,001$).

Erkeklerin ebeveyn özelliklerine göre eşine şiddet uygulama durumunun karşılaştırılmasına yönelik bulgular incelendiğinde; çocukluk döneminde aile içinde karar veren kişi anne ve büyükbabası olan erkeklerin, anne ve babası birlikte ortak karar veren erkeklere göre eşine şiddet uygulama oranının anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$); babası eğitimsiz olan erkeklerin, babası ilköğretim, lise ve üniversite mezunu olanlara göre; babası hayatta olmayan erkeklerin ise babası hayatta olanlara göre eşine şiddet uygulama oranı yüksek olduğu bulundu ($p<0,05$). Erkeğin eşine şiddet uygulama durumu ile annenin eğitim durumu veya annenin hayatta olma durumu arasında anlamlı fark olmamasına ($p>0,05$) rağmen, babanın eğitimi ve babanın hayatta olma durumu arasında anlamlı farkın bulunmasının (sırasıyla $p<0,01$; $p<0,05$), erkeğin daha çok babayı rol model almasının bir sonucu olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın aile içi şiddet ile ilgili bulgularına bakıldığında; çocukluk döneminde şiddet gören erkeklerin, şiddet görmeyenlere göre ($p<0,001$); aile içi kadına şiddete tanık olan erkeklerin ise tanık olmayanlara göre ($p<0,001$) eşine şiddet uygulama oranının yüksek olduğu bulundu. Eşi çocuklara şiddet uygulayan erkeklerin, eşi çocuklara şiddet uygulamayanlara göre ($p<0,001$); çocuklarına şiddet uygulayan erkeklerin ise çocuklarına şiddet uygulamayanlara göre eşine şiddet uygulama oranının yüksek olduğu ($p<0,001$) belirlendi. Eşine şiddet uygulama eğilimine göre erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu incelendiğinde, gruplar arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$) belirlendi. Başka bir deyişle erkeklerin şiddet eğilimleri arttıkça eşine şiddet uygulama oranının da arttığı belirlendi. Bu çalışmada olduğu gibi birçok çalışmada da, çocukluk döneminde yaşanan veya tanık olunan aile içi şiddet ile şiddetin faili olma durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur (Lipsky ve ark. 2005; Walton-Moss ve ark. 2005; Fikree ve ark. 2005; Roberts ve ark. 2010; Capaldi ve ark. 2012; Gülmez 2014; Willie ve ark. 2017).

Yapılan birçok çalışmada eş şiddeti ile mücadelede, eş şiddeti veya toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilgili farkındalığın önemli bir faktör olduğu ifade edilmiştir (Uthman ve ark. 2009; Öztürk 2014; Redding ve ark., 2017; Çalışkan ve Çevik 2018; Mengistu 2019). Örneğin; Mengistu (2019), Etiyopya'da kadınlara yönelik yaptığı çalışmada kadınların yarısından fazlasının (%54.5) eş şiddeti ve eş şiddetine yönelik yasalar hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını; Uthman ve ark. (2009), Sahra Altı Afrika'da yaptıkları bir çalışmada birçok kadın ve erkeğin aile içi kadına şiddet ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirlemişlerdir (Uthmanve ark. 2009; Mengistu 2019). Bu çalışmada ise, erkeğin eşine şiddet uygulama oranı ile aile içi kadına şiddetin cezasını bilme durumu arasında anlamlı fark bulunmamasına rağmen ($p>0,05$), aile içi kadına şiddet veya toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi alma durumu arasında anlamlı fark

bulundu ($p<0,05$). Bu bulgulardan, erkeğin cezalandırılmasından ziyade bilinçlendirilmesinin daha önemli olabileceği sonucu çıkarılabilir.

5.3. Erkeklerin Tanımlayıcı Özellikleri ile TCAÖ Puan Ortalamalarının Tartışılması

Bu çalışmada erkeklerin tanımlayıcı özellikleri ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişki incelendi. Buna göre erkeğin evlenme yaşı, erkeklerin ruhsal sorun yaşama veya psikoloğa gitme ve ilaç kullanma durumu, ev işleri konusunda eşiyle sorun yaşama, eşinin meslek statüsü, çocukluk döneminde şiddet uygulayan kişinin kim olduğu (anne veya baba) gibi değişkenler ile erkeklerin TCAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmamış ($p>0,05$) olup, erkeğin yaşı ve eğitim düzeyi, eşin yaşı ve eğitim düzeyi, eşinin evlenme yaşı, eşi ile akraba olma durumu, eşi ile olan yaş farkı, erkeğin ve eşinin çalışma durumu, evlik sayısı, evlilik yılı, çocuk sayısı, aile tipi (çekirdek veya geniş aile), ailede ortak karar alma, erkeğin meslek statüsü, büyüdüğü bölge ve yerleşim birimi, ebeveyn olma yaşı, çalışma durumu, çocukluk döneminde ailenin ekonomik durumu, çocukluk döneminde ailede karar veren kişi/ler, sosyal güvenceye sahip olma durumu, eşine şiddet uygulama, çocukluk döneminde şiddete maruz kalma ve tanık olma, şiddet eğilimi, ebeveynin eğitim düzeyi, ebeveynin hayatta olma durumu, her hangi bir sağlık kuruluşundan aile içi kadına şiddet ve toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi alma durumu, aile içi kadına şiddetin cezasını bilme durumu, herhangi bir alışkanlığının bulunma durumu**,** kronik bir fiziksel hastalığa sahip olma durumu gibi değişkenler ile ayrı ayrı TCAÖ puan ortalamları arasında anlamlı fark olduğu belirlendi.

Ulusal ve uluslararası literatürde yaş, eğitim, ebeveynlerin eğitim düzeyi, ekonomik durum, kronik hastalık durumu, şiddet eğilimi, şiddet uygulama veya şiddet görme, aile yapısı ve aile ilişkileri, evlilik yaşı, yaşanılan bölge gibi bireylerin tanımlayıcı özellikleri ile toplumsal cinsiyet rolü tutumları arasındaki ilişkiyi değerlendiren birçok çalışma mevcuttur (Erbil ve Pasinlioğlu 2004; McCloskey ve ark. 2005; Hunt ve ark. 2006; Öngen ve Aytaç 2013; Fulu ve ark. 2013; Yüksel 2013; Okasha ve Abu-Saada, 2014; Pesen ve ark. 2016; Kul Uçtu ve Karahan 2016; Özmete ve Zubaroğlu Yanardağ 2016). Toplumsal cinsiyet ile ilgili yapılan çalışmalarda eğitimin eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısı için önemli bir parametre olduğu belirtilmektedir (Altuntaş ve Altunova, 2015; Özmete ve Zubaroğlu Yanardağ, 2016; Paçacıoğlu 2018). Bu çalışmanın sonuçları yapılan çalışmalar ile uyumlu olup hem erkeğin hem de eşinin ayrı ayrı eğitim düzeyine göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında çok ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$) belirlendi. Buna göre üniversite mezunu olan erkeklerin TCAÖ puan

ortalamasının herhangi bir okul mezunu olmayan, ilköğretim ve lise mezunu olanlara göre; eşi üniversite mezunu olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının, eşi herhangi bir okul mezunu olmayan, ilköğretim ve lise mezunu olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu, ayrıca eşi lise mezunu olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının da eşi ilkokul mezunu olan ve eğitimi olmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi (sırasıyla $p<0,05$; $p<0,05$). Eğitimin toplumsal cinsiyet eşitliği ile olan ilişkisinin, eğitim düzeyi yüksek olan bireylerin, değişime açık olması, ataerkil toplumun rol beklentilerini benimsememesinden kaynaklı olabileceği ifade edilmiştir (Altuntaş ve Altınova 2015).

Yaş faktörü ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan çalışmalara bakıldığında, genç nüfusun daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına sahip olduğu belirlenmiştir (Pesen ve ark. 2016; Özmete ve Zubaroğlu Yanardağ 2016). Bu çalışmanın bulguları diğer çalışmalarla uyumlu olup yaşı 40 ve altında olan erkeklerin, yaşı 40'ın üzerinde olan erkeklere göre; eşinin yaşı 40 ve altında olan erkeklerin, eşinin yaşı 40'ın üzerinde olanlara göre TCAÖ puan ortalamasının yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın çok ileri düzeyde anlamlı olduğu saptandı ($p<0,001$).

Ailenin gelir durumu, sosyal güvencenin olması, erkeğin ve kadının çalışması gibi sosyo-ekonomik özellikler ile toplumsal cinsiyet algısı arasında anlamlı birer ilişki olduğu bazı çalışmalar da gösterilmiştir (Lawoko 2008; Ökten 2009; Laisser ve ark. 2011; Günay ve Bener 2011; Yüksel 2013; Kodan Çetinkaya 2013; Brinda ve ark. 2015; Altuntaş ve Altınova 2015). Örneğin, Altuntaş ve Altınova (2015) tarafından Ankara'da ikamet eden ve farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip üç bölgeden 575 evli erkek ve kadın üzerinde yapılan bir çalışmada, ailenin gelir durumu ile toplumsal cinsiyet algısı arasında anlamlı bir fark olduğu, kadın ve erkeğin gelir durumu arttıkça TCAÖ puanlarının arttığı belirlenmiştir (F değeri=12,84; $p=0,000<0,05$). Bu çalışmada benzer sonuçlar elde edilmiş olup; sosyal güvence durumu, erkeklerin aylık gelir algısı, erkeğin çalışma durumu, erkeğin meslek statüsü ve eşinin çalışma durumu ile ayrı ayrı anlamlı fark olduğu bulundu (sırasıyla $p<0,05$; $p<0,001$; $p<0,01$; $p<0,05$; $p<0,001$). Buna göre sosyal güvencesi olan erkeklerin, yeşil kart sahibi olan ve sosyal güvencesi olmayanlara göre; aylık gelir algısı yeterli olan erkeklerin, aylık gelir algısı yetersiz olanlara göre; çalışan erkeklerin, çalışmayanlara göre; memur olan erkeklerin ise, ücretli işçi/serbest meslek, emekli olan ve işsiz/düzensiz işlerde çalışanlara göre TCAÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu belirlendi. Eşinin çalışma durumuna göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, eşi çalışan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının eşi çalışmayanlara göre yüksek olduğu belirlendi.

Toplumsal cinsiyet algısı, yaşanılan bölge ya da yerleşim yerine göre farklılık gösterebilmektedir (Günay ve Bener 2011; Öngen ve Aytaç 2013). Buna göre bu çalışmada il ve ilçede büyüyen erkeklerin, köy ve kasaba da büyüyen erkelere göre ($p<0,05$); Marmara ve Akdeniz bölgesinde yaşayan erkeklerin İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde büyüyenlere göre anlamlı düzeyde TCAÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu ($p<0,05$), ayrıca Ege ve Karadeniz bölgesinde büyüyen erkeklerin puan ortalamasının da Doğu Anadolu'da büyüyenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi ($p<0,05$). Marmara ve Akdeniz gibi bölgelerin, toplumsal cinsiyet algısına olumlu yöndeki etkisi, kıyı şeridinde bulunma ve batı kültürü ile etkileşimi gibi özelliklerden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Kentte büyüyen bireylerin, kırsal da büyüyen bireylere göre daha çok eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına sahip olmalarının nedeni olarak da, kentte, kadının çalışma hayatına daha fazla dahil olması, bilgiye ve eğitime daha hızlı ve rahat ulaşılması ve aynı zamanda kent yaşamında, bir çok kültürden insanlar ile etkileşimde bulunulmasının etkisi olabileceği düşünülmektedir.

Literatüre göre erkeklerden duygularını bastırma, otoriter olma, aileyi geçindirme, her konuda güçlü olma, zayıflık göstermeme gibi beklentileri barındıran geleneksel toplumsal cinsiyet yapı, erkekleri de olumsuz etkilediği ifade edilmektedir. Buna göre toplumdan dışlanmamak adına bu beklentileri karşılamak için sürekli çaba gösteren erkeklerin, ailesi ile iletişim sorunları, kalp krizi, madde bağımlılığı gibi sağlık problemleri yaşama ihtimallerinin yüksek olduğu ifade edilmektedir (Hearn, 2001; Sayer 2011). Bireylerin geleneksel toplumsal cinsiyet algıları ile sağlık durumları arasında ilişkiyi irdeleyen çok az çalışmaya rastlanmış olup yapılan çalışmalar literatürü doğrular niteliktedir. Örneğin, Hunt ve ark. (2006) ve Yüksel (2013) tarafından yapılan çalışmalarda ruhsal sorunlar ile toplumsal cinsiyet eşitsizliği arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur (Hunt ve ark. 2006; Yüksel 2013). Bu çalışmada benzer olarak alışkanlığı olmayan erkeklerin, alışkanlığı olanlara göre ($p<0,001$); kronik fiziksel hastalığı olmayan erkeklerin, kronik fiziksel hastalığı olanlara göre TCAÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi.

Literatürde, toplumsal cinsiyet algısı ile kadının evlilik yaşı arasında ilişki olduğu, erken evlenen kadınların TCA puanlarının geç evlenen kadınlara göre düşük olduğu ifade edilmiştir (Erbil ve Pasinlioğlu 2004;Yüksel 2013). Bu çalışmada da benzer olarak erkeğin evlenme yaşı ile TCAÖ puanı arasında anlamlı fark bulunmamasına rağmen, eşinin evlilik yaşı ile erkeklerin TCAÖ puanları arasında anlamlı fark olduğu bulundu. Buna göre eşi evlendiğinde 18 yaş ve üstünde olan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının, eşi evlendiğinde 18 yaşından küçük olanlara göre

yüksek olduğu, gruplar arasındaki farkın ileri düzeyde anlamlı olduğu bulundu ($p<0,001$). Erken yaşta yapılan evliliklerin eşitsiz toplumsal cinsiyet algısı ile olan ilişkisinin, kadının olgunlaşmadan ve eğitimini tamamlamadan evlenmiş olmasının etkisi olabileceği düşünülmektedir (Erbil ve Pasinlioğlu 2004).

Erkeklerin TCAÖ puanları ile aile ve evlilik yaşamına yönelik özelliklere bakıldığında; evlilik yılı ve eşler arasındaki yaş farkı arttıkça, erkeklerin TCAÖ puanlarının azaldığı (sırasıyla $p<0,05$; $p<0,01$); ilk evliliği olan erkeklerin, ikinci evliliği olanlara göre; eşi ile akraba olmayan erkeklerin, eşi ile akraba olanlara göre; eşi ile anlaşarak evlenen erkeklerin, görücü usulü evlenenlere göre toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirlendi (sırasıyla $p<0,05$; ($p<0,05$; $p<0,05$). Erkeklerin ailesine yönelik özellikleri ile TCAÖ puanları incelendiğinde; erkeğin ve eşinin ilk çocuk sahibi olma yaşı arttıkça TCAÖ puan ortalamalarının anlamlı düzeyde arttığı belirlendi ($p<0,05$). Aynı zamanda çocuğu olanlarda çocuk sayısı arttıkça TCAÖ puan ortalamalarının anlamlı düzeyde azaldığı ($p<0,001$) ve son olarak çekirdek aile yapısına sahip olan erkeklerin, geniş aile yapısına sahip olanlara göre TCAÖ puan ortalamalarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Çalışmada irdelenen 18 yaş altı evlilikler, ebeveynlerin bakamayacakları sayıda çocuk sahibi olmaları, akraba evlilikleri, çok eşlilik gibi parametrelerin, daha çok ataerkil aile yapısı ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli parametreler olduğu aynı zamanda bu bulguların beklenen bir sonuç olduğu düşünülmektedir (Macey 1999; Erbil ve Pasinlioğlu 2004; Fikree ve ark. 2005; Laisser ve ark. 2011; Ayvaz Kızılgöl 2012; Bükecik ve Özkan 2015; Özmete ve Zubaroğlu Yanardağ 2016).

Ailede eşlerin birlikte zaman geçirmesi ve ortak karar almaları, aile içinde ve özellikle eşler arasında refahı arttıracak önemli unsurlar olduğu ifade edilmiş olup, bazı çalışmalar da eş ile zaman geçirme veya ortak karar alma ile TCAÖ puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Erbil ve Pasinlioğlu 2004; Eken 2006; Yüksel 2013; Öngen ve Aytaç 2013; Pesen ve ark. 2016; Özmete ve Zubaroğlu Yanardağ 2016; Paçacıoğlu 2018). Bu çalışmada da benzer bulgular belirlendi. Buna göre erkeklerin eşiyle ilişkisine ve TCAÖ puan ortalamalarına yönelik bulgulara bakıldığında; eşine sık sık zaman ayıran, eşi ile ilişkisinin olumlu olduğunu ifade eden, evlilik dışı duygusal ilişki yaşamayan, aile içinde eşi ile birlikte ortak karar alan ve eşi ile bazı konularda (ekonomik durumlar, çocuk yetiştirme, kendi ailesi ve eşinin ailesi ile ilgili konular) sorun yaşamayan erkeklerin daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları belirlendi (sırasıyla $p<0,001$; $p<0,001$; $p<0,001$).

Toplumsal cinsiyet algısının, çocukluk döneminde aile ile ilgili faktörlerden etkilendiği; ebeveynlerin ortak karar alması, ebeveynlerin eğitimli olması, çocukluk döneminde ailenin ekonomik durumunun iyi olması gibi faktörlerin toplumsal cinsiyet algısına olumlu etkileri olduğu belirtilmektedir (Arditti ve ark. 1991; Atış 2010; Dinç Kahraman 2010; Günay ve Bener 2011**;** Kodan Çetinkaya 2013). Bu çalışmada benzer sonuçlar saptandı. Buna göre erkeklerin, annelerinin ya da babalarının eğitim düzeyi arttıkça *(mezun değil – ilköğretim – lise - üniversite)* TCAÖ puan ortalamalarının anlamlı düzeyde arttığı ($p<0,001$); anneleri ya da babaları hayatta olan erkeklerin, anneleri ya da babaları hayatta olmayanlara göre TCAÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu ($p<0,001$); çocukluk döneminde ailesinin ekonomik durumu orta ve iyi düzeyde olan erkeklerin, ailesinin ekonomik durumu kötü olanlara göre TCAÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Çocukken ailede karar veren kişiye göre erkeklerin TCAÖ puanları incelendiğinde, grupların puan ortalaması arasında ileri düzeyde anlamlı fark olduğu ($p<0,001$); İleri analizde, çocukken ailede anne ve babası birlikte karar veren erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının çocukken ailede kararı baba ve büyükbabası verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$), ayrıca kararı babası verenlerin TCAÖ puan ortalamasının da kararı büyükbabası verenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi. Çocukken ailede kararı büyükannesi veren erkeklerin toplumsal cinsiyet algısı puan ortalamasının en yüksek olmasına karşın, diğer gruplarla arasındaki farkın anlamlı bulunmamasında, örneklem sayısının az olmasının etkili olduğu söylenebilir.

Geleneksel toplumsal cinsiyet algısına sahip ataerkil toplumlarda kadına şiddet, kadınlar üzerinde kontrol sağlamak ve sürdürmek için kullanılabilmekte ve bu durum toplum nezdinde normal görülüp desteklenmektedir (Yodanis 2004; Flood ve Pease 2009; Darj ve ark. 2017). Toplumun cinsiyet algısı ile ilgili birçok çalışma yapılmış olmasına rağmen aile içi kadına şiddet ve toplumsal cinsiyetin birlikte işlendiği çalışmaların konunun önemine göre yetersiz kaldığı düşünülmektedir (Altuntaş ve Altunova, 2015; Özmete ve Zubaroğlu Yanardağ, 2016; Paçacıoğlu 2018). Aile içi kadına şiddet ve toplumsal cinsiyetin birlikte yapıldığı çalışmaların bulgularına bakıldığında; aile içinde kadına şiddet, aile içinde şiddet görme ve şiddete tanık olma gibi şiddet olaylarının, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilişkili olduğu belirlenmiştir (Jewkes 2002; Okenwa ve ark. 2009; Woman's Affairs Center, 2009; Obeid ve ark. 2010; Fawole ve ark. 2010; Deyessa ve ark. 2010; Laisser ve ark. 2011; Öztürk 2014). Bu çalışmada da benzer bulgular elde edildi. Buna göre çocukken aile içi şiddet görmeyen erkeklerin, aile içi şiddet görenlere göre ($p<0,001$); aile içi şiddete tanık olmayan erkeklerin, aile içi şiddete tanık olanlara göre ($p<0,001$) ve eşine şiddet

uygulamayan erkeklerin, şiddet uygulayan erkeklere göre TCAÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu ($p<0,001$) bulundu. Aynı zamanda eşi çocuklara şiddet uygulamayan erkeklerin, eşi çocuklara şiddet uygulayan erkeklere göre; çocuklara şiddet uygulamayan erkeklerin ise şiddet uygulayan erkeklere göre TCAÖ puan ortalamalarının yüksek olduğu bulundu ($p<0,001$).

Kodan Çetinkaya (2013) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada, aile içinde şiddete tanık olma durumu ile TCAÖ puanları (Ki kare ($n= 300$)= 7,292, $p= 0,026$) arasında anlamlı fark bulunmasına rağmen, çocukluk döneminde aile içi şiddete maruz kalma durumu ile TCAÖ puanları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Yine aynı çalışmada TCAÖ puan ortalamaları ile şiddet eğilimi arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Kodan Çetinkaya 2013). Benzer olarak Kul Uçtu ve Karahan (2016)'nın yaptıkları bir çalışmada da, şiddet eğilimi arttıkça TCAÖ puan ortalamalarının düştüğü bulunmuştur (Kul Uçtu ve Karahan 2016). Bu çalışmanın bulguları, Kul Uçtu ve Karahan (2016)'nın ve Kodan Çetinkaya (2013)'nın yaptıkları çalışma bulguları ile uyumludur. Bu çalışmaya göre eşine şiddet uygulamayacağını ifade eden erkeklerin TCAÖ puan ortalamalarının soruya cevap vermeyenlere ve eşine bazı koşullarda şiddet uygulayabileceğini ifade edenlere (eşine şiddet eğilimi olanlara) göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$), ayrıca cevap vermeyenlerin puan ortalamasının da bazı koşullarda şiddet uygulayabileceğini ifade edenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ($p<0,05$) belirlendi.

Koyuncu Şahin ve Çoban (2019) tarafından, ülkemizde toplumsal cinsiyete yönelik eğitim veya farkındalık ile ilgili yapılan çalışmalar gözden geçirilmiş olup çalışmada konu ile ilgili literatürün az sayıda olduğu, daha çok sayıda ve özellikle ailelere yönelik çalışmaların yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Bununla birlikte çalışmada bireylere, çok küçük yaşlardan başlayarak toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik farkındalık kazandırmanın önemli olduğu belirtilmiştir (Koyuncu Şahin ve Çoban 2019). Bu çalışmada, toplumsal cinsiyet ve aile içi kadına şiddet ile ilgili farkındalık durumuna bakıldığında, kadına yönelik aile içi şiddetin cezası olduğunu bilen erkeklerin, TCAÖ puan ortalamasının bilmeyenlere göre; aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet konusunda bilgi alan erkeklerin TCAÖ puan ortalamasının bilgi almayanlara göre yüksek olduğu bulundu ($p<0,001$; $p<0,001$). Seçgin ve Kurnaz (2015)'ın yaptıkları bir araştırma, bu çalışmanın bulgularını doğrular niteliktedir. Seçgin ve Kurnaz (2015)'ın öğrenciler üzerinde toplumsal cinsiyet konusunda farkındalık yaratmak için yaptıkları araştırmada, deney grubu ve kontrol grubu oluşturularak toplumsal cinsiyet ile ilgili bazı faaliyetler yürütülmüştür. Araştırmada ön test ve son

test yapılarak bu farkındalık faaliyetlerinin, TCAÖ puan ortalamalarını arttırdığı belirlenmiştir (t=2,219, p<0,05).

5.4. Erkeklerin Eşine Şiddet Uygulama Durumuna TCAÖ Puan Ortalamalarının ve Diğer Bağımsız Değişkenlerin Etkisinin Tartışılması

Aile içi kadına şiddeti etkileyen faktörlere yönelik araştırmalarda sıklıkla şiddetin oluşmasında etkili olan risk faktörleri birlikte ele alınmaktadır (Sadowski 2004; Kocacık ve ark. 2007). Bu nedenle çalışmada aile içi kadına şiddet, erkeklerin toplumsal cinsiyet algıları ve diğer değişkenler birlikte ele alınarak değerlendirildi

Erkeklerin eşine şiddet uygulama durumu üzerine erkeğin alkol kullanma durumu, erkeğin kronik bir fiziksel hastalığa sahip olma durumu, ilk çocuğu doğduğunda erkeğin yaşı, erkeğin ve eşin çalışma durumu, evlenme şekli, erkeğin çocuklarına şiddet uygulama durumu, babanın eğitim durumu, ilk çocuğu doğduğunda eşin yaşı, eşine özel zaman ayırma, sağlık kuruluşundan aile içi kadına şiddet veya toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi alma, çocuk sayısı, meslek statüsü, karar verirken eşin düşüncesine önem verme, erkeğin büyüdüğü yerleşim birimi, erkeğin ve eşin eğitim düzeyi, babanın hayatta olması, aile tipi, eşin evlilik yaşı, erkeğin sigara kullanma durumu, erkeğin büyüdüğü bölge, erkeğin evlilik dışı duygusal ilişki yaşama durumu, eşiyle çocuk yetiştirme konusunda sorun yaşama, ortak karar alma ve erkeğin çocukken şiddet görme durumu değişkenlerinin etkisi anlamlı düzeyde bulunmadı (p>0,05).

Literatürde kadının ve erkeğin eğitim durumu ya da kadının ve erkeğin yaşı (literatürde farklı yaş gruplarının veya farklı eğitim seviyelerinin etkili olduğu değişmekle birlikte) etkili birer değişken olarak görülmüştür (Peek-Asa ve ark. 2005; Kishor ve Johnson 2004; Fikree ve ark. 2005; McCloskey ve ark. 2005; Ali ve ark. 2011; Tanrıverdi ve Şıpkın 2008; Dönmez ve ark. 2012; Okasha ve Abu-Saada, 2014; Adejimi ve ark. 2014; Semahegn ve Mengistie 2015; Wencheko ve Tadesse 2020). Örneğin; kadının ve erkeğin eğitim durumuna yönelik literatüre bakıldığında; Dönmez ve ark. (2012)'nın yaptıkları bir çalışmada psikolojik şiddetin, öğrenimli kadınlarda anlamlı olarak daha yüksek olduğu (Dönmez ve ark. 2012), Tanrıverdi ve Şıpkın (2008) tarafından Çanakkale il merkezinde 366 kadın üzerinde yaptıkları bir çalışmada şiddete en fazla ilkokul mezunu, en az ise okur-yazar olmayan kadınların maruz kaldığı belirlenmiştir (Tanrıverdi ve Şıpkın 2008). McCloskey ve ark. (2005)'nın yaptıkları bir çalışmada, eğitimi ilköğretim ve daha düşük olan kadınların, eğitimi ilköğretim üzeri olan kadınlardan daha fazla şiddete maruz kaldığı (odds ratio, 1,7) (McCloskey ve ark. 2005), Yavuz ve Aşıdizer (2009)'in yaptıkları bir çalışmada, şiddet sebebi ile sağlık kuruluşlarına başvuran kadınların %69,8'inin ilköğretim ve altı, %30,1'inin lise ve üstü

eğitim düzeyinde oldukları belirlenmiştir (Yavuz ve Aşıdizer 2009). Yavuz ve Aşıdizer (2009)'in yaptıkları çalışmaya benzer olarak Kumcağız ve ark. (2018)' nın yaptıkları çalışmada ŞÖNİM'e başvuran kadınların eğitim seviyelerinin düşük olduğu (Kumcağız ve ark. 2018), Adejimi ve ark. (2014)'nın aile içi kadına şiddet ile ilgili Nijerya'da kamuda çalışan evli ve bekar 609 erkek ile yaptıkları çalışmada ise erkeklerin eğitim seviyesi yüksek olmasına karşın, aile içi kadına şiddetin her türünün yaygın olduğu belirlenmiştir (Adejimi ve ark. 2014). Literatürden farklı olarak bu çalışmada erkeğin yaşı, kadının ve erkeğin eğitim durumu etkili değişkenler olarak bulunmadı. Kadının ve erkeğin yaşı veya eğitimsizliği, şiddetin tek başına nedeni olmadığı fakat eğitimin, aile içi şiddet konusuna doğrudan odaklanması ve farkındalık yaratmaya yönelik olması halinde olumlu katkısının olacağı düşünülmektedir (Karınca, 2012).

Kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığını ve ilişkili faktörleri değerlendirmek amacı ile yapılan çalışmalarda; erkeğin alkol kullanması, mesleği, erkeğin yaşadığı yer ve ailede karar verme gücü gibi failin sosyodemografik özellikleri, aile içi kadına şiddet açısından risk faktörü olarak belirlenmiştir (Ali ve ark. 2011; Semahegn ve Mengistie 2015). Örneğin, Ali ve ark. (2011)'nın Pakistan'da yaşayan kadınlar arasında, aile içi kadına şiddetin yaygınlığını ve sosyodemografik faktörlerle ilişkisini belirlemek için yaptıkları çalışmada, erkeğin vasıfsız işçi statüsü ve bir evde beş veya daha fazla aile üyesi ile birlikte yaşama durumunu risk faktörü olarak belirlemiştir (Ali ve ark. 2011). Ali ve ark. (2011)'ın yaptıkları çalışmadan farklı olarak bu çalışmada, aile içinde bir karar alındığında eşine danışma durumu, erkeğin alkol kullanması, erkeğin meslek statüsü, aile yapısı (çekirdek veya geniş aile) veya çocuk sayısı etkili değişken olarak bulunmadı ($p>0,05$).

McCloskey ve ark. (2005) yaptıkları çalışmada, eş şiddeti ile evlenme şekli arasında (eş seçme özgürlüğü) ilişki bulunmazken; eş şiddetinin, çok eşli olma durumu ile ilişkili olduğu bulunmuştur (odds ratio 2,0). (McCloskey ve ark. 2005). Bu çalışmada ise hem evlenme şekli hem de çok eşli olma durumu, eş şiddeti üzerine etkili bulunmadı ($p>0,05$).

Bazı çalışmalarda, yaşanan bölge ve yerleşim birimi gibi faktörlerin de, aile içi kadına şiddet üzerinde etkili olduğu bulunmuştur (Rani ve ark. 2004; Faramarzi ve ark. 2005b; WHO, 2005; Sabri ve ark. 2014; Ajibola ve ark. 2017). Bu çalışmada ise erkeğin büyüdüğü yerleşim birimi ya da bölge etkili birer faktör olarak bulunmadı ($p>0,05$).

Şiddetin barındığı ailelerde elbette bu sosyodemografik özellikler şiddeti tetiklemesi açısından önemlidir, fakat tek başına etkili olmaması beklenilebilir bir sonuçtur.

Erkeklerin eşine şiddet uygulama sıklığı üzerine anlamlı düzeyde etkisi bulunan bağımsız değişkenlerin, regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin Wald testi sonuçlarına göre önemlilik sırası (en çok etkiliden en az etkiliye doğru); babası annesine şiddet uygularken tanık olma, eşine şiddet uygulama eğilimi, eşiyle ev işleri konusunda sorun yaşama, çocukken ailede karar veren kişi, TCAÖ puanı, eşiyle ekonomik konuda sorun yaşama, evlilik süresi, eşinin çocuklara şiddet uygulaması, eşinin ailesi konusunda eşiyle sorun yaşama, sosyal güvence durumu, eşin yaşı, eşiyle ilişki düzeyi, erkeğin kendi ailesi konusunda eşiyle sorun yaşaması ve erkeğin ruhsal sorun yaşama durumu şeklinde sıralanmaktadır.

Etkili olan değişkenlerden çocukluk döneminde aile içi kadına şiddete tanık olma değişkenine bakılacak olursa, babası annesine şiddet uygularken tanık olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı tanık olmayanlara göre 8,71 (95% GA=6,34-11,96) kat fazla olduğu belirlendi. Birçok çalışma, aile içi kadına şiddet üzerindeki risk faktörlerinin çocukluk döneminde yaşanan veya tanık olunan şiddet ile şiddet mağduriyeti ve şiddetin faili olma durumu arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir (Bensley ve ark. 2003; Fikree ve ark. 2005; Sullivan ve ark. 2005; Lipsky ve ark. 2005; Walton-Moss ve ark. 2005; Campbell ve ark. 2008; Capaldi ve ark. 2012; Gülmez 2014; Willie ve ark. 2017). Örneğin, Roberts ve ark. (2010) tarafından 2004–2005 yılları arasında Amerika'da 14564 erkek üzerinde yapılan alkol ve ilişkili durumlar ile ilgili ulusal epidemiyolojik araştırma verileri kullanılarak yapılan bir çalışmada, erkeklerin yaklaşık %4'ünün eşine şiddet uyguladığı ve eş şiddeti ile çocukluk döneminde aile içi şiddete tanık olma arasında güçlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir (RR= 2,6; % 95 güven aralığı = 2,1-3,2). Bu çalışmada erkeğin çocukluk döneminde aile içi şiddete tanık olma önemli bir etkili faktör bulunmasına rağmen çocukluk döneminde aile içi şiddete maruz kalma etkili faktör olarak belirlenmemiş olmasının nedeni, erkek çocuğun aile içinde özdeşim kurduğu bireyin, aile üyelerinden birine yineleyici bir şekilde şiddet uygulaması; erkek çocuğun doğrudan şiddete maruz kalmasından daha etkili olabileceği düşünülebilir (Vahip 2002; Karaboğa 2013). Zira son zamanlarda yapılan çalışmalarda da aile içi şiddetin faili olan erkeklerin büyük çoğunluğunun, çocukluk döneminde şiddet mağduru olmalarından çok, aile içi şiddetin tanığı oldukları ifade edilmektedir (Vahip 2002; Abrahams ve Jewkes 2005; Speizer 2009; Karaboğa 2013; Akan ve Kıran 2017).

Bazı çalışmalarda şiddet eğiliminin aile içi kadına şiddet üzerinde etkili olduğu bulunmuştur (Laisser ve ark. 2011; Kul Uçtu ve Karahan 2016; Ajibola ve ark. 2017). Örneğin, Ajibola ve ark. (2017), eş şiddetine yönelik 430 evli ve bekar erkek katılımcı ile yaptıkları bir çalışmada sadece medeni durum ve şiddet eğilimi değişkenlerini etkili

faktör olarak belirlemişlerdir. Buna göre evli erkeklerin, bekar erkeklere göre (OR=0,43, % 95 CI=0, 27-0,70); şiddet eğilimi olan erkeklerin, şiddet eğilimi olmayan erkeklere göre (OR=3,10, % 95 CI=1,70-5,74) eşine şiddet uygulama oranı yüksek bulunmuştur (Ajibola ve ark. 2017). Bu çalışmada da benzer olarak bazı koşullarda eşine şiddet uygulayabileceğini ifade eden erkeklerin, hiçbir koşulda eşine şiddet uygulamayacağını ifade eden erkeklere göre eşine şiddet uygulama olasılığı 2,18 (%95 GA=1,44-3,30) kat fazla olduğu belirlendi.

Birçok çalışmada; ekonomik sorunlar, kadının işten eve geç gelmesi, kadının çocuklarını ihmal etmesi, kadının zamanında yemek hazırlamaması, kadının ve erkeğin ailesi ile ilgili tartışmalar, kadının cinsel ilişkiyi reddetmesi gibi durumlar erkeğin kadına şiddet uygulama nedenleri olarak gösterildiği belirlenmiştir (Abrahams ve ark. 2004; Peek-Asa ve ark. 2005; Ghazizadeh, 2005; Fikree ve ark. 2005; Jansen ve Üner 2009; Laisser ve ark. 2011; Capaldi ve ark., 2012; Karınca, 2012; Doğutaş A ve Doğutaş C 2013; Başkale ve Sözer 2015; Stavrou ve ark. 2016; Çalışkan ve Çevik 2018; Mengistu 2019). Örneğin; Doğutaş A ve Doğutaş C (2013) tarafından Ağrı ilinde aile içi şiddet nedeni ile polis merkezine başvuran mağdur kadınlara ait toplam 62 dosya incelenmiştir. Aynı zamanda kadınların şiddete maruz kalmalarının nedenleri hakkındaki ifadeleri de incelemiş olup kadınların çoğunun (n= 15, %24,20), eşlerinin kendilerine karşı sebepsiz şiddet uyguladıklarını, en çok şiddet görme nedeninin (n= 9, %14.52) eşinin ailesi ile ilgili (özellikle de erkeğin anne ve kız kardeşleri) konular olduğunu diğer şiddet görme nedenlerinin de çocuklar, kız çocuk doğurma, ev temizliği ve yemek hazırlama ilgili konular olduğunu ifade ettikleri belirlenmiştir (Doğutaş A ve Doğutaş C 2013). Bu çalışmada da benzer olarak eşin çocuklara şiddet uygulaması, ekonomik sorunlar, ev işleri, eşinin ailesi ve kendi ailesi ile ilgili konularda sorun yaşama gibi durumlar etkili değişkenler olarak bulundu (sırasıyla; OR: 2,64, %95 GA=1,40-4,97; OR: 2,15, %95 GA=1,42-3,28; OR: 1,80, 95% GA: 1,28-2,54; OR: 1,87, 95% GA: 1,23-2,86 ve OR: 1,55, 95% GA: 1,06-2,28).

Aile içinde sadece kadın veya erkeğin karar verici olması, çatışmalara neden olabilmekte ve şiddeti doğurabilmektedir (Okasha ve Abu-Saada 2014). Bu çalışmada, çocukken ailede karar veren kişi sadece anne, baba, büyükanne ve büyükbabası olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı karar veren kişi anne ve baba birlikte olanlara göre 2,85 (OR= 2,85, GA= 1,84-4,43) kat fazla olduğu belirlendi. Bu çalışmanın bulgularına benzer olarak Okasha ve Abu-Saada (2014), Filistin toplumunda kadınlara yönelik şiddetin yaygınlığını ve en çok etkide bulunan faktörleri belirlemek için yaptıkları çalışmada, aile içinde kadının ve erkeğin ortak karar alma durumunu aile içi

kadına şiddet oranını etkileyen bir faktör olarak belirlemişlerdir (Okasha ve Abu-Saada 2014).

Fikree ve ark. (2005), Pakistan'da 176 erkek üzerinde yaptıkları bir çalışmada, beş ve daha fazla yıl (≥5) olan evlilikleri aile içi kadına şiddet açısından bir risk faktörü olarak belirlemiştir (Fikree ve ark. 2005). Fikree ve ark. (2005)'nın yaptıkları çalışmadan farklı olarak bu çalışmada evlilik süresi arttıkça şiddet oranı düşmektedir. Buna göre evlilik süresi 5-20 yıl arasında olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı, evlilik süresi dört yıl ve altında olanlara göre 0,65 (%95 GA=0,45-0,93) kat daha az; evlilik süresi 20 yıldan fazla olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı, evlilik süresi dört yıl ve altında olan erkeklere göre 0,35 (%95 GA=0,17-0,72) kat daha azdır.

Bazı çalışmalarda sosyal güvencenin olup olmama durumunun kadına şiddeti etkileyen faktörler arasında olduğu belirlenmiştir (Yodanis 2004; Çalışkan ve Çevik 2018). Bu çalışmada da sosyal güvencesi olmayan ve yeşil kart sahibi olan erkeklerin eşine şiddet uygulama olasılığı sosyal güvencesi olanlara göre 1,74 (%95 GA=1,18-2,56) kat fazla olduğu belirlendi. Benzer olarak Çalışkan ve Çevik (2018) tarafından 2008 yılında yayımlanan Türkiye'de "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması" verileri kullanılarak lojistik regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizi sonucunda, sosyal güvencenin olup olmama durumunun kadına şiddeti etkileyen faktörler arasında olduğu belirlenmiştir (Çalışkan ve Çevik 2018).

Güleç Öyekçin ve ark. (2012) tarafından Edirne şehir merkezinde aile içi kadına şiddet ile ilgili 306 kadın ile yapılan bir çalışmada, aile içi kadına şiddete olumsuz evlilik ilişkisinin de etkisi olduğu belirlenmiştir (Güleç Öyekçin ve ark. 2012). Bu çalışmada da benzer bulgular elde edilmiş olup; eşiyle ilişkisi kötü düzeyde olan erkeklerin, eşi ile ilişki düzeyi iyi/olumlu olanlara göre eşine şiddet uygulama olasılığının 4,09 (%95 GA=1,04-16,05) kat fazla olduğu belirlendi.

Grech ve Burgess (2011)'sin ve Dönmez ve ark. (2012)'nın ayrı ayrı yaptıkları çalışmalarda, kadının 25-34 yaş arasında olması, aile içi kadına şiddetin belirleyici etmenleri arasında saptanmışken (Grech ve Burgess 2011; Dönmez ve ark. 2012), McCloskey ve ark. (2005)'nın yaptıkları bir çalışmada, 40-44 yaş arası kadınların daha fazla şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir (McCloskey ve ark. 2005). McCloskey ve ark. (2005)'nın yaptıkları çalışmaya benzer olarak bu çalışmada ise 40 yaşından büyük olan kadınların eşlerinden şiddet görme riskinin daha fazla olduğu belirlendi (OR: 1,93; %95 GA=1,03-3,63) (p=0,04).

Birçok çalışmada şiddet davranışının sergilemesinde kadın veya erkeğin ruhsal sorun veya kronik bir fiziksel hastalığa sahip olmasının etkin rol oynadığı ifade edilmektedir (Loxton ve ark. 2006; Karaçam ve ark. 2006; Kocacık ve Çağlayandereli 2009; Karataş ve Kılıçarslan 2013; Montgomery ve ark. 2015; Peltzer ve ark. 2017; Çalışkan ve Çevik 2018). Örneğin; Dillon ve arkadaşları (2013) tarafından eş şiddetine maruz kalan kadınların fiziksel ve ruhsal sağlıkları arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile 2006'dan 2012'ye kadar yayımlanan 75 çalışma derlenmiş olup, kadına yönelik aile içi şiddeti; depresyon, kaygı, intihar girişimi ve uyku bozuklukları gibi ruhsal sorunların arttırdığı ayrıca kadına yönelik eş şiddetinin kronik fiziksel hastalıklar ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Dillon ve ark. 2013). Sabri ve ark. (2014) tarafından ekolojik bir çerçeveye dayanarak, 2005-2006 Hindistan Ulusal Aile Sağlığı Araştırması'ndan elde edilen veriler doğrultusunda yaptıkları çalışmada erkeklerin, kıskançlık ve şüphe gibi ruhsal sorunlarının olması şiddet uygulama olasılığının artmasıyla ilgili bulunmuştur (Sabri ve ark. 2014). Yine başka bir çalışmada eşlerine şiddet uygulayan erkeklerin, antisosyal kişilik bozukluğu, depresif belirtiler gibi ruhsal sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir (Peek-Asa ve ark. 2005). Bu çalışmada ise şiddet üzerinde erkeğin ruhsal sorun yaşama durumu etkili bulunmasına (OR: 1,58; %95 GA=1,00-2,50) rağmen, kronik bir fiziksel hastalığa sahip olma durumu etkili bulunmadı ($p>0,05$).

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği bağlamında geleneksel toplumlarda, aile içinde kadına şiddet normal görülmekte ve bireyler aile içinde kadına şiddeti normal gören bir aile ve toplum içinde yetişmektedir (Flood ve Pease, 2009; Darj ve ark., 2017). Yapılan birçok çalışmada toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin tüm şiddet çeşitleri açısından önemli bir risk faktörü olduğu belirlenmiştir (Gülbahar 2012; Bükecik ve Özkan, 2015; Jenning ve ark., 2017; Uçar ve ark., 2017; Çalışkan ve Çevik, 2018; Willie ve Kershaw 2019). Bu çalışmalara bakılacak olursa örneğin; Fulu ve ark. (2013) tarafından 2011 ile 2012 yılları arasında BM'nin yaptığı, erkekler ve şiddet üzerine çok ülkeli (Asya ve Pasifik'te bulunan Bangladeş, Çin, Kamboçya, Endonezya, Sri Lanka ve Papua Yeni Gine'deki dokuz bölgeden 10178 erkeğe anket uygulanmıştır.) bir araştırmanın verileri analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda, eş şiddeti ile ilişkili en önemli faktörün toplumsal cinsiyet algısı olduğu, bunu sırasıyla çocukluk travması, alkol kötüye kullanımı, depresyon, düşük eğitim seviyesi, yoksulluk, silahlı çatışmalara ve çetelere dahil olma durumunun izlediği belirlenmiştir (Fulu ve ark. 2013). Yine McCloskey ve ark. (2005) tarafından Tanzanya'da 1444 kadın üzerinde yaptıkları bir çalışmada, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, aile içi kadına şiddet açısından bir risk faktörü olduğu belirlenmiştir (McCloskey ve ark. 2005). Ülkemizde Tarı Selçuk ve ark. (2018)'nın, 292 erkek ve kadın üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları bir çalışmada eşitsiz toplumsal cinsiyet

algısının fiziksel şiddet için bir risk faktörü olduğu bulunmuştur (Tarı Selçuk ve ark. 2018). Birçok çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da toplumsal cinsiyet algısı, aile içi kadına şiddet açısından etkili bulundu. Buna göre çalışmada, TCAÖ puanı 25-50 puan arasında olan erkekler, TCAÖ puanı 101-125 puan arasında olan erkeklere göre eşine şiddet uygulama olasılığı 4,02 (%95 GA=1,76-9,19) kat fazla olduğu saptandı. Bu çalışmalardan farklı olarak Bilgin (2018), şiddete maruz kalan ve sığınma evi deneyimi olan kadınların toplumsal cinsiyet algıları ile ilgili yaptığı tez çalışmasında kadınların cinsiyet algıları ile şiddet görme oranı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir (Bilgin 2018). Bilgin (2018)'nin yaptığı çalışmada, kadının toplumsal cinsiyet algısının, kadına şiddet üzerinde etkili bulunmaması, aile içi kadına şiddetle mücadelede kadının bilinçlendirilmesinden ziyade erkeğin bilinçlendirilmesinin daha etkili olabileceği sonucu çıkarılabilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Sonuç olarak bu tez çalışmasında, evli erkeklerin eşlerine yaygın olarak şiddet uyguladıkları, toplumsal cinsiyet algılarının orta düzeyin biraz üzerinde olduğu, aile içi kadına şiddete ilişkin görüşlerine yönelik bulgulara bakıldığında, çoğunluğunun ataerkil ve gelenekçi bir yapıya sahip oldukları belirlendi. Bununla birlikte çalışmada, aile içi kadına şiddeti etkileyen en önemli faktörün, aile içi kadına şiddete tanık olma durumu olduğu; diğer faktörlerin ise en çok etkiliden en az etkiliye doğru sırası ile çocukken ailede karar veren kişi/ler, eşinin çocuklara şiddet uygulaması, erkeklerin toplumsal cinsiyet algıları, eşiyle ilişki düzeyi, eşine şiddet uygulama eğilimi, erkeklerin eşiyle ev işleri konusunda sorun yaşaması, eşin yaşı, eşinin ailesi konusunda eşiyle sorun yaşama, eşiyle ekonomik konuda sorun yaşama, sosyal güvence durumu, ruhsal sorun yaşama durumu, erkeğin kendi ailesi konusunda eşiyle sorun yaşaması ve evlilik süresi olarak belirlendi. Aynı zamanda çalışma için yapılan literatür taraması sonucunda konunun önemine göre erkekler ile yapılan çok az sayıda çalışmaya rastlandı.

6.2. Öneriler

Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda;

- topluma ve özellikle erkeklere yönelik aile içi şiddet ve toplumsal cinsiyet ile ilgili eğitimlerin verilmesi, erkeklere eğitimin, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ya da aile içi kadına şiddetin kadınlar ve çocuklar kadar erkekleri de olumsuz etkileyen taraflarını belirtecek şekilde verilmesi,
- ebeveynlere, çocuğa şiddet uygulamadan çatışmanın nasıl çözüleceğinin öğretilmesi,
- erkeğe evlilik öncesi şiddete ilişkin danışmanlık verilmesi,
- konu ile ilgili erkeklere yönelik daha fazla çalışmanın yapılması ve
- eğitimin her kademesinde, toplumsal cinsiyet ve aile içi kadına şiddet ile ilgili konulara yer verilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Abrahams, N. ve Jewkes, R. (2005). Effects of South African Men's Having Witnessed Abuse of Their Mothers During Childhood on Their Levels of Violence in Adulthood. *American Journal of Public Health*, ***95***(10): 1811-1816.

Abrahams, N., Jewkes, R., Hoffman, M. ve Laubsher, R. (2004). Sexual Violence Against Intimate Partners in Cape Town: Prevalence and Risk Factors Reported by Men. *Bull World Health Organ*, ***82***(5): 330–337.

Adejimi, A.A, Fawole, O.I., Sekoni, O.O. ve Kyriacou, D.N. (2014). Prevalence and Correlates of Intimate Partner Violence among Male Civil Servants in Ibadan, Nigeria. *Afr J Med Med Sci*, ***43***(1): 51–60.

Aile İçi Şiddet Mücadele Projesi (2016). Sağlık Çalışanları Eğitimi Katılımcı Kitabı. 61-91. Erişim 13.07.2019, https://dosyaism.saglik.gov.tr/Eklenti/68750,aile-ici-siddetpdf.pdf?0.

Ajibola, I., Aderonke, O., Olatayo, A.A., Funmito, O.F., Gbenga, P. (2017). Prevalence and Correlates of İntimate Partner Violence Among Men in A Rural Community of Oyo State, South-West Nigeria. *Int J Community Med Public Health,* ***4***(11): 3991-3997.

Akalın. A. ve Arıkan, Ç. (2017). 15-49 Yaş Grubu Kadınlarda Aile İçi Şiddet Sıklığı ve Şiddetin Depresyona Etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, ***6***(2): 1 - 10.

Akan, Y. ve Kıran, B. (2017). Erkeklerin Şiddete Maruz Kalma ve Şiddet Uygulama Yaşantıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, ***2***: 47-71.

Akın, M. (2013). Aile İçi Şiddet. *İÜHFM C*, ***LXXI*** (1): 27-42.

Akıncı Çötok, N. (2015). Toplumsal Cinsiyet Rolü Dahilinde Kadına Şiddet Olgusuna Karşı Kadın Algısı. *International Journal of Social Sciences and Education Research, **1***(3): 778-790.

Akkaş, İ. ve Uyanık, Z. (2016). Kadına yönelik şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Derg., **6***(1): 32-42.

Aksan Davas, H.A. ve Aksu F. (2007). The training needs of Turkish emergency department personnel regardind intimate partner violence. *BMC Public Health, **7***: 350-359.

Aksoy, E., Çetin, G., İnanıncı, M.A., Polat, O., Sözen, M.Ş. ve Yavuz, F. (2004). Aile İçi Şiddet. Erişim 11.01.2019, http://www.ttb.org.tr/adli/6.html.

Aksakal, H. ve Atasayar, M. (2011). Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Biyo-Psiko-Sosyal Sonuçları Üzerine Bir Çalışma. *Akademik Bakış Dergisi, **26***: 1-12.

Aktürk, E.B. ve Doğan, E. (2013). Türkiye'de Belediyeler ve Yerelde Kadın-Erkek Eşitliği Şartı Kapsamında Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, **1***(1): 88-98.

Ali, T.S., Asad, N., Mogren, I. ve Krantz, G. (2011). Intimate partner violence in urban Pakistan: prevalence, frequency, and risk factors. *International Journal of Women's Health, **3***: 105–115.

Ali, P.Z. ve Naylor, P.B (2013). Intimate partner violence: A narrative review of the feminist, social and ecological explanations for its causation. *Aggression and Violent Behavior, **18***: 611–619.

Alican Şen, A. (2018). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kurumlar Arası İşbirliği Süreci ve 6284 Sayılı Yasanın Uygulanabilirliği. *Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi, **11***(22): 141-161. Doi Numarası: Http://Dx.Doi.Org/10.12981/Motif.452.

Alpaslan, A.H (2014). Çocukluk Döneminde Cinsel İstismar, Kocatepe Tıp Dergisi Kocatepe Medical Journal, ***15***(2): 194-201.

Altınay, A.G. ve Arat, Y. (2008). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması. Erişim 08.04.2018, http://research.sabanciuniv.edu/7029/1/TurkiyedeKadinaYonelikSiddet.pdf.

Altınova, H.H. ve Duyan, V. (2013). Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinin Geçerlik Güvenirlik Çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, ***24***(2): 9-22.

Ansara, D.L. ve Hindin, M.J. (2011). Psychosocial Consequences of Intimate Partner Violence for Women and Men in Canada. *J Interpers Violence*, ***26***(8): 1628–1645.

Arkins, B., Begley, C. ve Hıggıns, A (2016). Measures for Screening for Intimate Partner Violence: A Systematic Review. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, ***23***: 217–235.

Altıparmak, İ.B. (2015). The Role of Centers of Violance Against Women In Struggle for Domestic Violence Against Women. *International Journal of Social Science*, ***36***: 449-464.

Altuntaş, O. ve Altınova, H. H. (2015). Toplumsal Cinsiyet Algısı ile Sosyoekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, ***10***(6): 83-100.

Alzahrani, T.A., Abaalkhail, B.A. ve Ramadan, I.K. (2016). Evaluation of IPV in Saudi Women. *Saudi Med J*, ***37***(1): 96-99. doi: 10.15537/smj.2016.1.13135.

Arditti, J.A., Goodwin, D.D., ve Scanzoni, J. (1991). Perceptions of Parenting Behavior and Young Women's Gender Role Traits and Preferences. *Sex Roles*, ***25***(3): 195-211.

Arthur, C. ve Clark, R. (2009). Determinants of domestic violence: A cross-national study. *International Journal of Sociology of the Family*, ***35***: 147-167.

Aşkın, E.Ö. ve Aşkın, U. (2017). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Yoksulluk İlişkisi: Aıle İçi Şiddet Mağduru Kadınlar Üzerine Bir Araştırma. *Kapadokya Akademik Bakış,* ***1***(2): 16-37.

Atan, S. ve Atan, M. (2017). Şiddetin Kadın İstihdamında Yarattığı Etkiler. *TBB Dergisi*, ***özel sayı***: 285-302.

Ataklı Yavuz, R. (2016). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Ekseninde Kadın İstihdamı ve Ekonomik Şiddet. *Journal of Life Economics*, 77-100. DOI: http://dx.doi.org/10.15637/jlecon.132.

Atış, F. (2010). Ebelik/Hemşirelik 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ebelik Anabilim Dalı (Yükseklisans Tezi). Adana.

Australian Institute of Health and Welfare (2019). Family, domestic and sexual violence in Australia: continuing the national story 2019. 10-11. Erişim 06.11.2019, https://www.aihw.gov.au/getmedia/b0037b2d-a651-4abf-9f7b-00a85e3de528/aihw-fdv3-FDSV-in-Australia-2019.pdf.aspx?inline=true.

Aydemir, L. ve Demircioğlu, E. (2017). Trabzon İli Ortahisar İlçesi'nde Yerli Halkın Şiddet Algısı ve Yaşanan Şiddet Gerçekliğine İlişkin Sosyolojik Bir Araştırma. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, ***22***: 139-160.

Aydın, M., Özen Bekar, E., Yılmaz Gören Ş. ve Sungur, M.A. (2016). Attitudes of Nursing Students Regarding to Gender Roles. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, ***16***(1): 223-242.

Ayhan, F. ve Özkan, B. (2016). Aile İçi Şiddetin Ergenler Üzerine Etkisi. *Journal of Human Science*, ***3***(13): 3753 - 3767.

Ayvaz Kızılgöl, Ö. (2012). Türkiye'de Eğitimde Cinsiyet Eşitsizliğinin Yoksulluk Üzerindeki Etkisi . *Yönetim ve Ekonomi*, ***19***(1): 180-190.

Babacan Gümüş, A., Şıpkın, S. ve Erdem, Ö. (2020). Kadına yönelik eş şiddeti yaygınlığı ve kadınların baş etme yöntemleri. *J Psychiatric Nurs.*, ***11***(2):79-87.

Babcock, J.C., Green, J.E. ve Robie, C. (2004). Does Batterers' Treatment Work? a Meta-Analytic Review of Domestic Violence Treatment. *Clin Psychol Rev*, ***23***: 1023-1053.

Balta Peltekoğlu, F. ve Tozlu, E. (2017). Medya Yansımaları Ekseninde Kadına Şiddet Sorunsalı ve Halkla İlişkiler. *Marmara İletişim Dergisi*, ***28***: 1-20. ISSN: 1300-4050 DOI: 10.17829/midr.20172833776.

Başar, F., ve Demirci, N. (2015). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Şiddet. *KASHED*, ***2***(1): 41-52.

Başalp, N. (2014). Aile İçi Şiddet ve Özel Hukuk Yaptırımları. *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, ***20***(3): 208-246.

Başkale, H. ve Sözer, A. (2015). Eşinden/partnerinden şiddet gören kadınların şiddet algısı ve mağduriyet nedenleri. *TAF Prev Med Bull*, ***14***(6):468-474.

Baykal, T. (2008). Ailede Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet, Bu Şiddete İlişkin Tutumlar ve Kadının Şiddet Yaşantısı. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı (Doktora Tezi). İzmir.

Baysan Arabacı, L. (2017). Türk Aile Yapısında Ailenin Dünü, Bugünü ve Hemşirelerin Önlemedeki Rolü. *Türkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics*, ***3***(2): 98-103.

Belen Alan, N. (2017, Mayıs). Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet Türlerinden Psikolojik/Duygusal Şiddet. Erişim 02.01.2019, https://www.academia.edu/38841497/A%C4%B0LE_%C4%B0%C3%87%C4%

B0_KADINA_Y%C3%96NEL%C4%B0K_%C5%9E%C4%B0DDET_T%C3%9CRLER%C4%B0NDEN_PS%C4%B0KOLOJ%C4%B0K_DUYGUSAL_%C5%9E%C4%B0DDET.

Bensley, L., Van Eenwyk, J. ve Wynkoop Simmons, K. (2003). Childhood family violence history and women's risk for intimate partner violence and poor health. *Am. J. Prev. Med.* ***25***(1): 38–44.

Bilgin, E. (2018). Sığınma Evinde Kalan Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumları ve Yardım Arama Davranışlarının İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

Bilican Gökkaya, V. (2011). Türkiye'de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, ***12*****(**2): 101-112.

Bükecik, E. ve Özkan, B. (2018). Kadına Yönelik Şiddet: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Sağlığına Etkisi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, ***3***(2): 33-37.

Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket Geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, ***3***(2): 133-151.

Bostancı, N. (2006). Aile İçi Şiddetin Kadın Ruh Sağlığına Etkisi. *İstanbul Üniversitesi F.N.H.Y.O. Dergisi*, ***15***(57): 140-150.

Bouhours, B. ve Broadhurst, R. (2015). Violence Against Women in Hong Kong: Results of the International Violence Against Women Survey. *Violence Against Women*, ***21***(11): 1311-1329.

Boyacıoğlu, İ. (2016). Dünden Bugüne Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet ve Ulusal Kadın Çalışmaları: Psikolojik Araştırmalara Davet. *Türk Psikoloji Yazıları*, ***19***: 126-145.

Black, M.C. (2011). Intimate Partner Violence and Adverse Health Consequences. İmplications for Clinicians. *American Journal of Lifestyle Medicine, **5***(5): 428–439.

Brinda, E.M., Rajkumar, A.P. ve Enemark, U. (2015). Association between gender inequality index and child mortality rates: a cross-national study of 138 countries. *BMC Public Health, **15***(97): 1-6.

Campbell, J. (2002). Health Consequences of Intimate Partner Violence. *Lancet, **359***: 1331–1336.

Campbell, R., Greeson, M.R., Bybee, D. ve Raja, S. (2008). The co-occurrence of childhood sexual abuse, adult sexual assault, intimate partner violence, and sexual harassment: a mediational model of posttraumatic stress disorder and physical health outcomes. *J. Consult. Clin. Psychol., **76***(2): 194–207.

Can, Y. (2013). Kadına Yönelik Şiddetin Toplumsal Cinsiyet Temelleri: Niğde Örneği. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken Journal of World of Turks, **5***(1): 203-216.

Canlı, S. ve Özyurda, F. (2018). Ankara İli Gölbaşı ilçesinde doğurgan çağdaki kadınlarda kadına yönelik şiddet ve depresyon ilişkisi. *Nobel Med, **14***(2): 31-9.

Capaldi, D.M., Knoble, N.B., Shortt, J.W. ve Kim, H.K. (2012). A systematic review of risk factors for intimate partner violence. *Partner Abuse, **3***(2): 231–280.

Catallo, C., Jack, S.M, Ciliska D ve Macmillan, H.L. (2012). Identifying the Turning Point: Using the Transtheoretical Model of Change to Map Intimate Partner Violence Disclosure in Emergency Department Settings, *International Scholarly Research Network ISRN Nursing*, 1-10. doi:10.5402/2012/239468.

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü (2019). 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun. Erişim 12.03.2019, http://www.magdur.adalet.gov.tr/tarihce-0173.

Civelek, E. (2019). Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı. 2-3. Erişim 25.06.2019, Http://Www.Kucukcekmece.Bel.Tr/Content/Dosya/1949/Aileicisiddetlemucadelekitabi-62616-4141879.Pdf,

Coker, A.L., Davis, K.E., Arias, I., Desai, S., Sanderson, M., Brandt, H.M. ve ark. (2002). Physical and Mental Health Effects of Intimate Partner Violence for Men and Women. *Am J Prev Med*, ***23***(4): 260–268.

Chang, J.C., Cluss, P.A., Ranieri, L., Hawker, L., Buranosky, R., Dado, D. ve ark. (2005). Health Care Interventions for Intimate Partner Violence: What Women Want. *Womens Health Issues* ***15***(1): 21-30.

Chase, K.A., O' Leary, K.D., Heyman, R.E. (2001). Categorizing Partner-Violent Men Within The Reactive-Proactive. *Typology Model*, ***69***(3): 567-572.

Çalışkan, H. ve Çevik, E.İ. (2018). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, ***7***(14): 218-233.

Çelik, G. (2015). Eşine Şiddet Uygulayan Hükümlü Erkeklerin Özellikleri ve Toplumsal Cinsiyet Algıları. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı (Doktora Tezi). Ankara.

Dalal, K. (2008). Causes and consequences of violence against child labour and women in developing countries. Institutionen för folkhälsovetenskap/Department of Public Health Sciences. 1-41. Erişim 08.01.2019, https://openarchive.ki.se/xmlui/handle/10616/38727.

Darj, E., Wijewardena, K., Lindmark, G. ve Axemo P. (2017). Even though a man takes the major role, he has no right to abuse': future male leaders' views on gender-based violence in Sri Lanka. *Global Health Action*, ***10***(1): 1-9.

Demirgöz Bal, M. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bakış. *KASHED*, ***1***(1):15-28.

Devries, K., Watts, C., Yoshihama, M., Kiss, L., Schraiber, L.B., Deyessa, N. ve ark. (2011). Violence Against Women Is Strongly Associated with Suicide Attempts: Evidence from The WHO Multi-Country Study On Women's Health and Domestic Violence Against Women. *Soc Sci Med*., ***73***(1): 79–86.

Deyessa, N., Berhane, Y., Alem, A., Ellsberg, M., Emmelin, M., Hogberg, U. ve ark. (2009). Intimate Partner Violence and Depression Among Women in Rural Ethiopia: A Cross-Sectional Study. *Clin Pract Epidemiol Ment Health, **5***: 1-10.

Deyessa, N., Berhane, Y., Ellsberg, M., Emmelin, M., Kullgren, G. ve Högberg, U. (2010). Violence against women in relation to literacy and area of residence in Ethiopia. *Global Health Action, **3***(1): 1-9.

Dikmen, H.A. ve Marakoğlu, K. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ile kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Genel Tıp Derg*., ***29***(2):73-9.

Dillon, G., Hussain, R., Loxton, D. ve Rahman, S (2013). Mental and Physical Health and Intimate Partner Violence against Women: A Review of the Literature. *International Journal of Family Medicine,* 1-15.

Dinç, A. ve Çalışkan, C. (2016). The Perspectives of University Students on Gender Roles. *Journal of Human Sciences*, ***13***(3): 3671-3683. doi:10.14687/jhs.v13i3.3801.

Dinç Kahraman, S. (2010). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. *DEUHYO ED*, ***3***(1): 30-35.

Dişsiz, M., ve Hotun Şahin, N. (2008). Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet. Erişim 19.12.2017, hemsirelik.maltepe.edu.tr/dergiler/cilt1sayi1agustos2008/cilt1sayi1a2008/50_58.pdf.

Dixon, L. ve Browne, K. (2003). The Heterogeneity of Spouse Abuse: A Review. *Aggression and Violent Behavior*, ***8***(1): 107-130.

Doğutaş, A. ve Doğutaş, C. (2013). Domestic Violence In Turkey: An Example of Ağrı Province. *Sosyal Politika Çalışmaları*, ***13***(31): 91-109. ISSN: 1303-0256.

Dönmez, G., Şimşek, H. ve Günay T. (2012). Evli Erkeklerde Eşlerine Yönelik Şiddet ve İlişkili Etmenler. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, ***10***(3): 151-159.

Edleson, J.L.(1999). Children's Witnessing of Adult Domestic Violence. *J Interpers Violence*. ***14***(8): 839-870.

Eken, H. (2006). Toplumsal Cinsiyet Olgusu Temelinde Mesleğe İlişkin Rol İle Aile İçi Rol Etkileşimi: Türk Silahlı Kuvvetlerindeki Kadın Subaylar. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, ***15***: 247-279.

Ekström, V. (2015). Violence Against Women - Social Services Support During Legal Proceedings. *European Journal of Social Work*, ***18***(5): 661-674.

Ekström, V. (2018). Carriers of The Troublesome Violence - The Social Services' Support For Female Victims of Domestic Violence. *European Journal of Social Work*, ***21***(1): 61-73.

Eldin Mohamed Saleh, A.S. (2017). Effect of Domestic Violence on Females' Reproductive Health at Beni-Suef Governorate, Egypt, 1-19. Erişim 15.04.2018, https://www.researchgate.net/publication/322626992.

Emergency Nurses Assosiation (ENA) (2019). Clinical Practice Guideline: Intimate Partner Violence. Erişim 12.07.2019, .https://www.ena.org/docs/default-source/resource-library/practice-resources/cpg/ipvcpg.pdf?sfvrsn=7ce56a4f_4.

Erbek, E., Eradamlar, N., Beştepe, E., Akar, H. ve Alpkan, L. (2004). Kadına Yönelik Fiziksel ve Cinsel Şiddet: Üç Grup Evli Çiftte Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Düşünen Adam*, ***17***(4): 196-204.

Erbil, N. ve Pasinlioğlu, T. (2004). Kadının Ailede Karar Vermeye Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, ***7***(2): 1-11.

Erdoğan, S., Aktaş, A. ve Onat Bayram, G. (2009). Sığınma evinde Yaşayan Bir Grup Kadının Şiddet Deneyimleri ve Baş Etme Yaklaşımları: Niteliksel Bir Çalışma. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, ***6(***1): 808-824.

European Union, Agency for Fundamental Rights (FRA) (2014). Violence Against Women: An EU-wide survey, Main Results, Vienna 2014. Erişim 17.12.2017, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results_en.pdf.

Faramarzi, M., Esmailzadeh, S. ve Mosavi, S (2005a). Prevalence and Determinants of Intimate Partner Violence in Babol City, Islamic Republic of Iran. *Eastern Mediterranean Health Journal*, ***11***: 870-879.

Faramarzi, M., Esmailzadeh S. ve Mosavi, S (2005b). A Comparison of Abused and Non-Abused Women's Definitions of Domestic Violence and Attitudes to Acceptance of Male Dominance. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, ***122***: 225–231.

Fawole, O.L., Salawu, T.A. ve Olarinmoye, E.O.A. (2010). Intimate partner violence: prevalence and perceptions of married men in Ibadan, Nigeria. *International Quarterly of Community Health Education*, ***30***(4):349–64.

Fetahu, B. (2015). Causes and Consequences of Domestic Violence, Socio-Cultural Differences In Kosovo. *Metodički obzori*, ***10***(2): 6-18.

Fink, B.C. (2014). A Behavioral Learning Model of Intimate Partner Violence: How Learning History, Couple Context and Potentiating Conditions Contribute to IPV Incidents. *Ann Forensic Res Anal*, ***1***(1): 1-9.

Fikree, F.F, Razzak, J.A., ve Durocher, J. (2005). Attitudes of Pakistani Men To Domestic Violence: A Study from Karachi, Pakistan. *J Mens Health Gend*, ***2***: 49-58.

Flood, M. ve Pease, B.(2009). Factors influencing attitudes to violence against women. *Trauma, Violence, and Abuse*, ***10***(2):125-42.

Fulu, E., Jewkes, R., Roselli, T. ve Garcia-Moreno, C. (2013). Prevalence of and factors associated with male perpetration of intimate partner violence: findings from the UN Multi-country Cross-sectional Study on Men and Violence in Asia and the Pacific. *Lancet Glob Health*, ***1***: 187–207.

Garawi, F., Devries, K., Thorogood, N. ve Uauy, R. (2014). Global differences between women and men in the prevalence of obesity: is there an association with gender inequality?. *Eur. J. Clin. Nutr.*, ***68***(10): 1101–1106.

Garcia-Moreno, C., Jansen, H.A.F.M., Ellsberg, M., Heise, L., ve Watts, C.H. (2006). Prevalence of Intimate Partner Violence: Findings from The WHO Multi-Country Study on Women's Health and Domestic Violence. *Lancet*, ***368***: 1260–69.

Gülbahar, S. (2012). Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet. 1-10. Erişim 28.06.2018, http://www.umut.org.tr/UserFiles/Files/Document/document_07_SelinG%C3%BClbahar_Toplumsal%20Cinsiyet%20ve%20%C5%9Eiddet.pdf.

Güleç Öyekçin, D., Yetim, D. ve Şahin, E. (2012). Kadına Yönelik Farklı Eş Şiddeti Tiplerini Etkileyen Psikososyal Faktörler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, ***23***: 1-7.

Gülmez, Ç. (2014). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, Ahlaki Çözümleme ve Dindarlık. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimi Ana Bilim Dalı, Din Psikolojisi (Doktora Tezi). Samsun.

Gürsoy, E., ve Arslan Özkan, H. (2014). Turkish Youth's Perception of Sexuality / "Honor" in Relation to Women. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, ***5***(3): 149-159.

Günay, G. ve Bener, Ö. (2011). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Çerçevesinde Aile İçi Yaşamı Algılama Biçimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi (TSA)*, ***15***(3): 157-171.

Gün Dağdemir, M. (2014). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Kolluk Mevzuatı ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet İle Mücadele. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Avrupa Birliği Bilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

Gürhan, N. (2016). Şiddet ve Şiddet Çeşitleri. İçinde N. Gürhan (Ed.), *Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği*. Ankara Nobel Tıp Kitabevleri Ltd. Şti.: Ankara; 743.

Gürsoy, E. ve Arslan Özkan, H. (2014). Turkish Youth's Perception of Sexuality / "Honor" in Relation to Women. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, ***5***(3): 149-159.

Ghazizadeh, A. (2005). Domestic violence: a crosssectional study in an Iranian city. *Eastern Mediterranean Health Journal*, ***11***(5/6): 881-887.

Grech, K. ve Burgess, M. (2011). Trends and Patterns in Domestic Violence Assaults: 2001 to 2010. *Crime and Justice Statistics,* ***61***: 1-14.

Hamberger, L.K., Ambuel, B., Marbella, A. ve Donze, J. (1998). Physician Interaction with Battered Women: The Women's Perspective. *Arch Fam Med*, ***7***(6): 575-582.

Harcar, T., Çakır, Ö., Sürgevil, O. ve Budak, G. (2008). Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu. Tematik Yazılar. *Toplum ve Demokrasi*, ***2***(4): 51-70.

Hearn, J. (2001). Men and Gender Equality: Resistance, responsility and reaching out. 1-27, Erişim 03.05.2018, https://atria.nl/epublications/2001/Men_and_gender_equality.pdf.

Heise, L.L. ve Kotsadam, A. (2015). Cross-national and multilevel correlates of partner violence: an analysis of data from population-based surveys. *Lancet Glob. Health, **3***(6): 332–340.

Helmersson, S. ve Jönson, H. (2015). The Use of 'Empowerment' Among Organisations Supporting Victims Of Domestic Violence in Sweden. *European Journal of Social Work, **18***(1): 51-64.

Henriksen, L., Garnweidner-Holme, L.M., Thorsteinsen, K.K. ve Lukasse1, M. (2017).'It is a Difficult Topic'–A Qualitative Study of Midwives Experiences with Routine Antenatal Enquiry for Intimate Partner Violence. *BMC Pregnancy and Childbirth, **17***(165): 1-9. DOI 10.1186/s12884-017-1352-2.

Houry, D., Kaslow, N.J., Thompson, M.P. (2005). Depressive Symptoms in Women Experiencing Intimate Partner Violence. *J Interpers Violence, **20***: 1467–1477.

Howard, L.M., Trevillion, K., Khalifeh, H., Woodall, A., Agnew-Davies, R. ve Feder, G. (2010). Domestic Violence and Severe Psychiatric Disorders: Prevalence and Interventions. *Psychological Medicine, **40***(6): 881–893.

Hunt, K., Sweeting., H, Keoghan., M. ve Platt, S. (2006). Sex, gender role orientation, gender role attitudes and suicidal thoughts in three generations. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol, **41***(8): 641-647.

İslamoğlu, A.H. (2003). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 150. Beta Basım. İstanbul.

Jansen, H., Üner, S. ve Kardam, F. (2009). Türkiye'de Kadına Yönelik. Aile İçi Şiddet Araştırması, *Özet Rapor*. 46. Ankara.

Jennings, W.G., Okeem, C., Piquero, A.R ve Sellers, C.S., Theobald, D. ve Farrington, D.P. (2017). Dating and intimate partner violence among young persons ages 15–30: Evidence from a systematic review. *Aggress Violent Behav*., ***33***(2017): 107-25.

Jewkes, R. (2002). Intimate Partner Violence: Causes and Prevention. *Lancet*, ***359***: 1423–1429.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (2017). Erişim 20.12. 2017, http://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/kategori/veriler.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (2019). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Temmuz 2019 Raporu. Erişim 28.08.2019, Http://Kadincinayetlerinidurduracagiz.Net/Kategori/Veriler.

Kadın Dayanışma Vakfı (2016). Kadın Danışma Merkezi 2016 Yılı Faaliyet Raporu. 4-5. Erişim 02.01.2019, http://www.siginaksizbirdunya.org/images/files/kadin-danisma-merkezi-faaliyet-raporu-2016.pdf.

KSGM (2012). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015. 5. Erişim 10.06.2018, https://ailevecalisma.gov.tr/ksgm/ulusal-eylem-planlari/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-plani/.

KSGM (2015). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ana Rapor. Erişim 18.12.2017, http://www.kadininstatusu.gov.tr.

KSGM (2016). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020. 2-36. Erişim 01.07.2019, https://ailevecalisma.gov.tr/ksgm/ulusal-eylem-planlari/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-plani/.

KSGM (2018). Şiddete Maruz Kalındığında. Erişim 09.08.2018, https://ailevecalisma.gov.tr/ksgm/siddete-maruz-kalindiginda.

KSGM (2018). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2007-2010. 6-7. Erişim 10.06.2018, https://ailevecalisma.gov.tr/ksgm/ulusal-eylem-planlari/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-plani/.

KSGM (2019). Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı. 7-17. Erişim 25.06.2019, .http://www.kucukcekmece.bel.tr/Content/dosya/1949/aileicisiddetlemucadelekitabi-62616-4141879.pdf.

Kandemirci, D. ve Kağnıcı, D.Y. (2014). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Baş Etme: Çok Boyutlu Bir İnceleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, ***17***(33): 1-12.

Karabacak, H. ve Kuyucu, N. (2017). Kadına Yönelik Şiddet Karşısında Yasal Haklarımız. Kadın Dayanışma Vakfı. Baskı: Ezgi Ofset ve Matbaacılık, Ankara. 7-8. Erişim 23.09.2018, http://kadindayanismavakfi.org.tr/wp-content/uploads/2018/04/Kad%C4%B1na-Y%C3%B6nelik-%C5%9Eiddet-Kar%C5%9F%C4%B1s%C4%B1nda-Yasal-Haklar%C4%B1m%C4%B1z.pdf.

Kanbay, Y., Işık, E., Yavuzaslan, M. ve Keleş, S. (2012). Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Görüş ve Tutumlarının Belirlenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, ***1***(2): 107.

Karaboğa, I. (2013). Şiddete Maruz Kalan Kadınların Psikolojik Belirtileri: Kişilik Özelikleri ve Sosyal Destek Algısı Açısından Bir İnceleme. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Ana Bilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

Karaçam, Z., Çalışır, H., Dündar, E., Altuntaş, F. ve Avcı, H.C. (2006). Evli Kadınların Aile İçi Şiddet Görmelerini Etkileyen Faktörler ve Kadınların Şiddete İlişkin Bazı Özellikleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, ***22***(2): 71-88.

Karaduman, T.A., Uyanık, D. ve Karakaya, Z. (1993). Şiddeti İçselleştiren Kadın Profili: Türkiye İçin Nicel Yaklaşım. Erişim 05.05.2017, Www.Die.Gov.Tr/Tkba/English_TKBA/Makaleler.Htm-12k.

Karataş, Z. ve Kılıçaraslan, F. (2013). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Aile Terapisinin Rolü. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, ***1***(1): 109-128.

Karınca, E. (2012). Sorularla Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet. Afşaroğlu Matbaası/ANKARA. 36-88. Erişim 08.08.2019, http://www.ankarabarosu.org.tr/Siteler/2012yayin/2011sonrasikitap/Kadina_Yonelik_Aile_Ici_Siddet_ic.pdf.

Kav, G. (2019). Şiddet Gören Kadınlar Neler Yapabilir?. Erişim 02.09.2019, https://www.gazeteduvar.com.tr/kadin/2019/08/28/siddet-goren-kadinlar-neler-yapabilir/.

Kaynar Tunçel, E., Dündar, C., ve Peşken, Y. (2007). Ebelik ve Hemşirelik Öğrencilerinin Aile İçi Şiddet Konusunda Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Genel Tıp Derg*., ***17***(2): 105-110.

Kılıç, G. (2019). Kadın Akademisyenlerin Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet Algısı: Düzce Üniversitesi Örneği. *Muhakeme Dergisi*, **2**(1): 1-33.

Kishor, S. ve Johnson, K. (2004). "Profiling Domestic Violence-A Multi Country Study". Carlverton-Maryland: ORC Macro. Erişim 13.11.2019, https://dhsprogram.com/pubs/pdf/od31/od31.pdf.

Kitiş, Y., ve Şanlıoğlu Bilgici, S. (2007). Bir Aile İçi Şiddet Olgusu; Sır Tutma İlkesi İle Şiddeti İhbar Etme Yükümlülüğü Arasındaki Etik İkilem. *Aile ve Toplum*, ***3***(11): 7-11.

Kocacık, F., Kutlar, A. ve Erselcan, F. (2007). Domestic Vioence Against Women: A Field Study in Turkey. *The Social Science Journal*, ***44***: 698-720.

Kocacık, F. ve Çağlayandereli, M. (2009). Ailede Kadına Yönelik Şiddet: Denizli İli Örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, ***6***(2): 25-43.

Kodan Çetinkaya, S. (2013). The Examination of The Relationship Between Tendency of Violence and Gender Roles Attitudes Among The University Students. *Nesne*, ***1***(2): 21-43.

Koyuncu Şahin, M. ve Çoban, A. (2019). Türkiye'de Eğitim Alanında Toplumsal Cinsiyet Üzerine Yapılmış Çalışmalara Toplu Bir Bakış. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, ***12(***64):589-599.

Körükcü, Ö., Öztunalı Kayır, G. ve Kukulu, K. (2012). Kadına Yönelik Şiddetin Sonlanmasında Erkek İşbirliği. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, ***4***(3): 396-413.

Köse, A. ve Beşer, A (2007). Kadının Değiştirilebilir Yazgısı "Şiddet"". *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, ***10***(4): 114-121.

Kul Uçtu, A. ve Karahan, N. (2016). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Cinsiyet Rolleri, Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, ***5***(8): 2882-2905.

Kumcağız, H., Aydın Avcı, İ., Talay, T., Gürkan, S. ve Kinsiz, D.M. (2018). Samsun Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi'ne Başvuran Şiddet Mağduru Kadınların Başvuru Durumları ve Gereksinimleri. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, ***7***(2): 402-414.

Kurt, G. ve Gün, İ. (2017). Sağlık Personelinin İstismar, İhmal ve Aile İçi Şiddetle Karşılaşma Durum ve Tutumları, *J For Med*, ***31***(2): 59-67. doi: 10.5505/adlitip.2017.72602.

Laisser, R.M., Nyström, L., Lugina, H.I. ve Emmelin, M. (2011). Community perceptions of intimate partner violence - a qualitative study from urban Tanzania. *BMC*, ***11***(13): 1-12.

Lawoko, S. (2008). Predictors of attitudes toward intimate partner violence: a comparative study of women in Zambia and Kenya. *J Interpers Violence*, ***23***(8):1056-1074.

Liao, M-Y. (2018). Abused Women in Taiwan Who Seek Religious Support. *Journal of Religion & Spirituality in Social Work: Social Thought*, ***37***(3): 254-276. DOI: 10.1080/15426432.2018.1461044.

Lipsky, S., Caetano, R., Field, C.A. ve Larkin, G.L. (2005). Psychosocial and substance-use risk factors for intimate partner violence. *Drug Alcohol Depend*., ***78***(1): 39–47.

Litrownik, A.J., Newton, R., Hunter, W.M., English, D. ve Everson, M.D. (2003). Exposure to Family Violence in Young at-Risk Children: A Longitudinal Look at The Effects of Victimization and Witnessed Physical and Psychological Aggression. *Journal of Family Violence*, ***18***: 59-73. doi:10.1023/A:1021405515323.

Loxton, D., Schofield, M. ve Hussain, R. (2006). Psychological Health in Midlife Among Women Who Have Ever Lived With a Violent Partner or Spouse. *Journal of Interpersonal Violence*, ***21***(8): 1092-1107.

Lök, N., Başoğul, C. ve Öncel, S. (2016). Aile İçi Şiddetin Çocuk Üzerindeki Etkileri ve Psikososyal Desteğin Önemi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, ***8***(2): 155-161. doi: 10.18863/pgy.05252.

Lundgren, E. (2012). Şiddetin Normalleştirilme Süreci. (Çev. Berna Ekal). İstanbul: Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı Yayınları. 15-21. Erişim 01.08.2018, https://www.morcati.org.tr/attachments/article/173/siddetin-normallestirilme-sureci.pdf.

Macey, M. (1999). Religion, Male Violence, and The Control of Women: Pakistani Muslim Men In Bradford, UK. *Gender & Development*, ***7***:1: 48-55.

Mackintosh T ve Swann S. (2019,13 Eylül). Domestic violence killings reach five-year high. BBC News. Erişim 09.10.2019, https://www.bbc.com/news/uk-49459674.

Marphatia, A.A., Cole, T.J., Grijalva-Eternod, C. ve Wells, J.C. (2016). Associations of gender inequality with child malnutrition and mortality across 96 countries. *Glob. Health Epidemiol. Genomics*, ***1***: 1-8.

Mechanic, M.B., Weaver, T.L. ve Resick, P.A. (2008). Mental Health Consequences of Intimate Partner Abuse: A Multidimensional Assessment of Four Different Forms of Abuse. *Violence Against Women*, ***14***(6): 634–654.

Mengistu, A.A. (2019). Socioeconomic and Demographic Factors Influencing Women's Attitude Toward Wife Beating in Ethiopia. *Journal of Interpersonal Violence*, ***34***(15): 3290–3316.

Montgomery, B.E.E., Rompalo, A., Hughes, J., Wang, J., Haley, D., Soto-Torres, L., Chege, W., Justman, J., Kuo, I., Golin, C., Frew, P., Mannheimer, S., Hodder, S. (2015). Violence Against Women in Selected Areas of the United States. *American Journal of Public Health*, ***105***(10). 2156-2166.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (2018). Şiddet Nedir?. Erişim 02.01.2019, https://www.morcati.org.tr/tr/469-mor-cati-2018-yili-6-aylik-faaliyet-raporu-yayinlandi.

Moroğlu, N. (2018). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi 6284 Sayılı Yasa ve İstanbul Sözleşmesi. 357-380. Erişim 03.04.2018, http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2012-99-1169.pdf.

McCloskey, L.A., Williams, C. ve Source, U.L. (2005). Gender Inequality and Intimate Partner Violence among Women in Moshi, Tanzania. International Family Planning Perspectives, ***31***(3): 124-130.

McNutt, L.A., Van Ryn, M., Clark, C. ve Fraiser, I. (2000). Partner Violence and Medical Encounters African-American Women's Perspectives. *Am J Prev Med*, ***19***(4): 264-9.

Nybergh, L., Taft, C., Enander, V. ve Krantz, G. (2013). Self-Reported Exposure To Intimate Partner Violence Among Women and Men In Sweden: Results From A Population-Based Survey. *BMC Public Health*, ***13***(845): 1-13.

Obeid, N., Chang, F.D. ve Ginges, J. (2010). Beliefs about wife beating: an explorative study with Lebanese Students. *Violence against women*, ***16***(691): 612-712.

O'Campo, P., Kirst, M., Tsamis, C., Chambers, C. ve Ahmad, F. (2011). Implementing Successful Intimate Partne Violence Screening Programs in Health Care Settings: Evidence Generated from a Realist-Informed Systematic Review. *Social Science & Medicine*, ***72***: 855-866.

Okasha, M.K. ve Abu-Saada A.H.K. (2014). Modeling Violence against Women in Palestinian Society. *American International Journal of Contemporary Research*, ***4***(1): 209-220.

Okenwa, L.E., Lawoko, S. ve Jansson, B. (2009). Exposure to intimate partner violence amongst women of reproductive age in Lagos, Nigeria: Prevalence and predictors. *J Fam Viol*, ***24***: 517-530.

Okenwa-Emegwa, L., Lawoko, S. ve Jansson, B (2016). Attitudes Toward Physical Intimate Partner Violence Against Women in Nigeria. *SAGE Open*: 1–10.

Oladepo, O., Yusuf, O.B. ve Arulogun, O.S. (2011). Factors Influencing Gender Based Violence Among Men and Women In Selected States In Nigeria. *African Journal of Reproductive Health*, ***15***: 78-86.

Olive, P. (2007). Care for Emergency Department Patients Who Have Experienced Domestic Violence: A Review of The Evidence Base. *J Clin Nurs*, ***16***(9): 1736-1748.

O'Neil, M-L. ve Çarkoğlu, A. (2019). Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması--2019. Erişim 05.08.2019, .http://bianet.org/system/uploads/1/files/attachments/000/002/529/original/toplumsal-cinsiyet-ve-kadin-algisi-arastirmasi-2019-sonuclari.pdf?1551872049.

Osofsky, J.D. (2018). Commentary: Understanding The İmpact of Domestic Violence on Children, Recognizing Strengths, and Promoting Resilience: Reflections on Harold and Sellers (2018). *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, ***59(***4): 403–404.

Öngen, B. ve Aytaç, S. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Yaşam Değerleri İlişkisi. *Sosyoloji Konferansları, **48***(2): 1-18.

Özaydınlık, K. (2014). Toplumsal Cinsiyet Temelinde Türkiye'de Kadın ve Eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, ***33***: 93-112. ISSN: 2148-9424.

Özcan, Ş. ve Kırca, N. (2017). Çözülemeyen Sorun: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Hemşirenin Rolü. *Balikesir Saglik Bil Derg.*, ***6***(2): 87-96.

Özçatal, E.Ö. (2011). Ataerkillik, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Çalışma Yaşamına Katılımı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, ***1***(1): 21-39.

Özenoğlu, A. ve Ünal, G. (2015). Açlık ve Yoksulluğun Çocuklarda Saldırganlık ve Şiddet Davranışları İle İlişkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, ***4***(1): 162-179.

Özgentürk, İ., Kargın, V. ve Baltacı, H. (2012). Aile İçi Şiddet ve Şiddetin Nesilden Nesile İletilmesi. *Polis Bilimleri Dergisi, **14***(4): 55-77.

Özkan, G. (2017). Kadına Yönelik Şiddet - Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme. *Hacettepe HFD, **7***(1): 533–564.

Ökten, Ş. (2009). Toplumsal Cinsiyet ve İktidar: Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Toplumsal Cinsiyet Düzeni. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, ***2***(8): 302-312.

Özmete, E. ve Zubaroğlu Yanardağ, M. (2016). Erkeklerin Bakış Açısıyla Toplumsal Cinsiyet Rolleri: Kadın ve Erkek Olmanın Değeri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, ***20***(1): 91-106.

Öztürk, A.B. (2014). Erkeklik ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet: Eşine Şiddet Uygulayan Erkekler. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı (Doktora Tezi). Ankara.

Öztürk, G.Z. ve Toprak, D. (2017). Kadın Sağlık Personellerinin Kadına Yönelik Şiddet Hakkında Bilgi Tutum ve Davranışları. *Konuralp Tıp Dergisi, **9***(1): 58-62.

Özübek, T. (2013). Aile İçi Şiddet ve Medya: Televizyonda Şiddetin Görünürlüğü ve Yeniden Üretilmesi. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, ***1***(1): 99-108.

Özyurt, B.C. ve Deveci, A. (2010). Manisa'da Kırsal Bir Bölgedeki 15-49 Yaş Evli Kadınlarda Depresif Belirtilerin Yaygınlığı ve Aile İçi Şiddetle İlişkisi.Türk Psikiyatri Dergisi, ***21***: 1-7.

Paçacıoğlu, B. (2018). Üç Farklı Kuşaktaki Evli Kadın ve Erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları İle Aile İşlevleri Arasındaki İlişki. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile ve Tüketici Bilimleri, Doktora Tezi. Ankara.

Page, A.Z. ve İnce, M. (2008). Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, ***11***(22): 81-94.

Pantalone, D.W., Rood, B.A., Morris, B.W. ve Simoni, J.M. (2014). A Systematic Review of the Frequency and Correlates of Partner Abuse in HIV-Infected. *Journal of the Association of Nurses in AIDS Care*, ***25***: 15-35.

Peek-Asa, C., Zwerling, C., Young, T., Stromquist, A.M., Burmeister, L.F. ve Merchant J.A. (2005). A Population Based Study of Reporting Patterns and Characteristics of Men Who Abuse Their Female Partners. *Injury Prevention*, ***11***:180–185.

Peltzer, K., Phaswana-Mafuya, N. ve Pengpid, S. (2017). Victimization and Perpetration of Intimate Partner Violence among Female and Male Youth and Adults in South Africa. *Global Journal of Health Science*, ***9***:1-10.

Pesen, A., Kara, İ., Kale, M. ve Abbak, B.S. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı İle Çatışma ve Şiddete İlişkin Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, ***6***(11): 327-339.

Peşkircioğlu, N. (2016). 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri: Küresel Verimlilik Hareketine Doğru. *Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi*, ***28***(335): 4-9.

Pico-Alfonso, M.A., Garcia-Linares, N., Celda-Navarr, C., Hebert, J. ve Martinez, M. (2004). Changes in Cortisol and Dehydroepiandrosterone in Women Victims of Physical and Psychological Intimate Partner Violence. *Biol Psychiatr*, ***56***: 233–240.

Pico-Alfonso, M.A., Garcia-Linares, M.I., Celda-Navarro, N., Blasco-Ros, C., Echeburúa, E. ve Martinez, M. (2006). The Impact of Physical, Psychological, and Sexual Intimate Male Partner Violence on Women's Mental Health: Depressive Symptoms, Posttraumatic Stress Disorder, State Anxiety, and Suicide. *Journal of women's health*, ***15***(5): 599-611.

Pınar, T. ve Pınar, G. (2013). Sağlık Çalışanları ve İşyerinde Şiddet. *TAF Preventive Medicine Bulletin, **12***(3): 315-326.

Rani, M., Bonu, S. ve Diop-Sidibe, N (2004). An Empirical Investigation of Attitudes Towards Wife-Beating Among Men and Women in Seven Sub-Saharan African Countries. *African Journal of Reproductive Health, **8***: 116-136.

Redding, E.M., Ruiz-Cantero, M.T., Fernández-Sáez, J. ve Guijarro-Garvi, M. (2017). Gender Inequality and Violence Against Women in Spain, 2006–2014. *Gac. Sanit, **31***(2): 82–88.

Ristock, J.L. (1995). The Impact of Violence on Mental Health: A Guide to The Literatüre. 1-27. Erişim 25.05.2018, http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.452.3298&rep=rep1&type=pdf.

Roberts, A.L., Gilman, S.E., Fitzmaurice, G., Decker, M.R. ve Koenen K.C. (2010). Perpetration of Intimate Partner Violence in Adulthood. *Epidemiology, **21***(6): 809–818.

Romito, P., Turan. J.M. ve de Marchi, M. (2005). The Impact of Current and Past Interpersonal Violence on Women's Mental Health. *Soc Sci Med, **60***: 1717–1727.

Sabri, B., Renner, L.M., Stockman, J.K., Mittal, M. ve Decker, M.R. (2014). Risk Factors for Severe Intimate Partner Violence and Violence-Related Injuries Among Women in India. *Women & Health, **54***: 281–300.

Sadowski, L.S., Hunet, W.M., Bangdiwala, S.I. ve Munoz, S.R. (2004). The World Studies of Abuse in The Family Environment (Worldsafe): a Model of a Multi-National Study of Family Violence. *Injury Control and Safety Promotion, **11***(2): 81-90.

Sakallı, A.E., Doğan, D., Günel, H. ve Güreli, Z. (2017). Mor Çatı Deneyimi Kadına Yönelik Şiddete Dair Neler Anlatıyor? - Kadına Yönelik Şiddet Değerlendirme Raporu. 14. Erişim 02.01.2019, https://www.morcati.org.tr/tr/467-mor-cati-deneyimi-kadina-yonelik-siddete-dair-neler-anlatiyor-kadina-yonelik-siddet-degerlendirme-raporu.

Salant, P. ve Dillman, D.A. (1994). How to Conduct Your Own Survey. John Wiley & Sons. 55. Inc. Newyork.

Saleh, A.S.E.M. (2017). Effect of Domestic Violence on Females Reproductive Health at Beni-Suef Governorate, Egypt. 1-19. Erişim 25.05.2018, https://www.researchgate.net/profile/Asmaa_Saleh6/publication/322626992_Effect_of_Domestic_Violence_on_Females%27_Reproductive_Health_at_Beni-Suef_Governorate_Egypt/links/5a63d58.

Sayer, H. (2011). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Erkeklerin Katılımı. Uzmanlık Tezi, Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara; 84-86.

Seçgin, F. ve Kurnaz, Ş. (2015). Sosyal bilgiler dersinde toplumsal cinsiyet etkinliklerinin öğrencilerin algı ve tutumlarına etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, ***5***: 24-38.

Semahegn, A. ve Mengistie, B. (2015). Domestic violence against women and associated factors in Ethiopia; systematic review. *Semahegn and Mengistie Reproductive Health*, ***12***(78): 2-12. DOI 10.1186/s12978-015-0072-1

Sethi, D., Watts, S., Zwi, A. (2004). Experience of Domestic Violence by Women Attending an Iner City Accident and Emergency Department. *Emerg Med J*, ***21***(2): 180-184.

Sezen, A. (2012). Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması İçin Uluslararası Mücadele Günü Raporu. Erişim 03.05.2018, http://bilka.org.tr/tr/120/kadina-

yonelik-siddetin-ortadan-kaldirilmasi-icin-uluslararasi-mucadele-gunu-raporu.html.

Simmons, C.A., Craun, S.W., Farrar, M ve Ray, R. (2017). Differences and Similarities in Mother and Child Reports About IPV Risks: Concordance Is Likely but Cannot Be Assumed, *Violence Against Women*, ***23***(13): 1563–1584.

Somunoğlu İkinci, S. (2014). Toplumun Kanayan Yarası: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Kavramı ve Yansımaları. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, ***13***(2): 21-28.

Sullivan, T.P., Meese, K.J., Swan, S.C., Mazure, C.M. ve Snow, D.L. (2005). Precursors and correlates of women's violence: child abuse traumatization, victimization of women, avoidance coping, and psychological symptoms. *Psychol. Women Q.*, ***29***(3): 290–301.

Sparrow, K., Kwan, J., Howard, L., Fear, N., ve MacManus, D. (2017). Systematic review of mental health disorders and intimate partner violence victimisation among military populations, *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, ***52*** (9): 1059-80.

Speizer, I.S. (2009). Intimate Partner Violence Attitudes and Experience Among Women and Men in Uganda. *J Interpersonal Violence*, ***25***(7): 1224–41.

Stavrou, E., Poynton, S. ve Weatherburn, D. (2016). Intimate partner violence against women in Australia: Related factors and help-seeking behaviours. *Contemporary Issues in Crime and Justice*, ***200***: 1-16.

Swailesa, A.L., Lehman, E.L. ve Mccall-Hosenfeld, J.S. (2017). Intimate Partner Violence Discussions in The Healthcare Setting: A Crosssectional Study. *Preventive Medicine Reports*, ***8***: 215–220.

Şener, Ü., Erdost, G. ve Karataş, S. (2008). Şiddet Artık Bu Evde Yaşamıyor Projesi, Değerlendirme Raporu. Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı, Ankara. 1-45. Erişim

24.03.2018, http://www.manevisosyalhizmet.com/wpcontent/uploads/2009/07/artik_siddet_yok_proje_raporu2009.doc.

Şener, Ü. (2012). 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Ne Getiriyor?. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, Erişim 03.04.2018, www.tepav.org.tr.

Tadegge, A.D. (2008). The Mental Health Consequences of Intimate Partner Violence Against Women in Agaro Town, Southwest Ethiopia. *Trop Doct.*, ***38***: 228–229.

Taft L.A.J., Powell R.L. ve Watson, L.F. (2015). The Impact of Violence Against Women on Reproductive Health and Child Mortality Timor-Leste. *Australian and New Zealand Journal Of Public Health*, ***39***(2): 177-181.

Tanrıverdi, G. ve Şıpkın, S. (2008). Çanakkale'de Sağlık Ocaklarına Başvuran Kadınların Eğitim Durumunun Şiddet Görme Düzeyine Etkisi. *Fırat Tıp Dergisi*, ***13***(3): 183-187.

Tarı Selçuk, K., Avcı, D. ve Mercan, Y. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddetine Maruziyet: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların ve Toplumsal Cinsiyet Algısının Şiddete Maruziyet ile İlişkisi. *ACU Sağlık Bil Derg*., ***9***(3):302-308.

Tatlılıoğlu, K. (2013). Türkiye'de Aile İçi Kadına Karşı Şiddetin Psiko-Sosyal ve Kültürel Dinamiklerinin Değerlendirilmesi. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, ***1***(1): 129-149.

Tatlılıoğlu, K. ve Küçükköse, İ. (2015). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri, Koruma, Önleme ve Müdahale Hizmetleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, ***7(***13): 194-209. Issn: 1308-6219.

Taylan, H.H. (2009). Türkiye'de Köy Ailesinde Aile İçi İlişkiler. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, ***22***: 117-138.

Tel, H. (2002). Gizli Sağlık Sorunu: Ev İçi Şiddet ve Hemşirelik Yaklaşımları. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, ***6***(2): 1-9.

Tel, H., Kocataş, S., Güler, N., Tel Aydın, H. ve Akgül Gündoğdu, N. (2019). Evli kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumu ve etkileyen faktörler. *IBAD*, ***Özel Sayı***: 256-64.

Terefe, A. ve Larson, C.P. (1993). Modern Contraception Use in Ethiopia: Does Involving Husbands Make a Difference?. *Am J Public Health*, ***83***: 1567-1571.

Topuz, C. ve Yıldızbaş, F. (2014). The Examination of Graduate Students' Gender Roles in Relation with Demographics. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, ***159***: 565–569.

TBMMB (2017). Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi Genel Tavsiye Kararları 1986 - 2013. Erişim 03.11.2017, https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/belge/uluslararasi_belgeler/ayrimcilik/CEDAW/tavsiye_kararlari/CEDAW%20Komitesi%20Tavsiye%20Kararlar%C4%B1_(1-29).pdf.

NVAWS (2000). Full Report of the Prevalence, Incidence, and Consequences of Violence Against Women, National Institute of Justice. Erişim 03.10.2018, http://www.ojp.usdoj.gov.

Thompson, R.S., Rivara, F.P., Thompson, D.C., Barlow, W.E., Sugg, N.K., Maiuro, R.D. ve ark. (2000). Identification and Management of Domestic Violence A Randomized Trial. *Am J Prev Med*., ***19***(4): 253-263.

Uçar, A. (2016). İstatistiki Verilerle Ulusal Basında Kadına Yönelik Şiddet. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, ***7***(2): 315-364.

Ulmestig, R. ve Erikson, M. (2017). Financial Consequences of Leaving Violent Men-Women Survivors of Domestic Violence and The Social Assistance System in Sweden. *European Journal of Social Work*, ***20***(4): 560-571.

Uluocak, Ş., Gökulu, G. ve Bilir, O. (2014). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Stratejik Bir Başlangıç Noktası: Partner Şiddeti. *International Journal of Human Sciences*, ***11***(2): 362-387. doi: 10.14687/ijhs.v11i2.2942.

Uthman, O. A., Lawoko, S. ve Moradi, T. (2009). Factors associated with attitudes towards intimate partner violence against women: A comparative analysis of 17 Sub-Saharan countries. *BMC International Health and Human Rights*, ***9***(1): 1-15.

Ünal, G. (2005). Aile içi Şiddet. *Aile ve Toplum*,:***7***(2): 1-8.

Vahip, I. (2002). Evdeki Şiddet ve Gelişimsel Boyutu: Farklı Bir Açıdan Bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi*, ***13***(4): 312-319

Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Eroğlu, K. ve Taşkın, L. (2007). Perception of and Views on Gender Roles of Senior Students Enrolled at Kafkas University, *Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 26–38.

Vefikuluçay Yılmaz, D., Zeyneloğlu, S., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L. ve Eroğlu, K. (2009). Views on Gender Roles of University Students. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, ***6***(1): 775-792.

Vives-Cases, C., Ruiz-Cantero, M.T., Escribà-Agüir, V. ve Miralles J.J. (2011). The Effect of Intimate Partner Forms Violence and Other of Violence Against Women on Health. *J Public Health*, ***33***(1): 15–21.

Walton-Moss, B.J., Manganello, J., Frye, V. ve Campbell, J.C. (2005). Risk factors for intimate partner violence and associated injury among urban women. *J. Community Health*, ***30***(5): 377–389.

Wencheko, E. ve Tadesse, M. (2020). Determinants of Ethiopian Women's Atitudes Toward Wife Beating. *Journal of Interpersonal Violence*, ***35***(1-2) 510–520.

Willie, T.C., Powell, A., Lewis, J., Callands, T. ve Kershaw, T. (2017). Who is at risk for intimate partner violence victimization: using latent class analysis to explore interpersonal polyvictimization and polyperpetration among pregnant young couples. *Violence Vict*., ***32***(3): 545–564.

Willie, T.C. ve Kershaw, T.S. (2019). An ecological analysis of gender inequality and intimate partner violence in the United States. *Preventive Medicine,* ***118***: 257–263.

Woman's Affairs Center (2005). Stop the violence: domestic violence against women in the Gaza Strip. Erişim 15.04.2018, http://site.wac.ps/en/category/publications/ .

Woman's Affairs Center (2009). Research on priority issues of women in Gaza Strip. Erişim 15.04.2018, http://site.wac.ps/en/category/publications/ .

Women's Support Center (2017). He Woman Must Satisfy, The Man Must Be Satisfied Impact of Domestic Violence on Women's Sexual and Reproductive Health in Armenia. Erişim 23.05.2018, http://www.womensupportcenter.org/wp-content/uploads/2017/12/SRHR_ENG_SPREAD_05122017.pdf.

Yaman Efe, Ş., ve Ayaz, S. (2010). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, ***11***: 23-29.

Yaman Efe, Ş. (2012). Acil Servis Hemşirelerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Rol ve Sorumlulukları. *F.Ü.Sağ.Bil.Tıp Derg*., ***26***(1): 49-54.

Yavuz, M.S. ve Aşırdizer, M. (2009). Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Polikliniği'ne Başvuran Aile İçi Şiddete Maruz Kalmış Kadın Olgularının Analizi. *Adli Tıp Dergisi*, ***23***(1):15-23.

Yetim, D. ve Şahin, E.M. (2008). Aile Hekimliğinde Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşım. *Aile Hekimliği Dergisi*, ***2***(2): 48-53.

Yıldırım, F., Öztaş, D. ve Hablemitoğlu, Ş. (2013). Bir Sağlık Sorunu Olarak Aile İçi Şiddetin Önlenmesinde "Ekolojik Yaklaşım". *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, ***1***(1): 77-87.

Yıldırım, S. (2018). Türkiye'de Son On Yılda İşlenen Kadın Cinayetleri Üzerine: Sebep, Sonuç ve Öneriler. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, ***3***(6):1-21.

Yılmaz, T. ve Karakuş, C. (2019). Klinik Psikoloji Bağlamında Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Değerlendirilmesi: Kadın, Çocuk ve Meslek Elemanlarının Psikolojisi Üzerine Bir Gözden Geçirme Çalışması. *Mediterranean Journal of Humanities*, ***IX***(2): 573-587.

Yüksel Kaptanoğlu, İ. (2018). Kadınlara Yönelik Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği. CEİD Yayınları: 6, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması, Elma Teknik Basım Matbaacılık, Ankara. 156-168. ISBN: 978-605-64847-5-9. Erişim 08.01.2019, http://ceidizleme.org/medya/dosya/98.pdf.

Yüksel, Ö. (2013). Kadınlarda Evlilik Uyumu ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişki: Stresle Baş Etme Biçimleri ve Toplumsal Cinsiyet Rolü Tutumlarının Aracı Rolleri. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Klinik Psikoloji Bilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

Yodanis, C.L (2004). "Gender Inequality, Violence Against Women, and Fear / A Cross-National Test of The Feminist Theory of Violence Against Women". *Journal of Interpersonal Violence*, ***19(***6): 655- 675.

Zacarias, A.E. (2012). Women as Victims and Perpetrators of Intimate Partner Violence (Ipv) in Maputo City, Mozambıque: Occurrence, Nature and Effects. Department of Public Health Sciences Karolinska Institutet (Thesis). Stockholm, Sweden.

Zacarias, A.E., Macassa, G., Soares, J.J., Svanström, L. ve Antai, D. (2012). Symptoms of Depression, Anxiety, and Somatization in Female Victims and Perpetrators of Intimate Partner Violence in Maputo City, Mozambique. *International journal of women's health, **4***: 491-503.

Zlotnick, C., Johnson, D.M. ve Kohon, R. (2006). Intimate Partner Violence and Long-Term Psychosocial Functioning in National Sample of American Women. *J Interpers Violence, **21***: 262–275.

FORMLAR

EK 1: ANKET FORMU

Değerli katılımcı; bu çalışma da evli erkeklerin kadına yönelik aile içi şiddet ve toplumsal cinsiyet konusunda düşüncelerinin araştırılması hedeflenmiştir. Bu ankette verilecek yanıtlar **bilimsel ahlak kuralları çerçevesinde kesinlikle gizli tutulacaktır.** Size uygun olan seçeneğin kutusunu **"x"** şeklinde işaretleyiniz. Verilerin doğru yorumlanabilmesi için **tüm soruları dikkatle okuyarak, eksiksiz cevaplamaya özen gösteriniz. Destek ve katkılarınız için teşekkürler.**

ANKET SORULARI

Araştırmaya Katılan Gönüllü:

1. Kaç yaşındasınız? …….

2. Mesleğiniz (çalışma statünüz) nedir?
• İşsiz, düzensiz işler • Ücretli işçi • Memur • Serbest meslek • Emekli • Emekli ve çalışan

3. Eğitim durumunuz nedir?
• Okur-yazar değil • Okur-yazar • İlkokul • Ortaokul • Lise • Ön Lisans • Lisans • Lisans üstü

4. Büyüdüğünüz yerleşim birimi nedir?
• Köy • Kasaba • İlçe • İl

5. Büyüdüğünüz bölge hangisidir?
• Marmara Bölgesi • Ege Bölgesi • Karadeniz Bölgesi • İç Anadolu Bölgesi
• Doğu Anadolu Bölgesi • Güneydoğu Anadolu Bölgesi • Akdeniz Bölgesi • Diğer (açıklayınız) ……

6. Sosyal güvenceniz nedir?
• Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) • Yeşil Kart • Sosyal güvence yok • Diğer

7. Mevcut geliriniz hakkındaki düşünceniz nedir?
• Yetersiz • Yeterli • Oldukça iyi

8. Herhangi bir madde alışkanlığınız var mı?
• Evet • Hayır

9. Herhangi bir madde alışkanlığınız varsa, aşağıdaki seçeneklerden birini işaretleyiniz? (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
• Sigara • Alkol • Uyuşturucu • Kumar • Diğer(açıklayınız)……..

10. Kronik bir hastalığınız var mı?
• Evet • Hayır

11. Kronik hastalığınız varsa size hangi tanı (hastalığınızın tıbbi adı) konuldu? …….

12. Bugüne kadar hiç ruhsal sorun yaşadığınız oldu mu?
• Evet • Hayır

13. Bugüne kadar herhangi bir ruhsal sorununuz için bir psikiyatriste ya da psikoloğa gittiğiniz oldu mu?
• Evet • Hayır

14. Ruhsal bir sorun nedeni ile size bir psikiyatrist ya da herhangi bir hekim tarafından psikiyatrik ilaç önerildi mi?
• Evet (açıklayınız)…….. • Hayır

15. Tanı konulmuş ruhsal bir rahatsızlığınız varsa rahatsızlığınız ile ilgili ne tanı (rahatsızlığınızın tıbbi adı) konuldu? ……..

16. Kaç çocuğunuz var? …….

17. Eşiniz kaç yaşındadır? ……

18. Kaç yaşında evlendiniz?.....

19. Evlendiğinizde eşiniz kaç yaşındaydı? ……

20. Eşinizin eğitim düzeyi nedir?
• Okur-yazar değil • Okur-yazar • İlkokul • Ortaokul • Lise • Ön Lisans • Lisans • Lisansüstü

21. Eşinizin mesleği (çalışma statüsü) nedir?

• Ev hanımı • Ücretli işçi • Memur • Serbest meslek • Emekli • Emekli ve çalışan

22. Ailenizde kimlerle birlikte yaşıyorsunuz? ……...

23. Eşiniz ile nasıl evlendiniz?

• Görücü usulü zorla • Arkadaşlık ederek • Kaçarak • Bir süre birlikte yaşayarak • Görücü usulü isteyerek • Diğer (açıklayınız)……

24. Eşiniz ile aranızda akrabalık var mı?

• Evet • Hayır

25. Kaç yıllık evlisiniz? ……..

26. Resmi nikahınız var mı?

• Evet • Hayır

27. Kaçıncı evliliğiniz? …….

28. Kaç eşiniz var? ……

29. İlk çocuğunuz doğduğunda kaç yaşındaydınız? …….

30. Eşiniz ilk çocuğunuzu doğurduğunda kaç yaşındaydı? …….

31. Annenizin eğitimi düzeyi nedir?

• Okur-yazar değil • Okur-yazar • İlkokul • Ortaokul • Lise • Ön Lisans • Lisans • Lisansüstü

32. Annenizin mesleği (çalışma statüsü) nedir?

• Ev hanımı • Ücretli işçi • Memur • Serbest meslek • Emekli • Emekli ve çalışan

33. Anneniz hayatta mı?

• Evet • Hayır

34. Babanızın eğitimi düzeyi nedir?

• Okur-yazar değil • Okur-yazar • İlkokul • Ortaokul • Lise • Ön Lisans • Lisans • Lisansüstü

35. Babanızın mesleği (çalışma statüsü) nedir?

• İşsiz, düzensiz işler • Ücretli işçi • Memur • Serbest meslek • Emekli • Emekli ve çalışan

36. Babanız hayatta mı?

• Evet • Hayır

37. Çocukken ailenizin ekonomik durumu nasıldı?

• Düşük • Orta • İyi

38. Siz çocukken ailenizde kararları veren kişi (ler) kimdi?

• Baba • Anne • Anne ve Baba • Büyükbaba • Büyükanne • Diğer(açıklayınız)……

39. Bir karar aldığınızda ilk önce kime danışırsınız? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

• Eşime • Anneme • Babama • Arkadaşıma • Diğer (açıklayınız)……

40. Aile içinde karar verilmesi gereken durumlarda eşinizin düşünceleri sizin için önemli midir?

• Evet • Hayır • Bazen

41. Eşinize özel zaman ayırır mısınız?

• Sık Sık • Bazen • Hayır

42. Ev işi yapar mısınız?

• Sık Sık • Bazen • Hayır

43. Eşiniz ile olan ilişkinizi nasıl yorumlarsınız? ……..

……

44.Evliliğiniz boyunca eşiniz dışında başka birisi ile duygusal ilişkiniz oldu mu?

• Evet • Hayır

45. Eşiniz ile hangi konularda sorunlar yaşadınız ya da yaşıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleye bilirsiniz?)

• Ekonomik durum ile ilgili konular • Çocuk yetiştirme ile ilgili konular • Ev işleri ile ilgili konular

• Eşimin ailesi ile ilgili konular • Benim ailem ile ilgili konular • Diğer (açıklayınız) …. ……

……

46. Sizce kadına yönelik aile içi şiddet nedir? ……

……

……

……

47. Kadına yönelik aile içi şiddetle ilgili siz ne düşünüyorsunuz?.....

……

……

48. Eşinize evliliğiniz boyunca şiddet uyguladınız mı?

• Evet • Hayır

49. Eşiniz ne yaparsa şiddet uygularsınız? ……..

……

……

……

50. Eşinize evliliğiniz boyunca aşağıdaki davranışlardan hangisini sergilediniz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

• Ev harcamaları için para vermeme, gelirini elinden alma
• Çalışmasına engel olma ya da işten ayrılmasına neden olma
• Hakaret ya da küfür, başkalarının yanında aşağılama ya da küçük düşürme
• Korkutma ya da tehdit etme
• Giyimine ve sosyal ilişkilerine karışma
• Tokat atma ya da bir şey fırlatma, itme, tartaklama ya da saç çekme
• Yumrukla ya da bir cisimle vurma, tekmeleme, sürükleme ya da dövme
• Boğazını sıkma ya da bir yerini yakma
• Bıçak, silah gibi aletlerle tehdit etme ya da bunları kullanma
• Eşin cinsel isteği olup olmamasına bakmaksızın cinsel ilişki yaşama
• Diğer (açıklayınız)……
……

51. Siz çocukken büyüklerinizden şiddet gördünüz mü?

• Evet • Hayır

52. Siz çocukken şiddet gördüyseniz size kim/ler şiddet uyguladı?

• Anne • Baba •Anne- Baba • Diğer (açıklayınız) ……..……

53. Siz çocukken büyükleriniz tarafından maruz kaldığınız davranış? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

• Sevgi göstermeme
• Gerekli harcamalar için para vermeme
• Bir işte çalıştırma
• Hakaret ya da küfür, başkalarının yanında aşağılama ya da küçük düşürme
• Korkutma ya da tehdit etme
• Giyimine ve sosyal ilişkilerine karışma
• Tokat atma ya da bir şey fırlatma, itme, tartaklama
• Yumrukla ya da bir cisimle vurma, tekmeleme, sürükleme ya da dövme
• Boğazını sıkma ya da bir yerini yakma
• Bıçak, silah gibi aletlerle tehdit etme ya da bunları kullanma
• İstenmediği halde özel bölgelerine dokunma
•Diğer(açıklayınız)……

54. Babanız, annenize şiddet uygularken hiç tanık oldunuz mu?

• Evet • Hayır

55. Babanız, annenize evliliği boyunca aşağıdaki davranışlardan hangisini sergiledi? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

• Ev harcamaları için para vermeme, gelirini elinden alma
• Çalışmasına engel olma ya da işten ayrılmasına neden olma
• Hakaret ya da küfür, başkalarının yanında aşağılama ya da küçük düşürme
• Korkutma ya da tehdit etme
• Giyimine ve sosyal ilişkilerine karışma
• Tokat atma ya da bir şey fırlatma, itme, tartaklama ya da saç çekme
• Yumrukla ya da bir cisimle vurma, tekmeleme, sürükleme ya da dövme
• Boğazını sıkma ya da bir yerini yakma
• Bıçak, silah gibi aletlerle tehdit etme ya da bunları kullanma
• Diğer (açıklayınız)……
……

56. Eşiniz çocuklarınıza şiddet uygular mı?
• Evet • Hayır

57. Siz çocuklarınıza şiddet uygular mısınız?
• Evet • Hayır

58.Çocuklar eşinizle aranızdaki şiddet olaylarına tanık oluyorlar mı?
• Evet • Hayır

59. Kadına yönelik aile içi şiddetin cezası olduğunu biliyor musunuz?
• Evet • Hayır

60. Sizce kadına yönelik aile içi şiddeti önlemede en çok hangisini bilmek caydırıcı olurdu?(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

• Çocuğun psikolojisinin bozulması • Para Cezası
• Toplumsal dışlanma • Eşin psikolojisinin bozulması
• Hapis • Diğer (açıklayınız)……

61. Herhangi bir sağlık kuruluşundan kadına yönelik aile içi şiddet veya toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi aldınız mı?
• Evet • Hayır

Aşağıda yer alan ifadelere ne derece katıldığınızı **"Kesinlikle katılmıyorum"**, **"Kısmen katılmıyorum"**, **"Kararsızım"**, **"Kısmen katılıyorum"**, **"Kesinlikle katılıyorum"** seçeneklerinden birini **"x"** işareti ile belirtiniz. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız.

	Kesinlikle katılmıyorum	**Kısmen katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Kısmen katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
62. Kadına yönelik aile içi şiddet, kadınlarda fiziksel ve ruhsal sorunlara neden olmaktadır	( )	( )	( )	( )	( )
63. Kadına yönelik aile içi şiddet, şiddet uygulayan erkekleri de olumsuz etkilemektedir.	( )	( )	( )	( )	( )
64. Aile içi şiddete tanık olan çocuklar ruhsal sorunlar yaşayabilmektedir.	( )	( )	( )	( )	( )
65. Erkeklerin kadına yönelik aile içi şiddetin ortadan kaldırılması konusunda sorumlulukları olmalıdır	( )	( )	( )	( )	( )

EK 2: TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI ÖLÇEĞİ

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği

Aşağıda yer alan ifadelere ne derece katıldığınızı **"Kesinlikle katılmıyorum"**, **"Kısmen katılmıyorum"**, **"Kararsızım"**, **"Kısmen katılıyorum"**, **"Kesinlikle katılıyorum"** seçeneklerinden birini **(x)** işareti ile belirtiniz. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız.

	Ölçek Maddeleri	**Kesinlikle katılmıyorum**	**Kısmen katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Kısmen katılıyorum**	**Kesinlikle katılıyorum**
1.	Evlilik, kadının çalışmasına engel olmaz.	( )	( )	( )	( )	( )
2.	Kadın sadece ailesinin ekonomik sıkıntısı varsa çalışmalıdır	( )	( )	( )	( )	( )
3.	Çalışan kadın da çocuklarına yeterince zaman ayırabilir.	( )	( )	( )	( )	( )
4.	Kadınlar anne olduktan sonra çalışmamalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
5.	Kadın siyasetçiler de başarılı olabilir.	( )	( )	( )	( )	( )
6.	Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
7.	Çalışma hayatı kadının ev işlerini aksatmasına neden olmaz.	( )	( )	( )	( )	( )
8.	Çalışan bir kadın hayattan daha çok zevk alır.	( )	( )	( )	( )	( )
9.	Kadınlar erkekler tarafından her zaman korunmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
10.	Kocası izin vermiyorsa kadın çalışmamalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
11.	Kadınlar yönetici olabilir.	( )	( )	( )	( )	( )
12.	Çalışan bir kadın kazandığı geliri eşine vermelidir.	( )	( )	( )	( )	( )
13.	Çalışan bir kadın çocuklarına daha iyi anne olur.	( )	( )	( )	( )	( )
14.	Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
15.	Kocasız kadın sahipsiz eve benzer.	( )	( )	( )	( )	( )
16.	Bir ailenin gelirini erkekler sağlamalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
17.	Kadınlar kendi başına ticarethane gibi yerler (kafe, market, emlakçı gibi) açmamalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
18.	Kadınların birinci görevi ev işlerini üstlenmektir.	( )	( )	( )	( )	( )
19.	Bir kadın kocasından fazla para kazanmamalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
20.	Erkek her zaman evin reisi olmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
21.	Toplumun liderliği genellikle erkeklerin elinde olmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
22.	Kız çocuklarına da erkek çocuklar kadar özgürlük verilmelidir.	( )	( )	( )	( )	( )
23.	Bir kadın kendi haklarına sahip olabilmesi için gerekirse kocasına karşı çıkabilmelidir.	( )	( )	( )	( )	( )
24.	Kadın kocasından yaş olarak daha küçük olmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
25.	Ailedeki önemli kararları erkekler vermelidir.	( )	( )	( )	( )	( )

EK 3: GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
ARAŞTIRMA İÇİN BİLGİLENDİRİLMİŞ OLUR FORMU

Sayın katılımcı;

Lütfen, elinize verilen bu belgeyi dikkatlice okuyun ve anlattıklarımızı dikkatlice dinleyin. Araştırma ile ilgili detaylı bilgi; haklarınız, araştırmanın yararları ve riskleri konusunda detaylı bilgi bu belgede yer almaktadır. Bu açıklamaların amacı sağlığınız hakkında sizi bilgilendirmektir. Lütfen, anlamadığınız hususları belirtin, sorularınız detaylı olarak açıklanacaktır. Araştırmaya katılmayı kabul ettikten sonra sorularınızın yeterince açıklanmadığını düşündüğünüz durumda veya başka bir nedenle araştırmanın herhangi bir evresinde araştırmadan ayrılabilirsiniz. Araştırma süresinde araştırmamızdan kaynaklanacak sağlık sorunları anında hastanemizde tedavi edilecektir. Bu araştırmaya katıldığınız için sizden ek bir ücret talep edilmeyecek ve size herhangi bir ödeme de yapılmayacaktır. Araştırmamıza katıldığınız için teşekkür ederiz.

Araştırmanın adı: " Aile İçi Şiddete Yönelik Erkeklerin Görüşleri Ve Toplumsal Cinsiyet Algısının Etkisi"

Araştırmanın konusu, amacı, kullanılacak yöntem, süre ve süreç: Araştırmamız "Erkeklerin Aile İçi Şiddete Yönelik Algıları"**konusu hakkındadır.** Bu çalışmada evli erkeklerin kadına yönelik aile içi şiddet ve toplumsal cinsiyet algılarının araştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmamızın yöntemi: Araştırmanın yöntemi olarak size, aile içi kadına şiddete yönelik düşüncelerinizi öğrenmek amacı ile hazırlanan anket ve toplumsal cinsiyet algısı ölçeği uygulanacaktır.

Anket soruları ve ölçekten elde edilen veriler SPSS istatistik paket programı ile değerlendirilecektir.

Araştırmayla ilgili önerilen işlem /süreç: Araştırmamız için önerdiğimiz işlem/süreç……(açık-net yazın): Ölçek ve anket sorularının bilimsel olarak değerlendirilmesi açısından, soruların dikkatli bir şekilde okunması ve boş bırakılmaması önemlidir. **Düşünülen araştırma süreci:** Yaklaşık dokuz aydır (25.08.2018-15.05.2019 tarihleri arasında).

Araştırma sırasında oluşabilecek zararlar veya olası riskler:
☒ Araştırmamızın riski yoktur

Araştırmanın sağlayacağı olası yararlar: Araştırmamız size/ topluma şu yararları sunacaktır.

Şiddetin en fazla aile ortamında ve kadına yönelik olduğu, dünyada her üç kadından birinin hayatındaki erkekler tarafından fiziksel ya da cinsel yönden şiddete uğradığı ya da başka şekilde istismar edildiği rapor edilmiştir. Toplumsal bir sorun olan kadına yönelik aile içi şiddet dünyada ve ülkemizde genellikle özel bir problem veya hayatın normal bir parçası olarak algılanmakta ve sonuç olarak beden ve ruh sağlığını ciddi biçimde etkilemektedir. Daha çok erkekler tarafından uygulanan şiddetin, erkek egemenliğine dayalı eşitsiz toplumsal cinsiyet düzeni bağlamında ortaya çıktığı, dolayısıyla aile içi kadına yönelik şiddetin önlenmesi açısından erkeklerin bu konuda düşüncelerinin araştırılması ve erkekler üzerinde daha fazla çalışmanın yapılması önemlidir.

Sayın katılımcı/……, lütfen, aşağıda yer alan yazıları dikkatle okuyunuz ve **ilgili boşluğu doldurun** ***ya da*** **ilgili kutucuğu işaretleyin**.

1.Araştırma ile ilgili açık ve sade bir ifade ile anlatılan ön bilgileri aldıktan ve elimdeki olur formunu okuduktan sonra araştırmaya davet edildim. konusu daveti; ☐ **Kabul ettim.** ☐ **Kabul etmedim**.
2. Araştırmada dikkat edilecek hususları okudum ve dinledim. Araştırma ile ilgili aklıma takılan sorularımı sordum. Gereken aydınlatıcı cevapları ☐**aldım, anladım.** ☐ **almadım, anlamadım.**
3.Kimliğimin gizli tutulması ve yalnızca eğitim ve araştırma amaçlı kullanılması koşulu ile bana uygulanacak girişim/tedavi sırasında fotoğraf çekilmesine ya da kayıt yapılmasına;

Not:Araştırma süresince hastaya yapılacak işlemlerin ve olası risklerinin anlaşılır biçimde ve teknik terimlerin net açıklanarak ifade edilmesi gerekmektedir.

☐izin **veriyorum** ☐ izin **vermiyorum.**

4. Tanısal girişimlerin, tıbbi ve cerrahi tedavilerin yararlarını ve olası risklerini öğrendim, yapılacak işlemleri ☐ kabul **ediyorum**. kabul **etmiyorum.**

5.Araştırma bilgilendirme sürecine okuma/yazmam olmadığı veya tek başıma karar vermek istemediğim için …… **katıldı.**

6. Araştırma ile ilgili tarafımdan alınan verilerin gizli tutulacağını, ☐**biliyorum** ☐**bilmiyorum**

7.Araştırmadan istediğim zaman çekilme hakkımın olduğunu, ☐**biliyorum** ☐**bilmiyorum**

8.Araştırma sonucunda herhangi ücret almayacağımı/vermeyeceğimi; ☐**biliyorum** ☐**bilmiyorum**

9.Tıbbi bir risk ortaya çıkarsa ücretsiz tıbbi tedavi yapılacağını ☐**biliyorum** ☐**bilmiyorum**

10. Araştırma sonucunun olası faydaları konusunu detaylı ☐**biliyorum** ☐**bilmiyorum**

11. Araştırma sırasında bir sorun ile karşılaştığımda; herhangi bir saatte, Dr. Selver KARAASLAN'ı 0544 408 1203 (cep) no'lu telefonundan arayabileceğimi biliyorum.

Tarih: ……

Katılımcının Ad-Soyadı: ……

Doğum Tarihi: ……

Adresi: ……

Tel. No: ……

Araştırmadan Sorumlu

Adı-Soyadı: Prof. Dr. Sevim BUZLU

Kurum Sicil No :

İmza :

Acil Durumlarda Olur Alınacak Yasal Temsilcisinin

Adı-Soyadı: ……

Adresi: ……

Tel. No: ……

Kanuni Yeterliliği Olmayan Hastalar İçin Veli / Vasinin Adı-Soyadı:……

Adresi: ……

Tel. No: ……

Not:Araştırma süresince hastaya yapılacak işlemlerin ve olası risklerinin anlaşılır biçimde ve teknik terimlerin net açıklanarak ifade edilmesi gerekmektedir.

EK 4: ETİK KURUL KARARI

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN
KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
KARAR FORMU

KARAR BİLGİLERİ	**Karar No: 10**	**Tarih: 07/12/2018**
	Prof. Dr. Sevim BUZLU sorumluluğunda yapılması tasarlanan ve yukarıda başvuru bilgileri verilen **"Aile İçi Şiddete Yönelik Erkeklerin Görüşleri ve Toplumsal Cinsiyet Algısının Etkisi"** isimli bilimsel araştırma başvuru dosyası ve ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırmacıların Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulunun Çalışma Esasları Hakkında Yönergesinde belirtilen hususları yerine getirdikleri belirlenmiş olup, çalışmaları ile ilgili tüm sorumluluk araştırmacılara ait olmak üzere, söz konusu çalışmanın gerçekleştirilmesinde sakınca bulunmadığına, toplantıya katılan Etik Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu/oy birliği ile karar verilmiştir.	
GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU		
ETİK KURULUN ÇALIŞMA ESASI	Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik, İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu	
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI:	**Prof. Dr. Yasin TÜLÜCE**	

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet		Araştırma ile ilişki		Katılım *		İmza
Prof. Dr. Yasin TÜLÜCE	Tıbbi Biyoloji	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi	E☒	K☐	E☐	H☒	E☒	H☐	
Prof. Dr. Sıddık KESKİN	İstatistik Uzmanı	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi	E☒	K☐	E☐	H☒	E☒	H☐	
Doç. Dr. Serap GÜNEŞ BİLGİLİ	Dermatoloji	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi	E☐	K☒	E☐	H☒	E☒	H☐	
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed BATUR	Göz Hastalıkları	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi	E☒	K☐	E☐	H☒	E☒	H☐	
Dr. Öğr. Üyesi Emine TÜRKMENOĞLU	Deontoloji	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi	E☐	K☒	E☐	H☒	E☒	H☐	
Dr. Öğr. Üyesi Oruc ALLAHVERDİYEV	Tıbbi Farmakoloji	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eczacılık Fakültesi	E☒	K☐	E☐	H☒	E☐	H☒	
Dr. Öğr. Üyesi Zehra KAYA	Tıbbi Biyoloji	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi	E☐	K☒	E☐	H☒	E☒	H☐	
Dr. Öğr. Üyesi Sermin ALGÜL	Fizyoloji	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi	E☐	K☒	E☐	H☒	E☒	H☐	
Dr. Öğr. Üyesi Özgür GENÇ ŞEN	Endodonti	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi	E☐	K☒	E☐	H☒	E☒	H☐	
Nazlı AKTAŞ	Avukat	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Hukuk Müşavirliği	E☐	K☒	E☐	H☒	E☒	H☐	
Lütfu POLAT	Eczacı	Van Polat ECZANESİ	E☒	K☐	E☐	H☒	E☒	H☐	
Özge Burak DEĞER	Sağlık Mesleği Mensubu Olmayan Üye	Van Sanayiciler ve İş Kadınları Derneği	E☐	K☒	E☐	H☒	E☒	H☐	
Adnan SELÇUK	Sağlık Mesleği Mensubu Olmayan Üye	Van İş Geliştirme Merkezi	E☒	K☐	E☐	H☒	E☒	H☐	

Adres : Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörlük Binası Merkez Kampüsü Van
Tel : 432- 2251701-05
Faks : 432-2251091
e-posta: etikkurull@gmail.com

EK 5: KURUM İZNİ

T.C.
VAN VALİLİĞİ
Hukuk İşleri Şube Müdürlüğü

T.C.
VAN VALİLİĞİ
DAĞITIMLI
24/04/2019

Sayı : 45896253-640-E.8054
Konu : Tedbir

YYÜ Van Sağlık Yüksekokulu Dr. Öğr. Üyesi Selver KARAASLAN tarafından Valiliğimize verilen 22.04.2019 tarihli dilekçe ile; 14.06.2019-30.03.2020 tarihleri arasında "Aile içi şiddete yönelik erkeklerin görüşleri ve toplumsal cinsiyet algısının etkisi" başlığı ile mesai saatleri içerisinde Van ili merkezine bağlı Aile Sağlığı Merkezlerinde tez çalışması düzenleme talebi ile ilgili dilekçe ekte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Faruk Bülent BAYGÜVEN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: Dilekçe (1 adet)

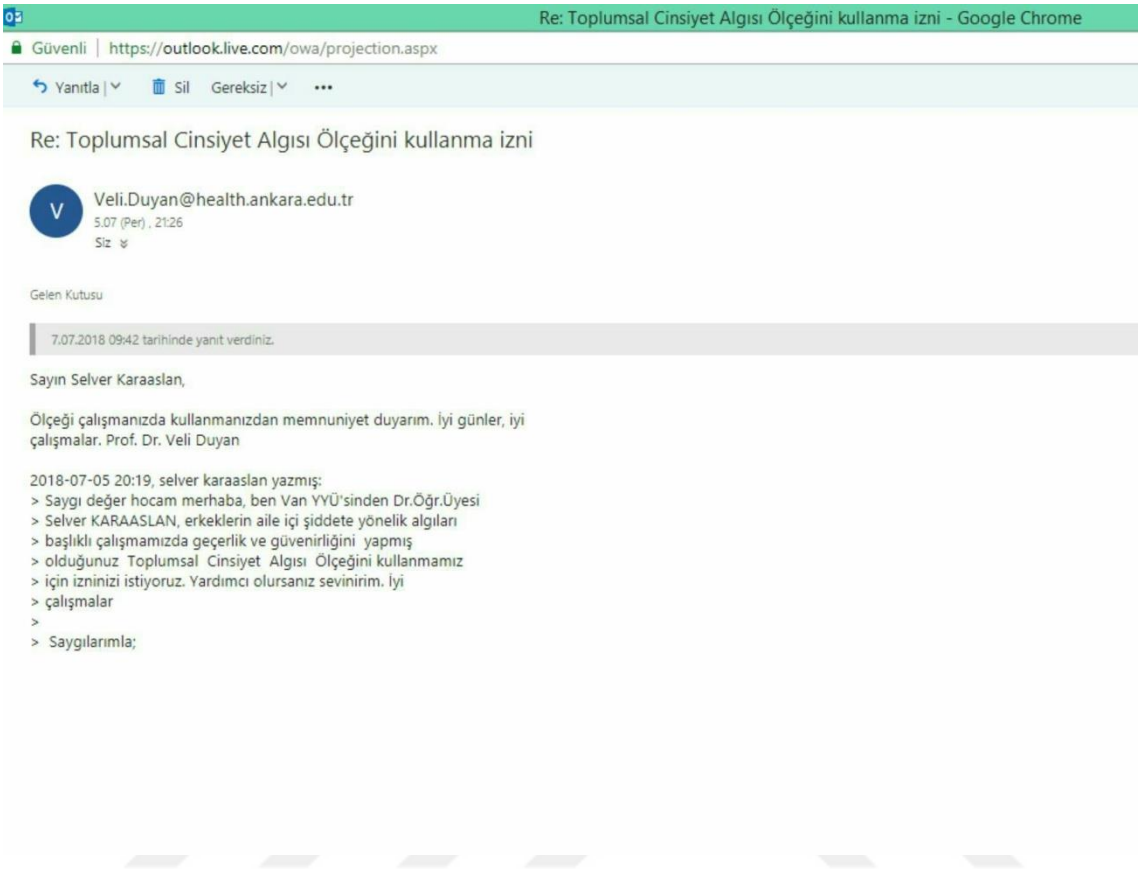
Dağıtım:
Gereği:
İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜNE

Bilgi:
Selver KARAASLAN
YYÜ Van Sağlık Yüksekokulu Dr. Öğr. Üyesi

Telefon No: Faks No:
e-Posta: İnternet Adresi: www.icisleri.gov.tr

Bilgi için: Gülzar KORKMAZ TAM
Büro Personeli
Telefon No:

EK 6: ÖLÇEK İZNİ



Re: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğini kullanma izni - Google Chrome

Güvenli | https://outlook.live.com/owa/projection.aspx

Yanıtla | Sil Gereksiz | •••

Re: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğini kullanma izni

V Veli.Duyan@health.ankara.edu.tr
5.07 (Per) , 21:26
Siz

Gelen Kutusu

7.07.2018 09:42 tarihinde yanıt verdiniz.

Sayın Selver Karaaslan,

Ölçeği çalışmanızda kullanmanızdan memnuniyet duyarım. İyi günler, iyi çalışmalar. Prof. Dr. Veli Duyan

2018-07-05 20:19, selver karaaslan yazmış:
> Saygı değer hocam merhaba, ben Van YYÜ'sinden Dr.Öğr.Üyesi
> Selver KARAASLAN, erkeklerin aile içi şiddete yönelik algıları
> başlıklı çalışmamızda geçerlik ve güvenirliğini yapmış
> olduğunuz Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğini kullanmamız
> için izninizi istiyoruz. Yardımcı olursanız sevinirim. İyi
> çalışmalar
>
> Saygılarımla;

EK 7: ANKET TASLAK FORMUNDA YER ALAN MADDELERİN GEÇERLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ ALINAN UZMANLARIN LİSTESİ

1. **Prof.Dr. Sıddık Keskin**, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı.
2. **Prof.Dr. Abdullah Yeşilova**, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı.
3. **Prof.Dr. Ayşegül Bilge,** Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı.
4. **Doç.Dr. Gazel Ser**, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı.
5. **Doç.Dr. Satı Demir**, Gazi Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı.
6. **Doç.Dr. Suvat Parin**, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Uygulamalı Sosyoloji Anabilim Dalı.
7. **Dr.Öğr. Üyesi Zöhre Kaya**, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı.
8. **Dr.Öğr. Üyesi Gaye Zeynep Çenesiz**, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı.
9. **Dr. Öğr. Üyesi Nur Okutan**,Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyal Psikoloji Anabilim Dalı.
10. **Dr. Özgür Deniz Değer**, Psikiyatri Uzmanı, Van.

İNTİHAL RAPORU İLK SAYFASI

AİLE İÇİ ŞİDDETE YÖNELİK ERKEKLERİN GÖRÜŞLERİ VE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISININ ETKİSİ

ORİJİNALLİK RAPORU

%17	%15	%7	%8
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	earsiv.atauni.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
2	dergipark.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
3	Submitted to TED Ankara College Öğrenci Ödevi	%1
4	Submitted to Okan Ãniversitesi Öğrenci Ödevi	%1
5	Submitted to Trakya University Öğrenci Ödevi	%1
6	www.yumpu.com İnternet Kaynağı	%1
7	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	%1
8	adudspace.adu.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	<%1

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı	Selver	**Soyadı**	KARAASLAN
Doğ.yeri	Kahramanmaraş	**Doğ.Tarihi**	01.03.1978
Uyruğu	TC	**TC kim No**	64270020786
E-mail	renginselver@hotmail.com	**Tel**	05444081203

Öğrenim Düzeyi

Derece	**Kurum**	**Mezuniyet Tarihi**
Doktora	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı	-
	Veteriner Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı	2015
Y.Lisans	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Tıp Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı	2009
Lisans	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/ Sağlık Yüksek Okulu /Hemşirelik Bölümü	2001
Lise	K.Maraş/Pazarcık Lisesi	1995

İş Deneyimi

Unvan	**Kurum**	**Yıl**
Dr.Öğr.Üyesi	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2016-Halen
Öğr.Gör.	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2010-2016
Uzman	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2005-2010

Yabancı Dilleri	**Okuduğunu Anlama**	**Konuşma**	**Yazma**	**KPDS Puanı**	**ÜDS Puanı**
İngilizce	İyi	Orta	İyi	73	67,5

	Sayısal	**Eşit Ağırlık**	**Sözel**
ALES Puanı	65,68594	65,39305	62,80653

Bilgisayar Bilgisi

Program	**Kullanma Becerisi**
Microsoft Office Programı	İyi

Son İki Yılda Verilen Dersler

Dersin Adı	Hafatalık Ders Saati		Öğrenci Sayısı
	Teorik	Uygulama	
Ruh Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği	12	16	230
Meslekte Liderlik ve Girişimcilik	2	-	90
Üreme Sağlığı	2	-	100

Yayınları/Tebligleri Sertifikaları/Ödülleri

Yayınlar

A. Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler

A1.Karaaslan S, Sahin H.G, Yesilova A, Gunbatar N, Keskin S, Orhun R, Akyigit E (2017). The Prevalence and The Determinants of Contraceptive Use Among Men and Women in Eastern Turkey, *Fresenius Environmental Bulletin, 26:11, 6909-6917.*

B. Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında (proceedings) basılan bildiriler

B1. Karaaslan S,Özdal N (2016). The parasitic contamination in hair of dogs and in soil and sand in public parks and coast line. International Congress on Applied Biological Sciences. Sözlü bildiriler listesi, Bosna-Hersek.

B2. Sukut Ö**, Karaaslan S**, Yılmaz S, Bilgin H (2016). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Mesleki Uygulamalardaki İletişimlerine Dair Algıları, Özduyarlılık ve Proaktif Kişilik Profilleri: Pilot Çalışma, IV. Uluslararası ve VIII. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongre özeti kitabı, Sözlü bildiriler listesi. 66 pp, Manisa.

B3. Karaaslan S, Güner Ş.İ, Aktaş M.C (2016). Hemşirelikte Sosyal Girişimcilik Kavramı ve Önemi, IV. Uluslararası ve VIII. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongre özeti kitabı, Poster Bildirileri Listesi. 133 pp, Manisa.

B4.Karaaslan S, Güner İ, Orhun R, Ulay G (2017). Van Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Empatik Eğilimlerinin Mutluluk Üzerine Etkisi. 1.Uluslararası 4.Ulusal Kültürlerarası Hemşirelik Kongresi 21-24 Ekim 2017, Sözlü bildiriler listesi. 229, 230 pp, Şanlıurfa.

B5.Güner İ, **Karaaslan S**, Orhun R, Ulay G (2017).Van Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Kültürel Zekaları ile Merhamet Duyguları Arasındaki İlişki, 1.Uluslararası 4.Ulusal Kültürlerarası Hemşirelik Kongresi, 21-24 Ekim 2017, Poster bildiriler listesi. 351,352 pp, Şanlıurfa.

B6. Güner Şİ, **Karaaslan S,** Orhun R. (2017). Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin İntramüsküler Enjeksiyon Uygulamalarının İncelenmesi, 2. Uluslarası 10. Ulusal Cerrahi ve Ameliyathane Hemşireliği Kongresi, 2-5 Kasım 2017, Poster bildiriler listesi. Antalya.

B7. Güner Şİ, **Karaaslan S,** Orhun R, Güner S, Göz Y, Kul A.R (2018). Nursing as a Science and an Art Form, Müzik, Dans ve Sağlık Kongresi,10-13 Ekim 2018.pp,Van.

B8. Güner Şİ, **Karaaslan S,** Orhun R, Güner S, Ulay G (2018). Investigation of the Relationship Between the Cultural Intelligence of Health Care Workers and the Compassion Emotion, Uluslararası Müzik, Dans ve Sağlık Kongresi,10-13 Ekim 2018,Sözel Bildiri, Van.

B9. Karaaslan S, Güner Şİ, Orhun R, Günbatar N (2018). Socio Cultural Activities As A Factor In Motivating Healthcare Workers, Uluslararası Müzik, Dans ve Sağlık Kongresi,10-13 Ekim 2018,Sözel Bildiri.Van.

B10. Karaaslan S, Günbatar N, Güner İ, Orhun R (2018). Medical Tourism, Nursing Practices and Cultural Proficiency , 2. Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresi, 27-30 Eylül 2018, Sözlü Bildiri, Van.

B11. Orhun B.N, Orhun R, **Karaaslan S**, Güner İ, Günbatar N (2018). The Effects of Tourism on Environmental Health, 2. Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresi,27-30 Eylül 2018. Sözlü Bildiri, Van.

C. Yazılan uluslararası kitaplar veya kitaplarda bölümler:

D. Ulusal hakemli dergilerde yayımlanan makaleler

D1.Karaaslan S, Hasan Yılmaz H (2015). Van İli Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İlköğretim Okulu Öğrencilerinde Pediculus humanus capitis'in Yayılışı, *Turkiye Parazitol Derg;39: 27-32.*

D2.Karaaslan S, Şahin HG, Keskin S, Günbatar N, Akyiğit E (2016). Van'da Çalışan Ebe ve Hemşirelerin İş Memnuniyet Düzeylerinin Araştırılması, *Van Tıp Derg 23(2): 191-197.*

D3. Güner Ş.İ , **Karaaslan S**, Orhun R (2018). Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin İntramüsküler Enjeksiyon Uygulamalarının İncelenmesi, Van Tıp Derg 25(3): 282-288, DOI: 10.5505/vtd.2018.48030.

D4. Güner Ş.İ, **Karaaslan S**, Orhun R (2019). Why Do Nursing and Midwifery Students Choose Their Profession in Turkey?, *East J Med 24(2): 123-129, 2019 DOI: 10.5505/ejm.2019.74436.*

E. Ulusal bilimsel toplantılar da sunulan ve bildiri kitaplarında (proceedings) basılan bildiriler

E1.Karaaslan S, Yılmaz H **(**2011).Van ili Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İlköğretim Okulu Öğrencilerinde *Pediculus capitis*'in Yayılışı, 17. Ulusal Parazitoloji Kongresi Kafkasya ve Ortadoğu Paraziter Hastalıklar Sempozyumu Kitabı, Poster bildiriler listesi. 267 pp, Kars.

E2. Karaaslan S, Şahin HG,Akyiğit E, Günbatar N,Keskin S (2011).Van'daki Hastaneler ve Aile Sağlığı Merkezlerinde Çalışan Ebe ve Hemşirelerin İş Memnuniyet Düzeylerinin Araştırılması, Uluslararası Katılımlı 13.Ulusal Hemşirelik Kongre Kitabı, Poster bildiriler listesi. 207 pp, Şanlıurfa.

E3.Karaaslan S, Şahin HG, Günbatar N, Akyiğit E, Yeşilova A, Orhun R (2013). Van Yöresindeki Evli Erkeklerin Aile Planlaması ve Ana Çocuk Sağlığı İle İlgili Tutum ve Davranışlarının Araştırılması, Uluslararası Katılımlı 4.Ulusal Pediatri Hemşireliği Kongre Kitabı, Poster bildiriler listesi. 207 pp, Adıyaman.

E4.Güner Ş.İ, **Karaaslan S**, Orhun R (2015). Van Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşirelik ve Ebelik Mesleği ile İlgili Düşüncelerinin Belirlenmesi, III. Uluslararası Katılımlı Kültürler Arası Hemşirelik Kongresi. Poster bildiriler listesi. Çanakkale.

E5.Karaaslan S, Şahin G.H, Orhun R, Günbatar N, Yeşilova A, Erden C.T (2015). Van Sağlık Yüksek Okulu Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Düşüncelerinin Araştırılması, III. Uluslararası Katılımlı Kültürler Arası Hemşirelik Kongresi. Poster bildiriler listesi. Çanakkale.

E6.Günbatar N, Bayıroğlu F, Bulduk B, **Karaaslan S** (2015). Sıçanlarda Yüksek Oranda Doymuş Yağlı Diyet ile Aralıklı Beslenmenin Adiponektin ve Lipid

Metabolizmanın Üzerine Etkisi, 41. Ulusal Fizyoloji Kongre Özet Kitabı, Poster bildiriler listesi.117 pp**,** Çanakkale.

E7.Günbatar N, **Karaaslan S,** Bulduk B (2015). Adiponektinin Bazı Kanser Türleri İle İlişkisi, 6. Ulusal Veteriner Gıda Hijyeni Kongre Özet Kitabı, Poster bildiriler listesi. 148 pp**,** Van.

F. Diğer yayınlar

G. Diğer faaliyetler:

G1. "Yüzüncü Yıl Üniversitesi Cerrahi Hemşireliği Günleri 2015". Bilimsel Program, **Düzenleme Kurulu Üyesi**, Van.

G2. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Hemşirelik Haftası Programı 2016. Bilimsel Program, **Düzenleme Kurulu Üyesi**, Van.

G3. Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Hemşirelik Haftası 2017. Bilimsel Program, **Düzenleme Kurulu Üyesi**,Van.

G4. Orta Düzeyde Egzersizin Yüksek Yağlı Diyetle Aralıklı Beslenme Uygulanan Ratlarda Bazı Serum İnflamasyon Markırları ve İmmun Sistem Üzerine Etkisi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BAP projesi 2015 (**Yardımcı araştırmacı**), Van.

G5. Sağlık Çalışanlarının Kültürel Zekaları İle Merhamet Duyguları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BAP projesi 2017 (**Yardımcı araştırmacı**), Van.

G6."Bir Bilim ve Bir Sanat Olarak Hemşirelik". Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, BAP projesi 2018 (**Yardımcı araştırmacı**), Van.

G7. Hayatın Renkleri Solmasın Derneği, Kısa Süreli Çözüm Odaklı Terapi Eğitici Eğitimi. Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı, 2019 Teknik Destek Projesi, **Koordinatör**, Van.

Alınan Kurslar

Kurslar	**Tarih**
Doğum Öncesi Bakım ve Gebe İzleminde Standardizasyon konulu Mezuniyet Sonrası Eğitim Kursu.Van	5-6 Haziran 2010
Uluslararası Katılımlı 13.Ulusal Hemşirelik Kongre kapsamında düzenlenen Acil Kliniklerde Triaj Hemşireliği Kursu. Şanlıurfa.	18 Ekim 2011
Uluslararası Katılımlı 4.Ulusal Pediatri Hemşireliği Kongre kapsamında düzenlenen Bigisayarda SPSS ile Temel İstatistik Uygulamaları Kursu. Adıyaman.	20-22 Mayıs 2013
Acil Tıp Teknisyenleri ve Teknikerleri Derneği tarafından düzenlenen Temel EKG ve Defibrilatör kullanımı semineri.Van.	15 Mayıs 2014
IV. Uluslararası ve VIII. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongre kapsamında düzenlenen Psikiyatri Hemşireliğinde Psikoeğitim Uygulayıcı Kursu. Manisa.	6-9 Kasım 2016
1. Uluslararası, 4. Ulusal Kültürlerarası Hemşirelik Kongresi kapsamında düzenlenen Hemşirelerde Kültürel Yeterlilik Nasıl Geliştirilir? kursu. Şanlıurfa.	21-24 Ekim 2017
Çocukla Danışmanlık ve Oyun Terapisi Kursu. DAKA,Van.	22-26 Ekim 2018
Madde Bağımlılığı Eğitici Eğitimi Kursu. DAKA,Van	17-21 Aralık 2018
Kısa Süreli Çözüm Odaklı Terapi Eğitici Eğitimi Kursu. DAKA,Van.	7-10 Ekim 2019

Özel İlgi Alanları (Hobileri): Belgesel, sinema, müzik.